

ÁNGELA BECERRA
ELLA

Premiul Iberoamerican pentru Proză
„Planeta – Casamérica” 2009

Ángela Becerra

ELLA

Premiul Iberoamerican pentru Proză

„Planeta – Casamérica” 2009

După un grav accident în care și-a pierdut soțul și fiica, Ella a încetat să mai scrie și să mai lupte pentru supraviețuire.

Speranța necugetată că fiica ei e încă în viață o determină să plece la Florența unde o caută cu disperare, în dorința de a se simți vie din nou, inventează o faptură tăcută și enigmatică, Doamna înlăcrimată, care este vizitată în splendida ei casă de pe Via Ghibellina de diverși bărbați faimoși, fascinați de misterul în care se învâluise și care îi adoră trupul.

Niciunul nu ghicește că Ella e o scriitoare tristă și singuratică care hoinărește prin anticariatele de pe Mercato Nuovo, unde un alt suflet trist și descumpănit o așteaptă.

O complexă și mișcătoare poveste de dragoste, stând sub semnul unui erotism rafinat, dar și o incursiune în abisurile singurătății.

— *Aici e vorba despre un diamant în formă de lacrimă: o lacrimă albastră. Mauro își ridică privirea. Știați că în Antichitate diamantelor Îi se atribuiau puteri mari? Grecii și romanii credeau că sunt lacrimile zeilor sau sclipiri de stele, iar Platon vedea în ele ființe vii, întruchipări ale spiritelor celeste. Simbolizau eternitatea și infinitul. Erau folosite împotriva nebuniei și, mai cu seamă, ca otravă. Se spune că regele Federico al II-lea a murit de*

o supradoză de diamante.

— *Cum e posibil așa ceva?*

— *În jurul diamantului s-au țesut multe legende. În plină Renaștere, sculptorul Benvenuto Cellini afirma că marele său dușman, Farnesio, încercase să-l omoare folosind pulbere de diamant, iar papa Clement al VII-lea a murit, se pare, în urma unui tratament cu particule pisate de diamant. Se zice însă și că i-a salvat pe mulți de la moarte. Despre ce e vorba în povestea pe care v-o spuneau părinții?*

Ángela Becerra este o celebră scriitoare columbiană. S-a născut în 1957 în Cali, pentru ca în anul 1988 să se mute definitiv în Spania. A avut un debut strălucit cu romanul *De los amores negados*, fiind premiat cu Latin Literary Award, 2004- Următorul ei roman, *El penúltimo sueño*, a obținut Premiul Azorin de Novela, 2005 și Premio al Mejor Libro Colombiano de Ficción, 2005 și Latin Literary Award 2006. Titlul *Lo que le falta al tiempo* - în anul 2007 a fost laureatul Latin Literary Award.

Criticii o consideră creatoarea pe plan mondial a unui nou curent literar, idealismul magic.

Cărțile sale au fost traduse în 20 de limbi străine.

Ilustrația copertei:

© Jeffrey Hamilton / Getty Images și © Peter Dazeley / Getty Images.

Fotografia autoarei:

© María Lorente. Ángela Becerra

Traducere din limba spaniolă și note
TUDORA ȘANDRU MEHEDINȚI

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BECERRA, ÁNGELA

Ella / Angela Becerra; trad.: Tudora Șandru
Mehedinți. — București: Editura RAO, 2010

ISBN 978-606-8251-26-4

I. Șandru-Mehedinți, Tudora (trad.)

821.134.2-3"35.1

Editura RAO

Grupul Editorial RAO

Str. Turda nr. 117-119, București, România
www.raobooks.com www.rao.ro

ÁNGELA BECERRA

Ella, que todo lo tuvo

Copyright © Roncal del Sueño S.L./Ángela Becerra,
2009

Toate drepturile rezervate

© Editura RAO 2010

pentru versiunea în limba română

2010

ISBN 978-606-8251-26-4

Surorilor și fraților mei, legați prin iubire și sânge

Inventez totul, pentru ca totul să mă inventeze.

J.M.COETZEE

Cum să-mi potolesc astă foame, cum să-mi alin
liniștea aceasta și să-i însuflețesc hăul?...

Cum să scap de imaginea mea?

Doar în seamănul meu pot transcende. Numai
sângele lui este mărturia altei existențe.

OCTAVIO PAZ

Și de nimic nu vei avea parte, doar să te duci acolo

unde nu există unde.

ALEJANDRA PIZARNIK

1

Iarăși. O armată de furnici galbene, cu mirosul lor dulceag, urca spre ea din patru părți, în riguros șir indian. „Blestematele!, strigă mama văzându-le, LUCÍAAAA, CLARAAAA, repede, că o mănâncă pe fetiță! ”

Ochii ieșiți din orbite ai Ellei urmăreau din leagăn forfota disperată a surorilor și a mamei. Lucia și Clara terminaseră de pus în patru ulcele pline cu apă picioarele leagănului micuț. În câteva minute, o supă deasă de furnici înecate plutea în fiecare dintre ele. Încă o dată scăpase de a fi devorată de plaga de culoarea chihlimbarului.

De 365 de zile visa același vis, dar de data asta nu se afla nici în patul ei și nici în Cali¹. Coșmarul întunecos i se strecurase pe geamul mașinii cu care mergea spre Roma, împreună cu bărbatul ei și cu micuța Chiara. Deși s-a luptat din răputeri să nu i se închidă pleoapele, să nu adoarmă, în cele din urmă, starea ei de conștiență se risipise în tenebrele întortocheate ale visului.

A fost trezită de o lovitură seacă, violentă și de zgomotul înnebunit al unui fâlfâit roșu. În văzduh, inima bărbatului ei izbucnea cu furie din trup. A apucat-o cu mâinile, simțind între degete umezeala caldă a ultimelor sale zvâcniri. Apoi, o durere înghețată în gât, *Recviemul* lui Mozart răsunând încă puternic în vălmășagul de fiare răsucite, acel Confutatis pe care-l îndrăgeau atât de mult amândoi, și mirosul de moarte prin foc făcând-o să amuțească, îngropând-o.

Negru. Negru. Negru.

1 Santiago de Cali, cunoscut cu forma prescurtată Cali, este al treilea oraș al Columbiei, situat în sud-vestul țării.

Nu și-a dat seama cât timp a trecut. Urletul sirenei îi spărgea timpanele. Încercă să-și ridice brațele, dar erau două bucăți de fier inerte. Simțea între dinți sticlă pulverizată. Auzea glasuri îndepărtate dând ordine. A vrut să-și deschidă ochii, dar pleoapele îi fuseseră pecetluite de o perdea neagră, densă, vâscoasă. Pe neașteptate, își aminti de tot ce se întâmplase, noaptea în beznă, ceața aceea de gheață ce n-o lăsa să vadă, geamul aburit, somnolența blestemată care o biruia și un gol imens ce i se iscă în stomac: CHIARA, unde era fetița ei? Se strădui s-o strige, însă vocea i se frânse. Iar el, Marco, unde era oare?

Negru. Negru. Negru.

Lumină revărsându-se peste irisul ochilor ei. Din nou starea de conștientă și durerea absolută.

— Bun venit la viață, doamnă! îi spuse un chip necunoscut.

Chiara, Marco trebuia să întrebe de ei. Buzele încercară să le rostească numele.

— Domnule doctor, spuse infirmierul, cred ca pacienta vrea să ne spună ceva.

— N-am putut lua legătura cu nimeni din familie. Vreți să anunțăm pe cineva?

Medicul își apropie urechea de buzele Ellei și auzi câteva silabe nedeslușite.

— Liniștiți-vă. Văzând expresia ei disperată, îi mângâie părul. Sigur că ne puteți spune ce anume doriți.

Ochii deliranți ai Ellei se chinuiau să pătrundă neîntârziat sensul cuvintelor.

— Sunteți de o săptămână la noi și n-am găsit niciun document care să vă identifice. Mașina a luat foc, v-ați salvat printr-o minune.

— ... fe-ti-ța mea... îngăimă Ella.

Medicul se aplecă iar. Acum vocea pacientei se auzea limpede.

— Ce face fetița mea?

— Călătoreați cu cineva?

— Și soțul meu? Spuneți-mi ce fac amândoi.

— Doamnă, nu mai era nimeni cu dumneavoastră. Când ați fost găsită, erați singură.

Negru, negru, negru.

2

Trecuse un an greu și chinuitor. Un an răscolind cerul și pământul; întrebând, cercetând, căutând plină de deznădejde și de speranță. Agățându-se cu strășnicie de un șir de imposibilități. Un an de investigații, rapoarte și dosare ale poliției, paragrafe obscure, momente de impas. Zile întregi de dubii, incertitudini și piste false; de apariții zadarnice pe la buletine de știri de duzină, prin presă și emisiuni de mare audiență. Un an în care speranța s-a spulberat încetitor, până a ajuns o fantomă. Un an în care a rămas singură, cufundată într-o liniște prelungă și profundă, care o omora puțin câte puțin.

Îi ținea companie un iepuraș de pluș într-o stare jalnică, fără cap, un mort viu ca și ea, celălalt supraviețuitor: jucăria Chiarei.

Niciodată nu vărsase o lacrimă. Nici măcar durerea aceea surdă n-a săvârșit miracolul înșelător de a o face să izbucnească. De parcă râul ei lăuntric s-ar fi ivit sec. Trăia într-o uscăciune de deșert, de pământ crăpat: o dezolare milenară.

De la accident, din degetele ei nu s-a mai înfiripat nicio silabă: moarte fiind visurile, a murit și cuvântul. Trăia învăluită în durerea ei, somnambulă trează, călcând în picioare frânturi din visurile destrămate pe care nu le va mai avea niciodată. Învinovățindu-se, până ajunse să-și decapiteze sufletul.

Simțea povara unui neant omniprezent, senzația de moarte vie, prefăcută într-un amestec de oase și de mușchi pradă putreziciunii, nepăsători la orice ordin, târând-o necruțător în hăul negru, fără a o lăsa nici măcar să-și

adulmece propria descompunere. Toate simțurile îi erau anihilate, plutind în nedeslușirea absolutei sale descumpăniri. De ce i se întâmpla ei? De ce?

Refuză cu îndărătnicie să stea de vorbă cu familia, în ciuda insistenței neîncetate a funcționarilor ambasadei Columbiei în Italia. Nu-și lăsă mama și surorile să vină, s-o compătimească și s-o consoleze. Era prea târziu. De prea multă vreme își înfrunta singură tristețea. Care dintre ele o întrebase, la cei șaisprezece ani ai ei, când avea într-adevăr nevoie de ele, cum se simțea în închisoarea construită de tata, care i-a distrus adolescența, silind-o să dispară într-o zi fără nicio explicație, când încă n-avea habar ce era de fapt viața? Tatăl fusese cel care îi răpise bucuria. Marele călău al cuvintelor ei de curând înfiripate și a tot ce imaginația ei năzuia să aștearnă pe hârtie. Ochii lui de inchizitor sinistru se înfingeau în ai săi, veșnic necruțători. Prin prezența lui rece și amară se erijase în judecător al tuturor actelor și dorințelor ei, iscând în urmă frustrare și neînțelegere, o teroare întunecată și eterna nesiguranță de a păși încrezătoare. Asta îi era unica moștenire.

De asta fugise aiurea cu melodia din sufletul ei. Cu roiul de cuvinte răsunătoare ce se zbăteau să iasă din stupul acela fără miere. Singură, infinit de singură, căzând și ridicându-se, sfortându-se și făcându-și curaj când nimeni n-o îmbărbăta. Nu, nu era acum momentul să-și deschidă sufletul în fața nimănui, nici măcar în fața mamei. Durerea era tot ce mai avea, tezaurul ei, patrimoniul, acel ceva care o făcea să se simtă aproape de lumea morților ei... sau a dispăruților ei, obligând-o astfel să rămână în viață.

— Doamnă, infirmierul îi întrerupse șirul gândurilor. Azi, nu v-ați făcut exercițiile. Dacă o să continuați așa, tare mi-e teamă că piciorul dumneavoastră n-o să se mai refacă.

— Vă rog, lăsați-mă singură.

— Am o scrisoare din Columbia pentru

dumneavoastră. V-au trimis-o prin ambasadă. A venit cu un curier care m-a rugat să v-o dau.

Ella păru că nu aude.

— Îmi dați voie s-o deschid?

— Aruncați-o.

Bărbatul n-o luă în seamă și se apucă s-o deschidă, în vreme ce o sfătuia:

— Nu vă face bine să rămâneți atât de izolată. Ar trebui să vă lăsați ajutată... De ce nu încercați să mai scrieți?

— Scrisul m-a părăsit.

— Dar puteți s-o porniți în căutarea lui... Cunosc un muzician care și-a pierdut o mână și...

Ella îi tăie vorba:

— Nu înțelegeți? Nu numai că m-a părăsit, dar și eu am renunțat la scris. Nu mai există posibilitate de întâlnire.

— Iertați-mă dacă vă supăr, dar nu sunteți singura care a pierdut o ființă iubită. Viața trebuie să-și urmeze cursul.

— De ce? La ce bun? De ce spun toți așa? E un clișeu. Știți ce înseamnă pierderea cuiva? Să n-ai pe nimeni pentru care să lupti, pe nimeni cu care să stai de vorbă despre lucruri banale și zadarnice, ca de pildă dacă dimineața e cenușie sau însorită, ce carte merită să citești, ce se dă la televizor, ce să pregătești la cină; înseamnă să întrebi și să n-ai niciun răspuns. Să te trezești fără niciun scop. Să simți prezența invizibilă a ființei iubite în toate obiectele sale, pretutindeni și să nu poți ajunge la ea în niciun chip, fiindcă trupul i-a dispărut.

Bărbatul desfăcu scrisoarea și o lăsă pe noptiera de lângă fereastră. Înainte de a pleca, întrebă iar:

— Sunteți sigură că nu vreți să faceți exercițiile?

Privirea oglinzii împotrivire, iar ochii i se opriră pe hârtia cu linii ce zăcea deschisă, cu scrisul inconfundabil al mamei, cu litere prelungi și piezișe.

Când era gata să închidă ușa, infirmierul se întoarse.

— Am uitat să vă spun: a telefonat doamna Miriam de

la ambasadă, spune că odată cu scrisoarea a sosit și un pachet, dar a uitat să vi-l trimită. Să-i spun ceva?

— Nu.

Îndată ce bărbatul plecă, luă scrisoarea, o mototoli și o aruncă la coș.

După un ceas, pe când privea în depărtare bazinul unde alți convalescenți - unii paralizați pe viață - învățau să râdă din nou, în toiul veselei bălăceli a celor care în sfârșit reușeau să-și miște un deget, își aminti de hohotele Chiarei. Acele cascade de prospețime în care se cufunda fericită în fiecare dimineată. Mireasma inocenței ei albe plutind ca un fluturaș de curând trezit la viață. Nu era în stare nici măcar să și-o imagineze: îi sfâșia sufletul. Să plângă... ce n-ar fi dat să poată plânge, să scape în sfârșit de nodul acela din gât care o îneca.

Soarele, în bătaia vântului, distruse șirul uniform al chiparoșilor ce străjuiau grădina, strecurându-i-se cu hotărâre în cameră, iluminând cu razele-i aurite coșul de hârtii. Scrisoarea mototolită o chema. O luă și o netezi cu mâna.

Scumpa mea fetiță:

Nici nu mai știu câte scrisori ți-am scris. Amabila doamnă de la ambasadă mi-a confirmat că ți le-a trimis pe toate, iar tu i le-ai înapoiat fără să le citești. Împreună cu scrisoarea asta îți trimit un pachet cu niște lucruri care să dea Domnul să-ți fie de folos, spre a-ți mai alina durerea adâncă.

De atâta amar de ani nu mai am vești de la tine! Am plâns până mi-au secăt lacrimile când ai dispărut fără urmă din viața noastră. Nu știi cât ne-am străduit înnebuniți să dăm de tine. Tatăl tău a murit cu convingerea că nu mai ești în viață; poate că asta a fost singurul chip să supraviețuim absenței tale. N-ai să-ți poți imagina cât de mult te iubea. Chiar dacă dragostea lui nemărginită te sufoca în unele momente, nu-ți dorea decât binele. Să nu crezi că în clipa de față vreau să-l dezvinovățesc. E

adevărul, te iubea nespus, poate atât de obsedant și copleșitor pentru că îi semănai prea mult. Da, erai întocmai cum și-ar fi dorit el să fie, iar obligațiile condiției sale prea timpurii de orfan nu l-au lăsat.

Când am aflat despre îngrozitorul accident, surorile tale și cu mine n-aveam habar că existai undeva prin lume, că-ți întemeiaseși o familie și, cu atât mai puțin, că o făcuseși bunică pe biata bătrână care am ajuns să fiu. Am trecut de la imensa bucurie de a avea vești despre tine la tristețea adâncă de a ne închipui cât trebuie să suferi.

De ce nu ne lași să venim la tine? Cum de am putut să-ți facem atâta rău fără să ne dăm seama? Ai idee cât de mult te iubim? Surorile tale vor să te ajute. Știi prea bine cât de scumpă este călătoria, dar noi am fi gata să amănetașăm orice, să facem tot ce e necesar numai să putem fi lângă tine și să te îmbrățișăm.

N-am cuvinte să-i mulțumesc lui Miriam Bolivar, gentila secretară a ambasadorului Columbiei la Roma, care s-a ocupat de cazul tău cu multă abnegație. A fost un înger cu noi. Scrisorile ei ne-au ținut la curent cu lunga ta convalescență, cu rana de la picior, agravată poate de problema pe care ai avut-o în copilărie. Nu știu dacă îți amintești de primii ani când nu voiai să ieși din casă pentru a nu fi nevoită să-ți pui aparatul acela care te făcea să pari că ai poliomielită... Piciorul tău se căznea să stea nemișcat, iar noi ne căzneau să ți-l îndreptăm. Până la urmă, am izbutit. Dintr-o rățușcă urâtă te-ai transformat într-o lebedă frumoasă cu mers divin, cu pașii siguri.

Mi s-a spus că scrii de ani buni (am știut întotdeauna că aveai să faci ce-ți doreai). Știi că mai păstrez și acum primele tale povestiri? Erau atât de naive, de minunate! Nu ți-am spus niciodată; nu ți se pare ridicol că, putând s-o fac cu un sărut și o îmbrățișare, ți-o mărturisesc acum într-o scrisoare, după treizeci de ani? Nu voiam să-ți faci iluzii, nu voiam ca viitorul tău să fie la fel de precar ca al nostru. Pentru tine doream ceva mai bun. Întotdeauna ți-am văzut

tatăl frustrat, făcând pe copistul în piața Caycedo cu vechea lui Olivetti obosită să tot scrie scrisori de dragoste pentru străini, ordine de evacuare, procese-verbale și reclamații. În privirea-i de sticlă opacă se oglindea rana provocată de propriul său gol lăuntric. Nu, nu dorea așa ceva pentru tine. Acum știu bine că fiecare destin este unic, că între acesta și ființa umană există o unitate indisolubilă, o legătură foarte greu de rupt. Până la urmă, ți-ai croit drumul tău după cum ți-a fost voia și, ce mai... ai devenit ce-ți doreai.

Am aflat că publici cu alt nume. Ți-e rușine oare de al tău? N-am nicio îndoială că tatăl tău ar fi fost mândru să-l porți pe al lui.

Mi s-a mai spus că, în urma accidentului, n-ai mai vrut să scrii, că nu mănânci aproape deloc și-ți petreci orele și zilele în fața ferestrei, cu ochii pierduți în gol.

Draga mea, trebuie să ai grijă de tine. Trebuie să trăiești mai departe; eu, care am suferit multe pierderi, vreau să-ți spun că viața, în pofida a toate, se înalță deasupra noastră etalându-și întreaga splendoare, ne pune întrebări neîncetate, scormonește în străfundul năzuințelor noastre spre a ne face să fim conștienți de adevărata noastră esență. În tine există desigur ceva măreț pe care să-l dăruiești. Scriitorii nu se fac, au o viață ascunsă față de viața de zi cu zi, lăuntrică. Cuvintele și visurile sunt sufletul lor. Ai un har, nu-l condamna la moarte.

Ți-aduci aminte de povestea pe care, când erai mică, ne rugai, pe tatăl tău și pe mine, să ți-o spunem seară de seară? Acea despre care, văzându-ne atât de săraci, n-ai crezut niciodată c-ar fi fost adevărată? După ce am aflat că trăiești în Italia, mi-a venit iar în minte.

De necrezut să te știu atât de aproape de strămoșii tăi. Nu mi-am imaginat niciodată că una dintre fetele mele s-ar putea întoarce în locul de unde au plecat bunicii mei. Poate că ai ajuns în Italia pentru că o parte din tine ți-o cerea. Sângele simțea neapărat nevoia de a se întoarce la izvorul de unde a pornit.

Nu știi dacă ai fost vreodată la Florența. Dacă nu, ar trebui s-o faci. Sunt încredințată că va fi pentru tine o desfățare sufletească. Nu era oare orașul pe care tânjeai să-l cunoști?

Te așteaptă acolo, mai presus decât toată arta, trecutul tău îndepărtat. Sunt sigură că mama nu mințea. Via Lungarno Acciaiuoli, palatul Bianchi. Ți-am făcut un pachet cu tot ce am găsit referitor la povestea aceea. E foarte puțin, mai nimic; însemnări făcute de tatăl tău în orele libere petrecute în piață. Un prieten de-al lui, Niceforo Vallejo, mi-a adus tot ce a găsit pe masa lui în ziua când a făcut infarct. Iartă-mă că nu-ți dau mai multe date, dar sunt singurele pe care le am. Sunt convinsă că destinul vrea ca tu să scrii această poveste.

Dacă mi-ai răspunde, chiar și numai un rând, m-ai face nespus de fericită. Dacă n-o vei face, vreau să știi că te voi purta veșnic în suflet. Fata mea, timpul zboară; nu prăpădi nici măcar o secundă. Viața e la îndemâna simțurilor tale. Lasă-te purtată...

Cu dragoste nețârmurită,

Mama ta

3

Timpul se prefăcuse în altă rană, care-i vătămă sufletul. Se scurgea încet, picurând. O zi, două zile, trei săptămâni, zece... Tic, tac, tic, tac... pretutindeni imaginea Chiarei, a lui Marco... Tic, tac, tic, tac... liniștea aberantă plutind printre râsete și voci străine. Existența i se mistuia în infernul neantului. Nicio legătură cu ceea ce se numea viață. Scrisul: o hârtie albă, un giulgiu.

Piciorul, luni de zile inert cu desăvârșire, începea să-și revină. La răstimpuri, își simțea sângele care curgea poticnindu-se prin vene, un râu de lavă ostatică, dornic să răzbată, să-și facă drum, dar îl ignora. O copleșea o surzenie a trupului, o repulsie față de tot ce părea a fi o continuare. A merge din nou însemna a înfrunta viața, și nu voia.

Scrisoarea mamei o lăsase cu totul indiferentă, nici măcar moartea tatălui ei nu-i stârnise durere. Nu putea simți nimic. Din tot ce citise, un singur lucru o intriga: pachetul. Zăcea de săptămâni de zile în dulap, în același loc unde îl lăsase infirmierul; era neatins. Nu trebuia să facă decât câțiva pași ca să-l vadă. Și dacă l-ar desface?

Se hotărî să încerce să ajungă până la el. Străduindu-se să meargă, căzu. Preț de câteva minute, rămase întinsă pe jos fără să scoată un sunet. Așa o găsi bărbatul care îi aducea cina.

— Dumnezeu, trebuia să ne fi chemat! Cum de ați putut încerca să mergeți fără ajutor? V-ați lovit?

Apăsă pe buton și pe dată intrară doi infirmieri care o ridicară.

— Ce-ați pățit? Vă simțiți bine?

— Cred că încerca să ajungă la dulap, spuse bărbatul, ținând încă în mână tava.

— N-am pățit nimic, răspunse Ella.

— Vreți să vă dau ceva?

— Nu.

4

Ajunse la Florența în toiul unei nopți de iarnă cu ploaie. În gara Santa Maria Novella de data asta n-o aștepta nimeni. Zeci de călători cu haine pestrițe se luptau să ia singurul taxi care mai rămăsese.

După zece ani, se întorcea în orașul pe care-l idolatriza și care-i dăruise imens. Florența, o lacrimă prelingându-se încet peste o priveliște tristă. Eternii chiparoși veghind de pe munți, cu privirea lor stoică, trecerea veacurilor. Aroma aceea de trecut veșnic, străzile sale adormite, vlăguite de turiști amețiți de artă, duelul pe viață și pe moarte al clopotelor, duminica. Florența, ferestre verzi oglindind liniște și vechime, un zvon de sclipiri șerpuind umed pe Arno. Și Ella, mai singură ca niciodată.

Ce anume venise să afle? De ce își ascultase mama,

când era orașul care acum o făcea să sufere cel mai mult?

Aici îl cunoscuse pe Marco; chiar în gara asta în care ajunsese acum. Când l-a văzut, a știut pe dată că viața ei se schimbase. Silueta lui hoinară, nedeslușită prin perdeaua deasă a ploii, îi dăruia prima pagină dintr-o carte minunată. Gestul acela lent – mâinile lui desfăcând o umbrelă neagră, ca și cum nu s-ar întâmpla nimic, pe când pletele i se lipeau de fața scăldată de apă – a fost parcă preludiul unei mari simfonii. Trecând pe lângă ea, se oferise s-o protejeze de ploaia torențială și de vijelia turbată care amenința să măture totul în cale, iar ea acceptă fără să stea pe gânduri, pradă unei nebunii necunoscute. O luase de mijloc, ca și cum ar fi cunoscut-o dintotdeauna și, în lungul drum până la hotel, umbrela zburase, lăsându-i în bătaia ploii. Apoi, conversația îi purtase spre un singur zâmbet, un sărut prelung, pătruns de ploaie și de vrajă, și o noapte infinită în care s-au iubit chiar pe terasa hotelului ei, cu Ponte Vecchio drept martor mut, goi, înotând în plăcere, pe când orașul se sufoca de plâns.

De fapt, oricât își bătea capul încercând să dea alt sens întoarcerii, revenea la Florența ca să-și aștepte moartea...

*Essere andato via per morire.*²

Când a ajuns la *Lungarno Suites* a fost întâmpinată de Fabrizio, bătrânul portar de-o viață.

— *Mamma mia*, iat-o pe *signora* Ella, preaiubita noastră musafiră! Câți ani au trecut de când nu v-am văzut! Am crezut că ne-ați dat uitării. Nu știți ce vâlvă s-a stârnit aici când ne-ați anunțat că veniți. V-am rezervat apartamentul pe care l-ați avut dintotdeauna. Veți vedea că am făcut mici modificări. Trebuie să ținem pasul cu noile tendințe, știți doar.

Observând că scriitoarea șchiopăta ușor, sprijinindu-se într-un baston, o întrebă:

2 A fi plecat pentru a muri (în italiană, în original)

— Ce ați pățit?

Ella nu îi răspunse. Privirea ei a fost de-ajuns pentru ca omul să nu stăruie.

— Doriți să vă aduc un scaun cu roțile?

— Fabrizio, te rog... vrei să mă simt invalidă?

Portarul o conduse în apartament. Rămasă singură, scoase din bar o sticlă de votcă, deschise ușa terasei și, ca o marionetă fără stăpân, se lăsă să cadă pe unul din scaune, abandonându-se în voia ploii și a băuturii. Licărirea luminilor nopții agita apele fluviului într-un dans fără muzică. Nici măcar un suflet nu se plimba pe malurile sale. Vedea pentru prima oară cum Ponte Vecchio își dormea veșnicia în brațele diafane ale nopții.

O pală piezișă de gheață o învălui, amortindu-i oasele. Muzica răzbătea...

*...lascia la spina, cogli la rosa;
tu vai cercando il tuo dolor...*

Opera interzisă...

„... lasă spinul, culege roza, alungă-ți durerea...”³

Blestemată soartă! îi lipsea curajul să se omoare, dar și cel de a trăi mai departe. De ce oare era atât de greu să continue?

Cine îi spusese că avea toată viața înainte? O tot căuta și n-o găsea. Da,

Era cineva. Niște ochi, niște buze, niște mâini, dar nu era viața; era moartea întinzându-se obscenă în fața ei, apropiindu-se, strecurându-i mâna în decolteu, seducând-o. O mângâiere nespus de gingașă, o durere săgetătoare, ușoară, cu aripi și gheare. Cum să se desprindă din această înstrăinare mortală și să-și reia scrisul, să trăiască? Să se contopească în sfârșit cu marele țel îndrăgit? Încotro se împrăștiaseră cuvintele?

O trezi zgomotul omului de serviciu, care se apuca să dea cu aspiratorul, fără să-i observe prezența. Se privi în oglindă și simți că i se face greață. Băuse o jumătate de sticlă de votcă, și capul îi crăpa de durere. Îl rugă să vină mai târziu și puse cartonul cu anunțul „Nu deranjați” pe clanță, apoi trase perdelele, și în bezna de nepătruns se întinse în pat, străduindu-se să nu se gândească la nimic.

O goană de imagini cumplite și sângeroase o sili să retrăiască acea priveliște de moarte. Flash-uri de țipete, râsete și geamuri sparte, momentele de dinainte și de după într-o succesiune nebună. Nu putea scăpa. Ceva urmărea s-o omoare lăsând-o în viață. Pulsațiile sângelui la tâmpile o obligară să se ridice.

Bău un cocteil de analgezice, pe care și-l prepara de obicei când avea una dintre migrenele acelea îngrozitoare, și făcu alene un duș, lăsând apa rece ca gheața să-i curgă din belșug pe cap, până se dezmetici. După câteva ceasuri, când durerea cedă, se apucă să-și aranjeze în dulap puținele bagaje cu care venise, punând în colțul cel mai ascuns pachetul trimis de mama, pe care infirmierul i-l dăduse în cele din urmă, și care rămăsese nedesfăcut. Cu toate că-și imagina ce anume conținea, nu voia să-l deschidă.

Ieși în stradă, îmboldită de acea fărâamă de inconștiență pe care i-o imprima supradoza de calmante, învăluită în vârtejul de frunze moarte stârnite de trecători rătăciți și în singurătatea verde a fluviului. Traversă Piazza degli Uffizi, o apucă spre Signoria⁴

, trecând prin fața ei, și se îndepărtă pe Via del Proconsolo, fără să știe prea bine încotro s-o ia. Simțea că piciorul îi cerea îndurare, dar nu-l luă în seamă. Hoinări fără țel, în sus și în jos, agățându-se de gesturi străine, de glasuri și zgomote, de ceva care s-o facă să-și vină în fire; încercând să astupe hăul de singurătate ce-i creștea în

4 Piazza della Signoria, celebră piață din Florența, centru politic în timpul republicii, unde se află sculpturi renumite de Michelangelo, Donnatello etc.

suflet precum o tumoare malignă.

Pe neașteptate, se pomeni în Mercato Nuovo, și izul acru, de neconfundat, de carte veche o făcu să se oprească: simțul mirosului ei foarte fin era încă viu. Provenea de la un anticariat; în vitrină, un exemplar extrem de vechi, așezat deschis pe pupitru, îi atrase atenția. Paginile expuse erau incomplete. Paragrafe întregi, roase de secole de intemperii, dispăruseră. Cartea aceea semăna cu ea: era la fel de distrusă și chinută ca ea. Aruncă o privire înăuntru și nu văzu pe nimeni. În penumbra deasă se ghicea un coridor larg cu o scară de lemn care ducea într-un hol de la etaj. Coloane de rafturi se înălțau până se pierdeau în beznă, îngrămădind mii de volume devastate și bolnave. Nu-i trecuse niciodată prin minte că și cărțile se îmbolnăveau de singurătate și abandon.

Se hotărî să între. Urcă treapta care o despărțea de ușă și dădu de un anunț: „Sunați vă rog”. Apăsă pe buton de mai multe ori, dar nu văzu nicio mișcare. Când dădu să plece, o umbră lungă și frântă se proiectă pe scări. Un bărbat de vârstă mijlocie, inexplicabil de alb la față și cu ochi abisali, veni până la ușă și trase zăvorul, fără chef. Trupul lui oglindea o demnitate cumpătată, de copil ascultător, dar și povara întunecată a singurătății. Părea că-și alesese drept menire blazarea.

Fără să rostească un cuvânt, o lăsă să între. Trecând pe lângă el, Ella se înfioră simțind frigul ce se desprindea din trupul acela prelung și lugubru și i se făcu pielea de găină. Nu știa de ce sunase cu atâta insistență. Își plimbă privirea pe cotoarele rupte ale cărților, mângâindu-le cu degetele, fără să îndrăznească să ia în mână vreuna. Fiecare raft părea un coridor de spital pustiu, unde se îngrămădeau bolnavi în agonie, fără ca nimeni să binevoiască să se ocupe de ei. Tratate de istorie, filosofie și științe politice își trăiau ultimele momente, pe patul de moarte. Manuale de curtoazie și bune maniere din alte secole zăceau pe straturi de praf și pânze de păianjeni. Romane de suspans, de acțiune, de dragoste se întindeau

dezmembrate pe mese, ca niște corpuri mutilate. Capitole întregi dispărute, începuturi pierdute, sfârșituri lipsite de ultimele paragrafe. Pagini fără stăpân, cuvinte frânte, fraze ciopârțite, nume de familie fără cele de botez. Protagonistii ieșiți din paginile lor rățăceau de-a valma, ca niște fantome; conți, cameriste, juriști, cardinali, orfani, metafizicieni, papi, geografi, alchimiști, curtezane, savanți, donjuani... se uitau cu toții unii la alții fără să se recunoască, strigând pierduți între pereții din jur, încercând să se odihnească în pace.

Citind ce întâlnea la întâmplare, nu și-a dat seama cât timp a trecut. Pe nesimțite, noaptea se strecurase prin crăpăturile ferestrelor, umplând de umbre prăvălia. Nimeni nu aprinse vreo lumină. Bezna devenise de nepătruns. Îl căută din priviri pe anticarul cu ochii insondabili, dar nu-l găsi; se evaporase, lăsând-o cufundată în acel ocean de cuvinte fără stăpân.

5

Nu-și putea scoate din minte imaginea mișcătoare a cărților maltratate. Silueta fantomatică a acelui bărbat, paloarea de sticlă gata să se spargă, ochii adânciți, privirea goală și dilatată, pala de gheață care se desprindea din trupul lui; liniștea sacră ce emana din pereții înțesați de visuri spulberate și suflete pierdute. Așa se simțise prima oară când mama o dusesse la cripta unde se odihneau rămășițele bunicii. Liniștea morților e diferită de celelalte feluri de liniște; se înălța mândră și solemnă, inspirând un respect plin de teamă și nesiguranță.

Pe neașteptate, amintirea aceea trezise în sinea ei un sentiment de profundă îngrijorare. Inima prinse să-i bată cu putere când își dădu seama că tot ce trăise de curând fusese redat de ea amănunțit în pagina pe care o scrisese chiar înainte de accident. Cum de era cu puțință?

Scoase din dulap laptopul care rămăsese închis din ziua aceea fatidică și-l aprinse. Pe ecran apăru chipul zâmbitor al Chiarei și simți un junghi în inimă. Pe unul din

ochii ei se afla fișierul care conținea romanul. Două sute douăzeci și cinci de pagini, cu un ritm și o melodie ce prevesteau un deznodământ fericit. Era acolo și ultima frază pe care o începuse în noaptea dinaintea accidentului. Marco îi spusese că avea să fie romanul ei cel mai bun. Dar acum Marco nu mai era, nu-i mai putea spune nimic. Cum avea să mai știe că era încă vie?

Încercă să scrie un rând dar nu-i ieși nicio silabă. Cursorul tremura nerăbdător pe ecran...

Ce-i spuneau toate astea?

Trebuia să se întoarcă la anticariat.

6

Nu știa prea bine ce anume căuta, nici de ce o făcea, dar simțea nevoia să iasă. Era două noaptea, și umezeala isca peste orașul florii de crin o atmosferă densă, înțesată de fantome deșirate ca niște dâre de fum și de zvonuri de demult, unde totul prindea viață: Savonarola urla în mijlocul flăcărilor, Lorenzo de Medici se preumbla triumfal printre înțelepți, trupul inert al Simonettei Vespucci străbătea cu frumusețea-i de *rosa sfogliata*⁵

străzile umede, Benvenuto Cellini târa capul meduzei eroului său, Perseu, Brunelleschi își imagina cupola înălțându-se pe un cer înstelat, și ea se afla acolo, cu toți în jur, dar singură. Ca un cadavru expus la vedere. Spulberând, cu bastonul și mersul ei încet, fantomele altora, în vreme ce ale ei o urmau implacabil. Totul dormea în jur, doar nesomnul ei nu. O trezise brusc, tocmai când ochii erau gata să i se închidă.

Zilele treceau și începea să-și dea seama că piciorul răspundea la rugămințile ei fierbinți, dăruindu-i la răstimpuri posibilitatea să uite de baston. Pășea încet; ea, care fusese obișnuită dintotdeauna să bată străzile cu mersul ei zorit, trebuia acum să le străbată alene, călcând foarte atent.

Brusc, dintre umbre izbucni o lumină, o șerpuire

5 Trandafir ofilit (în italiană, în original)

spulberată și, în urmă, un bărbat cenușiu, deșirat, cu părul mort și ochii vii, îi ceru un ban pe un trandafir ofilit. Își aruncă țigara pe jos și se iscă o pulbere de foc ce desena un arc roșu. Pe când îi dădea floarea, necunoscutul o privi țintă.

— Doamnă... îi zise, vi se vede în ochi o imensă rană.

Ea îl privi întrebătoare și, fără să știe de ce, îi răspunse.

— E tot ce mi-a mai rămas.

— Dar încă nu s-a vindecat, supurează. Puneți-i un bandaj, căci pe acolo vi se poate scurge viața... și, credeți-mă, să fiți fără viață și vie este tot ce vi se poate întâmpla mai rău.

„Fără viață și vie”... Ellei i se năzări să bea o cafea în compania lui. De asta avea nevoie: de COMPANIE, de cineva care s-o scape i de senzația asta de moarte care o învăluia, dar nimeni nu invită vagabonzi la cafea... sau poate că da?

— E ciudat. Nu m-am gândit niciodată că voi sta de vorbă cu ei...

— ...cineva ca mine? Câteodată, aparențele înșală, *cara signora*⁶

. Putem fi atâtea lucruri în același timp! Pe deasupra, lumea greșeste făcând mereu clasificări. Nu existăm prin ceea ce avem, ci prin ceea ce simțim, nu credeți?

— Dumneavoastră credeți?

— Există multe feluri de lipsuri. Ar trebui să ne îngrijoreze lipsa nu de bunuri materiale, ci de sensibilitate în fața vieții. Sunt multe universuri de descoperit.

— Vă asigur că nu atâtea câte ne închipuim uneori. Eu cred că totul e aici înăuntru – Ella își puse mâna pe piept –, dar simțim nevoia să căutăm în afară pentru a ne justifica existența, iar când o considerăm justificată nimic nu mai are sens și repetăm același ciclu, până când moartea se îndură de noi. Moartea este singurul adevăr. Am venit pe lume fără nicio noimă; n-am fost consultați și nici întrebați dacă vrem să venim. Ființăm cu unicul scop

de a pleca pe lumea cealaltă. O călătorie pierdută. Ne întemeiem familii, gătim, mâncăm, ne educăm, muncim ca să ne menținem în viață cu orice preț, ridicăm monumente închinatelor unor bătălii în care nimeni nu mai crede, ne rugăm la imagini care nu ne spun nimic: nu pot da un sfat, fiindcă nu au trăit. Vrem să credem în ceva, să ne agățăm de orice pentru a înșela certitudinea acestui ciclu absurd...

Ne inventăm călătorii, muzicieni, balerini, opere, ne îmbrăcăm cu haine prefăcându-ne că înțelegem acest teatru, ne interpretăm bine rolul, străduindu-ne să aparținem acestor cercuri unde nimeni nu gândește, pentru că a gândi poate fi primejdios...

Brusc, își dădu seama că trecuse un timp de când necunoscutul nu scosese o vorbă.

— Vreți să beți o cafea cu mine? îi propuse Ella.

— Mi se pare că la ora asta și în orașul ăsta nici cafeina nu mai e trează. Ce face o femeie frumoasă cu atâta durere?

— Dumneavoastră nu sunteți un vagabond, nu-i așa?

— Să spunem că m-am retras din lumea asta de o vreme. Sunt un trândav. Bărbatul schiță un salut. O profesie grozavă. Nu știți câte lucruri ajunge să te învețe trândăvia... Unde vă duceți la ora asta?

— Nu știu. Poate în căutare de cuvinte. Poate îmi continui strădania de a încerca să înțeleg absurdul.

Făcuseră o bună bucată de drum. Străzile le înapoiau ecoul vocilor înăbușite de asfaltul umed. Se opriră la Loggia del Mercato Nuovo, în dreptul faimoasei fântâni a Purcelușului. La lumina felinarelor, botul animalului strălucea intens. Turiștii își continuau pantomima zilnică de a-l mângâia, cerându-i împlinirea unor dorințe imposibile; mâini care ani în șir dăduseră luciu botului acelui animal care, cu strâmbătura lui, își bătea joc de toți, în timp ce monedele îi alunecau pe limbă pentru a sfârși înotând în neantul celor amăgiți.

— Am ajuns, îi spuse Ella arătând anticariatul. Mulțumesc că m-ați însoțit..

Bărbatul nu se mișcă..

Ella vorbi din nou:

— Am uitat să vă întreb cum vă numiți.

— N-am nume; n-am nevoie. Și nici nu-l știu pe al dumneavoastră, dar asta nu ne-a împiedicat ca pentru scurt timp să ne simțim prieteni, nu-i așa?

— Vă mulțumesc, mi-a făcut plăcere.

— O să ne mai întâlnim vreodată, n-aveți nicio îndoială.

Ella încuviință din ochi și o clipă se gândi că erau la fel, că singurătatea îi înfrățea.

Bărbatul se pierdu în ceața înghețată de pe via Calimala și, înainte de a o lua pe via Tavolini, se întoarse și-și ridică mâna. Ella răspunse cu același gest, în vreme ce în nări simțea iar parfumul desfătător de file citite și timp străvechi, de lumânări topite, lacrimi și râsete străine: se afla în fața vitrinei anticariatului.

Niște gratii o despărțeau de geam, dar printre ele reușea să vadă cartea care își etala mai departe durerea, așezată pe pupitru. Două pagini, ca o hartă neterminată cu insule de litere infime îngrămădite, speriate, una peste alta, imposibil de citit la simpla vedere, înconjurată de o mare în adâncul căreia se prăbușiseră sau își curmaseră viața fraze întregi, poate paragraful care lămuria totul.

Voia să înțeleagă ce se întâmpla cu acele cuvinte care lipseau. Cum dăinuia istoria aceea dacă-și pierduse în parte conținutul? Era cu puțință să se reînvie ceea ce murise?... Să se descopere ceea ce dispăruse?

Marco și Chiara...

Din acea zi, sufletul i-a părăsit trupul.

Pe unde oare s-o fi aflând jurnalul de care părinții îi vorbiseră atât de mult? Cartea aceea îmbrăcată în catifea roșie, împodobită cu pietre prețioase, păstrată sub pernă de către bunica, pe vremea când era foarte tânără? Existase aieva? Și dacă existase cu adevărat, ce conținea?

Pachetul. Trebuia să deschidă pachetul. Să afle ce îi trimisese mama.

Se întoarse la hotel odată cu prima geană de lumină a zorilor, după ce își petrecuse noaptea meditănd în fața vitrinei anticariatului. Străzile începeau să prindă viață. O cisternă uda asfaltul îndepărtând ultimele resturi de gunoi uitate, pe când câțiva oameni în albastru își cărau boccelele interzise, înțesate de imitații și mărunțișuri, încercând să-și găsească un loc cât mai bun să le expună. Pe drum, îl căută din ochi pe cerșetorul cu trandafirul, ca să-l invite la cafeaua promisă, dar nu-l găsi. Intră în cel dintâi bar pe care-l văzu și ceru un capucino mare și un sendviș cu mozzarella, roșii și busuioc. Pentru prima oară îi revenea în stomac senzația aceea dispărută: foamea.

La hotel, portarul îi deschise ușa.

— *Buon giorno, signora*. Azi, v-ați trezit cu noaptea-n cap. Vă comand micul dejun?

— Nu, mulțumesc. Am mâncat câte ceva. Fabrizio...

— Spuneți, *signora*.

— Am nevoie să-mi faceți rost de telefoanele și adresele tuturor magazinelor și firmelor care se ocupă cu restaurarea de cărți vechi.

Intră în ascensor. Ajungând în apartamentul ei, scoase din bar sticla de votcă, își turnă puțin și se duse nerăbdătoare lângă dulap. Când dădu să desfacă pachetul, sună telefonul. O chemau de la recepție să-i dea datele. Scrise numerele, apoi rupse hârtia unde mai erau încă timbrele și rămase cu cutia în mână. Și-o duse la nas, adulmecând o aromă pierdută: mirosul tatei, al maiourilor lui pe care, când el dormea, i le fura din dulap ca să și le pună și să-l simtă mai aproape, pe vremea în care între ei doi nu se căscase încă prăpastia aceea.

Ridică încet capacul, și niște scrisori îngrămădite se împrăștiară îndată pe dușumea. Dedesubt, dădu peste un teanc de file îngălbenite scrise la mașină, cu ștersături și îndreptări făcute în grabă, două coperte din lemn, foarte

subțiri, legate cu o sfoară, o batistă cu un nod și un caiet cu foile desprinse, pe care îl recunoscui imediat:, conținea primele sale încercări.

Atenția i-a fost atrasă în primul rând de copertele din lemn. Deznodă sfoara care le ținea și le desfăcu: înăuntru, se afla o pagină deteriorată de timp, scrisă cu pana, cu o caligrafie ciudată, într-o limbă imposibil de descifrat, cu excepția unei date: 1479. În mijlocul ei, apărea conturul perfect desenat al unei geme, înconjurat de litere ruginite. Rămase o bună bucată de vreme străduindu-se să înțeleagă tipul de scriitură, căutând să identifice măcar un cuvânt, dar în zadar. Puse foaia la loc, luă batista și desfăcu încetișor nodul, încercând să protejeze ce trebuia păstrat.

Pe neașteptate, ceva cristalin se rostogoli pe jos până se pierdu sub pat. Se ghemui să-l scoată. Un fascicol de lumină scaldă obiectul, făcându-l să strălucească. Era o piatră albastră, de o, frumusețe extraordinară. O luă în palmă și o apropie de lampă. Lacrima cristalizată împrăștiă o lumină cu reflexe irizate, multiplicând-o și proiectând-o în oglindiri intense. Nu-i venea să creadă... EXISTA!!! Era diamantul de azur despre care părinții îi vorbiseră atâta.

Cum de nu-l vânduseră, când piatra aceea prețioasă i-ar fi putut scoate din sărăcie?

Se apropie de pachetul desfăcut, scoase paginile dactilografiate și se apucă să le citească.

Era primul paragraf al unei istorii a cărei protagoniste era o tânără fată pe nume Chiara: patruzeci și nouă de rânduri.

Pe pagina a doua găsi alt început: treizeci și șapte de rânduri fără continuare... Și pe pagina următoare la fel, și pe următoarea, și pe următoarea: o sută de file conținând începutul unei povești.

Toate erau pline de însemnări pe margine, scrise de tatăl ei cu creion roșu:

De vorbit despre lacrima albastră...

De cercetat ce s-a întâmplat cu jurnalul...

Mai există oare Palazzo Bianchi?...

Chiar a era stângace?...

LIPSESC DATE!...

Dacă diamantul mai există, cum de s-a putut sinucide înghițindu-l?... Cine i-a scos gema din gâttej?...

De ce sau din cauza cui și-a luat viața?

Cineva a omorât-o și a făcut ca totul să pară o sinucidere?...

UNDE ESTE JURNALUL?

Ella rămase cu diamantul de azur și cu pagina zdrențuită în mâini, fără să știe ce să facă. Lacrima aceea simboliza, în realitate, chiar asta: o lacrimă. Durerea pietrificată a unei ființe, prefăcută în cristal. Ceva ce n-a încetat niciodată să se prelingă... ca și durerea ei.

În seara aceea, s-a hotărât să se ducă la Harry's Bar, care-i fusese izvor de inspirație. După ce odinioară petrecuse seri întregi cercetându-i pe toți clienții, imaginându-și despre ei povești imposibile, nu se mai întorsese acolo.

Se pregăti de plecare, încercând să-și împodobească singurătatea cu trei brățări, două coliere și o pălărie. Se privi în oglindă, care îi arată un chip de un oval desăvârșit, ce-i păstra intactă frumusețea. Era de necrezut că la cei treizeci și cinci de ani ai ei ar fi cunoscut totul în viață și s-ar fi simțit atât de bătrână și cu sufletul pustiit. Își aținti privirea în ochii ei cenușii și i se păru că vede în străfundul lor un lac unde se odihneau lacrimile ei înghețate. Luă diamantul de azur, și-l puse pe obraz, sub ochi, și, după ce se privi îndelung, șopti:

*La Donna di Lacrima. Io sono La Donna di Lacrima.*⁷

⁷ „Doamna înlăcrimată. Eu sunt Doamna înlăcrimată”. (în italiană, în original)

Era îmbrăcată de sărbătoare, ca în momentele ei cele mai bune de singurătate. Nici măcar nu-și scoase mantoul, deși înăuntru căldura era sufocantă. La bar, stătea Leo Vadorini cu veșnicii ochelari atârându-i peste fălci. O văzu intrând și, ca de obicei, fără s-o salute, luă o sticlă de pe tejghea, apoi shakerul și începu să-i pregătească băutura ei de totdeauna: votca sour. Localul era înțesat de clienți care stăteau de vorbă, ciugulind mici sendvișuri cu *parmi-giano*, printre râsete. Perechi de îndrăgostiți, cadre de conducere, oameni divorțați, văduvi, bărbați recăsătoriți, societatea florentină fără niciun fel de mască. Niciun singur străin, doar ea.

Își simțea gâtul ca frecat cu șmirghel, și limba umflată de atâta muțenie. Piciorul și limba i se înfrățeau în tăcerea aceea sfâșietoare. Numai după ce a băut prima înghițitură i-a venit în minte cu limpezime paragraful din primul ei roman; se născuse în locul acesta, dintr-un gest simplu, chiar banal: o femeie își pierdea fularul, și un bărbat îl ridica. Două ființe necunoscute își atingeau degetele în gestul acela: „Mulțumesc”. „Cu plăcere”. Două singurătăți ratau ocazia de a se împrieteni.

Acolo, descoperise că scria, pentru că nu putea trăi fără s-o facă. Cuvintele nerostite îi izvorau de la sine pe când privea. Șirul acela de litere mute îi răsuna în urechi ca o cascadă de apă cristalină. Rostite, își pierdeau magia; n-au fost niciodată punctul ei forte. De atâta mers pe tăcute, sufletul ei a învățat să grăiască fără voce. Scrisul era liniștea ei, cântecul ei de leagăn care îi potolea spaimile. Când oare renunțase la viața reală pentru a o trăi pe cea închipuită? Copilăria i se perindă prin fața ochilor ca un vânt dezorientat de anotimp. În ce moment se îndepărtase de toate din jur? Lumea copilăriei, plină de traume, rigori și lipsuri, o obligase să-și nascocoască altă viață, pierzându-și linia orizontului. Citea și făcea saltul în alte lumi, punându-și veșmintele eroinelor sale, trăindu-le visurile și sentimentele, plângând de durerile inventate ale altora, asumându-și-le. Marea ei victorie fusese să viseze și să-și plăsmuiască visurile, pentru ca alții să le trăiască,

fiindcă ei lumea i se părea de necuprins.

În vreme ce-și savura cocteilul cu sorbituri lente, se simți învăluită de un curent înghețat, și două pumnale ca niște țurțuri i se înfipseră în trup, făcând-o să se frângă în două, în străfundul ființei sale. Cineva se uita la ea cu o privire devoratoare, lascivă. Se întoarse, dar în clipa aceea un pardesiu bleumarin și o pălărie se făcură nevăzute pe ușă, lăsând pe jos o dâră de brumă și o aromă pătrunzătoare de cărți vechi. Ieși în stradă și-l văzu dispărând pe malurile Arnoului. Aburul înghețat al siluetei lui se contura ca o consoană neînsoțită de vocală pe cerul agonizând al asfințitului.

9

În după-amiaza aceea, când nimeni n-a binevoit să-i calce pragul anticariatului, Lívido hotărî să închidă mai devreme ca de obicei și să hoinărească prin ploaia stridentă a toamnei florentine.

Se întorsese la Florența după moartea tatălui său, acum douăzeci de ani, pentru a-și deschide acel lăcaș care încă îi mai trezea pofta de viață. Poate că singurul destin care îi mai era hărăzit era cel de protector pe veci al unor cărți mutilate, nedorite de nimeni: un modest paznic de visuri străine.

Cortona îi lăsase o rană imposibil de vindecat. Fuga din mănăstire, renunțarea la legământ, dragostea aceea nă râvașă, nebună, care îl făcuse să cunoască o pasiune mortală. Sâni aceia debordând de lapte, iviți pe neașteptate în Săptămâna Mare. Ochii aceia mistuiți de dorință peste ostia neprihănită. Trupul voluptuos, răspândind un parfum îmbătător, pe când buzele se deschideau încet, și limba se ivea umedă din adâncul acela întunecat spre a primi pâinea oferită, de el.

Emoția lui făcuse ca, atunci când a privit-o, pâinea sfînită să se precipite între sâni adormiți ai femeii cu șal

negru și gură purpurie, iar în acea cădere se prăbușise și vocația lui.

Cum să recupereze de la pieptul ei, din trupul acela cald, imaculat împărtășania, simbolul corpului sfânt al lui Hristos? Pentru că nu se cuvenea ca ea să atingă azima, singura soluție ar fi fost să-și adâncească el degetele între sânii ei... Și a făcut-o, încet, lăsându-și buricele tremurătoare să alunece gingaș pe pielea de mătase ce palpita vie și, în toiul acelui vis, întregul șir de credincioși dispăru brusc, în timp ce corul își înălța vocile precum porumbeii în zbor. Îi atinsese sânii, apoi limba ei umedă a primit pâinea sfințită într-un ritual lent... îi intrase în gură și mai târziu în suflet prin mijlocirea trupului.

După acea Duminică a Paștelui, nimic nu avea să mai fie la fel. Hristos înviase din morți, și el murea adus la viață.

Rugăciunile lui se prefăcuseră în implorare către Domnul, spre a o vedea iar. Noptile lui, în nesomn, desfătându-se cu clipe născocite de pe vremea adolescenței, când visa să iubească o femeie. Trezirea, în zorii zilei, cu ruga de iertare către Iisus și către Maica Sa. Teologia, această cercetare a lucrărilor divine, toți anii pe care și-i petrecuse cufundat în mistere, acele *fides quaerens intellectum*⁸

și *theologia supernaturalis*, rațiunea umană și revelația divină, misterul trinității, misterul lui Hristos, metafizica, miticul, political și naturalul, cunoașterea credinței prin rațiune... toate teoriile se mistuiau în ochii aceia de tăciune aprins.

O revăzu după o săptămână, la comuniune, și din ziua aceea în fiecare dimineață, la slujba de la șapte. Uneori, venea cu o fetiță agățată de fusta ei; alteori, însoțită de o tristețe cu aripile frânte.

După multe comuniuni, spovedanii și sărbători, pasiunea îi împinse mai departe.

Ea se numea Antonella, era napolitană, căsătorită,

8 Credința căutând înțelegerea (în latină, în original)

avea trei copii și nimic de oferit, căci dăduse totul, dar se îndrăgostise de el.

Se vedeau pe furiș la nouă, fiecare purtând povara vinei de a săvârși un păcat mortal. Urcau străzile pietruite cercetând ferestre și porți, colțuri și balcoane, până ajungeau în Piazza Santa Margherita. Fugind cum puteau de privirile inchizitoriale ale bătrânelor care vegheau îndeaproape morala orașelului etrusc.

Nesățioși să se bucure de viață cu toate simțurile.

El sosea învăluit în aroma de pâine caldă cumpărată în zori de la cuptorul cu lemne de pe Vicolo del Precipizio, iar în spatele zidului își deșertau tot ce aveau pe suflet și-și dădeau bucățele de pâine cu untdelemn de măsline, lingându-și degetele unul altuia, mirosind aluatul acela cald ce simboliza viața, culegând de zor picăturile, fărâmele acelor clipe atât de îndrăgite. Ea își scotea din coș omleta pe care o pregătea în fiecare dimineață pentru această gustare sacră și o mâncau mușcând zdravăn, savurându-i frăgezimea zemoasă. Fragi, miere, ciocolată, migdale, totul era binecuvântat de plăcere în gura lor. Se miroseau, se îmbrățișau, se desfătau recunoscându-se. Pielea lor fără viață renăștea sub privirile amândurora.

Se răneau din voluptate, înfigându-și limba până se vătămau din dragoste pe dinăuntru. Guri ce se striveau fără sfârșit; degete ce naufragiau în salivă... umezindu-i.

Măinile ei delicate depășeau granițele înțelepciunii. Acele mâini binecuvântate îl purtau pe sus într-o lume de plăcere necunoscută, în care singura rugăciune posibilă era cea de a implora să nu moară de iubire.

Îi făgădui că avea să se despartă, că avea să rămână cu el tot restul vieții.

Într-o zi primăvărată de luni, stabiliseră să se vadă la ora obișnuită: la nouă. El va fugi din casa sacerdotală de pe via Zefferini, iar ea din temnița conjugală. Aveau să lase o scrisoare în care să mărturisească totul și să ceară iertare pentru că nu sunt în stare să-și trăiască viața fără dragoste.

În dimineața aceea, Lívido o pornise la ora cinci ca să vadă pentru ultima oară mănăstirea Le Celle, locul acela de spiritualitate magică unde-și petrecuse ani îndelungați de penitență și purificare înainte de a ajunge preot. La ceasul acela, sanctuarul franciscan se profila cu grandiozitatea-i austeră prin ceața deasă a nopții. Hoinări prin preajmă, trecu peste Ponte Barberini și se așeză pe parapetul de piatră, unde în atâtea dimineți își aflase credința, dar acum n-o mai găsea: credința plecase înaintea lui.

Își luă rămas-bun de la priveliște, de la râu, de la ziduri, clopote și chiparoși. De la păsări și de la vânt. De la micuța lui chilie, unde mai stăruiau încă plutind în aer litaniiile sale din zori. Plecă apoi cu pas hotărât în căutarea Antonellei.

Lăsă vechiul Citroen la intrarea în orășel, lângă zid, și o luă pe via Crucis di Gino Severini, urcând străzile povărnite cu inima sărindu-i din piept de teamă și bucurie. Când ajunse în piață, fuse copleșit de o presimțire ciudată: văzduhul părea mohorât și dens; îi venea greu să respire.

Clopotele de la Santa Margherita vestiră cu cele nouă bătăi că momentul sosise. Se uită înjur ca s-o audă venind, dar nu se clinti nimic; nici măcar acele ceasului. Viața i se oprise în loc depinzând de niște pași pe care-i cunoștea prea bine.

O așteptare tot mai înfrigurată puse stăpânire pe el când clopotele îi reliefară absența: nouă și un sfert, nouă și jumătate, zece, unsprezece și jumătate... douăsprezece! Antonella nu venise la întâlnire.

Poate că se înșelase el în privința zilei sau a orei... începu s-o dezvinovățească, imaginându-și tot soiul de înțelegeri greșite. Era oare luni? Și dacă era mâine?

Trecu prin fața casei ei, cu privirea ațintită la perdelele străine ce păreau însuflețite de o viață proprie. La intrare, o pisică cenușie își lingea labele. Ferestrele erau închise bine, iar pereții păreau cufundați într-o liniște stranie: nu era NIMENI.

Preț de o lună, n-a încetat nicio zi să se ducă în parc,

la ora stabilită, dar Antonella n-a mai venit.

După luni de așteptare, Lívido părăsi sacerdoțiul. Mama îl sunase să-i spună că tatăl murise, și ea avea nevoie de el.

În ziua întoarcerii, pe când străbătea Piazza della Repubblica, printre șușoteli și priviri acuzatoare – tot orașul aflate de legătura aceea vinovată a revăzut-o. Cobora scara monumentală de la Palazzo della Comune, la brațul bărbatului ei, cu copiii de mână și copleșită de o tristețe nesfârșită, precum o noapte de insomnie. Ea se uită la el și din ochi îi picură o lacrimă; el nu fuse în stare să se uite în ochii ei, murea de durere.

Din clipa aceea viața lui se sfârși. Zilele îi deveniră o eternă rememorare a tot ce pierduse, a acelei pasiuni desfătătoare pe care n-avea s-o mai simtă niciodată. Supraviețuia printre atingeri care nu-i ajungeau nicicând la suflet, cumpărând mângâieri de duzină. Nimeni nu-l putea reînvia din moarte. Blazarea îi năpădisese uzurpatoare tot trupul, sufocându-l. Toate îl plictiseau, până și odihna. Își prăpădea zilele închis în cămăruța de deasupra anticariatului, citind cărțile pe care în acel fatidic 4 noiembrie al anului 1966 le salvase din noroiul gata să le înghită, încercând să le întregească în mintea lui viețile curmate. Protagonistii acelor povești nu erau de găsit. Din vina deteriorării și a umezelii, erau condamnați la neființă; pagină după pagină, dispăruseră cu totul. Citea legănând parcă un vis nebun care nu se sfârșea în veci.

Cine mai credea, oare, în dragoste?

Pe neașteptate, într-o seară în rutina lui cenușie intrase femeia aceea enigmatică, sprijinindu-și tăcerea într-un baston, și zilele lui se schimbă. Acum o aștepta mereu pe înserat, nu știa din ce pricină și nici pentru ce. Ea suna la ușă, el îi deschidea și o lăsa să cutreiere pe coridoare și prin unghere. Pașii ei răsunând pe dușumeaua de scânduri îi grăiau. Liniștea aceea distantă și rece, atât de asemănătoare cu a lui, îi atrăgea cu prisosință atenția.

Îi arunca în zbor cuvinte mute, să vadă dacă ea le prindea, și izbutea să le deslușească.

O urmărea din întuneric, luând seama la fiecare dintre mișcărilor ei. La început, ea se apropia cu sfială de rafturi, ca un trup chinuit în căutarea sufletului dispărut, dar, pe măsură ce zilele treceau, căpătase încredere și cotrobăia prin sertare, convinsă că nimeni nu se uita la ea. Răsfoia, mirosea și chiar lua în mână exemplare pe care nici el nu se încumetase niciodată să le deschidă.

Simțea nevoia să-i vorbească, dar nu îndrăznea nici măcar să se uite în ochii ei. Îl fascina să-și imagineze trupul și sufletul ei. Trăia prin ea, în abisurile ei spectrale; în pauzele și mișcărilor ei.

O vedea de neatins în frumusețea-i îndurerată.

Ce plăcere morbidă emana trupul acela trist și fragil?

Ce căuta femeia aceea tăcută în anticariatul lui?

10

De ce nu putea renunța să se mai ducă acolo?

Ce fascinație exercitau asupra ei cărțile acelea distruse? De ce se identifica într-atât cu singurătatea paginilor moarte?

Își impusese o nouă rutină pentru a supraviețui, fără să știe măcar la ce bun voia să supraviețuiască. Spera pesemne ca odată și odată ochii să i se deschidă și să se trezească în sfârșit din coșmar, cu Marco alături și o voce subțirică să-i strige: „Măiiiiiiico, sunt aici!”, și să simtă sub cearșaf trupul călduț al Chiarei, iar piciorușele să i se cațere pe coapse, și căpșorul să i se ascundă la piept, din dorința de se juca de-a gâdilatul, ca în fiecare dimineață.

De două săptămâni, se ducea în fiecare zi la Palazzo Spinelli, pe via Maggio, numărul 13, unde se înscrișese la un curs de restaurare de cărți vechi. Voia să învețe cum să salveze de la moarte cuvintele altora, și astfel să-și recupereze poate cuvintele muribunde.

Iarna o chinuia aruncându-i în față ace de gheață.

Florența, în cinstea stării ei sufletești, se înveșmânta în doliu alb pentru ea. Ajunsesse să-și simtă durerea de la picior ca pe ceva atât de al ei, încât, dacă cineva ar fi încercat să i-o aline, ar fi făcut moarte de om pentru a și-o păstra: era legată strâns de Marco și de Chiara.

În fiecare sâmbătă, se ducea la locul accidentului, șoseaua care lega Arezzo de Roma. Îl știa pe dinafară. Cercetase amănunțit fiecare centimetru de pe câmpul acela blestemat, căutând un obiect, un pantof, un portofel, un lăntșor, ceva care să-i spună că era adevărat, că așa se întâmplase totul. Trunchiul copacului de care se ciocnise mai păstra încă urmele mașinii: o pată de vopsea gri îi tatua scoarța... Muzica lui Mozart îi răsuna mai departe în minte, ca și vocea lui Marco și cântecelul dulce al Chiarei... „A fost odată o iguană cu un poncho de lână, care-și pieptăna pletele pe malul Magdalenei...”, cântecul columbian pe care ea o învățase; favoritul ei.

Unde erau oare?

Nu trecea o zi din viață în care să nu se gândească la ei, în care să nu-și simtă sufletul sfâșiat de absența lor. Fără trupurile lor, trăia într-o așteptare fără rost.

Ajunse la academie, și la intrare dădu de bărbatul acela cu înfățișare anemică și ochi rătăcitori, care îndată ce o văzu își trecu instinctiv mâna peste chelia-i lucioasă. Era profesorul Mauro Sabatini, însărcinat cu custodia celui *Gabinetto Scientifico Letterario*⁹, care tocmai venise să-și țină cursul despre *La carta e il suo degrado*¹⁰

. După ce a salutat-o cu efuziune, profesorul i-a spus:

— Am căutat ce m-ați rugat deunăzi și mi-e teamă că e aproape imposibil de găsit, în oceanul de cărți dispărute, ciudatul jurnal despre care vorbiți. Cu privire la Palazzo Bianchi, nu-i nici umbră de îndoială că a existat, și cum încă! Era splendid, o operă monumentală. Arhitectura lui venețiană, cu frumoasele plăcile de marmură roz ce-l îmbrăcau în întregime, îl făcea să se distingă printre

9 Cabinet Științific Literar (în italiană, în original)

10 Hârtia și degradarea ei (în italiană, în original)

celelalte clădiri. Nenumărați pictori ai epocii l-au imortalizat în tablourile lor. Ca multe alte palate de pe malurile fluviului, a fost distrus în cel de-al Doilea Război Mondial de bombardamentele aliaților. O pierdere neasemuită! Se povestește, fără a fi însă dovedit, că Lorenzo de Medici i l-a dăruit unei curtezane de care se îndrăgostise nebunește... o iubire secretă. Când a cunoscut-o, era de fapt o copilă. În sfârșit, se povestesc atâtea... Dacă nu o luați drept o indiscreție, ați putea să-mi explicați ce are atât de deosebit jurnalul acela?

— Dacă aș ști, v-aș spune. N-am decât pagina asta din el și, oricât de mult m-am străduit, pentru mine e ceva indescifrabil.

Scoase din servietă cele două coperte de lemn care protejau foaia trimisă de maică-sa în pachet, le deschise și luă fila îngălbenită de vreme.

— Uitați-vă, îi spuse, oferindu-i-o.

Primul lucru pe care l-a făcut profesorul a fost să-i cerceteze hârtia.

— Excelentă calitate, o asigură el. Hârtia toscană din *Quattrocento*¹¹

era magnifică. Fabricarea ei presupunea o adevărată artă, realizată cu gherghefuri, umezeală și pricepere; nu ca astea care se fac acum. Dacă nu vă supărați, aș vrea s-o analizez la laborator. Veniți cu mine?

Urcară scara de piatră și ajunseră la primul etaj. La informații, câțiva cursanți o supuneau pe secretară unui tir de întrebări. Mauro merse mai departe până la biroul principal și o invită să între. Înăuntru, masa de scris deteriorată contrasta cu extraordinarele fresce de pe pereți și de pe tavan; încăperea era fosta capelă din Palazzo și fusese restaurată de curând de un grup de studenți japonezi.

— Ce loc minunat! exclamă Ella, uitându-se înjur.

— Florența e plină de frumuseți străvechi, acum nu mai impresionează nimic. Luați loc, vă rog.

Profesorul îi oferă un scaun, apoi aprinse ecranul și

11 Secolul al XV-lea (în italiană, în original)

așeză acolo pagina.

— Vedeți asta? Îi arată cu degetul mijlocul filei.

— E desenată aici o piatră prețioasă, nu?

— Nu mă refer la asta, ci la ce este dedesubt. Uitați-vă...

Mauro îi dădu lupa cu care cerceta foaia.

— Reușiți să distingeți firele trasate de fibra delicată a hârtiei? E filigranul care ne vorbește despre originea ei. Vechii nobili își imprimau pe hârtii blazoanele și anagramele. E foarte posibil ca aceasta să fi aparținut unui nobil florentin. Aici apare pe blazon o mică floare de crin.

— N-am putut înțelege scrisul, deși am studiat toscana veche, spuse Ella.

Profesorul o privi în ochi.

— Nu-l puteți înțelege, pentru că... se opri la fiecare cuvânt, a fost ales ca să nu-l înțeleagă nimeni la prima vedere; e vorba despre scriere în oglindă. Așa scria Leonardo da Vinci. Nu plecați, vin imediat, îi spuse, copleșit de uimire.

După câteva minute, se întoarse cu o oglindă și o puse în fața paginii.

— Ce părere aveți?

Pe sticlă apărea textul reflectat, și totul căpăta sens. Literele se îndreptau, vocalele se deschideau.

— E scris de stângaci! adăugă, examinând mai departe. Persoana care a scris pagina asta era, de bună seamă, stângace. Nu voia să păteze hârtia cu cerneală și de asta scria de la dreapta la stânga. Am mai văzut o asemenea pagină când mi-au căzut în mână niște însemnări ale marelui Leonardo. Dar scrisul de aici e al unei femei, fără îndoială. Trăsăturile sunt bine definite, cu rotunjimi fără exagerare, ferme, deși timide. De unde aveți pagina asta?

— E o poveste ce pare mai curând un vis. Are pesemne legătură cu un basm pe care mi-l spuneau în copilărie părinții, înainte să adorm.

— Aici e vorba despre un diamant în formă de lacrimă: o lacrimă albastră. Mauro își ridică privirea. Știați

că în Antichitate diamantelor li se atribuiau puteri mari? Grecii și romanii credeau că sunt lacrimile zeilor sau sclipiri de stele, iar Platon vedea în ele ființe vii, întruchipări ale spiritelor celeste. Simbolizau eternitatea și infinitul. Erau folosite împotriva nebuniei și, mai cu seamă, ca otravă. Se spune că regele Federico al II-lea a murit de o supradoză de diamante.

— Cum e posibil așa ceva?

— În jurul diamantului s-au țesut multe legende. În plină Renaștere, sculptorul Benvenuto Cellini afirma că marele său dușman, Farnesio, încercase să-l omoare folosind pulbere de diamant, iar papa Clemente al VII-lea a murit, se pare, în urma unui tratament cu particule pisate de diamant. Se zice însă și că i-a salvat pe mulți de la moarte. Despre ce e vorba în povestea pe care v-o spuneau părinții?

— Despre dragoste, e vorba despre dragoste, acest sentiment căzut în desuetudine. Îmi povesteau că bunica, pe vremea când era copilă, îmbrăcându-se odată, în joacă, cu veșminte de odinioară, a găsit într-un cufăr vechi o carte înfășurată într-un batic de mătase.

Era un fel de jurnal, legat în catifea roșie cu incrustații de pietre prețioase: perle, rubine, safire... I s-a spus că aparținuse unei adolescente care murise în împrejurări stranie. Bunica nu s-a mai despărțit de jurnal, considerându-l marea ei comoară, până într-o noapte când, adormită fiind, cineva i l-a furat de sub pernă și nu l-a mai găsit niciodată. După mult timp, fiind deja măritată, a primit printr-un curier anonim pagina asta.

Ella arată foaia întinsă pe ecranul luminat.

— Interesant, foarte interesant, spuse Mauro, mângâindu-și chelia. Unde trăia bunica dumneavoastră?

— După cum mi-au povestit părinții, în Palazzo Bianchi.

— Atunci provenea, mai mult ca sigur, dintr-o familie nobilă.

— Nu vă pot spune nimic precis.

— Pagina asta e o bijuterie, ascultați numai - cu

pricepere, profesorul începu să traducă în italiană cuvintele din vechea toscană. „Iubita mea, e o noapte fără lună, așteaptă-mă în zori. Voi intra pe fereastră la tine în iatac. Te rog, nu mă pedepsi... Te rog, te implor!”

Nu mai pot trăi fără să te văd. Sufletul îmi arde-n flăcări, fără sărutările tale gura mi-e o lespede de marmură moartă. Fără să-ți atingă pielea, pieptul mi-e ca pământul devastat de foc. Mă doare fiecă clipă care trece fără să te simt, nu mai pot îndura. Să nu înțelegi oare? Fără tine, sexul meu e-n agonie. Puterile mă părăsesc. Lasă-mă să intru sub cearșaful tău, să-ți desfac picioarele ca mierea... viața mea! Îți voi săruta coapsele, voi ajunge încetișor cu limba acolo de unde o să-ți sorb roua. Da, dulcele nectar al rozei tale deschise. Te voi face să plângi de plăcere, iubirea mea, și când îți va picura cea dintâi lacrimă o voi preface pentru tine într-un diamant... diamantul meu albastru.”

Terminând ultima frază, profesorul rămase tăcut, apoi își ridică privirea.

— Minunat! Cine a scris rândurile astea a reprodus un citat: vedeți aici steluța, la începutul și sfârșitul paragrafului? în limba veche, avea rolul ghilimelelor. Vă spune ceva fragmentul pe care l-am citit?

Ea dădu din cap, negând. Ar fi preferat să nu-i fi povestit despre diamant.

e— e o pagină frumoasă, afirmă el, dându-i-o înapoi. Să dea Domnul să găsiți ce căutați, deși tare mă îndoiesc. Ar însemna să găsiți un ac în carul cu fân. Poate fi oriunde... sau nicăieri. Știți câte pagini au pierit în 1966 înghițite de Arno? în jur de un miliard.

— Nu se poate!

— A fost o tragedie colosală. Niciodată nu s-a crezut că fluviul ar ajunge să facă atâtea stricăciuni, și cu atât mai puțin că s-ar înverșuna împotriva artei așa cum s-a întâmplat. Ne-a luat pe toți prin surprindere. Nu vă puteți închipui ce dezastru artistic a însemnat totul. Florența a devenit peste noapte o Veneție cu canale pline de noroi în putrefacție, cu o forță distructivă infinit superioară celei

care s-a abătut asupra oraşului în al Doilea Război Mondial.

— Ce s-a întâmplat cu cărţile?

— Multe au fost salvate de acei *Angeli del Fango*¹², tinerii studenţi voluntari, veniţi din toate colţurile Italiei şi Europei, care au răspuns strigătului de ajutor alcătuind escadroane de salvare. Dacă n-ar fi fost ei, cea mai mare parte dintre lucrările de artă recuperate ar fi pierit. A fost o catastrofă dantescă pe care eu am trăit-o pe pielea mea. O să vă vorbesc odată despre asta.

Profesorul o invită să iasă.

— Dacă vă interesează, v-aş putea arăta subsolul Cabinetului, unde îmi am atelierul. E chiar aici, pe via Maggio, la numărul 42. Nu vă puteţi imagina câte opere aşteaptă încă să fie restaurate. Cele mai multe dintre ele au supravieţuit acelei *Alluvione*¹³

. Se uită la ceas. Dumnezeuule! Ce târziu s-a făcut! E timpul să începem ora, veniţi?

— Sigur, răspunse Ella, cu toate că mi-ar plăcea să mai stăm de vorbă. Explicaţiile dumneavoastră sunt pasionante.

Merseră în tăcere şi, când să între în aulă, ea sugeră:

— Aş putea veni diseară, domnule profesor?

— Mâine... Vi se pare mai bine mâine? o rugă el. Azi am o treabă. Dacă puteţi, vă aştept la şapte, după ce terminaţi ultimul curs.

— Bine. Voi veni, cu siguranţă.

11

Clopotele bisericii Santo Spirito bătură de şapte, şi Ella se uită la ceasul din perete. În clasă, tăind, lipind şi cosând hârtii, i se păruse că timpul nu se mai sfârşea. Dintre toate cursurile la care asista, acesta, unde învăţa să confecţioneze manual o carte, o pasiona cel mai puţin.

12 Îngerii Noroiului (în italiană, în original)

13 Inundaţie (în italiană, în original)

Prefera cartea scrisă, citită, uzată și însuflețită. Își scoase șorțul, își puse în ordine pensulele, bisturiile, pasta de lipit și soluțiile; aranjă paginile la care lucra în sertarul pe care era trecut numele ei, se spală pe mâini și își luă din cuier mantoul. Toată după-amiaza, gândul îi zburase la cele descifrate de Mauro. Frazele acelea îi dăduseră fiori: se simțea în pielea unei ființe necunoscute mistuite de dorință. Răzbătea din pagina răzleață forța cuvântului scris, immortalizând năzuințele unui amant nesățios. Totul rămăsese suspendat în aer, străbătând veacurile; însă dorința lui dăinuia vie în acele cuvinte. „Ce stă scris nu moare”, îi veni în minte.

Ieșind din academie, un vânt nevolnic o, făcu să tremure ușor. Ninsoarea încetase, și pe trotuarul înghețat se așternuse o mantie de pulbere albă. Se temu să nu cadă și se sprijini în baston, mai cu nădejde ca oricând. Urmă indicațiile date de profesor: o luă la stânga și căută numărul 42. Pe măsură ce avansa, o năpădea un iz greșos de cadavre, de cloacă, de putreziciune. Picioarele ei simțeau greutatea măloasă a apei, de parcă într-o clipă strada s-ar fi prefăcut într-un torent furios ce vomita scuipături de ură din gâtlee. O culoare de moarte compactă inunda orașul. Zidurile scrâșneau, ferestrele urlau, porțile gemeau, se prăbușeau agonizând în apele avide ale fluviului Arno. În vreme ce Ella plutea pe spirala aceea de mâl pestilential, la trecerea ei se iveau câini morți, roți de bicicletă, resturi de mașini, pisici umflate de apă, păsări fără aripi, crucifixe fără brațe, capete de sculpturi fără trup, o *madonna* fără ramă, tablouri stricate, oglinzi sparte, bucăți de mese și scaune, fragmente de cornișe, goblenuri, covoare, geamuri, cutii, cărți și iar cărți. Biblioteci întregi din care se scurgea înțelepciunea se prăbușeau, înecându-se în fața ei. Cufere căscate, mătăsuri, pălării, flori, copaci smulși, rădăcini prefăcute în ciclopi marini înfometăți, înghițind tot ce le ieșea în cale. Orașul întreg dezmembrându-se. Strigătele răzbăteau limpede: *Oh... Dio!, Aiuto!, Flaviaaaaaaaaaa, la mia*

Cerul ca plumbul cădea pe via Maggio, și Ella nu putea scăpa de viziunea aceea apocaliptică. Încerca să salveze ce vedea în jur, dar noroiul devenise o fiară feroce care cerea întruna și devora neconținut. Se părea că apa se învârtosase, prefăcându-se într-un monstru gelatinos. Simțea în atmosferă dezolare și neputință. Un dezastru sideral. Voia să se frece la ochi, să alunge viziunea aceea, dar, pe măsură ce se apropia de locul pe care i-l indicase Mauro, imaginile erau tot mai percutante.

Ajungând la sediul acelui *Gabinetto Letterario*, fantomele se risipiră. Poarta era deschisă, și în prag o aștepta un tânăr.

— *Signora* Ella? o întrebă, amabil. Profesorul Sabatini vă așteaptă. Urmați-mă, vă rog.

Traversară marea curte unde odinioară erau ținute trăsurile palatului și ajunseră la o poartă de fier care scârțâi când o deschiseră, într-o sală cu tavan înalt și mese simple, Mauro supraveghea mulțumit munca a două fete care terminau de curățat niște documente, pregătindu-le spre a fi spălate. Pe când le dădea instrucțiuni, a văzut-o intrând. Femeia aceea cu ochi imenși, de o tristețe copleșitoare, venea fără grabă spre el, sprijinindu-se în bastonul cu mâner de cristal.

— Am ajuns prea devreme? Ar trebui poate să revin? îl întrebă, apropiindu-se.

— Nu, de fapt vă aștept de mult.

O întâmpină sărutând-o pe obraji și o invită să-l urmeze.

— Nu sunteți de aici, nu-i așa?

— N-ar trebui să avem nicio naționalitate, nu credeți? răspunse Ella.

— Aveți dreptate. Ce contează să știm de unde suntem dacă uneori nu reușim să aflăm nici măcar cine suntem. În realitate, aceste întrebări sunt doar de

14 Oh... Dumnezeu!, Ajutor!, Flaviaaaaaaaaaa, fetița mea...! (în italiană, în original)

suprafață, sunt clișee pe care le folosim atunci când nu știm cum să începem.

— Sunt din Columbia... Ați fost vreodată acolo?

— Nu, niciodată, dar recunosc că mi-ar plăcea să merg într-o bună zi. Am însă niște prieteni arheologi care au fost în Orașul Pierdut. Toți spun că țara dumneavoastră e minunată.

— Este, într-adevăr. Eu am plecat de acolo de ani de zile, suspină cu nostalgie, încercând să nu se lase copleșită de amintiri. În sfârșit... Domnule profesor, sunt nerăbdătoare să aflu ce păstrați la subsol.

— Să nu credeți că e un spectacol atrăgător. Încă mă mai doare să-l privesc. Facem ce putem, sunt prea multe cărți și foarte puțini restauratori buni. Dacă acești „bolnavi” nu sunt bine tratați, leacul ar fi mai dăunător decât boala. Nu-i deloc ușor să fie diagnosticați; chiar dacă epidemia noroiului a pricinuit răul, fiecare a reacționat diferit în fața acestui... — profesorul rămase pe gânduri - l-am putea numi „virus”. Haideți, aveți grijă la scări, sunt foarte înclinate.

Înaintară pe un coridor întunecos, și Ella presimți din nou o catastrofa ca acum câteva minute. Dintr-odată, totul se preschimba. Încăperea era un râu de cizme pline de noroi. Sute de tineri, așa numiții *Angeli del Fango*, prefăcuți în fantome, creau un lanț uman, și prin mâinile lor treceau cărți și iar cărți din care se scurgea putrefacție.

Vocea lui Mauro răsună undeva departe, dând cifre: „... treizeci de mii de hectare de zonă urbană inundată... șase sute optzeci și cinci de milioane de metri cubi de apă... un milion de tone de noroi... un an pentru a-l îndepărta”; vaiete slabe se desprindeau din fiecare carte, împletindu-se într-un singur geamăt tot mai puternic ce se înălța până la bolțile subsolului, de care se loveau, iscând un ecou prelung și trist. Din exemplarele ce păreau să aibă o viață proprie se prelingeau glasuri și lacrimi.

Pe rafturi, șerpuiți de volume umflate de apă și noroi duraseră sculpturi în stil jurasic, iar pereții etalau o artă

nouă: hărți de mucegai, petrol și noroi. Se părea că nu mai rămânea nimic din ce fusese înainte, dar totul dăinuia încă acolo, ea o simțea, putea desluși sufletul tragediei, chiar dacă dezastrul se întâmplase acum patruzeci și unu de ani.

— Veniți mai aproape, vă rog.

Vocea profesorului o readuse în prezent. Pe una dintre mese se odihnea un exemplar voluminos cu o greutate uriașă deasupra, pe care el o dădu la o parte cu grijă.

— Cartea asta a fost scrisă timp de optsprezece ani. Au lucrat la ea douăzeci de artiști, decoratori, pictori și copişti. Puneți-vă astea, îi întinse niște mânuși; nu vă fie teamă s-o atingeți, acum e gata restaurată.

În timp ce Ella își punea mânușile, gândul îi zbură iar la jurnal. Acum, când intuia ce poate conține, voia cu orice preț să-l găsească. Unde se afla oare?

— E trist să nu cunoaștem niciodată cuvintele care ocupau spațiile astea, îi spuse ea, arătând o gaură în pagina pe care lipiseră o foiță albă foarte fină. Începând din acest moment, cartea asta trebuie să învețe să trăiască fracturată. Restaurarea nu i-a putut da înapoi ceea ce pierduse.

— Ca oamenii când au suferit o pierdere, afirmă profesorul, privind-o în ochi. De zile întregi, o observa, și tăcerile ei o trădau. Presimțea că, în spatele prezenței ei distante, se ascundea o tragedie îngrozitoare. Ella simți o împunsătură în inimă. Se gândi la Marco și la Chiara și o învălui parcă un nor năvalnic.

— Pierderea, adăugă ea, atunci când survine, n-are nimic a face cu ce ți-ai imaginat. Te întoarce pe toate părțile și te violează iar și iar, până ce durerea te face să te supui. E dezgustător s-o simți cum îți alunecă pe trup, cu balele-i scârboase, ca o lipitoare care-ți sughe sângele și te vlăguiește. Trebuie să te obișnuiești cu prezența ei, chiar dacă o urăști. Îți ții răsuflarea, sperând că lipsa aceea de oxigen se va îndura de tine și te va elibera, dar viața te pedepsește lăsându-te aici – se uită la profesor fără să-l vadă – și mergi mai departe, ducând o existență

discontinuu: moartă, vie, moartă, vie, moartă. Ca și cum ai depinde de un întrerupător la care nu te pricepi... aprins, stins... încercând să omori timpul, știind că de fapt el e cel care te omoară fără un dram de milă.

— Înțeleg, spuse profesorul.

— Ați pierdut pe cineva? îl întrebă Ella.

El dădu din cap în semn că nu.

— Atunci, iertați-mă, dar nu puteți înțelege. Durerea asta e ceva foarte intim și personal; e legată de suflet.

Pe neașteptate, Ella își dădu seama că vorbea mai mult decât se cuvine și-și ceru scuze.

— Îmi pare rău, n-am venit aici să vorbesc despre asta.

— N-aveți de ce să vă scuzați. Ați venit să învățați să restaurați cărți, și asta nu-i altceva decât să încerci să înțelegi un bolnav pentru a-i stabili tratamentul adecvat care să-i aline suferința. Întotdeauna am considerat că restauratorul e un fel de medic... Profesorul tăcu câteva clipe și apoi vorbi din nou. Vă spun ceva ce n-am mărturisit nicicând nimănui.

Ella îl privi intrigată.

— Această meserie îți rupe sufletul.

— Îți rupe sufletul?

— Dumneavoastră vorbiți despre pierderea de viați omenеști, însă în lumea artei există alt fel de pierdere, care doare la fel de mult ca aceea a unei ființe iubite. Eu sunt un om singuratic, foarte singuratic, știți? Pentru mine viața e ce vedeți aici: își ridică brațele, încercând parcă să cuprindă tot subsolul. Când îți petreci ceasuri, săptămâni, luni, ani în șir, o viață întreagă îngrijind, curățând, vindecând și protejând ființe ca acestea – luă în mâni tomul restaurat –, nu mai vezi aici numai hârtie și cerneală, mă înțelegeți? Vezi o viață. Nu vă închipuiți cât de dureros este să te desparți de așa ceva. Ajungi să le iubești până și bacteriile și găurile, toate mizeriile lor... ca și cum ar fi o dragoste imposibilă.

— Îmi pare rău, dar mi-e foarte greu să fiu de acord cu dumneavoastră. Nu puteți compara dispariția unei ființe

iubite cu cea a unei cărți.

— Când suntem lipsiți de orice afecțiune în jur, ajungem să ridicăm în slăvi acel lucru care măcar ne obligă să ne trezim în fiecare dimineață. Ne îndrăgostim de călăul care ne-a adus în sclavie: îi supradimensionăm valoarea numai pentru a supraviețui. Credeți-mă, sunt oameni care preferă să moară pentru un lucru concret decât pentru cineva; nu-i putem judeca.

Tăcură brusc amândoi, știind că fiecare avea dreptate, în felul lui. Lumea era plină de singurătate.

— Domnule profesor...

— Spuneți.

— Dumneavoastră credeți că jurnalul din care făcea parte pagina pe care mi-ați tradus-o mai există?

— Simțiți nevoia să-l găsiți, nu-i așa?

— Poate.

— Nu vă pot da nicio asigurare. S-ar putea să mai existe sau să fi dispărut de mulți ani. De când restaurez eu cărți n-am dat niciodată de ceva asemănător, însă s-ar putea să mai existe printre atâtea cărți imposibil de clasificat, de ce nu?

— Știu că vă cer mult, dar... v-ar deranja dacă aș arunca o privire peste cele care sunt depozitate aici?

— Vă poate lua luni de zile și cel mai sigur e că n-o să găsiți nimic.

— Nu contează; timpul meu a încetat să mai fie important. Mi-aș putea petrece toată viața între aceste ziduri și nimeni nu și-ar da seama. Nimeni nu mi-ar duce... Ella tăcu, gândindu-se: „A duce dorul”... ce expresie ciudată! Ar trebui să fie „a duce durerea”, căci depinde de durerea pricinuită de această absență, de cât de mult te doare. „A duce durerea”... după multe momente trăite și simțite, „a duce durerea” după multe clipe în care A FIINȚAT cu majuscule, ceva ce în fond nu cunoscuse niciodată.

Glasul profesorului Sabatini îi întrerupse monologul interior.

— Există un inventar pe care vi-l pot lăsa...

— Ce spuneți?

— Dacă doriți, puteți răsfoi dosarele unde sunt înregistrate aceste cărți, cu condiția să nu spuneți nimănui: e interzis. Chiar dacă mi-aș fi dat viața pentru unele, din păcate nu sunt stăpânul nici uneia. Sunt numai paznicul lor.

Ella se uită la rafturi. În toate se putea afla jurnalul unde presimțea că se ascunde izvorul simțămintelor. Pagini care cuprindeau un adevăr REAL, nu cele pe care le inventase în romanele ei. Un mănunchi de cuvinte scrise de mâna unei făpturi care iubise, unde se adunau lacrimi vărsate, bucurii și zâmbete, mângâieri simțite, dragoste, durere, dezamăgiri, visuri... viață TRĂITĂ.

— Domnule profesor...

Glasul tânărului care o întâmpinase îi întrerupse.

— Regret că vă deranjez, dar avem o urgență la atelier. Unul dintre manuscrise a avut o reacție violentă la lichide.

— Vă rog să mă scuzați...

Răspunzând la chemarea asistentului său, Mauro plecă de lângă scriitoare și urcă în grabă scările. Înainte de a dispărea, îi spuse:

— Simțiți-vă ca acasă.

Ella rămase singură, subjugată de povești înveșmântate în noroi și uitare.

Și dacă destinul ar fi milostiv o dată în viață, dăruindu-i posibilitatea de a-l găsi? „Ar fi ca și cum ai găsi un ac în carul cu fân”, îi spusese profesorul. Un ac care i-ar servi poate să-și peticească viața ajunsă toată zdrențe, viața ei pe care nu apucase s-o trăiască niciodată. Acum, când nu mai avea nimic, avea toată moartea de pe lume ca să-l găsească. Nimic nu-i stătea în cale. Avea să-l caute.

Mirosul umed al locului o făcu să se înfioare. Începu să deslușească iar vocile înecate ale cărților și să zărească descumpănitele fantome ale naufragiului. Toate gemeau pierdute, ca în anticariatul din Mercato Nuovo. Toate o strigau în gura mare, cerându-i să le salveze din subsolul acela.

N-a așteptat să primească inventarul. Cum putea ști unde anume fusese clasificat?

Începu de jos. Scotea o carte, o răsfoia și o lăsa. Alta... și nimic. Apoi alta, și alta, și alta... Minutele cădeau pe pământ făcând o baltă de ceasuri pierdute.

Nouă seara, zece, unsprezece...

12

Nu venise. Acea *donna* misterioasă care, seară de seară, la șapte, venea la anticariatul lui, nu mai apăruse de zile întregi, și Lívido se simțea cuprins de tristețe.

Umbra ei îl liniștea; prezența aceea molcomă și tăcută dădea un sens existenței lui fragmentate și ratate, chiar dacă numai pentru câteva ceasuri.

De multă vreme nu-și mai făcuse vreo iluzie când, pe neașteptate, într-o seară oarecare, se pomenise cu necunoscuta aceea care părea la fel de pierdută ca și el, iar sufletul lui a recunoscut-o ca pe o ființă bătută de soartă. Altă făptură văduvită de norocul de a se simți pe deplin vie.

De ce putea identifica oare atât de lesne limbajul mut al nefericirii? Cum de era cu puțință ca tăcerea pustie să facă să se asemenea atâtea singurătăți ale altora? Ea era ca el. El era ca ea. Era convins.

Deși, ori de câte ori îi deschidea ușa, o făcuse să creadă că se retrăgea, ca s-o lase să se miște în voie prin anticariat, o urmărea de fapt de departe, și când o auzea plecând se lansa în aventura de a o simți în fiecare dintre cărțile pe care ea le luase în mână. Toate obiectele pe care le atingeau rămâneau impregnate de un intens parfum de tămâie pe care el îl sorbea domol, de parc-ar fi fost nectar, savurând urma acelei prezențe diafane, imaginându-și viața ei, felul în care își trecea timpul, pentru că până și ființa cea mai nenorocită era obligată să-și treacă timpul în vreun fel, chiar dacă n-ar fi făcut nimic altceva decât să-și prăpădească zilele cufundată în neantul cotidian.

Într-o zi, credea că e o casnică neînțeleasă, în alta o

profesoară de filosofie și litere. Câteodată, își zicea că e o turistă care pierduse trenul și hoinărea aiurea, ca o frunză de toamnă descumpănită, așezându-se în orice colț, încercând asfaltul fără a se putea hotărî să rămână nicăieri, desprinsă de tot și de toate.

Hotărâse că era mai bine să nu-i vorbească; să nu se apropie de ea. Să-și imagineze altă viață diferită de rutina lui cernită, marcată de niște ace alunecând cu precizie pe un cadran sferic plin de numere stupide. Acel tic-tac monoton, neîncetat, care îl deprima. Voia să creadă că oricine, chiar și el, anodinel Lívido, putea fi Dumnezeu pentru o clipă, protagonist al unei povești fascinante, plăsmuite de mintea unei ființe inteligente care îl va lua de mână și-l va purta pe niște pagini unde viața se trăia intens. Ce conta că povestea nu era autentică dacă la sfârșit, fiind atât de limpede și de vie, se desprindea din carte, prefăcându-se în realitate însuflețită? Fiindcă existau alte realități, nu ca a lui sau ca a ei, cum i-o intuia el, care păreau sortite să-și nege esența și să ajungă până la urmă spectre ale unor visuri spulberate.

Avea să viseze că ființa, că exista. Avea să trăiască în imaginație, pentru că în realitate îi fusese cu neputință. Avea să se prefacă în cuvinte, într-un paragraf fascinant al unei cărți fascinante. Un personaj, mai curând decât un om. Un protagonist, mai curând decât o ființă secundară în această existență searbădă pe care o trăia. Și ea se afla acolo spre a-i trăi fantezia.

Da, hotărâse să se viseze. Să se viseze cu ea, cu necunoscuta care venea seară de seară.

Înainte de a se întoarce la masa lui de scris, se duse la fișierul unde păstra incunabulele și deschise sertarul unde se afla tezaurul lui cel mai de preț. Era acolo, între colile de hârtie unde îl pusese în seara aceea de noiembrie, după ce îl salvase din apa măloasă și-l uscaseră lângă șemineu. Nu-l mai privise de mult, să fi trecut oare treizeci de ani de atunci? Bănuia că valoarea lui era incalculabilă,

nu datorită celui căruia îi aparținuse și nici sutelor de ani de existență, ci prin ceea ce conțineau cuvintele lui. Îi fusese greu să-l interpreteze, dar când a înțeles ce se ascundea înăuntru plânse. Da, plânse. El, care nu vărsase lacrimi nici măcar pentru Antonella, simțise durerea străină, dragostea chinuită a altora în propria-i ființă. Era acolo o poveste sublimă și poate că cine o scrisese murise, fără s-o știe, din pricina ei.

Și dacă ar lăsa-o pe necunoscuta cu baston să arunce o privire? Și dacă ar spiona-o la viitoarea ei vizită, pentru a vedea reacția de pe chipul ei pur și distant?

Închise sertarul și puse tomul în colțul în care ea obișnuia să se uite; locul unde zi de zi lăsa cărți de diverși autori cu unicul scop de a o descoperi prin gusturile ei literare. O urmărise cu atâta stăruință, încât acum știa care îi plăceau cel mai mult: Tolstoi, Kafka, Joyce, Flaubert, Hawthorne, Wolf, Goethe, Rousseau...

De data asta, ceea ce avea să-i lase nu semăna defel cu nimic. Jurnalul acela era altceva: sentiment în stare pură. Autor anonim. Poveste adevărată. Durere trăită.

Chipul ei, imaculat și de nepătruns... va lăsa să transpară ce simte sufletul ei?

13

Căuta imposibilul printre coloanele de cărți năpădite de ciuperci, și cel mai rău era că nu știa de ce căuta. Bănuia că face asta, pentru că nu voia să ajungă la hotel și să rămână cu sine însăși. Ea față în față cu ea, fără zgomote, fără nimic care să-i abată atenția, într-un dialog care nu o ducea nicăieri, obligată să trăiască mai departe fără să știe din ce pricină și nici în ce scop. Era poate pur și simplu lașitate, lipsa curajului de a se arunca în moarte. Continua jocul pe care viața i-l hărăzise atât de sibilinic?

Căuta o poveste care să-i dăruiască viață... Dar ce să facă oare cu viața? S-o trăiască singură? Ce ridicol! Nu voia să flințeze pe lumea asta, dar nici nu voia să o părăsească. Cât de stupidă era făptură omenească! Cât de

stupidă era ea! Detesta viața și totuși era aproape sigură că, dacă în vreo împrejurare i-ar fi dat să aleagă între a trăi și a muri, ar alege să trăiască. Era vorba despre frică, frică în toată legea.

Răsfoi mai departe o mulțime de pagini. Brusc, parfumul amărui al cărților îi aduse în minte o imagine: cea a anticarului.

O fință ciudată. O fantomă străvezie și palidă, din trupul căreia se răspândea un frig înghețat: emanația unui asfințit fără vlagă. Personajul perfect pentru o carte.

Ce se întâmpla cu bărbatul acela insipid care în fiecare seară îi deschidea ușa și dispărea?

Își apropie fața de cartea distrusă. Avea mirosul lui, al anticarului. O răsfoi pagină cu pagină, adulmecând din răspuțuri fiecare foaie. Era același care se desprindea din vitrina vechiului anticariat. De ce o intriga atâta bărbatul acela, când era cum nu se poate mai anodin?

De ce se gândea la el?

Zorile o surprinseră în galeria subterană, fără să fi găsit ce căuta. Piciorul îi ardea de durere, și stomacul i se revolta. Se uită la ceas: era cinci dimineața. Se hotărî să abandoneze căutarea; era o nebunie să creadă că ea singură l-ar putea găsi. Șirurile de cărți prefăcute în cărămizi de ciment nu se mai sfârșeau. Fiecare dintre ele o atrăgea. Urcă scările croindu-și drum printre fantomele acelor *Angeli del Fango* care tot se mai perindau, încercând să salveze cărți.

Localul unde își avea sediul *Gabinetto Letterario* era pustiu. O lună oarbă plutea dincolo de tenebre. Zăpada începu să i se cearnă din nou peste trup; fulgi mari o învăluiau cu mantia lor albă. Traversă curtea și, deschizând poarta, scârțâitul strident al balamalelor o alungă. O porni aiurea pe străzile pustii, pe când mantoul i se împodobește cu stele. Își aduse aminte de vagabondul cu care schimbase câteva cuvinte, acum câteva săptămâni, și fără să-și dea seama, se apucă să-l caute. Trecu podul Santa Trinità și merse mai departe pe via Tornabuoni. Nu

voia să se ducă încă la hotel, nu-i era somn. După fiecare pas, zăpada proaspătă trosnea iscând o simfonie diafană și ritmată. Întunericul creștea înaintea ochilor ei: niciun singur trup, niciun singur suflet.

Dintr-odată, din portalul cel mai neașteptat apăru vagabondul.

— *Bella signora!*¹⁵

Dumneavoastră sunteți? Asta nu-i oră de hoinărit pe străzi.

— Vă căutam.

— Nu mai spuneți! Pe mine? Pe amărâtul ăsta zdrențaros? Permiteți-mi să nu vă cred.

— Nu faceți pe victima. Vă consider mult mai inteligent.

— Ia spuneți-mi, vă seduce lumea asta de fantome nocturne?

— Mă seduce inteligența. Iar dumneavoastră sunteți inteligent, domnule.

— Cuvântul inteligent este astăzi foarte depreciat, nu vi se pare?

— Depinde. Pentru mine inteligent e cel care știe să-și aleagă drumul în viață și e consecvent cu el. Dumneavoastră ați ales să fiți vagabond dincolo de orice crez, și vă țineți cuvântul cu strășnicie.

— Să nu credeți că a fost ușor.

— Nu cred deloc. Ar fi fost mai comod pentru dumneavoastră să fiți... patron, poate?

— *Ma ché cosa dice!*¹⁶

Patron: dorințe, putere, succes, bani, stres... și, apoi, invidie. Invidia e sentimentul cel mai frecvent printre oamenii de succes.

— Ce făceați înainte?

— Cântam.

— Cântați? Râdeți de mine?

— Vi se pare că a cânta nu-i o profesie?

— Îmi pare rău. Sigur că este. Dar nu știu când

15 Frumoasă doamnă! (în italiană, în original)

16 Dar ce spuneți! (în italiană, în original)

vorbiți serios.

— Am început să cânt ce nu cânta nimeni: arii imposibile, pe niște tonuri pe care alții nu se încumetau să le abordeze. Sunt... adică am fost tenor.

— Și?

— Când mă aflu la apogeul carierei mele profesionale, în plin turneu cu *Tristan și Isolda*, m-am îndrăgostit de Isolda, soprana. Ceva tipic în profesia asta... Mă rog, și în altele. *Ay... l'amore, l'amore...* Problema e că soția mi-era și impresar, înțelegeți?

Ella dădu din cap că da.

— Nevastă-mea a făcut imposibilul să ne distrugă, pe mine și pe biata mea amantă, și, de bună seamă, să mă ruineze. Și a reușit.

În fond, îi sunt recunoscător. M-a scos dintr-o lume meschină și crudă. Dacă aș avea bani, i i-aș da acum pe toți pentru serviciul mare pe care mi l-a făcut.

— Și ce s-a întâmplat cu vocea dumneavoastră?

— A ajuns sub un pod.

— Cum spuneți?

— Dacă vreți să mă ascultați, în fiecare seară recit din *Divina Comedia* la arcade, sub Ponte Vecchio.

— Camera de la hotelul unde am tras are vedere spre pod.

— Într-adevăr? Păi atunci mâine, vineri, ieșiți la fereastră. Voi recita pentru dumneavoastră. Pentru *signora...*

Bărbatul așteptă ca ea să-și spună numele.

— Doamna... fără nume, spuse Ella. Vă amintiți? Ca dumneavoastră. Faptul că nu ne știm numele nu ne-a împiedicat să vorbim iar. Nu așa mi-ați spus atunci în zori?

— Bine, *signora* fără nume. Ce preferați să ascultați, *Infernul*, *Purgatoriul* sau *Paradisul*? Las la alegerea dumneavoastră...

Văzând că ea nu răspunde, continuă:

— Deși mă gândesc că... e momentul să ne delectăm cu *Infernul*. Nu vă uitați așa la mine; uneori, trebuie să arzi în el ca să ajungi la cer. V-o spun eu, care știu multe despre

flăcări.

Vagabondul începu să declame Cântul I din *Infernul*, și din gura lui ieși un abur alb amestecat cu suave cuvinte...

Nel mezzo del cammin di nostra vita mi ritrovai per una selva oscura che la diritta via era smarrita.

Ah quanto a dir qual era è cosa dura esta selva selvaggia e aspra e forte che nel pensier rinova la paura!

*Tant'è amara che poco è più morte;
ma per trattar del ben ch'io vi trovai, dirá del'altre cose ch'i'v'ho scorte.*

Io non so ben ridir com'io v'entrai, tant'era pieno di sonno a quel punto che la verace via abbandonai.

Pe când e omu-n miezul vieții lui, m-aflam într-o pădure-ntunecată, căci dreapta mea cărare mi-o pierdui.

Amar mi-e să vorbesc cât de-nfundată pădure-a fost, încât de-a ei cumplire, gândind la ea, mi-e mintea-ncrâncenată!

Un strop mai mult de-amar și m-ar răpune!

Dar până să v-arăt a mea scăpare, eu de-alte stări văzute-n ea voi spune.

Intrai în ea, și nu știu felu-n care atât de mult eram de somn pătruns, pe când ieșeam din dreapta mea cărare¹⁷

.

Prinse să se îndepărteze pe via Tomabuoni, și vocea i se prefăcu într-un suspin ce se spulberă în noapte.

Ella rămase încremenită, fără să știe încotro s-o apuce, suportând iureșul zăpezii ce continua să-i biciuiască

17 Dante Aligheri, *Divina Comedie. Infernul*, traducere de George Coșbuc, ed. Cartea Românească, 1924.

obrajii.

Se uită în preajmă: ochii o dureau văzând atâta singurătate. Îi ardeau urechile ascultând atâta liniște înghețată. O luă pe via Borgo Santo Apostoli și se opri în piațeta de unde cumpăra de obicei fructe. Își ridică privirea și citi: „Piazza del Limbo”. Niciodată nu i se păru mai potrivit. Se afla în centrul limbului; pe marginea infernului de a nu ști să trăiască.

Ajunse la hotel și găsi poarta închisă. Prin geamuri licărea o lumină lividă; la recepție, nu era nimeni. Sună, și din spate apăru portarul de noapte, cu pleoapele lipite de somn. O salută ca un somnambul. Luă ascensorul, intră în cameră și-și lăsă mantoul pe sofaua din antreu. N-avea chef să doarmă. Își turnă o votcă în care puse gheață și deschise robinetul de la duș. O ceață fierbinte și albă

O înghiți. Frigul îi pătrunsese în oase. Pe când se dezbrăca, altă femeie făcu la fel în fața ei: oglinda mare din baie îi înapoie imaginea acestei necunoscute care trăia în trupul ei; cea care nu apuca niciodată să iasă la suprafață: eul său cel mai ascuns. O cercetă. Se cercetă. Ochii o priviră întrebători.

— Nu mă privi așa, îi spuse.

— Nu mă privi așa, îi răspunse străina.

— Nu vezi că n-am nimic să-ți spun? o întrebă iar.

— Nu vezi că n-am nimic să-ți spun? îi răspunse iar.

— Cine ești?

— Cine ești?

— Ce vrei de la mine?

Din oglindă, străina o străpunse cu privirea și-i aruncă în față, furioasă:

— Ești TERMINATĂ. Uită-te la tine. UITĂ-TE, fir-ar să fie!!! Nu-ți dai seama? Când ai să trăiești cu adevărat? Cărți, cărți, cărți... Scriitoare de duzină ce ești. Nu știi să faci altceva?

Se privi distrusă. Sâniile îi apăreau deslușit, cu sfârcurile trandafirii, copleșite de singurătate, împungând aerul. Își lăsă ochii să alunece peste pielea aceea atât de

străină și totuși atât de a ei și

I se păru că dormea de o viață întreagă. Mlădierea taliei pe care nimeni n-o îmbrățișa striga de dor; pubisul discret mărturisea nețărnută-i însingurare. Acolo palpita, ascunsă, dorința ei fără vlagă. Două aripi zbătându-se să-și ia zborul imposibil.

O căută pe străină de partea cealaltă, dar se făcuse nevăzută. Intră în cada cu apă fierbinte, și pielea i se înroși. Se gândi la Marco și-și lăsă mâinile să facă restul. Cum ar fi mângâiat-o el?

Pe neașteptate, buricele degetelor îi aduseră vara, aroma tanică a dorinței, râsetele pe stradă, briza de la cinci după-amiaza în Cali. Fusta de liceană, primele atingeri, neliniștea aceea a trupului care o chema, căldura dintre picioarele ei deșteptându-se. Sexul, cu viață proprie, i se despărțea de corp. Ce se alesese de fata adolescentă care visa să trăiască? Nu merita să trăiască fără sa simtă. Ce știa ea despre viață, dacă trăise numai prin mijlocirea cuvântului scris? Nathaniel Hawthorne a mărturisit odată: „Eu nu trăiam. Visam numai că trăiesc”. Voia oare ca la sfârșitul zilelor ei să spună la fel.

14

Pantofii îi răsunau pe coridorul neospitalier cu lumini de neon și halate albe, unde singura ființă vie, pe lângă funcționar, era ea. Omul care o conducea încerca s-o pregătească pentru ceea ce putea vedea în spatele ușii metalice care-i separa pe cei morți de cei vii. Dacă trupurile acelea erau ale bărbatului și fetei ei, cazul era închis pentru autorități. Pentru ea însă rana avea să rămână deschisă.

Mirosul a moarte stătută și a formaldehidă îi ardea nările, făcând-o să simtă nevoia de a vomita, pe care și-o înfrâna pe tăcute. Pe coridorul nesfârșit, se iveau și dispăreau șobolani, stârnind cu chițcăitul lor respingător ecouri caraghioase. În morga aceea cu morți nerevendicați, de pe hainele ei începea să se desprindă

parcă angoasa și teama.

Cu cât mergea mai mult, cu atât i se părea că se lungește culoarul. Deodată, după ce străbătuse o mare distanță, omul în halat alb o luă de braț și o făcu să se oprească în fața unei uși. Un sunet ermetic în spatele ei, și se pomeni într-un salon cu pereții plini de nișe de oțel, cu mânere. Pe neașteptate, își aruncă privirea într-o parte și-n alta și-și dădu seama că era cu desăvârșire singură. Încercă să se întoarcă, dar nu putu deschide ușa. Era prizonieră în liniștea aceea de moarte.

Automat, mâinile ei se apucară să tragă de mânerele sertarelor din pereți. Începură să se ivească zeci de trupuri despuiate, ca niște uriașe marionete cu sforile rupte. Picioare de care atârnav etichete cu numere și litere ce clasificau drept necunoscuți niște oameni care odinioară fuseseră poate studenți veseli, profesioniști respectabili, amanți înfocați, tați de familie plini de devotament. Toți, bărbați și femei, se odihneau cu fermoarele acelea pe pântecul fără viscere drept unic veșmânt. Cavități unde înainte palpitau inimi, acum pline de rumeguș. Unde le erau chipurile? Niciunul nu-și păstra fizionomia. Fețele acelea nu aveau ochi, nici nas și nici gură. Cum să-i recunoască pe Marco și pe Chiara? vru să strige, dar, oricât se chinui, din gâtlee nu-i ieșea niciun sunet. Se repezi la peretele din față și apăsă involuntar pe toate ușițele nișelor. Răsunau zgomote metalice, în vreme ce pe șine alunecau cutiile cu trupurile înăuntru. Acolo era Marco, Marco, Marco, Marco, Marco.. Nu era un singur Marco, erau zeci de Marco și de Chiara ivindu-se din cutii.

— NUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!!!
strigă Ella. NUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!!!

Încercă să fugă, dar picioarele îi rămâneau înfipite în podea.

— VĂ ROG!... LĂSAȚI-MĂ SĂ IEEEEES!!

Pradă disperării, bătea cu pumnii în ușă.

— LĂSAȚI-MĂ SĂ IEEEEES!!

Se auzi o cheie răsucindu-se în broască și apăru Fabrizio, portarul hotelului.

— *Signora* Ella, vă simțiți rău? Dați-mi voie să vă ajut. Scriitoarea stătea nemișcată, în fața ușii camerei ei, cu sufletul răvășit și inima galopându-i în tâmpile. Maioul, ud de transpirație, i se lipise de trup, descoperind niște rotunjimi gingașe ce tremurau. Fabrizio își dădu seama că sub bumbacul acela umed se ghicea trupul cel mai senzual pe care-l văzuse în viața lui. Femeia aceea misterioasă era neasemuit de frumoasă. Părea o fetiță rătăcită, iar ochii ei cu luciri de oțel îl priveau fără să-l vadă. O luă delicat de braț și o duse spre pat.

— Ați avut iar un coșmar, nu-i așa? Nu vă faceți griji, a fost un vis urât și, cum a spus Calderón de la Barca, visele-s doar vise. Să cer să vi se aducă imediat ceva? Un ceai, poate?

Ella îl privea mai departe, cu desăvârșire desprinsă de totul din jur, în timp ce Fabrizio o ajuta să se așeze și-i acoperi picioarele cu cuvertura.

Deși se trezise în zori, în ziua aceea, nu s-a dus la ore. A rămas nemișcată, cu ochii ținți în tavan, cu gândurile rătăcindu-i ca niște fantome pe șoseaua ce duce de la Arezzo la Roma.

15

În seara aceea, la Harry's Bar nu se vorbea de altceva. Misterioasa femeie la care se refereau *sottovoce*¹⁸

cei de acolo ținea tot orașul pe jar. Se spunea că de pe timpurile curtezanelor nu se mai văzuse așa ceva. Era o femeie din alte vremuri, cu alură de prințesă din vechime, desprinsă dintr-un tablou neterminat de Botticelli. Sfinxă și senzuală, gingașă precum cristalul Baccarat și puternică precum vârful unui diamant: violență blândă ce mângâia și supunea doar cu răsuflarea.

Mulți speculau în privința originii ei, inventând în jurul său tot felul de povești care, fiind atât de des repetate, deveniseră adevăruri nedezmințite.

18 În șoptă (în italiană, în original)

Nimeni nu știa cu ce se ocupa și nici cum își petrecea timpul care-i prisosea; nici măcar nu i se auzise vreodată vocea. Unii susțineau că pesemne e mută sau că poate fi o florentină renumită, dintr-o familie de viță veche, care pur și simplu se plictisea de viață și se hotărâse să se amuze în felul acela.

Nu primea decât la miezul zilei, într-un apartament luxos la ultimul etaj de pe via Ghibellina, exact în clipa în care clopotele tuturor bisericilor își luau avânt vestind rugăciunea *Angelus*. Își ascundea chipul sub o mască din care atârna în chip de lacrimă un uimitor diamant albastru. Dat fiind că nu-i știau numele, îi spuneau Doamna Înlăcrimată și, cu toate că nimeni nu izbutise s-o atingă niciodată cu degetele, toți doreau să se afle în preajma ei.

Magnetismul ce iradia fragilul său trup gol nu-l lăsa indiferent pe niciun bărbat. Culmea plăcerii consta în a-i dărui plăcere; a inventa un fel unic și deosebit de a o mângâia și a-i smulge măcar un suspin – oricum un cuvânt fiind cu neputință –, căci, atunci când o făcea, tot ce se afla în jurul ei se transforma.

Cei care reușiseră să-i între în casă povesteau că îndată ce treceau pragul simțeau ceva ciudat. Un fel de înfiorare și de dorință înfrigurată pluteau în atmosfera aceea de dragoste unde domnea o penumbră ademenitoare prin care se zăreau flori, lumânări, mătăsuri, fum de la zeci de tămâietori atârând din tavan, și colivii pline de păsări albastre, cu coroane turcoaz și pene maiestuoase de o frumusețe de nedescris, cântând precum îngerii.

Ușa se deschidea singură și, după câteva minute, sfâșiind ceața și învăluită într-o lumină spectrală, apărea Doamna Înlăcrimată, împrăștiind la fiecare pas parfumul hipnotic; cu masca pe față, și drept unic veșmânt o mantie de un albastru întunecat mângâind pardoseala, aluneca lină și umedă, ca o lacrimă ce nu mai cădea. De pe chipul ei numai buzele roșii, ce păreau conturate de pensula unui pictor renașcentist, rămâneau la vedere, mereu întredeschise, gata să scoată un suspin sau niște cuvinte pe care nu le rostea nicicând. Se întindea pe divanul de

catifea roșie, cu mantia de mătase ce desena, deschizându-se, un triunghi de piele imaculată pornind de la gât și ajungând la picioarele-i veșnic încălțate cu niște sandale fine cu toc, descoperind linia dintre sânii micuți și un pubis neted de fetiță neprihănită.

O ceremonie pe care o priveai cu încântare, de un erotism vizual straniu și insinuant.

Ușa barului se deschise și o pală înghețată invadă tot localul. Tocmai intrase Lívido, târând după sine gerul singurătății. Se apropie de tejghea și ceru un whisky dublu, în timp ce mătura cu privirea totul înjur, căutând-o, dar fără s-o găsească. Nu mai venise nici la anticariat, nici la bar. Firul acela subțire ce-i lega era gata să se rupă.

Cu trecerea zilelor, dorința de a o vedea sporise, ajungând de nesuportat. Nu înțelegea de ce, fără motiv aparent, femeia care venea în anticariatul lui îi devenise neapărat necesară. Zilele se perindau, una după alta, fără nicio bucurie și, chiar dacă rezistase multă vreme așa, acum își dădea seama că totul fusese o mare pierdere. Ani în șir fără altă iluzie decât aceea de a vinde vreo carte veche pentru a câștiga niște bani pe care nu-i cheltuia și, pe deasupra, n-avea cui să-i lase moștenire când va muri, nici măcar bieților lui cai care îl așteptau la fiecare sfârșit de săptămână în decadentul palat al familiei din Montepulciano.

Vechiul ziar pe care îl așezase cu atâta grijă pe raft, în anticariat, căutând locul strategic pentru ca ochii ei să-l descopere, rămânea iar ascuns în sertarul de totdeauna. După seri de zadarnică așteptare, cu turiști care răscoleau totul fără să cumpere nimic, se hotărâse să-l pună bine.

Barmanul îi servi whisky-ul și, în timp ce și-l bea, se lăsă prins de conversația animată de alături, dintre doi bărbați impecabil îmbrăcați.

— *È un'autentica principessa, Paolo! Io non posso dire più*¹⁹

19 Este o prințesă veritabilă, Paolo! Nu pot spune mai

. Trebuie s-o vezi cu ochii tăi.

— Se spune că ar putea fi nevasta lui...

— ...a nimănui. Această femeie nu-i din lumea asta.

— Cum ai putut ajunge până la ea?

— Nu pot să cred că n-ai auzit vorbindu-se despre cum trebuie procedat, doar e vorba despre *vox populi*. Am lăsat în cutia ei poștală o scrisoare *molto speciale*, redactată după vechea uzanță, cu parafa și semnătura mea de notar. Dintr-odată, nu mi-a păsat dacă va afla cine sunt; nu știu cum să-ți explic, Paolo, în momentul acela o forță stranie m-a împins să fac astfel. După șase zile, am primit un plic, sigilat cu o lacrimă albastră, care răspândea un parfum încântător. Când l-am deschis, a ieșit un fluture care s-a sfărâmat în fața mea, lăsându-și în aer polenul cu reflexe irizante. Cu un scris ascuțit, Doamna înlăcrimată mă invita s-o vizitez a doua zi. Trebuia să fiu în fața porții ei la douăsprezece, coincidând cu clopotele ce vestesc *Angelus*, acea *salutazione angelica*²⁰.

Celălalt bărbat asculta cu nesațul unui copil căruia i se povestea secretul cel mai bine păstrat. Cu ochii mari și fără să clipească dădea din cap că da.

— *Ma questo è una pazzia, Carlo!* Asta-i o nebunie!

— Nu-i așa; încep să mă satur de atâtea copii, testamente, înscrisuri și acte. Știi ce mi se întâmplă când ajung acolo? Visez, amico, visez că sunt altcineva. Mă dedublez, iar celălalt e o ființă liberă de prejudecăți. Da, așa cum auzi; în locul acela, încetez să mai fiu ireproșabilul și distantul notar de pe via della Spada, prefăcându-mă într-o ființă omenească în stare să vibreze. Mă copleșește o iluzie, și așa ceva se găsește tot mai greu.

— Te-o fi recunoscut.

— Imposibil; nu poți în niciun fel să stai în prezența ei dacă nu-ți acoperi și tu fața cu o mască. Ți pierzi identitatea, nu-i minunat? Doi actori fără nume, două făpturi care simt, trupuri și suflete la unison într-o

mult. (în italiană, în original)

20Rugăciunea angelică (în italiană, în original).

ambianță necunoscută, guvernată de dorință și de bune maniere. Rafinamentul tactului, ceva ce-ar trebui să nu se piardă niciodată.

— Și ce se întâmplă înăuntru?

— Viață, Paolo, îți curge viață prin vene, *capisci*²¹? Nu mă privi așa, îți citesc gândurile și nu-i nimic din ce-ți imaginezi. Educația, blestemata asta de educație pe care am primit-o și tu și eu și care a făcut atâta rău omenirii, te ține încă prizonier. Ți-aduci aminte? Paradis, purgatoriu, infern... *tutto quello puzza di morte, amico*²² dacă încetezi să mai crezi în ele, nu-ți mai e frică. Îți dai seama? În locul acela nu există paradis, nici purgatoriu, și nici infern. Acolo *non succede niente, assolutamente niente*²³

de care să fii nevoit să te rușinezi... Ești LIBER.

Pe când notarul își povestea mai departe, cu lux de amănunte, aventura trăită, Lívido nota fiecare frază, savurând, așa cum făcuse de atâtea ori, experiența altuia, imaginându-și că e a lui, în timp ce sorbea ultimele cuvinte odată cu restul de whisky. Acum, când se hotărâse să trăiască, voia s-o cunoască pe femeia aceea. Avea să aștearnă pe hârtie cea mai frumoasă scrisoare din câte s-au scris vreodată, cea pe care ar fi vrut să i-o trimită Antonellei; cuvintele pe care le-ar fi spus poate cu vreun prilej și necunoscutei care venea în anticariatul lui. Avea să-și deșerte tot sufletul pe hârtie.

16

În fiecare zi la prânz, când se termina cursul de restaurare la care se ducea, Ella o pornea spre apartamentul pe care-l avea pe via Ghibellina, cu o

21 Înțelegi (în italiană, în original).

22 Toate astea duhnesc a moarte, prietene (în italiană, în original).

23 Nu se întâmplă nimic, absolut nimic. (în italiană, în original)

strălucire ciudată în ochi, hipnotizată și rătăcită în pielea acelui misterios personaj plăsmuit în visurile ei: Doamna înlăcrimată.

Devastatoarea experiență a morții de care avusese parte, certitudinea singurătății, care-i apărea în toate diminețile reflectată în oglinda din baie săgetându-i ochii, o obligase să-și transpună existența în alt peisaj, poate iluzoriu, dar nu din pricina asta mai puțin real decât viața.

Fiind Doamna înlăcrimată ea însăși dispărea, găsea o rațiune pentru a rămâne vie. Fantezia ei se juca pentru prima oară făcând-o să fie alta, să trăiască două vieți în una. Se prefăcea în pielea, ochii, urechile, nasul și gâtul celeilalte.

Câte vieți o așteptau în spatele ușilor pe care nu binevoise niciodată să le deschidă?

Intuia că pielea era și ea oglinda sufletului și, ca și viața, se manifesta cu dorințele ei. Umblând pe străzi observa pielea altora, hieroglife mute ce-i vorbeau cu glas propriu: „sunt sătulă”, „mi-e foame”, „mă doare aici”, „sunt invizibilă”, „nimeni nu mă vede”, „mi-e lehamite”, „mi-e sete”... Pielea, aparent mută, grăia veșnic. Orașele erau înteșate de suflete pierdute care, văduvite de trăiri proprii, aidoma ei, se lăsau în voia vieții.

Simțea în gât lacrimi pe care nu le vărsase niciodată. Chiar din clipa în care trecuse pragul uterului mamei, alunecându-și forma umană pe toboganul cald și umed ce o împingea spre viață, ochii ei rămăseseră uscați. În ciuda comenzilor, a fețelor care așteptau cu înfrigurare, a mâinii care-i lovea cu putere micuțul șezut, a insistenței de a o forța să reacționeze, nu-i cursese nicio lacrimă. Nicio expresie: nici de uimire, nici de suferință sau de plăcere, nici de bucurie. Nimic. Doar o neliniște stupefiantă; locul acela era uscat și searbăd. Ființe ciudate, uriași descumpăniți agitând instrumente metalice; mâini în mânuși, murdare. Chipul mamei ei schimonosit de durere și oboseală, picioarele desfăcute, pubisul chinuit; lațul gros, alburiu și vânos, cu care se jucase de-a prinsul de viață: sete și foame potolite, căldură și dragoste, siguranță

și ocrotire, viața ei, acum se expunea în fața aceluia public; niște foarfeci ascuțite îndreptate spre cordonul acela îndrăgit... o tăietură precisă... NU!!!!... Mamă, de ce m-ai părăsit? De ce nu spui nimic? Mamă, nu vreau să fiu aici. NU VREAU!!! Nu-ți dai seama că e îngrozitor? Lasă-mă să intru din nou, să mă cufund în tine... Nu m-auzi? Vă rog, să mă ajute cineva, vreau să intru înapoi... Dumneavoastră, domnule, cel cu mustață... Niște cearșafuri pline de sânge și expresia dezamăgită a unui bărbat înalt, prea înalt și prea trist, care observa de departe scena aceea morboasă: „Încă o fată? Fir-ar să fie!!...”

Da, viața îi urase bun venit cu furie, iar ea răspunsese ascultând de legea talionului; ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Fiindcă nu era iubită, nici ea nu iubea. Fiindcă nimeni nu plângea pentru ea, nici ea nu plângea pentru nimeni.

Viața a fost nedreaptă cu ea, făcând-o să trăiască blestemându-și zilele. Încetul cu încetul, lipsa de mângâieri și de înțelegere îi înăsprișe pielea de pe trup și sufletul. Acum, singurătatea îi era și umbră, și lumină. O simțea lipită de spate și, pe zi ce trecea, o apăsa tot mai tare.

Nemaiavând nimic, acum își dorea să vadă cum reacționa lumea în raport cu visul ei. Să se vadă oglindită în sufletele acelea neajutorate și pustii care se perindau prin fața ei, ființele acelea deghizate în nimeni care nu lipseau de la întâlnirea de la ora douăsprezece. Avea chef să încerce să vadă cum e să fie iluzia celorlalți, să se strecoare în sentimentul părelnic de a se ști iubită: o făptură gemând după o dragoste fictivă.

Oare din toate astea avea să se nască un roman? Sau era propria-i viață, și nu cea născocită de romanul cel mai bun pe care l-ar putea scrie?

***...Și astfel, singurul viitor ce ne rămâne,
enigmatică doamnă, este prezentul.
Al dumneavoastră,***

L.

Era prima scrisoare a dimineții și, spre deosebire de cele primite până atunci, nu se afla în cutia poștală. Autorul ei, L. cu majusculă gotică urmată de punct, o strecurase pe sub ușă, iar acum pătratul ei alb se deslușea pe marmura întunecată a vestiarului.

A fascinat-o. Caligrafia, din alte timpuri, o făcu să dea frâu liber fanteziei în privința autorului ei. Anonimatul acela sub care se ascundea era ceva nou pentru ea.

Pentru prima oară cineva vorbea despre ceea ce simțea ea fără a-i cere absolut nimic. N-o ruga să-l primească, nici nu-i vorbea despre dezamăgirile lui din dragoste; nu-i mărturisea lipsa de înțelegere pe care i-o arăta nevasta, iubita sau prietena, și nici frustrările lui ca bărbat. Nu urmărea să-i inspire milă, nici n-o adula, și nici nu încerca s-o impresioneze; nu se înclina până la pământ în fața ei și nici nu-i prezenta un ego răătăcit. Nu-i cerea nici măcar o întâlnire. Plicul n-avea ștampilă ori expeditor, așa că nu-i putea răspunde.

Cuvintele lui, ca o uriașă limbă străvezie și umedă, îi lingeau cu gingășie trupul. Unele alcătuiau fraze de autori cunoscuți: Whitman, Dostoievski, Rilke, Proust... crâmpoie de poeme neterminate care vorbeau despre iluzii spulberate, despre fâlfâirea întunecată a aripilor unor păsări adormite, despre iubiri nefericite, despre viețile posibile pe care uneori uitau să le trăiască. Îi vorbea despre perfecțiunea de a se pierde în altă ființă nicicând născută, dar vie prin mijlocirea și spiritul unei reprezentări teatrale, a unei dorințe.

În definitiv, îi vorbea indirect despre tot ce simțise ea, în vreunul dintre momentele vieții ei insipide: „Ceea ce ne lipsește putem să visăm”. În această stare sufletească se afla ea, născocind pentru a-și împlini lipsurile.

Unde, așadar, se termina realitatea și unde începea ficțiunea? Dacă închipuirile slujeau pentru a-și alina zilele, n-aveau să ajungă mai reale decât viața însăși?

Înainte de a îndoi scrisoarea, o cercetă cu spatele la lumină. Hârtia era neîndoios foarte veche, fabricată manual, și în centrul ei avea, ca multe, filigranul ce-i arăta proveniența; aparținea poate vreunui stoc care se mai putea încă achiziționa în librării specializate.

Petrecându-și seri nesfârșite examinând hârtii, învățase multe despre ele. Acum putea chiar să descifreze perioada în care au fost fabricate, ceea ce i s-ar fi părut cu neputință înainte de a urma cursul. 1650? Îndoi scrisoarea și o puse în plic. Apoi și-l duse la nas și-i aspiră parfumul. A ce mirosea hârtia aceea? Era un parfum foarte familiar pe care nu-l putea preciza. A zăpadă? Era oare posibil ca frigul să aibă vreo aromă? Sigur că da! Ea se încredințase că era într-adevăr așa a doua zi după ce sosire la Florența, în grădinile Boboli.

Pe când făcea însemnări așezată pe iarbă, descoperi niște urme de ninsoare părăsite într-un colț, ca un colier de mărgele translucide ce se topeau încetisor sub razele calde ale soarelui. Zăpada, acea îndepărtată minune a naturii cu neputință de trăit în Cali, orașul său natal, unde în toiul Crăciunului Moșii se plimbau în maiou mâncând înghețată, îndurând niște temperaturi ce nu coborau sub 27 de grade; zăpada, acel alb tăcut pe care-l visase de atâtea ori în copilărie, văzând felicitările de sărbători ce soseau din locuri îndepărtate, cu sănii alunecând trase de reni și copii făcând oameni de zăpadă și bătându-se cu bulgări, ca în filmele la care o ducea uneori tatăl ei; zăpada, mult-visata zăpadă, era acum aproape de nările ei. Luă un pumn și, cum făcea întotdeauna, încă din copilărie, cu orice îi era necunoscut, aspiră îndelung până rămase cu mirosul acela întipărit. Frigul avea un parfum extrem de suav de umezeală dulce și apă proaspătă, dar și de ceva nedeslușit și trist.

Cine scrisese acea scrisoare avea zăpada lipită pe piele.

Lucra la restaurarea unui pergament vechi când celularul îi vibră în buzunar. Citi un mesaj care îi cerea imperios să sune de urgență la un număr de telefon. Aveau informații despre bărbatul și fetița ei. După un an și jumătate de tăcere, se pornea iar căutarea. Formă numărul de mai multe ori, dar nu răspunse nimeni; un robot o ruga să lase un mesaj.

Închise celularul și plecă în mare zor din aulă, fără a apuca măcar să-și scoată șorțul și nici să-și ia la revedere. Pe scările din Palazzo se ciocni de profesorul Sabatini, care o ținu să nu cadă. În fugă, picioarele i se încurcaseră în fusta prea lungă. Bastonul zbură prin aer, și profesorul îl prinse chiar înainte ca mânerul de cristal să cadă și să se facă țandări.

Femeia aceea îl intriga din cale-afară. Pe lângă faptul că fața ei îi era familiară –, deși oricât se străduia nu reușea s-o plaseze în niciun context dădea senzația că trăiește în altă lume; de parcă totul din preajmă era plin de cuvinte doar insinuate și de gesturi neterminate.

— S-a întâmplat ceva? o întreabă, părintește. Păreți tare preocupată.

— Îmi pare rău, mergeam cu capul în nori.

— Mie îmi pare rău, ați fost gata să aveți un accident serios. Scările astea sunt periculoase; prea înalte pentru piciorul dumneavoastră. Îi dădu bastonul. Ați mai descoperit ceva în legătură cu jurnalul?.

Ea păru că nu-l aude. Capul îi zvâcnea, copleșită de nesiguranță.

— Jurnalul? repetă fără să-i dea atenție; mesajul primit făcea ca gândul să-i zboare aiurea. Nu putea face însă nimic altceva decât să aștepte.

— Vă amintiți de pagina pe care mi-ați arătat-o?

— Dumnezeuule! Nu mă luați în seamă astăzi, domnule profesor. Am capul în altă parte; sigur că mi-o amintesc.

Ella rămase cu ochii la el și, pe neașteptate, ca într-o străfulgerare, profesorul o văzu în chipul elevei sale pe femeia care săptămâni în șir apăruse prin ziare și pe la

buletinele de știri din cauza groaznicului și ciudatului accident de la Arezzo, în care îi dispăruseră bărbatul și fetița: acum o recunoscuse. Senzația familiară care-l însoțise din momentul în care o văzuse pentru prima oară avea în sfârșit un sens; evită să vorbească despre asta.

— Mi-a spus asistentul meu că nu v-ați mai întors la arhive; puteți s-o faceți când doriți, în ce mă privește. Dacă vreți, pot cere să fiți ajutată în căutarea dumneavoastră.

Profesorul dorea să continue conversația, prezența scriitoarei era liniștitoare. Senina și ciudata ei frumusețe consta în această aură de durere ce o învăluia.

— Doriți o cafea? În via Romana e un local unde o fac nemaipomenit de bună. Mi-ar plăcea să continuăm discuția pe care am lăsat-o neterminată deunăzi.

— Bine, deși aștept un telefon foarte important și nu știu dacă voi fi o interlocutoare interesantă.

— Dumneavoastră sunteți întotdeauna interesantă... o privi drept în ochi, chiar când tăceți.

O luă cu delicatețe de braț, conducând-o spre portal.

Afară, îi întâmpină o rafală ca de uragan. Pe stradă, sute de cărți rupte cădeau dintr-un camion în mișcare și se înălțau în văzduh, stârnind uriași de, hârtie ce înaintau spre ei parcă însuflețiți. Vârtejuri de foi smulse din cotor zburau peste trecătorii care asistau nepăsători la scena aceea. Pe trotuarul celălalt, un bărbat de o paloare străvezie, accentuată de costumul bleumarin, urmărea una dintre paginile care se tot învârtea în ritmul unui vals mut. Necunoscutul fugea cu brațele desfăcute, implorând fără glas ca un amant respins, în vreme ce foaia nu se lăsa prinsă. Pe neașteptate, când era gata s-o apuce, pagina se răsuci, se ridică iar în zbor și traversă triumfal strada, strivindu-se chiar de fața scriitoarei care puse mâna pe ea. Bărbatul se apropie în fugă, oprindu-se brusc în fața celor doi. Vântul se înteeți, năpustindu-se cu furie de jur-împrejurul lor.

În toiul stihiei ce-i ridica fusta și-i răscolea părul, încercând s-o ia pe sus, Ella îl recunoscuse: era palidul anticar de la Mercato Nuovo.

Brusc, rafala turbată de foi care părea să-i atace se potoli. Ciclonul înceta.

— Poftim, îi spuse ea, întinzându-i hârtia. Acum n-o să vă mai scape.

Lívido o apucă și vru să-i mulțumească, dar timiditatea îl împiedică-nu reușise în veci ca limba să-i fie complicea sufletului, întâlnirea neașteptată îi răpise graiul. Își aținti ochii asupra mâinii bărbatului care o ducea de braț și fără a șovăi o clipă conchise că străina care-i vizita anticariatul era măritată. „Nu și de data asta, te rog!” își zise.

A vrut s-o întrebe de ce nu mai venise la anticariat, să-i spună că îi ducea dorul, că simțea nevoia s-o vadă iar, că o așteptau multe cărți pe care încă nu le descoperise, că Rilke, Whitman, Lorca, Neruda, Leopardi, Manzoni aveau versuri pentru ea; dar rămase tăcut, înfrânându-și dorința.

19

În dreptul cafenelei, o coadă nesfârșită de străini, cu aparate foto și hărți în mână, asculta babilonia explicațiilor mai multor ghizi care le vorbeau despre istoria palatului Pitti, așteptând să se deschidă ghișeele. Chelnerul veni cu două capucino și le lăsă pe masă.

Profesorul îi vorbea, dar ea nu-l asculta. Nici măcar întâlnirea cu anticarul nu o distrase de la obsesia care pusese stăpânire pe ea. Călătoria prin lumea sa invizibilă, adâncindu-se în desișul labirintului de presupuneri și speranțe înșelătoare. Șovăind între fatala certitudine de a muri din nou, știindu-i cu siguranță morți, și posibilitatea ipotetică de a-i găsi în viață. Telefonul îi trezise acea oribilă imagine care îi revenea intermitent în veșnicul coșmar din zori: Marco și Chiara prefăcuți în două stranii păpuși de ceară, pline cu rumeguș și cusute de mântuială.

Vocea profesorului îi ajungea atenuată de cântecul neîncetat al fetiței ei, care-i răsuna tot mai tare în cap, asurzind-o... „ȘI IGUANA BEA CAFEA, BEA CAFEA, LA ORA CÂND SE BEA CEAI...”

Glăscioru-i slab întrebând în bezna nopții:

— *Mămico, de ce moare totul?*

— *Pentru că trecerea timpului lasă urme.*

— *Și noi o să murim?*

— *Da, într-o zi; dar tu ai multă, foarte multă vreme de trăit.*

— *Dacă tu ai muri, aș vrea să mor odată cu tine.*

— *Nu spune prostii. Datoria ta e să trăiești mai departe; viața a pregătit fel de fel de minunății pentru fetițele cuminiți ca tine.*

— *Mămico... ești aici? Mi-e teamă să nu mori, cum a murit Oswaldo.*

— *Oswaldo era un iepuraș, Chiara. Și sunt o mulțime de iepurași; o să-ți cumpărăm altul.*

— *Dar eu îl iubeam pe Oswaldo.*

— *O să-ți dăruiesc unul care n-o să moară niciodată.*

— *Mămico, mă doare tare de tot.*

— *Unde?*

— *Aici. Îmi dai un sirop ca să nu mă mai doară moartea lui Oswaldo? Nu vreau să-mi mai aduc aminte de el.*

— *Chiara, iubito, mi-e teamă că nu există niciun medicament care să vindece durerea asta. Vino aici... Micuța tremura de frică în brațele ei. Îi simți firavul trupușor lăsându-se în voia protecției ei. Te simți mai bine?*

— *Mai îmbrățișează-mă. Acum, mă doare mai puțin...*

— Ella, spuse profesorul, vă pot ajuta cu ceva?

Chipul scriitoarei părea al unei ființe înfometate care-și înghițea visurile, aproape fără să le mai mestece. O privire de preteasă în transă încercând să-i reînvie cu un ritual învechit pe morții îngropați în sufletul său.

— Dacă ați vrea să-mi mărturișiți grijile care vă apasă, poate că...

— Vă mulțumesc pentru interes, domnule profesor.

— Spuneți-mi Mauro, vă rog.

— Dar... înainte de a continua, scoase din buzunarul

hainei celularul care, chiar când să-l lase pe masă, începu să sune.

Număr necunoscut. Inima îi bătu cu putere.

— Doamna Ella? întrebă o voce aspră.

— Da...

— Dumneavoastră nu mă cunoașteți, sunt un inspector pensionat de multă vreme, care-mi dedic orele să investighez lucruri absurde. De când am aflat de strania dispariție a familiei dumneavoastră, m-am apucat să cercetez. De câteva zile tot încerc să vă găsesc, pentru că am un vag indiciu despre locul unde se află fata dumneavoastră; cu toate că nu-i nimic sigur...

— Trăiește?

— Nu vă pot spune cu certitudine dacă e vorba despre fetița dumneavoastră; e o simplă ipoteză și aș prefera s-o luați ca atare.

— Unde e?

— Ascultați-mă cu atenție, doamnă. Nu-i bine să vă faceți iluzii, în cazuri din astea arareori e vorba despre noroc, dar e o fetiță care...

— Unde e?

— Spuneți-mi unde sunteți dumneavoastră.

— La Florența.

— Puteți veni la Roma mâine la zece?

— Vin astăzi.

— Bine. Notați-mi telefonul și sunați-mă îndată ce ajungeți.

Văzându-și eleva care căuta cu disperare ceva de scris, profesorul îi întinse o carte de vizită și un pix, și ea notă în grabă numărul și un nume, apoi închise telefonul. Se ridică și fără să-și ia măcar la revedere plecă absorbită cu desăvârșire de ideea care pusese stăpânire pe ea: trebuia să ia primul tren spre Roma.

O văzu îndepărtându-se în mare zor, călcând cu pași mari și hotărâți, cu fusta legănându-i-se armonios. Nu mai schiopăta. Bastonul rămăsese abandonat pe scaunul solitar. Îl luă și cercetă ciudatul mâner misterios: o

clepsidră veche culcată, cu firicelele de nisip suspendate în cele două spații de cristal creând infinitul și în jur o inscripție: „Iată aici tot timpul de pe lume ca să-l folosești după bunul tău plac”. Întoarse bastonul pentru a pune în mișcare clepsidra, făcând-o să-și scurgă nisipul de sus în jos, și-și privi ceasul de la mână, calculând minutele care treceau. Unul singur: era timpul care-i ajunsese Ellei pentru a străbate via Maggio până la colț, făcându-se nevăzută.

20

Pregăti cu chibzuință următoarea scrisoare pe care o va lăsa acasă la Doamna înlăcrimată. Voia s-o întocmească după vechea uzanță, la fel ca pe celelalte, folosind uneltele de scris moștenite de la străbunicul, pana de corb albastră, de care avea nespusă grijă, și cerneala cu aromă de eucalipt, cu care ani de zile copiasse la seminar psalmii de la începutul liturghiei de dimineață.

Își trase mânecile de lucru pentru a nu se păta, căută în discotecă *Toccata și fuga* în re minor de Johann Sebastian Bach și, înainte de a pune discul, îl șterse cu o cârpă, făcându-l să lucească. Aprinse vechiul pick-up și-și trase încetișor brațul până lăsă acul să cadă chiar la început; închise ochii, simțind cum primele acorduri îi pătrundeau în suflet.

Fredonând melodia, apucă pana și îi ascuți foarte fin vârful.

Coborî la rafturile cu incunabule și luă de acolo vechiul jurnal nespus de îndrăgit.

Dădea încet o pagină după alta, străduindu-se să nu sporească deteriorarea necruțătoare, în căutarea aceluia pasaj pe care-l știa pe de rost grație extraordinarei sale frumuseți lirice. Îl găsi. Luă dintr-un raft ciudatul instrument pe care-l fabricase dintr-o lupă și o oglindă, îl puse deasupra foi îngălbenite și începu să citească. Da, ființa umană avea nevoie de dezamăgiri și respingeri pentru a proslăvi dragostea. Ah, ce minunat era când,

după suferință, îl copleșea senzația de o intensitate pe viață și pe moarte stârnită de sărutul umed al iubitei! Poate că saliva ei îi prelungea viața, făcând să piară pustiul zilelor fără rost, eșecul și erudiția acum absurde. Un sărut îi făcea pe toți muritorii să fie egali în condiția lor umană. Determina sângele să circule prin cotloanele amortite unde insensibilitatea hălăduia ca la ea acasă. Obliga cu blândețe celulele să strige de plăcere. Cu toții – bancheri și curieri, tineri și bătrâni, femei și bărbați, deștepți și proști toți fără nicio excepție renășteau cu un sărut pătimaș. El avusese parte de asta la Cortona cu Antonella. Acolo a devenit conștient ce înseamnă să te simți viu.

Făcând calcule – ocupație favorită, să-și evalueze în procente acțiunile –, ajunse la concluzia că nouăzeci și trei la sută din viața pe care o trăise era o absolută irosire. Un monument al mediocrității statice a ființei și existenței. Își prăpădise cei mai frumoși ani căutând o înțelepciune care nu interesa pe nimeni, nici măcar pe el însuși. La ce-i folosise să-i citească pe Aristotel, Descartes, Platon, Heraclit, Virgiliu, Socrate dacă, la urma urmelor, la niciunul nu aflase leacul împotriva blazării? Strădania de a înțelege, a înțelege și iar a înțelege ce e de neînțeles îl făcuse să-și irosească viața.

Existența lui era un cerc vicios pe care-l deschidea și închidea zi de zi ca o marionetă vlăguită; fără sfori care să-l ridice din pat în fiecare dimineață și să-l culce noaptea; fără cuvinte de rostit și nici roluri de interpretat, pe o scenă nenorocită, în fața unor fotolii goale și a unor aplauze mute.

Acum avea posibilitatea să joace rolul ce-i impunea să trăiască intens. Să stârnească la o femeie cu desăvârșire anonimă și străină o bogăție de senzații. Iar dacă ea se juca, folosindu-se de tăcere și de mască, spre a-i impresiona pe bărbați, el avea să se joace cu vorbele altora spre a face să-i vibreze sufletul, ceea ce i se părea mult mai seducător decât să-i mângâie trupul după care suspinau mulți bărbați.

Cu toate că nu era stângaci, Lívido se străduise de mic să folosească și mâna stângă, antrenându-se neobosit până reușise de minune.

Cunoștea la perfecție diferite alfabete, și pentru scrisorile acelea folosea caractere gotice, care se întemeiau pe un principiu cuaternar – pământ, aer, apă și foc – și pe două ternare; și, cu toate că intuia că necunoscuta ignora pesemne simbologia fiecăreia dintre aceste litere, își spunea că, dacă din curiozitate ar fi vrut s-o afle, era de ajuns să calculeze numărul de principii pe care se bazau pentru a descoperi în scriitură ceva în plus.

Tocul aluneca pe hârtie cu un sunet monoton, amestecându-se cu acordurile lui Bach și cu răsuflarea întretăiată a lui Lívido. În vreme ce seara se lăsa printre penumbre și solitudine, el visa la glorioasa lui trinitate: „Trei femei diferite și o singură dorință adevărată”. Antonella din Cortona (cu imaginea ștearsă de trecerea anilor, dar nu uitată), necunoscuta care venise după-amiezele la anticariat (care îi dăruise câteva cuvinte când s-au întâlnit întâmplător pe via Maggio) și necunoscuta din apartamentul de la ultimul etaj (despre care nu știa mare lucru decât din spusele altora). Toate aceste femei, în definitiv, se confundau în una singură. Viziunea lui despre femeie, le înveșmânta, împodobindu-le cu ceea ce voia el să aibă, idealul lui de iubire. Speranța lui de a ști că putea iubi și putea fi iubit. Scia pentru a-și omorî timpul, găsind astfel că scurgerea orelor căpăta sens. Avea un motiv pentru a ieși pe stradă.

Când va termina scrisoarea, se va duce pe via Ghibellina, va aștepta până va intra vreun locatar și se va strecura înăuntru, și, în cele din urmă, va face să alunece misiva pe sub ușa în spatele căreia se ascundeau atâtea mistere.

***...De cât de mult te privesc, mă dor ochii.
Netezimea coapselor tale, pielea gingașă dintre
picioare mă fac să mă clatin în credința mea; mă
încurc și cad în lațul propriilor mele contradicții.***

Ești pericolul meu mortal. Extravaganta-ți lume de mătăsurî, parfumuri și ascunzișuri mă înalță și mă cufundă în plăcere și suferință; ești bucurie și moarte înlănțuite. Apari și te faci nevăzută ca o pasăre-n zbor, urmărindu-ți desfătarea și lăsând în urmă ceea ce disprețuiește.

Sunt, pesemne, cel ales să mă bucur de torturile și tăcerile tale. Tot ce mă atinge în preajma mea e absurd și zadarnic. Dicztez legi, condemn și iert, sunt implacabil și milostiv și mă joc de-a Dumnezeu simțindu-mă diavol. Mă întreb uneori dacă nu voi fi trăind o moarte anticipată a acestei ființe care sălășluiește înăuntrul meu, acest bărbat tainic care mă chinuie cu dorințele lui și trăiește ca un somnambul în trupul meu...

Scrisoarea se termina la fel ca prima:

...Și astfel, singurul viitor ce ne rămâne, enigmatică doamnă, este prezentul.

Al dumneavoastră,

L.

21

Trenul ajunsese în gara Roma Tiburtina la unsprezece și jumătate noaptea. Pe peron, ceața deasă și joasă îi învăluia pe călători, creând o atmosferă de irealitate ca-n filme, de parcă un regizor ar fi strigat „ACȚIUNE!”, și toți figuranții, personaje cu trenduri, pardesiuri și pălării, ar fi ascultat trăgându-și după ei bagajul. Din difuzoare, vocea de neconfundat a lui Luciano Pavarotti interpreta cu măiestrie aria *Nessun Dorma*, iar din baruri și cafenele se revărsa un vacarm de strigăte și de zgomote de farfurii și tacâmuri. Totul se potrivea; scenografia corespondea

primului act al îngrozitoarei sau minunatei opere pe care tocmai o trăia.

Așteptă până când și ultimul pasager din compartiment coborâse și se ridică în picioare. Instantaneu, o durere pătrunzătoare în femur îi aminti că-și uitase bastonul pe scaunul de la cafenea, își privi celularul: n-avea numărul profesorului ca să-l roage să se ducă să-l ia. Speră însă că el își dăduse seama și-l luase ca să i-l dea. Deși știa că putea umbla perfect fără ajutorul lui, se obișnuise să-l poarte; era prelungirea brațului, cealaltă inimă și amintirile ei. Acolo se afla, în mâner, amintirea cea mai frumoasă care o lega de tatăl ei: clepsidra pe care i-o dăruise în duminica în care a surprins-o vârandu-și nasul în hârtiile lui.

Se putea vedea și acum, micuță și neajutorată, cu o grămadă de întrebări în minte și ochii larg deschiși, cercetând din pervazul ferestrei lumea de automate triste ce se perindau, împovărate de frustrări de toate soiurile.

Ce sens avea să exiști, să ființezi, când nu știai unde să-ți îndrepecți pașii?

Mâinile micuțe atingând, năsucul adulmecând, ochii avizi să afle și să pătrundă ce se ascundea în sertarul secret al comodei, de unde se iveau obiecte ciudate, pe care vârsta ei fragedă nu le înțelegea: magica lupă ce mărea tot ce era minuscul, cu care observa lumea supranaturală a furnicarelor; instrumentul acela, în stare să aprindă o hârtie dacă soarele trecea prin el. Oglinda cu mâner de sidef, care-i dăruia veșnic imaginea unei fetițe duse pe gânduri, iscodind-o întrebătoare, cântărindu-i pașii.

Clepsidra, trecerea timpului marcată de un fir de nisip căzând neîncetat, misterul de nepătruns care o intriga nespus. Ceasuri, săptămâni, luni, ani, uzurpând și făcând să îmbătrânească trupul bunicii, fața netedă a mamei, ochii severi ai tatei. Luni pe care le aștepta cu înfrigurare pentru ca sânii să-i înflorească, să le poată arăta surorilor că și ea avea două movițe fragede ce se mișcau în ritmul pașilor ei, seducându-i pe băieții de la

colegiul Berchmans.

Bastonul acela uitat la cafenea era mai mult decât o cârjă ce o ajuta la mers; simboliza pentru ea trecutul, prezentul și viitorul ei neclar. Și îl purta întotdeauna cu ea, în afara ceasurilor când se afla în apartamentul de la ultimul etaj, în chip de *Doamna Înlăcrimată*.

Călătoria i se păruse eternă amintindu-și de groaznicul accident și de absurdul mister care l-a ascuns. Cum era cu putință ca fetița și bărbatul ei să dispară fără urmă?

Nu se îndoia absolut deloc cu privire la moartea lui Marco; văzuse cu ochii ei inima care-i sărise din piept, o ținuse în mâini. Bărbatul ei era MORT, dar... Chiara?... Ce se întâmplase cu micuța ei? se gândi la posibile ipoteze.

Prima: din cauza impactului, micuțul trup al fetiței a fost aruncat din mașină și, după câteva ceasuri, cineva a găsit-o în vreun desiş, vie, dar rănită, și, dintr-un motiv necunoscut, n-a anunțat poliția.

A doua: după impact, Chiara a ieșit singură și a plecat pe picioarele ei, cu desăvârșire dezorientată; preț de o zi sau poate două, rătăcise prin zona aceea nelocuită până a găsit un refugiu; acolo, cineva a sechestrat-o și... nu, nu, nu...

A treia: în impact, Chiara și-a pierdut memoria și odată cu ea numele și tot ce o lega de părinți. Cineva a dat de ea pe șosea și... A patra: din impact...

Mintea ei inventă vreo douăzeci de combinații. Niciuna nu i se păru mulțumitoare. Însă în niciuna nu s-a gândit, nici pe departe, la posibilitatea ca fetița ei să fi murit. Se chinuia să-și păstreze calmul și judecata dreaptă de care avea nevoie pentru a înfrunta ce avea să vină. O voce ascunsă îi șoptea să se stăpânească, iar alta îi flutura iluzia că va putea da frâu liber atâtor îmbrățișări și sărutări înăbușite.

Bum, bum, bum, bum, bum, bum...

Era în viață, era în viață, era în viață...

Inima ei o presimțea. Fetița ei era în viață și totul avea să capete iar sens.

Nu știa cine era necunoscutul care o sunase și cum făcuse rost de numărul ei de telefon, dar informația dată părea serioasă și, ceea ce era și mai important, ea voia să fie astfel. Ciudata voce avea doar un nume: Cossimo. Și vorbea despre o fetiță. Era de ajuns.

22

Casa era în afara Romei, la Tivoli.

După ce a petrecut o noapte albă, stând pe patul primului hotel pe care-l găsisese liber în apropierea gării, l-a sunat pe Cossimo și a băut o cafea tare în loc de micul dejun, nefiindu-i foame. Acum se aflau în mașina lui, un Fiat alb hodorogit, mergând să verifice dacă fetița descoperită era Chiara.

Linıştea înnobila peisajul sufocat de ploaie și de tristețe de pe marginea șoselei. Numai cadența repetată a ștergătoarelor pe parbriz însoțea această așteptare înfrigurată care-i străpungea stomacul și-o făcea să simtă un nod în gât, obligând-o să sloboade valuri de suspine.

Bărbatul fusese foarte circumspect, totuși ea nu putea să nu-și facă speranțe.

— Aproape că am ajuns, spuse Cossimo, scoțându-și din gură trabucul dezgustător. Vedeți vila aceea?

Îi arată un punct albastriu din vârful colinei.

— Cei care au grijă de vilă au găsit-o. Spun că hoinărea rătăcită prin împrejurimi, prinzând broaște de prin bălți. Nu vorbește deloc, dar cântă minunat la vioară. Au prins mare drag de ea! N-au putut avea copii, și acum, când consideră că au îmbătrânit, sunt convinși că Dumnezeu le-a ascultat rugăciunile și le-a trimis fetița în dar. Inspectorul a tras un fum din trabucul aproape stins și a continuat. La una dintre întrebările care v-au fost puse după accident, ați răspuns că vă întorceați de la un recital din catedrala din Arezzo, și că fata dumneavoastră cântă la vioară, nu-i așa?

— Nu vă imaginați cât de frumos!

— Bun, informația asta mi-a atras atenția. Fetița găsită cântă la perfecție la acest instrument, iar trăsăturile ei corespund cu cele ale fetei dumneavoastră. Pe deasupra, perioada în care a fost găsită coincide, după câte îmi dau seama. Raza de acțiune a căutării n-a inclus această zonă, totuși asta nu face să fie imposibilă apariția ei aici.

— Dar cum de n-a intervenit poliția?

— Pentru că soții n-au vrut să anunțe autoritățile. Sunt oameni mai în vârstă, foarte credincioși, aproape habotnici.

— Și dumneavoastră cum ați aflat?

— Am o verișoară care trăiește aici, aproape de piață, și se știe că printre zarzavaturi, paste făinoase și sticle de ulei, secretele cel mai bine păstrate ies la vedere până la urmă. Verișoara mea știe că investighez cazul dumneavoastră de multă vreme și m-a sunat când i-au ajuns la urechi zvonurile despre fetița care nu vorbește.

Bărbatul coborî ferestruica și aruncă resturile trabucului pe asfalt.

— Vă e frig? o întrebă, văzând că Ella își încheia pardesiul. Îmi pare rău, mi s-a stricat încălzirea și mă costă mai mult s-o repar decât să-mi cumpăr o mașină nouă. Așa că îmi înfășor în jurul gâtului un fular, și cu asta basta. Pe deasupra, nu mai iau rabla asta decât pentru un drum lung.

— Ei știu că venim?

— Nu, am preferat să-i iau prin surprindere, nu cumva să se lăcă nevăzuți. Dacă vreți, o să lăsăm mașina pe șosea și o să urcăm pe jos.

Au apucat-o pe via San Salvatore și s-au oprit în dreptul unui arc în ruină, acoperit de verdeață și rugină.

Când s-a deschis poarta, i-a întâmpinat un iz de mușchi proaspăt și pământ reavăn. Ploaia se domolise, și locul era cu desăvârșire pustiu. De o parte și de alta a drumului se vedeau șiruri de chiparoși strâmbi. Arbuști doborâți de vânt tremurau desfrunziți lângă bălți înghețate.

De pe o frunză de lotus, o broscuță îi cerceta speriată. Pe măsură ce înaintau, esplanada verde devenea tot mai frumoasă. Din grădină, se revărsa o fantezie vegetală ivită din foarfecele unui adevărat artist în tunsul plantelor. Zeci de animale verzi, de dimensiuni exagerate, păreau gata să sară pe gazon. Garduri - vii devenite iepuri, câini, urși și sirene creau un labirint straniu din care apăreau pe neașteptate capete de meduze și pești de piatră vărsând apă pe gură.

Atunci a zărit-o Ella.

În depărtare, în fața unei fântâni, pletele-i aurite străluceau în dimineața aceea cu nuanțe de cenușiu și negru. Își înălța brațele și se ridica pe vârfuri, de parcă ar dansa fără tutu Lacul lebedelor, încercând să atingă ceva. Părea că plutește peste iarba tunsă de curând. Trupușorul ei delicat se lungea și creștea, prefăcându-se într-o pasăre stilizată.

Cum să fie oare lumea aceea pe care ochii ei o priveau acum în extaz?

Să-i fi explicat cineva ceea ce vârsta ei fragedă nu înțelegea?

Ce emoții căuta în liniștea înghețată?

Oare o țineau în brațe în nopțile ei bântuite de spaime?

Își amintea că odată avusese mamă și tată?

A vrut să fugă spre ea, dar n-a fost în stare; picioarele îi amortiseră, încremenite de impactul de a o ști atât de aproape și atât de plină de viață. Când era gata s-o strige, bătrânul inspector o opri.

— Așteptați, am putea s-o speriem. Să ne apropiem încetișor.

— Nu mă pot mișca.

— Liniștiți-vă.

Inspectorul și scriitoarea se apropiară fără zgomot, până ajunseră la câțiva metri de fetiță, care acum încerca să prindă o veveriță. Simțind prezența necunoscuților, se întoarse, își aținti privirea asupra lor și o luă la goană, îngrozită.

— Este...? întrebă Cossimo.

23

Nu era.

24

Din neant înapoi în neant. Așa se simțea acum, întorcându-se la Florența. Nu murise în ziua cu accidentul, și de asta se simțea cea mai fără viață dintre ei trei. Asista la propria-i absență datorată absenței lor. Și ce avea să facă acum? Să străbată înapoi drumul iluziei era o încercare nespus de grea, pe care o cunoștea pe de rost: să meargă o sută de pași până va reuși ca durerea s-o facă invizibilă, pentru ca nimeni să nu-și dea seama, să treacă râul neantului zilnic, să se uite în oglinda vulnerabilității ei cu pupilele dilatate din pricina lipsei lacrimilor, s-o ia la dreapta și să se cufunde în puțul întunecos al cuvântului scris. Dar al cărui cuvânt, dacă nu-i mai rămânea niciunul?

Își sprijini capul de fereastră, închise ochii și în întuneric se întâlnește cu Chiara; o luă în brațe și începu să-i vorbească.

Fetița mea scumpă... sufletul meu, nu știu ce să-ți mai spun. Poate că e mai bine că ești un vis. Poate că astfel tragicul tău sfârșit nu mai doare atâta. Să visez că te-am visat într-o noapte caldă de vară pe când mă legănam în grădină, adormind în cântecul tău. Să visez că erai prietena mea, că eu eram copilă ca tine și că, în timp ce jucam șotron, sărind 1, 2, 3, 4, ținându-ne de mână până ajungeam la ultima căsuță desenată de amândouă, căsuța aceea care era cerul ne lua pe amândouă. Să ne jucăm de-a deschisul și închisul ochilor; ești aici, nu mai ești, ești aici, nu mai ești... și când deschid ochii te descopăr iar.

Trebuie să dorm. Da, poate că, dormind, vreun coșmar se îndură de mine și apare un balaur din aceia

care te speriau așa de tare și mă înghite. Să dispar din pat, din viață. Nimeni nu și-ar da seama, nimeni n-ar suferi. Sunt povestea cea mai patetică scrisă vreodată. O poveste fără început, doar miezul, hățiș de nimicuri amestecate, ce nu duc la niciun deznodământ. Ți-aduci aminte când îți spuneam că poveștile cele mai frumoase trebuie să aibă început, mijloc și sfârșit? Ce ușor părea totul! Ți-amintești când, în întunericul nopții, îmi dăruiai eroii poveștii pe care aveam s-o scriu, născocind pentru tine cea mai frumoasă istorie? Mă rugai să aibă un final fericit, în genul „am încălecat pe-o șa și v-am spus povestea așa” sau „și au trăit fericiți până la adânci bătrâneți”. Credeai că eu sunt o zână bună, cu puteri magice, care știam totul. Că spusele mele se împlineau totdeauna. Ingenuitatea ta mă făcea să mă simt atotputernică. Aveam răspunsuri la toate spaimele care te încercau, întrebările tale se sfârșeau topindu-se într-un sărut, sărutul fermecat care te făcea să-ți închizi ochii.

Mi-e rușine de mine să mă văd atât de pierdută, fetița mea scumpă, să am atâta nevoie de tine ca să mă salvez. Ce s-ar fi ales de adolescența și maturitatea ta cu o astfel de mamă care nu se descurcă singură? Ar trebui să merg mai departe? Spune-mi tu, care acum știi totul. De acolo, de sus, totul se vede mai ușor. Ți-am spus-o în ziua în care ne-am urcat în balon și te-ai simțit puternică. Spuneai că suflarea Domnului te împingea.

Ce poți face când ești orfană de fiică?

Nu ți-am vorbit niciodată despre bunicii tăi, nu știu de ce. Poate pentru că încă, înainte de moartea lor, eu mă simțeam orfană? Sigur, din fragedă vârstă m-am străduit să fiu singură. Nu mă durea nimic; nu spune nimănui, iubito, dar de fapt mă durea toată ființa. Au uitat de mine ca de balansoarul stricat care nu mai legăna pe nimeni, pradă vitregiilor vremii, sub bătrânul mango.

Orfană de fiică, o spun în gând, fiindcă nu pot să rostesc aceste cuvinte. De fiică. Nu știam că poți ajunge să fii orfan de un copil.

Unde s-au dus gesturile tale, mirosul tău a flori, căldura pielii tale...? Cât de tare trebuie să te fi speriat dându-ți seama de singurătatea cea de pe urmă; nu ți-am spus nicicând că în fața morții veșnic suntem singuri, că nimeni nu ne poate însoți în bezna aceea eternă.

Ai murit, fetița mea dragă?

Ochii mei...

Blestemați să fie!... Îi strâng din răputeri, cu furie, până mă dor, să văd dacă vătămându-i reacționează.

Nu știu să plâng, micuț. Ai crezut întotdeauna că mama ta e fericită, pentru că nu plângea niciodată. Ce amarnic te înșelai! Poate că și plânsul se învață, nu știu, acum știu din ce în ce mai puțin.

De câte ori am reușit să descriu plânsul celorlalți? Câte cărți stropite cu lacrimi nicicând trăite?

Să plâng pentru tine, micuța mea, valuri, unul după altul, izvorând din marea asta sărată a sufletului meu...

Să plâng pentru tot ce mă doare.

Dacă nu plângi, nu-ți alini dorul.

Dacă te-aș boci, ai dispărea?...

Dacă te-aș boci, fetița mea scumpă, dacă te-aș boci... te-ai ivi oare?

25

Era șase fix după-amiaza când auzi soneria de la ușă. Lívido pregătea cea de-a cincea scrisoare pe care la noapte, urmându-și ritualul săptămânal, o va lăsa în apartamentul Doamnei înlăcrimate.

Înainte de a se ridica să deschidă, puse jos tocul, își schimbă ochelarii și se uită din birou încercând să ghicească prin perdea cine este, dar nu văzu nimic. Alt cumpărător nehotărât, își zise. „Pe nimeni nu mai interesează cărțile vechi, îți da seama, prietene?” spuse către *Utskushisa to kanashimi to*, „Frumusețe și întristare”, de Kawabata, un exemplar din prima ediție

japoneză, din care tocmai copia în traducere un paragraf minunat. A luat din nou pana, a înmuiat-o în călimară și a continuat să scrie. După câteva minute, sunetele insistente l-au întrerupt iar. Se ridică ușor contrariat și, când era gata să sloboade o înjurătură, recunoscă prin cristalul bizotat al vitrinei mâna ce se sprijinea în baston: gingașa ci mână.

Femeia care-l intriga nespuse, cea care se plimba fără răgaz prin anticariat, creând pe parchet cu tocurele ei o discordantă melodie, cea care-i stârnea senzația aceea bolnăvicioasă de plăcere, se întorsese.

Își stăpâni bucuria prefăcându-se reținut și lent, un chip ermetic ce nu trăda înfrigurata dorință de a o vedea, pe care și-o înfrânase zile în șir. Și, coborând scările, cumpăni dacă era mai bine să-i vorbească sau să păstreze tăcerea, ca întotdeauna, cu studiata-i seninătate glacială. Când ajunse pe coridor, era edificat: va lăsa să se amestece dorința-i senzuală cu timiditatea; avea s-o privească doar, ceea ce pentru el însemna s-o adulmece, s-o simtă, s-o cuprindă; în definitiv, și fără ca ea să-și dea prea bine seama, să-și desfete simțurile.

26

Locul acela tainic avea ceva care o atrăgea, din pricina asta se ducea iar acolo.

Se întorcea parcă din infern, după ce-și petrecuse zile și nopți închisă în apartamentul de la hotel, fără să se uite măcar pe fereastră la Arno, bând votcă, îndopându-se cu analgezice și somnifere în încercarea-i disperată de a-și asuma cea de-a doua moarte a fetei ei.

În universul acela dintre patru pereți unde nu existau nici anotimpurile, nici timpul și nici spațiul. Lăsându-se să moară, fără să se miște din loc. Știind că lucrul cel mai grav care avea să i se întâmple era tocmai faptul că n-avea să i se întâmple nimic. Că nu știa să moară.

Se întorcea la anticariatul de la Mercato Nuovo, pentru că avea nevoie de atmosfera tăcută de acolo spre a

se regăsi pe sine, chiar dacă doar pe jumătate. Nu era doar parfumul acru al cărților, care o ducea cu gândul la copilărie, la biblioteca de la călugărițe unde, ascunsă, își petrecea recreațiile răsfoind enciclopedii roase de gărgărițe și de uitare; mai era și ființa aceea străvezie și rece, imperturbabilă, care îi deschidea ușa cu maniere de majordom englez, invitând-o să între de parc-ar fi așteptat-o la ceaiul de la ora cinci. Bărbatul care semăna exact cu protagonistul inventat de ea în ultimul roman, neterminat din vina accidentului.

În izolarea ei încercase cu obstinație să-și reia scrisul, plutind în inconștiența provocată de băutură. Lăsându-se purtată în acea nebuloasă unde totul era cu puțință. Amețită de cuvinte fără sens, pe care se străduia să le potrivească, redactând paragrafe pe care le scria și le ștergea involuntar, în vreme ce demonii săi ascunși se iveau și dănțuiau pentru ea dansuri confuze, pe care votca le prefăcea în miraje uluitoare. Până când și-a dat seama că, dacă nu putea înainta, era pur și simplu pentru că nu avea nimic de spus. Imaginația ei epuizase întregul stoc.

Dacă voia să mai scrie, trebuia să trăiască noi experiențe.

27

Ca și cum n-ar fi încetat să vină nici măcar o zi, anticarul îi deschise ușa și o pofti să între. Așteptând nemișcat ca ea să treacă pragul, lăsă ca nasul să-i atingă ușor gâtul fin și, aspirând profund, îi fură parfumul. Știa acum de unde provenea mirosul acela încântător pe care necunoscuta îl imprima cărților pe care le răsfoia. Întregul ei trup era o cădelniță plină de mirodenii minunate: scortişoară, ienupăr, cuişoare, smirnă, santal, floare de portocal... mirosea a Săptămâna Mare!

Trecând pe lângă el, Ella simțise o ciudată mângâiere pe gât; îi aruncă o privire, și o fracțiune de secundă se gândi să se apuce iar de scris. Scena aceea putea figura într-un nou roman. Un bărbat insipid deschidea o ușă, și o

femeie descumpănită intra. Ar putea oare s-o descrie? Ar avea vreo valoare povestea aceea? Înainte de a-l vedea dispărând în penumbra coridorului, se hotărî să-i vorbească.

— Iertați-mă... Vă amintiți de mine?

Lívido se întoarce și o privi, cu prefăcută nepăsare. Scriitoarea insistă.

— Ne-am întâlnit acum câteva săptămâni pe via Maggio; dumneavoastră voiați să prindeți o foaie care zbură. Păreați foarte preocupat. Sunt scrieri care n-ar trebui să se piardă niciodată, nu credeți?

El încuviință, dând din cap; stătea în cumpănă dacă să-i răspundă sau să se mențină în muțenia care-i apăra ca un scut temerile, distanța aceea care i se părea atât de stingheritoare și, totodată, atât de ademenitoare. „Ciudați mai suntem noi, oamenii”, își zise. După câteva clipe de tăcere, cedă ispitei.

— Via Maggio? — se prefăcu că se gândește; un moment de așteptare și: Dumneavoastră erați... cu soțul, poate?

— Vă referiți la bărbatul care mă însoțea? Oh, nu! E profesorul Sabatini. Ține un curs de restaurare la care asist.

Lívido se bucură. Dacă Sabatini nu era bărbatul ei, poate că nu era căsătorită. În lumea lui de singurătate, bucuriile izvorau din lucruri atât de simple cum sunt presupunerile.

— Aveți niște cărți splendide, adevărate bijuterii literare, continuă Ella, încercând să umple tăcerea.

Lívido nu răspunse.

— E nevoie de mai multe vieți ca să le citești așa cum merită. Câteodată, pofta de a cunoaște e certată cu timpul necesar pentru a le putea citi.

Niciun răspuns.

Ella stăruie.

— Le-ați citit pe toate?

Anticarul se gândi că amândoi erau două abisuri, două inteligențe eșuate. Ella, dorind să se apropie de el,

arunca fraze ca niște săgeți; el, dorind să se apropie de ea, se ferea.

Rămase singură, plimbându-se printre rafturi, mese și sertare, în locul acela pe care începea să-l simtă ca aparținându-i.

Se gândi iar la bărbatul acela și-și întări părerea. Da, ar putea fi un protagonist perfect de roman. Voia să-l cunoască mai bine, să stea de vorbă cu el, să descopere ce fel de viață duce. Era convinsă că, în spatele acelei muțenii aparente, se ascundea ceva ce putea fi interesant pentru scrisul ei.

Se hotărî să insiste.

— Ei? Am uitat să vă întreb cum vă cheamă...

Tăcere.

— Auziți...

Tăcere.

— Mai sunteți acolo?...

Tăcere.

— Mă auziți?

Lívido o auzea, dar nu îi răspunse.

28

Noaptea îi adâncea singurătatea. Dincolo de conștiința ei, o umbră, a ei, făcea și demonta un puzzle, încercând să potrivească piesele răzlețe care o ajutau să-și limpezească viața-i întortocheată, dar le vedea pe toate atât de asemănătoare încât nu știa unde era locul fiecăreia. Pe neașteptate, pe fereastră apartamentului se strecură vocea aceea lichidă care într-o noapte îi scăldase zorile ei la Florența.

Nel mezzo del cammin di nostra vita mi ritrovai per una selva oscura ch  la diritta via era smarrita.

Ahi quanto a dir qual era   cosa dura esta selva selvaggia e aspra e forte che nel pensier rinova la paura!

Tant'è amara che poco è più morte;

Pe când e omu-n miezul vieții lui, m-aflam într-o pădure-ntunecată, căci dreapta mea cărare mi-o pierdui.

Amar mi-e să vorbesc cât de-nfundată pădure-a fost, încât de-a ei cumplire, gândind la ea, mi-e mintea-ncrâncenată!

Un strop mai mult de-amar, și m-ar răpune!²⁴

Era vagabondul, pe care nu-l mai văzuse de când făcuse călătoria aceea nefericită la Roma.

Sări brusc din pat și se repezi pe terasă, dornică să nu piardă spectacolul. Noaptea o primi cu o îmbrățișare de gheață; via Lungarno Acciaiuoli era pustie, și termometrul atârnat în exterior nu arăta niciun grad peste zero.

În bruma rece, ecourile vocii brutale răsunau și se împrăștiau, fâlfâind ca aripile unor păsări negre. Sub una dintre arcadele de pe Ponte Vecchio, două făclii luminau un scenariu fantasmagoric ce plutea sinuos peste Arno. Reflexele focului jucau printre șlepurile pline de spectatori la fel de spectrali ca și cântărețul, care-l ascultau declamând în gura mare un cânt din *Divina Comedia*, în timp ce un violoncelist zgâria cu note triste miezul nopții. În mijlocul recitalului, statuia lui Benvenuto Cellini se ivea descumpănită de pe pod.

Cântărețul o văzu. De pe terasă, cămașa de noapte albă a Ellei flutura ca un steag de pace.

— *Signora* fără nume... Sunt aici! Mă puteți vedea?

Violoncelul însoțea cuvintele acelea tainice; un ușor susur auzit numai de ea.

— V-am promis c-o să vin, și iată-mă. De săptămâni de zile tot recit pentru dumneavoastră *Infernul*. Nu m-ați auzit? *Ah, adesso capisco! Dov'è la sua anima, il suo cuore,*

24 A se vedea nota de la capitolul 13.

*signora mia?*²⁵ Când te lasă inima, te lasă și auzul.

Ella tremura, pătrunsă de un frig ce nu venea din afară. Un frig pe care-l isca fără voie sufletul ei.

— Ce fel de păcat ați săvârșit, signora? Fiindcă, după cum e păcatul, așa va fi și pedeapsa. Amintiți-vă: în *Infernul* lui Dante toți suferă urmările vinei lor. *Io posso redimerla con una canzone, una bellissima canzone*²⁶ sau cu un vers, dar mai întâi trebuie să îmi mărturisiti îl suo peccato. *È possibile che sia la tristezza?*²⁷

— Mă întrebați de păcatul meu? Mai întâi aș vrea să știu ce înseamnă păcat.

— Păcat e tot ce se împotrivește fericirii dumneavoastră.

— Atunci, păcatul meu e viața.

— *La vita... ma, com'è possibile che la vita sia un peccato? Peccato è non viverla, signora.*²⁸

— Și când nu știi cum s-o trăiești ca să ai parte de bucurii?

— Se învață, doamnă. Se învață să fii fericit. Dezechilibrul e primul simptom pentru a trăi desfătarea.

— Vă deranjează să vă simțiți astfel? Atunci e bine, nu vă fie cu supărare. Ați făcut deja primul pas. E necesar să vă simțiți rău, să vă rătăciți pentru a vă regăsi, cred că v-am mai spus-o. Rătăciți-vă cu totul!, fără teamă, e singurul mod de a descoperi un drum nou.

— Cuvintele pe care le spuneți se prea poate să nu însemne același lucru pentru mine. Nu v-ați gândit?

25 Ah, acum înțeleg! Unde vă e sufletul, inima, doamna mea? (în italiană, în original)

26 Eu vă pot elibera cu un cântec, un cântec minunat. (în italiană, în original)

27 Păcatul dumneavoastră. E cu putință să fie tristețea? (în italiană, în original)

28 Viața... dar cum e cu putință ca viața să fie un păcat? Păcat e să n-o trăiești, doamnă. (în italiană, în original)

— Toate cuvintele sunt flexibile și pe deasupra mai au și propria lor voce; depinde de gura care le rostește și de dorința ființei care le ascultă de a le înțelege.

Ea înțelegea. Scrisul îi ridica enigme dezlegate uneori de fapte străine care știau să citească printre rânduri ce scria.

— Dacă, de pildă, ar depinde de mine să vă dăruiesc „bucuria de viață” de care n-aveți parte, ce cantitate ați fi dispusă să primiți? Pentru că, atunci când suferi de inaniție, o supradoză poate omori.

Ella nu răspunse.

— Vă inspiră teamă, nu? Ah, *signora* mia, și ceea ce credem noi că e fericirea poate fi un izvor de nenorociri.

— Și dacă ajung să fiu dependentă de cel care îmi oferă fericirea?

— Atunci vă provocați o nouă suferință.

— Are vreun sens să fiu în viață?

— Sensul, cum indică și cuvântul, se bazează pe simțire. Și pentru îi simți e o condiție sine qua non să fii în viață. Rostiți tare cuvântul VIAȚĂ... și acum povestiți-mi ce vă evocă acest cuvânt...

— Moarte...

— *Oh, Dio!* dumneavoastră aveți nevoie cu adevărat de un colac de salvare.

29

La numărul 46 de pe via Ghibellina, Lívido aștepta ca vreun locatar să deschidă impunătorul portal pentru a se strecura și a lăsa în apartamentul de la ultimul etaj al Doamnei înlăcrimate scrisoarea pregătită cu atâta grijă. Răbdarea era una dintre marile sale virtuți și aștepta de mai bine de un ceas. Își trecea timpul cercetând fațada deterioratei clădiri renascentiste, care mai păstra încă vestigii ale vechii splendori. Ziduri decolorate, ferestre închise, o senzație de sfârșeală. Câte ființe au visat oare între pereții aceia? Câte povești, câte sărutări furate, mânuși aruncate, întâlniri și neînțelegeri ascundea portalul

acela? Câte baluri, în saloanele princiare? Câte intrigi urzite între hohote de râs și belșug de vin și mâncăruri? Acum, interiorul vechiului *palazzo* era un conglomerat de apartamente meschine; încăperi, coridoare, bucătărioare și băi împărțite și uzate, unde cei care le ocupau, ca într-o mare fabrică, își făureau neîncetat istorii. Istorii de nimeni povestite, căci erau serbede, șterse și banale.

Clădirea se transformase în locuințe pentru ca ocupanții să-și poată duce cu chiu, cu vai, zilele. Familii care-și luau micul dejun, prânzul și cina își spălau rufe, își plăteau ratele, se certau, se împăcau, își făceau iluzii și sufereau dezamăgiri, de două ori, de trei, de cinci, de sute de ori, până ajungeau la momentul acela teribil în care conformismul intra definitiv în viața lor și nu se mai preocupau de nimic. În casa aceea totul era plictisitor; totul, în afară de apartamentul de la ultimul etaj al Doamnei Înlăcrimate. Dăinuia acolo un univers unde se spulbera simțul realității și, chiar dacă Lívido nu-l văzuse niciodată, era capabil să-l ghicească până și cu ochii închiși. Își însemnase într-un carnet toate descrierile ascultate la Harry's Bar, unde devenise un obicei ca bărbații să se întâlnească pentru a vorbi despre fanteziile lor trăite cu misterioasa femeie, căreia unii începeau să-i atribuie puteri magice.

Stând încă în așteptare ca să binevoiască cineva să între sau să iasă, Lívido văzu o mașină oficială care se opri în fața lui și de pe bancheta din spate coborî un bărbat într-un costum impecabil, care se uită în dreapta și-n stânga înainte de a apăsa pe soneria de la ultimul etaj.

Lívido își privi ceasul; mai erau cinci minute până la douăsprezece; prea devreme pentru a fi primit, se gândi. Așteptă ca necunoscutul să între și, strecurându-se și el, îl văzu pe bărbat ieșind și chemându-l pe șoferul care rămăsese în stradă. Se părea că uitase ceva.

În apartamentul de la ultimul etaj, Ella arunca o privire peste scrisorile de curând primite, căutând pe

plicuri caligrafia gotică a bărbatului care iscălea cu litera L, dar n-o găsi pe niciunul.

Era stăpânită de sentimente potrivnice cu privire la ființa aceea care exista numai prin acea hârtie veche și cerneala cu aromă de eucalipt.

Îi plăcea și o intriga că necunoscutul n-avea nicio dorință s-o întâlnească.

Scrisorile lui lungi și fascinante, cu frumoase miniaturi desenate într-un colț ca la codexuri, erau alcătuite din două părți: în prima, relata o poveste străină ce o subjuga și din care voia să cunoască tot mai mult; în a doua, transcria pasaje din cărți și fraze de autori cunoscuți. Fiecare cuvânt era cizelat cu o precizie și o măiestrie seducătoare. Găsea acolo tot ce îi plăcea; tot ce, neîndoios, ar fi subliniat ea însăși dacă le-ar fi citit înainte.

Acum nu numai că o intriga, întrebându-se cum o fi arătând, ce vârstă o fi având, cu ce s-o fi ocupând, ci se crease un fel de joc mut care-i unea. Acele misive o obligau să cerceteze romane, eseuri și cărți de poezie din care puteau face parte fiecare dintre textele finale. Erau pagini care, izolate, spuneau ceva, dar citite una după alta în ordine cronologică alcătuiau o carte unde, deși textele aparțineau unor autori diferiți, totul se armoniza și avea continuitate.

Un sunet diafan, ca o boare, o întrerupse. Se ridică și încercă să vadă de unde provenea. Pe pardoseala din vestiar aluneca un plic pe care stătea scris cu litere gotice „Pentru Doamna Înlăcrimată”, îl luă și deschise repede ușa, străduindu-se să vadă persoana care tocmai îl lăsase, dar nu văzu pe nimeni. Doar niște urme de chiciură care piereau pe scări.

Cinci minute mai târziu, se auzea soneria.

30

La miezul acelei zile, păsările se agitau în colivii, etalându-și somptuoasele penaje albastre, de parcă s-ar fi pregătit pentru o mare sărbătoare. Atârinate de tavan,

cădelnițe de argint aruncau rotocoale de fum ce jucau în aer ca sinuoase vocale, încercând să creeze un alfabet nou. Vegetația transpira o strălucire vegetală în căldura aceea tropicală ce învăluia trupul parfumat al *Doamnei Înlăcrimate*. Înainte de a-și acoperi chipul cu masca, se privi în oglindă. Femeia cu care se pomeni în față îi grăi.

— De ce faci asta?

— Vorbești cu mine?

— De zile întregi nu vrei să m-asculți.

— Spune-mi, de ce-o faci?

— Ce să fac?

— Să te îmbraci așa, să-ți acoperi chipul cu masca... să-i primești pe toți bărbații aceștia care nu te interesează câtuși de puțin.

— Știi prea bine de ce o fac.

— Pe cine vrei să înșeli?

— Simt nevoia să găsesc un sens în viața asta.

— Crezi că sensul vieții TALE se află în alții?

— Poate.

— Renunți să mai fii ce ești, interpretând un rol, fără să te identifici realmente cu el. Fiindcă nu ești în stare să trăiești în tine și cu tine, te-ai hotărât să te agăți de o ființă inventată pentru „a trăi” prin intermediul ei.

— Și ce-ți pasă ție? Oricum, e decizia mea sau ai de gând să hotărăști pentru mine?

— Ce naivă ești! Încă mai crezi că ceilalți au pentru tine cheia fericirii? Viața nu-i altceva decât una și aceeași melodie pe care fiecare o interpretează în alt fel.

— O melodie? Și unde-i partitura?

— În tine.

Doamna Înlăcrimată slobozi un hohot de râs și continuă, pe un ton sarcastic.

— Ce chestie răsuflată mai spui! „Viața e o MELODIE care se află în tine.”

— Mă rog. Ține-o tot așa, rătăcită, tu decizi. Pune-ți masca...

Și-o puse și se uită la diamantul ce atârna la colțul ochiului de unde izvorăsc lacrimile. Imaginea din oglindă îi

vorbi iar.

— Crezi că purtând masca asta nu mai ești tu? Că piatra asta e lacrima ta? Câtă vreme nu înveți să plângi, n-ai să știi ce înseamnă să simți. Hai, du-te. Pe cine primești azi?

— Știi doar, pe judecător. Țsta se simte și mai rău ca mine.

— Toți se simt și mai rău ca tine. Așa te ascunzi ca să nu te confrunți cu tine însăși. Să dea Domnul ca atunci când ai s-o faci să nu fie prea târziu. Viața îți cere imperios să înfrunți o dată pentru totdeauna starea în care te afli, neajunsurile tale și neantul, dar tu dai mai departe frâu liber fanteziei; e mult mai ușor, nu?

Doamna Înlăcrimată o privi pe femeia din oglindă și, arătând-o cu degetul, o amenință.

— Să nu-mi spui iar că nu sunt în stare să plâng, mă auzi, fir-ar să fie? Cei care plâng ușor sunt adesea incapabili să simtă cu adevărat; se mărginesc să verse lacrimi. N-ai văzut la actori? Dacă scena o impune, plâng fără nicio problemă grație unei tehnici învățate. Nici n-ai idee ce înseamnă... să plângi înăuntrul tău. Doare mult mai tare să plângi fără lacrimi.

— Vorbărie goală... Tot ce spui sună a lașitate. Ești o lașă.

— De-ajuns! N-ai niciun drept să-mi vorbești așa. Ce-ai făcut tu?

— Ce-am făcut eu? Ți se pare puțin ce povară ești pentru mine, când mă străduiesc întruna să te fac să înțelegi și să te porți cum se cuvine? Pentru că nu faci ce-ți spun, te simți tot mai rău.

— N-am nevoie să-mi porți de grijă. Știu s-o fac și singură.

— Să-ți porți de grijă? Expresia asta nu există în vocabularul lău. Uite ce-ai făcut. Te-ai izbit cu mașina și ți-ai omorât bărbatul și fetița.

— Taci!

Doamna Înlăcrimată luă o sculptură de bronz de pe comodă și o aruncă furioasă în oglindă.

— Nu mă poți distruge!

Imaginea din oglindă se sparse. Prinse în rama aurită, zeci de măști identice, prefăcute în pumnale de cristal, îi înapoiară niște fraze incoerente și o gură ce striga:

— MERIT ȘI EU UN VIS!!!

31

Traversând coridorul, magistratul simți cum îl învăluie din nou senzația aceea minunată de bunăstare. În ciuda măștii ce-i acoperea chipul și a faptului că nu-i auzise niciodată vocea, femeia din fața lui nu numai că-l purta într-un regat imaginar de senzualitate, dar îi stârnea și un surprinzător sentiment de înțelegere și prietenie, îl făcea să se simtă căpitan al unui vas-fantomă, navigând slobod într-un majestuos ocean de tăcere. Cu ea, totul se înnobila: foșnetul mantiei de mătase când făcea o mișcare, cadența pașilor ei pe pardoseala de marmură, cântul păsărilor *toh*, aroma de mosc a fumului și adierea parfumului ei când mergea. Își mișca mâinile ca și cum degetele-i lungi ar executa un dans tainic, în ritmul unei melodii doar de ea auzită.

— V-am dus nespus de mult dorul, îi spuse el, văzându-o.

Cu un gest, Doamna înlăcrimată îl invită să ia loc, apoi se apropie de scrin, unde mai rămăseseră câteva cioburi împrăstiate de la oglindă, și deschise un sertar, scoțând de acolo o pipă de fildeș pe care o umplu cu un tutun cu miros de scorțișoară. O aprinse fără grabă, se apropie de divan, aspirând fumul cu gura-i dată cu ruj de un roșu aprins, și se întinse alene. Făcând mișcarea aceea, mantia albastră se desfăcu, lăsându-i sânii la vedere. Judecătorul o privi.

— Doream tare mult să vă revăd. Știți doar, venitul aici mă ajută să mă înțeleg. Sunt un biet muritor năpădit de îndoieli, temeri și dorințe neînfrânate. Mi-ar plăcea nespus să vă aud vocea. Uneori, mi-am imaginat că nu

vorbiți fiindcă nu sunteți din lumea asta, că de pe buzele dumneavoastră izvorăsc doar sunete siderale, cânturi silabice ca niște triluri de păsări. Sunteți muritoare, doamnă?

Tăcerea Doamnei Înlăcrimate se înalță ca un poem mut.

— De zile întregi mă tot gândesc pe ce drum s-o apuc și nu pot să mă lămuiesc. Și iată-mă aici – judecătorul își deschise brațele și, pe un ton ceremonios, își rosti numele –, eu, atotputernicul Salvatore Santo, marele magistrat de la Curtea Supremă de Justiție din Florența, expert în a da sentințe, în situația de a nu fi în stare să decid în privința catastrofei mele vieți conjugale. Eu, cel care nu credeam în sentimente, prins în hățișul lor ca o insectă într-o pânză de păianjen. Ah, *cara amica*, ce greu e să rectifici o decizie pe care ai luat-o odată, încredințat că tot ce făceai e corect. Încuviințăm un vis și, când ne pomenim în plină realitate, când ne dăm seama că am greșit și că visul minunat e un coșmar, a rosti silaba „nu”, care ne aduce înapoi la *statu quo* al libertății, devine ceva imposibil.

„Când m-am căsătorit, eram un adolescent, credeam că fericirea pe care o trăiam în clipa aceea se va prelungi în timp; că aveam să trăiesc în acea stare de grație și mântuire în veci. Într-o după-amiază de iunie, mi-a apărut în cale o femeie, poate că vina a fost a soarelui sau a verii, nu știu (întotdeauna e mai bine să dăm vina pe ceva sau pe cineva decât să ne asumăm înfrângerea); da, mi-aduc aminte de parc-a fost ieri, a fost lumina soarelui pe chipul ei; mi-am văzut pasiunea oglindită în ochii ei, și din asta am făurit o poveste de dragoste. Dar era pasiunea mea, și eu, naivul de mine, am confundat-o cu dorințele ei. Ne-am jurat că ne vom iubi până la moarte, fără să știm că moartea iubirii avea să ne ucidă. Cum se poate oare ca, după ce ne-am iubit atât de mult, să ajungem acum să ne urâm? Îmi vin în cap tot felul de gânduri legate de moartea ei. Da, o văd căzând într-o prăpastie, înecată în vârtoarea unei mări turbate, călcată de o mașină, otrăvită cu o mâncare pregătită de mine. Când doarme, mă uit la ea și-

mi imaginez mâinile în jurul gâtului ei, strângând, strângând până nu mai respiră. Gâtul ci lung de lebădă, frânt în mâinile mele, cald, palpitând... ce plăcere!; vreau să simt durere, dar în loc de asta mor de bucurie. Sunt ticălos? Nu, nu-i așa? Nu că i-aș dori moartea, pur și simplu vreau să n-o mai văd, s-o ducă departe ceva străin de mine. Destinul, bunăoară. Lașitatea mea nu-i în stare să pună capăt farsei abracadabrante pe care o jucăm zi de zi. Mai curând îi doresc moartea decât să înfrunt adevărul. Nu știu să-i spun: „S-a terminat, fir-ar să fie”. Nu-i caraghios? Vă spun dumneavoastră: NU, NU, NU... și mi-e atât de ușor. Mă antrenez în fața oglinzii (o tehnică deprinsă la cursul de expresie corporală pe care l-am absolvit ca șef de promoție). NU, NU, NU... și în fața ei devine DA, DA, DA. Sunt incapabil să-i spun „nu mai simt nimic pentru tine, povestea noastră trebuie să se sfârșească”. Sau și mai bine „te urăsc!, du-te unde-oi ști cu cremele și mirosurile tale urâte. Trupul tău îmi face silă. Nu mă interesează poveștile și nici necazurile tale. Pleacă de aici, dacă nu pleci tu o să plec eu”. NU, NU, NU. Se lasă noaptea și din nou mă îngrop în cearșafuri lângă corpul acela care asudă și miroase, care se tot mișcă în pat, strănutând și tușind. Care respiră, fir-ar să fie... Care respiră!

„Nu trăiam chiar rău, știți? Ea mă iubea, și eu de asemenea. Spuneam că ne iubim amândoi la fel: marea minciună. Veșnic există un prost care până la urmă iubește mai mult și prostul acela eram eu. Ea era atât de dulce și de gingașă. Dulce?... Am spus dulce? O zgripturoaică. Ce mi-a făcut? Nimic. Asta-i cel mai rău. Nu mi-a făcut nimic, numai că m-a ignorat ani de zile; m-a umilit cu trufia și erudiția ei de duzină. Ah... dragă prietenă, am ajuns ca piatra: o grădină japoneză. Știți care-i partea bună a pietrelor? Că nu simt.

„Acum, nici nu ne putem vedea. Ea își ascunde trupul în baie, se dezbracă pe ascuns, se blindează în pijamaua ei înflorată și cu bigudiuri caraghioase și se acoperă cu pătura, crezând că voi da fuga s-o violez. Eu, bărbatul

iubitor care nu face altceva decât să-i viseze moartea. Slobozi un hohot de râs. Vă sperii?”

Rostind ultimele cuvinte, judecătorul își dădu seama că vorbise întruna. Se uită la ceasul mare de pe perete care nu arăta însă orele, fiindcă îi lipseau limbile.

— Îmi pare rău, aveam nevoie de cineva care să mă asculte fără să emită vreun verdict. Nu sunt vinovat și nici inocent; atât doar că am ales femeia nepotrivită. Sunt sătul de judecăți. Respiră adânc. Hun, acum mă simt mai bine; *grazie mille, carissima amica*²⁹

.

Magistratul își plimbă privirea peste trupul impasibil al Doamnei Înlăcrimate. Pielea ei netedă și fără pete părea acoperită de o patină aurită și umedă. Viziunea aceea ciudată, de tablou renescentist, îl tulbura. Cine era această femeie minunată și tăcută?

— Am pentru dumneavoastră o surpriză, îi spuse, luând de jos servieta-diplomat. Simt nevoia să vă aud suspinând. Suspinele dumneavoastră sunt viață.

Scoase un etui de catifea neagră și-l desfăcu în fața ei. În ordinea nuanțelor, se iviră cele mai frumoase zece pene de pasăre care puteau fi imaginate vreodată.

— Iată-le. Sunt cele mai mătăsoase dintre toate câte le-am colecționat de-a lungul vieții. Pe când i le arăta, numea una câte una specia de la care provenea. Tinamú, liră, fazan, fregată, flamingo, struț, marabú, quetzal, păun...

I le oferi.

— Vreți să alegeți?

Doamna Înlăcrimată arătă o pană lungă, cu reflexe irizante, în nuanțele curcubeului.

— Pasărea paradisului regele Saxoniei, exclamă judecătorul. La capătul ei se află elixirul plăcerii. Închideți ochii, iubită principessa.

²⁹ Mulțumesc din suflet, preascumpă prietenă. (în italiană, în original)

Înainte de a începe s-o mângâie, întrebă:

— De ce nu vă pot atinge cu mâinile? Ah!... să vă simt căldura trupului viu, gingășia pielii pe care-o ghicesc, poate...

Cu un gest extrem de delicat, Doamna Înlăcrimată își petrecu mantia, ascunzându-și sânii.

— Îmi pare rău, n-o să mai stărui. Pana va fi degetul meu, vă va mângâia trupul și voi ști ce simțiți ascultându-vă respirația. Plăcerea mea va fi să vă inventez plăcerea.

Bărbatul luă pana, își ridică mâna și o lăasă suspendată în aer douăzeci, treizeci, șaizeci de secunde. Un crescendo de dorințe mute, sfâșiat de zborul fără niciun țel al păsărilor din colivii. Pe divan, trupul întins al femeii strălucea în așteptare, precum o libelulă albastră în noapte; pe gâtul ei gol palpita viața.

Pana îi căzu în colțul urechii și se înălță iar.

Niciun suspin.

El se simțea pasăre în zbor. Copleșit de luxurie, isca o liturghie de mișcări înaripate; urca și cobora, plutind peste trupul diafan și tăcut al necunoscutei de care începea să se îndrăgostească. Acel ritual ciudat îi întărea sexul și-i stârnea o duioșie necunoscută. Respira lumea prin porii ei. Nu era nimeni și era totul; o ființă atotputernică în stare să dăruiască necondiționat. O va face să suspine, precis că o va face să suspine. Sunt nenumărate feluri de a poseda trupul unei femei.

32

Simțise pana foarte aproape de ureche; un fluture susurându-i cuvinte de neînțeles, ce-i ajungeau drept la simțuri, fără a trece prin suflet.

Nu suspinase, pentru că asta însemna să-și dovedească slăbiciunea în fața celui bărbat.

Putea să facă abstracție de această voluptuoasă senzație pe care i-o provoca numai pielea ei? Dacă sufletul ei nu se lupta în niciun fel, libertatea trupului o ducea oare

undeva?

Se simțea bună și în același timp rea. Minte ei, care căuta să-și revendice libertatea, se pierdea într-un labirint de culpabilități. Se iveau deodată călugărițele de la liceu arătând-o cu degetul, acuzând-o: „Păcătoaso, trupul îți va arde în infern!”, fiindcă-i permitea acelui bărbat să-și alunece pana peste ea.

De ce nu înțelegea nimeni? Omul din fața ei nu era numai un judecător. Era o ființă omenească, la fel de pierdut ca și ea, tânjind să fie înțeles. Ținându-și ochii închiși, acest biet muritor căpăta statutul de zeu; un zeu înaripat care venea s-o scape de singurătate.

Păsările cântau în colivii, și pana rățăcea pe trupul ei, uneori tremurătoare, alteori hotărâtă. Strecurându-i-se pe sub mantie, în acea întunecime de piele și mătase, explorând noi drumuri. O lance nespus de gingașă ce deschidea, mărghinea și asedia zone amorțite.

Pasărea paradisiului se învârtea jur-împrejurul sfârcului ei drept, se învârtea iar și iar până se înălța, lăsându-i toată pielea în transă.

O melodie fără note, destrămându-se... Minte ei ghicea mângâieri, o prelungă întrerupere presantă de a simți, secunde eternizate în acea așteptare nebună...

Și din nou pana căzând peste ea, imperceptibil. O atingere pe gleznă, alta pe rotunjimea genunchiului, apoi pe adâncitura buricului; un zbor neașteptat prefăcut în murmur și briză. Dorința ei călărind pe spinarea unui străin; aterizând prin mijlocirea acelei pene în conturul tainic al coapselor adormite; intimitatea pielii sale palide, copleșite de dorință, și umbra aceea fugară cățărându-se, cățărându-se, cățărându-se ca un alpinist în căutarea culmii, și magicul moment precipitându-se; o descărcare electrică în pubis, fără măcar să fie atins. Buzele ei întredeschise, gura gata să suspine.

Ahhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh...

Mai bine să nu deschidă ochii. În lumea aceea invizibilă, doar pielea îi adeverea șederea pe pământ.

33

Era cursul care-i plăcea cel mai mult: Restaurarea. Profesorul care îl ținea puneă atâta suflet dând explicații, încât uneori, cu toate că ora se terminase, elevii nu plecau. Înceau să-și pună în practică de îndată cunoștințele dobândite restaurând autentice piese vechi.

Printre zecile de manuscrise și cărți ce se îngrămădeau în depozitul academiei, apărea la răstimpuri câte o bijuterie.

În ziua aceea, profesorul Brogi repartizase elevilor diferite documente, pentru ca fiecare, urmând procesul de examinare, să poată stabili stricăciunile, iar Eliei îi revenise cel mai deteriorat.

Era o pagină ce părea că i se fărâmă în mâini, stropită cu pete de cerneală sau de sânge, cu desăvârșire ilizibilă.

Scoase dintr-un dosar fișa unde trebuia să facă însemnări, aranjă cu mare grijă foaia pe ecranul luminos pentru a o analiza cu instrumentul gradat și începu să noteze tot ce descoperea: *„Manoscritto della metà del Quattrocento, con la carta perforata per la presenza di inchiostro (metallotannico) molto acido. A sinistra, lacune causate da camminamenti di insetti. Imbrunimento dovuto possibilmente al sangue...”*³⁰

Pe când lucra, gândul îi zbură la jurnal. Textura lui era identică celei a paginii pe care mama i-o trimisese în acel pachet. Era oare cu puțință ca foaia aceasta să facă parte din jurnal? Cu toate că nu putea ști dacă era vorba

30 „Manuscris de la jumătatea secolului al XV-lea, cu hârtia perforată de prezența cernelii (metalotanice) foarte acide. La stânga, goluri cauzate de insecte. Culoare închisă posibil datorită sângelui...” (în italiană, în original)

despre scriere inversă, dat fiind că literele erau șterse de-a binelea și acoperite de mucegai, exista posibilitatea, chiar îndepărtată, să fie așa.

Profitând de faptul că profesorul dădea instrucțiuni unui grup de studenți, luă foaia, o ascunse în șorț și o duse în încăperea de alături, unde era instalat sofisticatul laborator pentru spălarea hârtiilor. Deși executase de multe ori operația, sub supravegherea profesorului, acum era prima dată când o făcea tară ajutorul lui.

Înainte de a începe, îi măsură alcalinitatea, picurând un strop de apă distilată pe una dintre margini, și apăsă cu o sugativă suprafața umezită, până reuși să scoată câteva pete. Apoi umplu cu apă caldă o tavă și, folosindu-se de o pensetă, plasă pagina deteriorată pe un suport de hârtie și o cufundă. După ce agită câteva minute apa, i se păru că vede în spatele petelor de sânge un fel de litere perforate de aciditatea cernelii. Deși foarte șterse, nu încăpea nicio îndoială: corespundeau unor cuvinte răzlețe, texte ciudate care...

Scrierea aceea era inversă!

Dădu fuga la un dulap, uitându-se din ușă să vadă dacă profesorul Brogi nu-i observase absența, și începu să deschidă și să închidă sertare până găsi ce căuta: o oglindă și o lupă. Fără să scoată încă foaia din apă, se strădui să citească scrisul, așa cum îl văzuse făcând pe profesorul Sabatini.

Donna del cuore...

Sono perduto alle... (spațiu perforat)... (spațiu perforat)... senza... (spațiu perforat)... (paragraf cu totul ilizibil)... la tua presenza... che mi vengano... impossibili... (spațiu perforat)... a meno che (ilizibil)... (spațiu perforat)

...

L'unico futuro che ci resta è il presente.

Iubita mea...

M-am rătăcit în... (spațiu perforat)... (spațiu perforat) ... fără... (spațiu perforat)... (paragraf cu totul ilizibil)...

prezența ta... care-mi sunt... cu neputință... (spațiu perforat)... doar dacă nu (ilizibil)... (spațiu perforat)...

Singurul viitor ce ne rămâne este prezentul.

Repetă cu glas tare ultima frază:

— „Singurul viitor ce ne rămâne este prezentul”.

Unde o mai citise? Fraza asta... fraza asta...

Era cea cu care L. își încheia scrisorile!

Vocea profesorului Brogi o întrerupsese, și Ella tresări.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă el, posomorât. Se poate ști ce naiba... ce faceți aici? V-ați grăbit! Tocmai am terminat de explicat asta. Ați stricat documentul. Cum de v-ați încumetat să...? Trebuia să-l fi pregătit. Ce ați făcut este prea agresiv. Chiar dacă există multe care rezistă la apă, trebuia să fi efectuat o probă de solubilitate. Era o piesă foarte deosebită; întrunea toate inconvenientele de care trebuie să se țină seama când începi s-o restaurezi, de asta v-am dat-o. Uneori, e mai bine să păcătuiești prin exces de prudență decât de îndrăzneală. Un restaurator priceput pune mai presus de propria curiozitate bunăstarea documentului. Trebuie să fie un păstrător. Înțelegeți ce înseamnă cuvântul acesta?

„A PĂS-TRA. Acum cerneala va dispărea.”

— Îmi pare rău. Se mai poate face ceva?

— E prea târziu. Uitați-vă.

În fața ochilor ei, cuvintele se topeau iremediabil. Înainte de a dispărea cu totul, scriitoarea luă penseta și, fără a aștepta nicio indicație, încercă să scoată foaia din apă.

— Nu înțeleg comportamentul dumneavoastră, îi spuse profesorul, văzând-o cum se străduia să salveze foaia, fără să reușească.

De ce vă interesează atât pagina asta?

— Nu știu, poate pentru dumneavoastră tipul acesta de litere este ceva firesc.

În cele din urmă, izbutise să scoată pagina și acum o așeza pe rețeaua metalică pentru a se usca. Arată literele

rămase din ultima frază care, deși șterse, se puteau citi.

— Uitați-vă aici.

— Ce vreți să spuneți?

Ella puse oglinda deasupra foi.

— Vedeți?

— Scriere inversă!

Profesorul o examinează cu atenție câteva secunde și apoi conchise:

— În mod evident, scrisul nu corespunde caligrafiei lui Leonardo; totuși, asta nu înseamnă că e lipsit de interes. Vorbim despre o pagină foarte veche, și dacă mai adăugăm și particularitatea ei...

— Pot s-o iau eu?

— Imposibil, materialul de lucru aparține școlii. E inventariat și; are o fișă. Deși... o privi complice, dacă vă las s-o luați, dumneavoastră sunteți capabilă să scrieți o poveste...

Ella îl privi surprinsă.!

— De unde știți că scriu?

— Mi-a spus profesorul Sabatini. Romancieră?

— Cred că am fost odată.

— Ați fost? Scriitorul nu încetează niciodată să fie... chiar dacă nu scrie; e ceva înăuntrul ființei lui, ca inima sau ficatul.

— Credeți într-adevăr?

— Fără îndoială. Este ca pictorul, actorul sau compozitorul. Am cunoscut scriitori care nu știau că sunt. Au nevoie de ceva, uneori de un adevărat fleac, care să-i trezească. Deși în aparență par că nu-și dau seama, imploră să fie descoperiți de viață. Se apleacă peste hârtia albă, dorind să fie zeii unei lumi mărunte; cu emoțiile ei reținute, cuprinzând totul și nimic. De aceea trăiesc în expectativă, atenți la răsuflarea lumii. Consideră că le-a secăt inspirația și, dintr-odată, din nimic, se ivește un firicel, o frunză firavă, dar neîndoios verde, și atunci înfloresc... Scriitorul are mai multe vieți decât pisica, se naște și moare în fiecare carte. Și dacă această pagină ar fi scânteia pe care-o așteptați?

Ella nu răspunse.

— Vă temeți poate să nu vă pierdeți sufletul în scrierile dumneavoastră? Vă temeți poate să vă deșertați tot amarul; să prefaceți paginile într-un puț fără fund. Viața v-a dăruit un har pe care-l irosiți.

— Tot viața, care spuneți dumneavoastră că dăruiește harul, îl și ia.

— Nu fiți chiar așa de sigură. Omul însuși refuză să-l păstreze. De ce ați renunțat la el?

Ella evită să răspundă, schimbând subiectul.

— Ar fi o problemă pentru dumneavoastră...

— Problemă? Profesorul Brogi o privi descumpănit. Brusc, își dădu seama că eleva lui considera conversația încheiată.

— Da, Ella îi arătă pagina, dacă aș lua-o.

— Oh, nu... mă rog, în sfârșit, își drese glasul, depinde. Aș putea inventa vreo scuză; de pildă, că foaia s-a distrus din cauza acizilor. Va fi secretul nostru. Dar va trebui s-o lăsați aici până se usucă.

34

Oră: fără nume și prenume.

Loc: numărul 46 de pe via Ghibellina

Sus de tot. În cer: ultimul etaj.

A trăi așteptând moartea. A muri așteptând neantul.

Rătăcită în ființa ființei ei.

Singură.

Oare omul se naște purtând în spinare cota de plăcere și de durere de care va avea parte de-a lungul întregii sale vieți?

Ella își puneă întrebarea asta uitându-se la pereții prefăcuți în cascade de caprifoi pe unde zburăteau libere păsările toh. Salonul acela fascinant răspândea o liniște însuflețită de amintiri ce-și întindeau tentaculele, se cățarau pe trupul ei și o strângeau de gât, încercând s-o

sugrume.

Îi plăcea să-și amintească, deși apoi o durea. Plăcerea și durerea se luau de mână. Așa a fost învățată de mică. Ciupituri și mângâieri; ca degetele călugărițelor; ca mâinile murdare ale bunicului.

Erau nopți în care rămânea să doarmă acolo, legănată de ecourile unor suspine lunatice care o chemau. Se apucase să scrie pe pereți cuvinte răzlețe - cele care o intimidau cel mai mult din scrisorile pe care le primea de la L.; în singurătatea iscată de votcă, se ridicau împotriva ei, ținând ca din gură de șarpe, ca niște poeme criminale ce voiau s-o ucidă. Cuvinte care, înlănțuite, jucau, se strâmbau, urinau și defecau peste ea, umilind-o și supunând-o.

Acum, după o seară în care s-a simțit hăituită de fantome și dureri de cap, reveni în lumea celor lucizi și începu să pună în ordine acele scrisori, însemnând paragrafele care aparțineau în mod evident unor autori cunoscuți: Tolstoi, Wolf, Kawabata, Flaubert.. Frazе pe care, citindu-le, precis că le-ar fi subliniat ea însăși. Cum de putea ști L. ce-i plăcea ei? Să fie oare cineva cunoscut? Și, dacă e așa, cine ar putea fi?

Cărui autor îi aparțineau celelalte texte, cele care o tulburau cel mai tare prin încărcătura lor senzuală și sfâșietoare? Erau subliniate drept citate, ceea ce însemna că, de bună seamă, nu erau ale lui L. Sau poate că erau? Bărbatul acela o cunoștea, pesemne, foarte bine. Dar cine era, cine?

Dumnezeule!...

Marco?

35

În fiecare seară, plecând de la cursuri, Ella se ducea la anticariatul din Mercato Nuovo, fiind întâmpinată de impenetrabilul anticar care, deși schimbase câteva cuvinte

cu ea, se închidea din nou în sine. Totul se repeta într-un orizont circular ce începea și se sfârșea, ca și cum ar fi fost scena unui film vechi și uzat, în care actorii își știau pe dinafară rolul și îl reprezentau la perfecție: la șapte seara, ea suna la ușă, anticarul întârzia câteva minute până își făcea apariția cu mersu-i cumpătat și domol, îi deschidea fără să-i arunce vreo privire și, cu un gest impersonal, o invita să între. Apoi se pierdea în penumbra coridorului, evitând orice fel de contact, până se făcea nevăzut printre gemetele scării de lemn. Nicio tresărire, nicio schimbare.

Dintre toate ungherele și cotloanele misteriosului anticariat, un singur raft reușise s-o ademenească. Se îngrămădeau acolo, în ordine alfabetică, felurite cărți care, prin valoarea literară și vechimea lor, erau adevărate comori.

Deși stătea ceasuri în șir răsfoindu-le, când credea că le descoperise pe toate, se iveau noi exemplare. Fascinante ediții princeps din clasici, volume de poezii îngălbenite, semnate chiar de autori, dedicații sublime scrise din suflet, adnotări, comentarii pe margini, sublinieri făcute de cititori anonimi, care odinioară visaseră, meditaseră și învățaseră cu paginile în față, iar acum zăceau sub pământ, prefăcuți în pulbere. Fascinația pe care aceste cărți o exercitau asupra ei era atât de mare încât, dacă ar fi avut destui bani, le-ar fi cumpărat pe toate, cu singurul scop: acela de a se îngropa în paginile lor și a muri de indigestie și supradoză de lectură.

În seara aceea, în timp ce căuta printre volume exemplarul din *Madame Bovary* într-o ediție cu cotor roșu și litere aurite de care își amintea, a avut surpriza de a se pomeni lângă raft cu un vechi pupitru de școală peste care se revărsa un fascicul de lumină de la un spectaculos candelabru cu lumânări ce atârna din tavan. Era sigură că acolo nu existase înainte absolut nimic, nici candelabrul. Avea impresia că locul acela unic ar fi fost pregătit *ex profeso*, cu intenția de a o invita să stea jos, ca să se simtă mai în largul ei răsfoind cărți.

Pupitrul acela deteriorat semăna leit cu cel pe care-l

avusese în anii de liceu. Capacul cu balamale era din cele care se ridicau, având înăuntru spațiu suficient pentru a pune cărți sau materiale de lucru. Îi aducea aminte de pupitrul care, ani în șir, îi fusese complice în perioada când stătuse la internat. Unde ascunsese tot felul de trucuri, de șotii, de cărți interzise pe care călugărițele nu i-ar fi îngăduit niciodată să le citească; gustări, scrisori, gumă de mestecat, fițuici scoase pe ascuns la examenele pe care le detesta cel mai mult.

Ridică încet capacul și o învăluie o aromă de pământ reavăn, înăuntru, pe un strat de frunze verzi de curând tăiate, stătea exemplarul din Flaubert pe care-l tot căuta de când venise. Îl scoase de acolo și coborî din nou capacul. Închizându-l, descoperi călimara de pe pupitru plină cu cerneală proaspătă. Din ea se înălța solitară o orhidee albă. Se uită în dreapta și-n stânga, căutându-l pe anticar, dar nu dădu decât de sunetul propriei ei răsuflări.

Se uită prin carte, fără să știe prea bine ce căuta, și se opri la o pagină la care cineva pusese semnul de mătase roșie lipit de cotor, începu să citească.

În piața înțesată de strigăte se simțea mirosul florilor de lângă borduri...

...vânzătorii, cu capul descoperit, înfășurau în hârtie buchețele de violete.

Tânărul cumpără unul. Era prima oară când cumpăra flori pentru o femeie și, mirosindu-le, pieptul îi crescuse de mândrie, ca și cum acel omagiu pe care el îl aducea altcuiva se întorcea asupra-i.

...

León pășea grav prin biserică de-a lungul pereților. Femeia pe care o aștepta avea să sosească în curând, încântătoare, cu sufletul la gură, iscodind în spatele ei privirile care o urmăreau, cu rochia ei cu volane, lornionul de aur, botinele extrem de fine și cu tot felul de accesorii elegante necunoscute lui, emanând inefabila seducție a virtuții ce se dă bătută. Biserica se orânduia în jurul ei ca o uriașă scenă de teatru; bolțile se înclinau spre a primi în umbră spovedania iubirii ei; vitraliile străluceau ca să-i

ilumineze chipul, iar cădelnițele aveau să ardă, pentru ca ea să se ivească precum un înger, în fumul miresmelor.

Dar nu sosea.³¹

Lectura acestui paragraf o tulbură. Stăruitoarea picurare a lumânărilor – lacrimi de jur-împrejurul ei în acel spațiu mut mirosul înțepător amestecat cu cel de ceară topită, întunericul care cădea peste ea ca un vâl de mireasă, liniștea aceea de mormânt. Își luă ochii de pe carte, căutându-l în penumbră pe imperturbabilul bărbat ca de gheață. În afară de câteva umbre proiectate de lumina licăritoare a lumânărilor, bezna era de nepătruns.

36

Îi urmărea cu binoclul toate mișcările.

Devenise o obsesie să o privească de departe, ajungând să presupună o mulțime de lucruri despre ea.

Mirosul ei a smirnă se înălța în rotocoale gingașe, iar el îl aspira cu nesaț, încercând să-i capteze cea mai mică particulă.

Își petrecuse sfârșitul de săptămână frecând, lustruind, vopsind și aranjând pupitrul care, din copilăria lui și până când a plecat la seminar, stătuse într-un colț din dormitor. În realitate sau așa își spunea în sinea lui, își trecea timpul acela mort, ce se repeta ritmic în fiecare duminică, făcând o muncă obositoare. De zile întregi, era fără vlagă. Voia să simtă, dar nu simțea; să iubească, dar nu iubea; să citească, dar nu citea. Pesimismul și scepticismul îl amenințau să-i vină de hac. Acum nu mai vorbea nici măcar cu cail.

Oare ceea ce nu vede nimeni există?

Dacă nimeni nu era în stare să-l privească, dacă toată lumea îl ignora, cum se putea privi el însuși? Era

31 Gustave Flaubert, *Madame Bovary*

dependent de faptul ca cineva să-și dea seama că exista, că trecea de la acea veșnică invizibilitate la lumea celor care ființează. Trăia într-o continuă înstrăinare, și prin aceasta avea parte de tot ce-i mai rău: se izola de sine însuși.

Recurgea la vechiul truc din copilărie: să dea cuiva ceva, numai pentru a se încredința că mai rămâneau ființe care aveau capacitatea de a se iluziona; o calitate care el o pierduse fără speranță la Cortona.

Femeia aceasta, făcută din tăceri, goluri și nebuloase care îl intrigau, era capabilă să-i dăruiască, fără s-o știe, o plăcere prezentă.

De la distanță, binoclul îi permitea ceva minunat: s-o atingă cu ochii. S-o posede fără riscul de a fi respins. Îl fascinau mâinile ei, pentru că păreau fâlfâirea aripilor a două păsări zburătăcind printre cărți. Îi parcurgea alene chipul, oprindu-se la gură, la gesturile pe care le făcea când o interesa ceva. Așa aflase ce fel de cărți îi plăceau, ce gen de lectură îi reținea atenția și ce anume o plictisea. Intuia acum că poate nimeni nu-i dăruise niciodată o orhidee, căci, atunci când a descoperit-o, ochii i se luminaseră.

Despre gâtul ei mai bine nu vorbea. Lung și alb... Putea vedea cum îi pulsează sângele. Oare ce zărea acum era o aluniță?... Da, întocmai. Un punct ce marca o coborâre spre ceva minunat. Iar decolteul ei lăsa să se ghicească un piept primitiv și alb ca laptele. Două izvoare la care să-și potolească setea. Acolo, dacă ar putea, degetele lui ar isca un regal de mângâieri, toate cele care s-au ofilit în așteptarea Antonellei... Ah! Antonella, Antonella, ai pierdut dragostea mea. Te-aș fi purtat pe culmile fericirii. Cu mine ai fi cunoscut istovirea plăcerii, beția simțurilor. Ți-aș fi alungat temerile. Aș fi dat răspuns tuturor îndoielilor tale. Acum ți l-aș da ție, femeie stranie care-ți plimbi sufletul în locul acesta sacru, plin de istorii muribunde. Ți-aș fi dat ceea ce cauți fără încetare prin încăperile mele, ceva ce nu găsești nici în cărți și nici în cugetul tău, ceva după care inima ta tânjește, și nimeni n-a știut să-ți dăruiască, dar eu o voi face. Ești rănită, știu. Ca

și mine. Suferi de propria-ți părăsire, cea mai amară. De ce șchiopătezi? E oare rana de pe urma luptei tale lăuntrice? Am sta de vorbă, oh!... da!, sigur că am sta de vorbă. Când tu ai să mă descoperi cu adevărat, când eu mă voi lăsa descoperit, n-o să mai existe conceptul abstract al fericirii, va fi însăși fericirea. Nu vor mai fi enigme și nici intuiții banale. Ne vom desfăta cu minunatul cuvânt satisfacție, vom distruge cuvintele: pudoare, măsură și sete. Vom ucide plictisul și necunoașterea.

Hai, ridică-ți iar privirea și caută-mă! Sunt aici, ascuns printre neguri, unde nu răzbate decât parfumul tău, unde știu că te pot ajunge. Așa, așa, caută-mă. Întoarce-te încetișor și uită-te drept spre mine. Umbra aceea neagră pe care o vezi, ceața aceea întunecată și de nepătruns, care aproape că nu respiră pentru că te privește, ascunde sentimente. M-ai întrebat atunci cum mă cheamă și nu i-am răspuns. Mă cheamă Lívido, ce nume stupid, nu-i așa? Mi l-a pus mama când m-a văzut ieșindu-i din pânțele înainte de vreme. Vocea ei îmi răsuna în urechi: „Livid!... Copilul acesta al meu e livid!” a strigat în gura mare, ca să afle lumea întreagă. Pruncul acela sfrijit, născut la șapte luni, nu era decât un fetus trist și palid, venit pe lume la vreme nepotrivită.

Nu te înșela; nu sunt un om searbăd, rece, spălăcit, șters, pe punctul să dispară... Livid. Mi-a trebuit ani de zile să înțeleg că nu sunt cum îmi e numele. Sunt doar un bărbat; pur și simplu, un bărbat, așa cum tu ești o femeie. Uită-te la mine, da, așa, fără să mă vezi. Chiar dacă o faci numai din curiozitate, chiar dacă nu reușești să-mi zărești nici măcar umbra, într-o zi, o vei face, pentru că ai nevoie de mine.

37

Nu se dădea bătută.

Ca în fiecare sâmbătă, Ella se ducea la locul accidentului cu Fiatul ei albastru, încercând să lămurească enigma dispariției absurde. În timp ce conducea, vocea

Ornellei Vanoni cânta *Domani è un altro giorno*. Mâine e altă zi...³²

Pe asfalt, un strat de gheață forma o oglindă în care se reflecta un soare istovit, ce sfărâmă oasele rahitice ale unui crâng ars de îngheț.

Ajunse la locul acela, o coti pe prima deviere și parcă pe drumul pietruit care ducea la casa părăsită, care de nenumărate ori o cercetase căutându-și ființele iubite pe care le pierduse în curba aceea blestemată. Luă de pe scaun buchetul de violete, pe care-l lăsa întotdeauna la locul acela, și deschise portiera. O singurătate de gheață o îmbrățișă. Șuierul vântului părea plânsset de bocitoare la un priveghi fără morți.

Își închise ochii și simți degețelele Chiarei prinzându-i-se de gât și-i auzi glăsciorul întrebând de toate.

Māmico, dacă nu vreau să cresc mare, pot să n-o fac?

Māmico, de ce iepurii nu vorbesc?

Māmico, de ce nu pot hotărî dacă nu vreau să mor?

Māmico, pot da timpul înapoi și șterge tot ce nu-mi place?

Māmico, e adevărat că cerul s-a spart?

Māmico, cine a inventat durerea?

Māmico, de ce trebuie să învăț aritmetică dacă nu vorbim cu numerele?

Māmico, de ce Dumnezeu e atât de tăcut?

Māmico, de ce nu suntem invizibili ca el?

Māmico, de ce există oameni răi?

Māmico, de ce șerpilor sunt așa de urâți?

Māmico, de ce nimeni nu-i iubește pe sărmani?

Māmico, pot să...

Se apropie de copac și revăzu, palmă cu palmă, urmele lăsate de mașina ei. Scoarța era uscată, și rana se prefăcuse într-o firidă unde în fiecare săptămână punea florile pe care le aducea. Luă buchetul ofilit și-l înlocui cu unul proaspăt. Îmbrățișă trunchiul, și lipi urechile de el și

auzi din nou scârțâitul înfundat al frânei, strigătul ei sfâșietor, lovitura violentă și acel *Confutatis* din *Requiemul* lui Mozart răsunând peste liniștea solemnă ce purta în notele sale nefericirea.

Se așază pe iarbă, evocând orele dinaintea nenorocirii: concertul în biserica unde Chiara interpretase acel solo la vioară; rochia ci albastră și pantofii de lac strălucind în altar, aplauzele, trupul ei delicat făcând plecăciunea de nenumărate ori repetată, privirile complice ale bărbatului ei, zâmbetul lui, fuga ei sărindu-i în brațe, pletele fluturându-i pe umeri, sărutările ei... sărutările ei...

Suferea pentru ei sau pentru ea însăși? În dispariția lui Marco și a Chiarei era oare propria-i dispariție? De ce nu-i lăsa să plece? Cu cât și-i amintea mai mult, cu atât mai tare deveneau prizonierii ei, și ea devenea prizoniera lor. Cu atât deveneau mai vii. Să-i lase să plece, să le spună adio pentru totdeauna; să le dea drumul, așa cum făcuse cu păsările toh pe care le ascundea în apartamentul de la ultimul etaj, să deschidă coliviile, ferestrele, să-și ia zborul... NU!

NU PUTEA..

Însemnă pe un plan zona în care avea să lucreze în ziua aceea și începu să coboare colina povârnită. Când ajunse, o ceață deasă o înghiți. Merse mai departe un lung răstimp, pe bâjbâite, în atmosfera ce răspândea miros de pământ umed, până când, pe neașteptate, sunetul înconfundabil al apei îi ieși în întâmpinare. La picioarele ei, ascuns printre hățişuri dese cu frunze perene, şerpuia un râu năvalnic. Se uită pe hartă, încercând să-l localizeze, dar nu-l găsi. Luă de pe jos un băţ putred şi-l aruncă în apă cu toată puterea. În câteva secunde, curentul îl duse, târându-l violent, până îl înghiți cu desăvârşire.

Şi dacă trupurile au fost aruncate din maşină de forţa impactului, rostogolindu-se pe pantă până în râu?

Pe când îşi imagina posibile variante ale deznodământului, atenţia îi fuse brusc atrasă de ceva de

pe malul celălalt. Atârnată de o creangă, printre smârcuri, ceva ce părea a fi o panglică albastră, deșirată și murdară, era gata să fie luată de torent. Era sigură că în ziua concertului fata ei alesese panglica aceea ca să și-o prindă în păr. Închise ochii încercând să-și amintească, și văzu chipul Chiarei în oglindă. Da, purta panglica aceea. Trebuia s-o ia cu orice preț, dar pentru asta trebuia să treacă râul.

Își scoase pantofii, șosetele și blugii și încercă ușor cu piciorul sănătos să verifice forța și adâncimea apei. Deși curentul era puternic, apa îi ajungea doar până la mijloc. Se uită în dreapta și-n stânga, căutând ceva de care să se țină, dacă râul ar fi tras-o, și găsi o creangă înaltă ce trecea de pe un mal pe celălalt. Se prinse cu putere, își băgă și celălalt picior și încercă să înainteze. Apa era rece ca gheața. Sub picioare, mușchiul de pe pietre era un fel de mazăgă ce o făcea să alunece. Făcu un pas, trei, cinci și întinse brațul apucând panglica, îndată ce o simți între degete, începu să tragă cu nădejde, dar nu reuși s-o desprindă, fiindcă era încurcată printre ramuri. Brusc, trăgând cu o ultimă efortare, creanga se rupse, ea își pierdu echilibrul și căzu.

Un zgomot slab, o zbatere ușoară și un strigăt aproape nedeslușit:

„Ajutor!!!”

38

Era cea de-a șasea săptămână de când o urmărea.

Prima oară o întâlnise din pură întâmplare la răspântia de pe via Aretina, conducând spre Arezzo, dar ea nu l-a recunoscut, deși o claxonase. S-a hotărât atunci s-o urmeze în tăcere și, cu toate că în fiecare săptămână o vedea la școală, n-a vrut să-i spună. Dat fiind că n-avea nimic de făcut decât să-și omoare zilele din sfârșitul de săptămână cum putea, se apucase s-o urmărească de departe în ritualul ei straniu. Știa la ce oră pleca de la hotel, unde își lua micul dejun și piața de unde cumpăra

buchețelul de violete; viteza cu care mergea și locul unde își parca mașina; îi cunoștea expresia aceea de durere de pe chip când mângâia copacul și gestul pe care-l făcea schimbând florile ofilite cu cele proaspete. De asta se miră când în dimineața aceea o văzu ieșind din rutină și coborând colina spre pădurea deasă. Piciorul ei nu era pregătit pentru a se mișca prin astfel de locuri cu pietre și denivelări.

Totuși, nu șchiopăta, nici măcar nu părea că întâmpină vreo dificultate. Sărea printre tufe cu ușurința unei fetițe zburdalnice, de parcă toată viața ar fi trăit printre copaci. De departe, vârsta ei se ștergea până ajungea să pară o adolescentă întârziată, dornică să descopere noi experiențe. Trupul ei firav se topea în ceață, părând acum silueta unei zâne rătăcite.

Se bucura văzând-o cum umblă, eliberată de povara tristeții care o copleșea la ore.

Profesorul Brogi îi povestise despre interesul viu pe care i-l stârnise pagina pe care i-o dăduse la cursul de Restaurare, pentru ca să pună în practică tehnica învățată, iar el, după ce a examinat îndeaproape foaia care rămăsese în laborator să se usuce, ajunsese la concluzia că jurnalul pierdut pe care ea îl tot căuta și din care putea face parte foarte bine fragmentul acela era, tară îndoială, o valoroasă piesă din Quattrocento care îi trezise și lui interesul. Și-o dorea nu pentru conținut, ci pentru vechimea ei. Pur și simplu, pentru a o valorifica.

Acum, în vreme ce contempla enigmatică imagine a femeii printre copaci, căutând cu o hartă în mână nu știa ce, își imagina tot felul de povești. Ella, o scriitoare, putea fi perfect protagonista propriului ei roman. Cum de nu se gândise? Mișcările ei, tainice și tăcute, erau o neîncetată descriere ce cuprindea totul sau nimic. Nu trebuia decât să se uite la ea pentru a-și da seama că trăia într-o lume aparte, onirică, misterioasă și poate pasionantă. O lume în care el n-avea să trăiască niciodată, căci singurătatea și blazarea lui erau atât de mari încât renunțase la tot.

O văzu oprindu-se în dreptul râului, cercetându-i

malurile cu mare atenție, înaintând și privind într-o parte și-n alta înainte de a se dezbrăca și a se pierde în desiş.

Şi-a închipuit că, deşi era frig, voia să se scalde şi din cuviință renunță s-o mai spioneze. Se întoarse şi începu să urce spre maşină. Apoi, totul se petrecu fulgerător. Zgomotul sec a ceva ce cade în apă şi vocea aceea firavă cerând ajutor.

Auzind-o, se întoarse din drum.

O luă la fugă, se împiedică de rădăcina unui copac, şi trupul

I se rostogoli pe pantă până când capul i se lovi zdravăn de o piatră. Se ridică așa cum putu şi simţi lichidul dens prelingându-i-se pe faţă.

Îşi spărsese capul.

Când în cele din urmă ajunse la mal, scriitoarea dispăruse.

39

O găsi.

Într-o alinătură, bluza ei albă plutea în apă ca penele unei lebede moarte. Capul ei vlăguit se odihnea pe un trunchi putrezit ce plutea pe râu.

— ELLA! strigă profesorul Sabatini, repezindu-se s-o ajute, cu fața însângerată şi încercând să-şi pipăie rana cu o mână. Hemoragia nu ceda, şi durerea era de nesuportat.

Capul scriitoarei nu se mişca.

— ELLAAAA!!!... Dumnezeu! mare!

Se apropie cu greu de locul unde zăcea. Trebuia să acţioneze rapid sau exista riscul ca râul s-o ducă departe. Torentul furios îi trăgea trupul, dar ceva o ținea pe loc. Bluza i se prinsese în creasta ascuțită a unei stânci aflate în mijlocul apei. Fața ei, înconjurată de părul ud, părea că doarme senină. Mai trăia oare?

Bluza începea să i se rupă împinsă de curentul năvalnic. Fără să stea pe gânduri, profesorul Sabatini se aruncă şi, când apa era gata s-o ducă, el o trase de braț şi o opri. Mâna ei mai strângea încă panglica albastră.

Înotând împotriva curentului o trase spre mal și, străduindu-se din răputeri, reuși s-o scoată din râu. Pe iarbă, trupul ei vânăt de frig se înflora. El își apropie degetul de nas și-i simți respirația slabă.

— Ella, mă auzi?

Scriitoarea nu reacționează. Începu să-i frece cu stăruință picioarele și brațele înghețate, încercând s-o încălzească.

— Ella, te rog, răspunde-mi...

Doar răsuflarea arăta că trăiește.

Dintr-odată, vederea i se întunecă și i se păru că șopotul râului se pierde încet într-un tainic tunel mut. Durerea aceea ascuțită din cap îi pierdea, îi pierdea, îi pierdea... și o plăcere necunoscută pune stăpânire pe el. Nu-l durea nimic. Un hău negru îl înghiți brusc. Trupul îi căzu fără simțire peste femeia care nu se trezea.

40

Simți mai întâi o greutate apăsătoare pe stomac; apoi un frig pătrunzător la picioare. Deschise ochii și se pomeni cu capul profesorului Sabatini pe pieptul ei. Un fir de sânge se prelingea lent pe fața lui. Se simțea confuză și dezorientată. Unde naiba se afla? Să fie oare alt coșmar, ca nenumăratele cu care se obișnuise? Gerul nu-i permitea să-și miște nici brațele și nici picioarele. Doar mâinile îi răspunseră cu stângăcie la comandă.

Se uită de jur-împrejur și recunoscă locul. În pumnul înțepenit de frig mai păstra încă panglica pentru care se încumetase să treacă râul.

Încercă să se ridice, săltând trupul profesorului, fără să-i treacă prin cap ce căuta bărbatul acela peste ea. Îl răsturnă pe iarbă și se strădui să-l trezească.

— Domnule profesor, mă auziți?

Îl scutură de umeri, așteptând vreo reacție și, când văzu că era în zadar, îl strigă iar, de data asta pe nume:

— Mauro, mă auziți?

Privi în dreapta și-n stânga, căutând să recunoască

locul unde-și lăsase hainele, dar își dădu seama că torentul o dusesse departe și nu izbutea să vadă nici măcar casa părăsită. Avea urgentă nevoie s-o ajute cineva.

Pe neașteptate, profesorul bâigui câteva cuvinte.

— Sun... teți bine?

— Asta vă întreb și eu, răspunse scriitoarea, surprinsă. Ce tare m-ați speriat! Ce-ați pățit? Aveți o rană... pot să?

Profesorul își înclină capul.

După ce o examinează, Ella sfâșie o bucată din bluză și-l șterse pe față.

— Nu sunt doctor, dar sunt sigură că trebuie să vă duceți să vă coase. Rana pare adâncă.

El vru s-o liniștească.

— Nu vă faceți griji, nu-i mare lucru. Îmi pare rău că m-ați găsit așa. V-am auzit strigând după ajutor, v-am găsit leșinată în mijlocul râului și apoi... am tot încercat să vă fac să vă reveniți, dar se pare că mi-am pierdut și eu cunoștința. Ce faceți într-un loc atât de vitreg?

— Caut... dinții îi clănțăneau. Iertați-mă, mor de frig.

Profesorul își scoase haina și i-o oferă.

— Îmi pare rău, sunteți udă leoarcă. Dacă-mi dați voie. O ajută să se ridice. Știu unde vă sunt hainele.

Pe când mergeau, Ella explică:

— Încă mai caut să dau de vreun indiciu; să descopăr ce s-a întâmplat cu fata și bărbatul meu. Acesta a fost locul accidentului, știți? Aici au dispărut.

— E un loc cu ceață, unde domnește pustiul.

— Deși vin în fiecare săptămână, nu m-am întâlnit niciodată cu nimeni... până azi.

— Ceața e înșelătoare. Te face să vezi lucruri ce nu există, iar pe cele reale le înghite într-o clipă.

— Nu știam nici măcar că există un râu.

— Un râu... și multe altele! Cunosc bine zona asta. Mi-am petrecut copilăria pe aproape.

— Aveți vreo casă pe aici?

— O vedeți pe cea de colo? Profesorul arată spre impunătoarea clădire părăsită ce se zărea peste crâng. A

apărținut familiei mele; după moartea bunicului, a început un litigiu care a durat ani de zile; cei care și-o disputau au îmbătrânit și au murit, fără să cadă la vreo învoială. Clădirea a intrat într-o „comă profundă”; acum e teritoriul nimănui.

— Veniți de obicei des pe aici?

— În realitate... profesorului îi era rușine să-i spună că se afla acolo doar pentru că o spiona... n-am mai venit de mulți ani. Prefer să-mi amintesc locul acesta ca pe vremea când era plin de viață; casa e într-o stare jalnică. Zidurile au fost înghițite de copaci. E greu să-ți închipui că au existat aici râsete și petreceri.

Înaintară prin ceață până văzură cum se ivesc ruinele a ceea ce fusese odinioară o splendidă reședință din *Novecento*³³.

— Iată-le, îi spuse el, arătând spre hainele îngrămădite sub un chiparos. Să vă aștept sus?

Ella încuviință. Îndată ce-l văzu îndepărtându-se, își scoase bluza, își puse puloverul și blugii. Se uită iar la panglica albastră, încă în mâna ei, și-o legă la încheietură, și gândul îi zbură la Chiara.

41

Deschise ușa apartamentului de pe via Ghibellina și, cu vârful pantofului, dădu de o nouă scrisoare de la L. Inima îi bătu cu putere. Cum era oare cu puțință ca necunoscutul acela să-i stârnească o astfel de reacție?

Luă plicul și și-l duse la nas; era de la el. Îi recunoștea parfumul: zăpadă proaspătă. Apă devenită stele, în așteptarea dezghețului; primăvară oprită în clipa în care era gata să se prefacă în râu sau cascadă, în simfonie înspumată.

Îl rupse în mare zor și desfăcu scrisoarea. Înăuntru găsi petala uscată de trandafir. Era a doua pe care o primea. O privi stând cu spatele la lumină și mai descoperi

33 Secolul XX (în italiană, în original)

o literă, schițată foarte fin, de parcă ar fi fost desenată cu un vârf de ac. Acum avea două:

Tipul de literă era identic cu cel al iscăliturii. Ce însemna oare „vi...”? Viață, vii, viscol, virtute, viciu...?

Era limpede că avea să alcătuiască un cuvânt sau două, sau mai multe, și că el o va face să aștepte.

Înainte de a se așeza s-o citească, își turnă o votcă, aprinse lumânările și tămâietoarele și, ca totdeauna, deschise ușa coliviilor, dar păsările, ca de obicei, rămaseră înăuntru. „Proaste mai sunteți! Vă dăruiesc libertatea și n-o vreți”, le spuse. O întâmpină un vacarm de ciripeli și zburătăcitul nebun în colivii. Se uită instinctiv la ceasul din salon, încercând să vadă ce oră e, dar se pomeni că stătuse, și cadranul lui nu mai arăta nimic.

Voia să savureze fiecare cuvânt, să soarbă strop cu strop ciudata senzație de a desluși paragrafele anonime; de a le înșira unul după altul, prefăcându-le într-o poveste continuă; de a căuta în adâncul lor ce încerca să-i spună acel L. Bău prima înghițitură, citind ce stătea scris între ghilimele. Vocea aceea literară atât de deosebită nu-i putea aparține decât autorului despre care n-avea nici cel mai mic indiciu, dar care o fascina.

Pe neașteptate, textul era întrerupt de un citat din Porchia, care o încânta:

*Cine nu-și umple lumea de fantome rămâne singur.*³⁴

34 Antonio Porchia, Voces reunidas (Voci reunite)

Era adevărat. Bărbații care o vizitau erau doar atât, simple fantome care-i umpleau neantul. Ascultându-le păsurile, fugea de propriile dureri. Apăreau, vorbeau, mângâiau și plecau, lăsându-i salonul înțesat de povești, ecouri ale unor dezamăgiri și visuri străine. Da, Doamna Înlăcrimată era mai isteată ca ea: nu suferea.

42

După zece minute, însoțit de clopotele ce vesteau rugăciunea *Angelus*, bancherul îi trecea pragul cu chipul său laconic acoperit cu o mască deosebită de pierrot. Era prima oară că o vizita, și acea liniște impunătoare i se păru stânjenitoare. Oricât de mult i s-ar fi vorbit despre locul acela excentric, faptul că se afla acolo, respirând aerul întunecat și umed, înconjurat de un verde ce degaja mister și de păsări zburătăcind mute în așteptarea necunoscutei, îi pricinui o senzație stranie. Își auzea sângele pulsând la tâmple. Un țiuit monoton ce urca, urca tot mai sus, asurzindu-l.

Patruzeci de ani; patruzeci de ani risipind elocință și maniere elegante, și în situația de față se simțea pe neașteptate... lipsit de apărare? Nici măcar când se văzuse implicat în cazul acela tenebros de fraudă, care-l făcuse să ajungă la închisoare, și pe care până acum reușise să-l țină cu desăvârșire secret nu simțise o astfel de neliniște.

Niciodată nu-și ascunsese chipul în spatele vreunei măști sau așa crezuse înainte de a vorbi cu femeia fără voce. Apoi avea să-și dea seama că era tocmai dimpotrivă.

Toată viața, își ascunsese adevărata identitate cu ajutorul costumelor și al cămășilor de comandă, model exclusiv, făcute de croitorul faimos din Florența. Uniforma aceea impecabilă îi sublinia aspectul de bancher prosper și se asorta la perfecție cu părul negru dat cu fixativ, cu butonii de aur, zâmbetul de reclamă, mâna hotărâtă, trabucul și whisky-ul. Până și cei mai precauți cădeau ca muștele în plasa inteligentului și îndrăznețului Decimo Testasecca.

A văzut-o ivindu-se din neant, iradiind un magnetism și o forță supranaturale; își trăgea alene mantia de mătase, pe când păsările cântau pentru ea o melodie stranie. Lacrima albastră îi ilumina jumătatea vizibilă a feței întunecate. Văzând-o, mâinile lui se umeziră de transpirație. În fața acestei apariții, se simți despuiat.

Cu un gest, Doamna Înlăcrimată îl invită să ia loc.

Așteptă să-i spună ceva dar, așa cum îi indicase în scrisoarea primită, ea se mărginea să-l cerceteze din spatele măștii. A fost nevoit să înceapă el monologul.

— Bună... își drese vocea. Nu știu ce fel de salut să vă adresez. Cei care vin aici vă salută? Vă spun de obicei ceva special? Sau pur și simplu se așază și se uită la dumneavoastră? Cum vă place să vi se adreseze? Pentru că eu sunt specialist în adresarea personalizată.

Doamna Înlăcrimată nu se tulbură.

— Ah! Văd bine, vă place să mă intimidați. Vă încântă să-i dezarmați pe bărbați, nu-i așa? Asta vă spun de obicei toți cei care se așază în fața dumneavoastră?

Ea deschise gura și o clipă lăsă impresia că șoptește ceva, dar buzele i se pecetluiră iar.

— Dacă e să fiu sincer, nu știu ce naiba fac aici, în fața dumneavoastră, vorbind tâmpenii, când ar trebui să conving lumea să-și investească banii în ceva sigur. În realitate, n-aveam deloc nevoie să vin. Sunt aici fiindcă voiam să văd de ce se vorbește atâta despre dumneavoastră. Popularitatea mi-a stârnit mereu curiozitatea, știți? Cine se bucură de popularitate progresează. Oamenii caută să fie faimoși prin ceva; să fie recunoscuți prin vreun fel de acțiune, bună sau rea, mă înțelegeți, scopul justifică întotdeauna mijloacele, dar dumneavoastră, doamnă, care nu dați absolut nimic, e limpede, căci tăcerea este un spațiu mort, cum de ați reușit să fiți atât de deosebită pentru mulți? Iertați-mi franchețea, dar vă repet că mă îndeamnă doar curiozitatea.

Bancherul a tăcut un moment, parcă așteptând o

reacție, dar Doamna Înlăcrimată nici măcar n-a clipit. Cuvintele lui au alunecat alene pe pielea ei goală.

— Nu spuneți nimic? Mi-era mie teamă, de asta am venit pregătit. Am pentru dumneavoastră un discurs care vă va fi poate pe plac. Nu-ți schimbi niciodată viața, doamna mea. Suntem programați să trăim ceas cu ceas după agenda fiecăruia, fără să ometem nicio întâlnire și nicio zi. Credeți că dumneavoastră ați manipulat întâlnirea noastră? Decimo Testasecca a plesăit din limbă. Nu fiți naivă! Regret să vă spun că faptul de a ne afla aici nu l-ați decis dumneavoastră. Vă dezamăgesc? Ei bine, îmi pare rău. Presupun că ne manipulați. Da, n-am cunoscut pe nimeni care, după o acțiune altruistă, să nu urmărească propria satisfacție. Poate că vreți să păreți bună, ciudată, extravagantă în ochii celorlalți, dar pe mine nu mă înșelați. Precis că v-ați gândit să profitați de toate astea. Ei bine, vă propun o afacere: dacă îmi povestiți cine sunt cei care vin aici și ce anume spun, eu vă fac cadou niște acțiuni care vă pot aduce un beneficiu de până la treizeci la sută pe termen scurt. Nu vă tentează propunerea mea? Nu contează; am alte produse care se adaptează momentului sau necesității dumneavoastră. Doamna Înlăcrimată căscă. Vă plictisesc? Nu-mi pot permite luxul de a vă plictisi. Sunteți cu Decimo Testasecca.

Ea îi întoarse spatele, și din gestul acela el înțelese că timpul pe care i-l acordase se termina.

Preț de douăzeci de secunde, rămase tăcut, fără să știe ce trebuie să facă; de la cel care domină ajungea cel dominat. Pe neașteptate, universul lui se prăbuși. Nu-i servise la nimic faptul că-și făcuse un nume în lumea finanțelor, că avea o casă luxoasă la Florența și două în afara ei, pentru sfârșitul de săptămână, una la Portofino și cealaltă la Valle d'Aosta, cum impuneau canoanele sociale; o familie-model, nevastă și patru copii, pentru ca gurile rele să nu vorbească despre impotență sau eventual despre năravurile lui religioase; mai multe mașini de lux, un Ferrari, un Bentley și un Aston Martin de colecție. În străfundurile ființei lui se simțea pustiu, ca un doiv gol.

În cele din urmă, dându-și seama că n-avea nimic de pierdut și poate că mult de câștigat, își reluă conversația, dar de data asta schimbându-și discursul.

— Permiteți-mi să vă mai spun un singur lucru... Auzindu-l, Doamna Înlăcrimată se întoarce. Privindu-vă, am impresia că prin mijlocirea dumneavoastră mă privesc pe mine însumi... Așa este? O liniște elocventă fuse răspunsul. Regret că v-am făcut să vă pierdeți timpul. În realitate – bancherul își pleacă privirea –, n-am de ce să vă mint; sunt un farsor care turuie întruna prostii și-i îmbrobodește pe toți cei din preajmă. Mă simt singur. Da, singur, chiar dacă mă înconjoară oamenii cei mai influenți și averile cele mai fastuoase. Puține persoane trec cu bine proba cea mai grea care i se impune ființei umane: singurătatea existenței. Nu cunosc niciun fel de medicament pentru așa ceva. Ne bizuim pe ceilalți ca s-o îndulcim, pe părelnice bucurii și festivități ca s-o facem să amuțească, pentru că nu există zgomot mai îngrozitor decât o tăcere adâncă... După o lungă pauză, continuă: Doamnă, am venit aici pentru că aveam nevoie să vă cunosc. Acum, după ce v-am văzut îi v-am simțit tăcerea, magnetismul acesta pe care-l ghicesc înțelegător, tânjesc după... nu vă supărați dacă vă spun că natura bărbatului este diferită de cea a femeii; pe dumneavoastră vă face fericită un vers, un trandafir, un cuvânt plin de duioșie, dar pe noi... Doamna mea: simt nevoia să vă ating; să mă încredințez că nu sunteți un tablou, că pielea dumneavoastră e caldă. De atâta amar de ani n-am mângâiat nicio femeie, deși conviețuiesc cu soția mea!... Nu știu s-o fac, nu-mi vine, mă înțelegeți? Pot chiar ajunge să fiu foarte dezagreabil, și nu pentru că aș vrea; să spunem că n-am fost învățat să fiu altfel. Cu toate că, nu știu de ce, presimt că, bunăoară, cu dumneavoastră aș putea fi chiar duios. Mă lăsați să încerc?

Bancherul își deschise servieta-diplomat și scoase mai multe teancuri de bancnote de cinci sute, două sute, o sută și cincizeci de euro.

— Ați fost vreodată mângâiată cu unicul zeu

adevărat? Sunt recent emise. Miros încă a cerneală proaspătă. Apropie un teanc de 500 de fața ei și-l resfiră ca pe un evantai. Nimeni nu le-a atins. Când se pune prea mult mâna pe bani, aceștia se prefac în ceva murdar, și pentru mine curățenia e ceva foarte important. Îmi dați voie?

Decimo Testasecca scoase banderola care ținea bancnotele la un loc, luă una, o rulă până făcu din ea un creion cu vârful ascuțit și, fără să spună niciun singur cuvânt, îl apropie de picioarele ei goale ce se odihneau pe divanul de catifea roșie. Înainte de a o atinge, îi căută ochii prin mască și văzu că erau închiși. Atunci șopti pentru sine: „Dormiți, doamna mea. Lăsați-vă un moment picioarele în seama mea”.

43

Când Doamna Înlăcrimată simți vârful bancnotelor printre degete, își închipui că se prefăcea grație dorinței sale într-o vestală căreia i se aducea o ofrandă. Că necunoscutul acela, cufundat într-un nor parfumat de prostie și vorbe goale, în ciuda aparenței lui înfumurate și a batistei scrobite ce i se iveau din buzunar, putea fi un simplu muritor, pentru că avea capacitatea de a simți. (Simțurile îi fac egali pe toți. Nu există o clasificare specială nici pentru omul sărac, nici pentru cel bogat; pentru cel trist ori cel vesel; cel murdar sau cel curat; cel tânăr sau cel bătrân. Simțurile, când ating apogeul, pur și simplu există.) Pe când o mângâia, acest bărbat anonim – nu conta originea lui, starea civilă, clasa socială, religia ori profesia – își pusese în mișcare un mecanism tainic de supraviețuire. Alimentând acest impuls, își dăruia sieși plăcerea de a oferi plăcere. De a-și păstra speranța că este valoros și important pentru cineva.

El, ca și alții, ca ea însăși, se agăța de această caricatură a iubirii pentru a simți că trăiește.

Bancnotele cădeau pe pielea ei într-un curcubeu de culori și de cifre. Vineții, verzi, galbene, portocalii și

albastre, toate cu stelele și hărțile europene, acoperind-o de plăcere. Erau aceleași bucăți de hârtie care, din pricina legilor mercantile și a neînfrânatei dorințe de a le poseda, dezlănțuiseră intrigi, prăbușiri, despărțiri, divorțuri, ură, dar care pe trupul ei se prefăceau în gingașe libelule; simple instrumente de desfătare.

Se lăsă în voia unei abandonări unde nu conta cine era cel care produce plăcerea, nici cum o stârnește. Deși visase momente mai sublime, la urma urmelor era trupul ei, și acesta, în pofida tainicului său romantism, reacționa la mângâierile acelei ființe atât de străine de lumea sa lăuntrică.

În spatele acelui personaj frivol se afla ea, pierdută și fără busolă; groaza singurătății trupului ei pe care într-adevăr nu-l atingeau nimeni, care refuza să iubească, pierind de amărăciune și dezamăgire.

Singurătatea era semnul ei distinctiv, o boală severă și fără niciun fel de leac, care i-a apărut de la naștere și s-a tot agravat până a pus stăpânire pe ea.

A învățat a conviețui cu ea până a reușit să și-o facă prietenă. Putea să-i determine o stare mai acută sau mai blândă, în raport cu unghiul din care era privită. O transforma în victimă sau călău. Îi dădea sau îi lua. O supunea și o sodomiza, dar o și făcea stăpână și doamnă peste o lume eterică și fictivă care-i dăruia ceea ce nimeni nu-i mai dădea: un univers infinit.

Chiar în clipa în care luă hotărârea să creeze acest personaj de roman și să și-l asume preț de câteva ceasuri ca o realitate, lumea ei se schimbă. Jucând rolul Doamnei Înlăcrimate, avea posibilitatea să pătrundă în sufletul acestor bărbați captivi și să le observe, de pe divanul roșu, durerile și frustrările. În apartamentul acela de la ultimul etaj, identitatea ei se risipea precum smirna pe care o ardea. Nu exista și totuși exista, și așa era acum viața ei; a fi și a nu fi până în clipa morții.

— Doamna mea, vă rog să vă întoarceți. Vreau să vă mângâi spatele.

Vocea nimănui, vocea unui vis, voce de înger sau de demon, cineva îi cerea să se întoarcă.

Se întoarse.

44

În dimineața aceea, un vânt înghețat sufla peste Arno. O umezeală lipicioasă, cu iz de putreziciune, se ridica din apele sale și-i învăluia pe trecătorii care se mișcau greoi, înțepeniți de frig. Ferestrele caselor de pe maluri se deschideau și se închideau, într-o biciuire turbată ce izvodea o simfonie nebună, hârâită.

Ella ieși din vestibulul de la Lungarno Suites înfofolită până-n creștetul capului, copleșită încă de ultimul coșmar din zori. Merse de-a lungul fluviului până ajunse la Ponte Santa Trinità. Când îl trecu, i se păru că îl vede în colțul pieței Frescobaldi pe vagabondul nocturn, prefăcut într-un morman de cârpe în dezordine. Se opri și-și dădu seama cu tristețe că era într-adevăr el; chipul lui ofilit era vânat de frig și totuși schița un zâmbet.

— Bună... Sunt eu, cea fără nume. Vă amintiți de mine?

El nu-i răspunse.

— De data asta, o să veniți cu mine, vrând-nevrând, și o să luăm un mic dejun ca lumea.

Ea îi întinse mâna.

— Haideți, prindeți-vă de mine; chiar dacă mă vedeți așa - își agită bastonul -, mai am încă putere.

Cântărețul privea dincolo de viață; fugise prin ochii lui ca prin niște porți, pe un lung coridor ce ducea într-un univers nespus de îndepărtat.

— Știu că mă auziți.

Deși cântărețul nici nu clipea, continuă să-i vorbească.

— Azi e una dintre acele zile în care am plăti cu toții pentru a ne duce în infern, nu credeți? Diavolul ar face o afacere strălucită. Sunt sigură că e singurul loc unde poți sta la căldurică.

Brusc, buzele bărbatului se mișcă, și vocea-i de aramă ajunsese până la ea cumpănită și limpede.

— Frigul e doar un concept, o idee abstractă. Totul e relativ. În toți acești ani, am învățat că gândirea ne conduce senzațiile. Dacă îngăduim să se instaleze în mintea noastră cuvântul „frig”, atunci ne va fi într-adevăr frig, n-aveți nicio îndoială.

— Dar dumneavoastră tremurați, și nu de căldură.

— Vă înșelați. Nu eu sunt cel care tremură, ci trupul meu. Mintea mea se află, în clipa asta, în preajma unui rug splendid. Vagabondul închise ochii. Da, pot auzi cum trosnesc lemnele, îi pot simți mireasma de brad uscat, pot vedea cum sar scânteile prefăcute în strujituri minuscule. *Per favore, signora*, fiți bună și nu mă întrerupeți. Spectacolul e magnific. Flăcările joacă zadarnic dansul focului. Asist la o operă grozavă, și vă invit. Ce preferați, fotoliu în primul rând sau lojă? Închideți ochii și admirați împreună cu mine scena. Câtă frumusețe arzând!

Ea închise ochii, și vocea tenorului o purtă în preajma rugului.

— Îmi place, îi spuse. Totuși, am chef de o cafea. Veniți cu mine? Precis că puteam găsi un loc foarte...

— Cald? bărbatul deschise un ochi.

— Nu, vă înșelați. Voiam să spun foarte rece. O cafenea pe care vocea dumneavoastră o va încălzi, sunt sigură.

Vagabondul se ridică, împături cuvertura și o puse la o parte. Pieptul îi era acoperit de o un maiou subțire, care îi reliefa trupul costeliv.

Merseră pe câteva străzi până ajunseră în piața Santo Spirito. În fața bisericii, găsiră o cafenea micuță, cu câțiva comeseni care-și luau micul dejun. Vagabondul deschise ușa și se pomeniră cu un nor de fum și miros de cafea proaspăt râșnită. Văzându-i, patronul le ieși în întâmpinare cu un aer neprietenos.

— Nu, nu, nu, îi strigă cântărețului, arătându-i ceva cu mâna. N-ați citit aici?

Sub o hârtie lipită cu scotch, unde stătea scris că e

interzisă intrarea cu câini, era un afiș cu litere roșii unde se citea: „Nu se acceptă cerșetori”.

— Aici intră numai OAMENI, nu știu dacă mă înțelegeți.

— Haideți, îi spuse Ella tenorului aproape strigând, privindu-l pe patron drept în ochi. E limpede că nu-i un loc pentru domni... COCINA asta...

— Nu merită să vă enervați, îi zise vagabondul, cu zâmbetul pe buze. Tipul ăsta e mult mai sărac decât mine. Murdăria mea e ușor de curățat; dispare cu o baie bună și un costum nou. A lui însă nu iese nici cu tot săpunul din lume. A-ți spăla mizeria sufletului îți poate lua o viață întreagă, *signora*, și e atât de multă răspândită pe toată planeta, că face pământul să pută. Răutatea și lipsa de milostenie sunt o molimă pentru care nu s-a inventat încă vreun vaccin. Pe deasupra, cine vrea să bea o cafea pregătită de un om care varsă fiere?

45

Ajunse la școală puțin mai devreme, răzbită de frig și fără să fi găsit un loc unde să bea o cafea cu cântărețul; înainte de a intra în sala care făcea legătura cu toate dependințele, se opri în fața automatului de băuturi; un elev japonez tocmai își scotea sticla cerută, îndată ce aparatul rămase liber, introduse în fantă două monede și selectă butonul pentru capucino.

Gustă și-l găsi îngrozitor; totuși, îl bău dintr-odată, până simți că lichidul îi aluneca pe gât, arzându-i esofagul. Chiar și așa, continua să-i fie frig. Ajungând la etajul al doilea, găsi ușa clasei întredeschisă, dar înăuntru nu era nimeni; sosise prima. Aprinse lumina și, fără să-și scoată mantoul, se duse direct în laborator, dornică să-și recupereze pagina pe care reușise s-o salveze după nefasta spălare. Deschizând dulapul cu foile puse la uscat rămase încremenită: pagina despre care ea credea că face parte din jurnal... dispăruse!

În locul ei, dădu peste paginile de gardă ale unei

cărți, cu gravura în basorelief a unei vechi scene de vânatoare.

Era sigură că o lăsase pe grila unde așeza de obicei paginile spălate.

Cercetă una câte una tăvile celorlalți elevi, convinsă că se înșelase, dar nu reuși s-o găsească. Disperată, ieși pe culoar, căutându-l pe profesorul Brogi.

— A dispărut, îi spuse fără nicio introducere, îndată ce-l găsi.

Profesorul își întrerupse discuția pe care o purta cu un student și veni lângă ea. — Mă scuzați, nu știu despre ce îmi vorbiți.

— Despre foaia pe care am lăsat-o la uscat, vă amintiți? El schiță un gest de uimire. Cea cu scrisul invers, preciză.

— Sigur că mi-aduc aminte! Aproape că ați... nu-și termină vorba. Nu-i cu putință să n-o găsiți. V-ați uitat bine?

— În toate sertarele.

— Aici nimeni nu ia nimic. Sunteți sigură că nu ați luat-o înainte?

— Absolut sigură.

— În aceste dependențe intră numai personal autorizat. Nici măcar elevii n-au acces, decât dacă sunt însoțiți de îndrumător. Acestea sunt normele din Palazzo Spinelli. Cine să fi vrut s-o ia?

— Pentru mine era importantă.

— Știu, profesorul o privi necăjit, și nu vă închipuiți cât de mult regret. Poate că altă grupă a făcut practică acolo și a folosit tăvile. Chiar și așa, m-ar mira tare mult să fi fost în stare să arunce vreun material. Nu uitați că în această școală paginile deteriorate au o valoare inestimabilă. În orice caz, n-am nicio îndoială că de-a lungul cursului veți mai găsi multe documente interesante. Fiecare carte de restaurat e o cutie cu surprize. Sunt sigur că veți da de altul care să vă atragă atenția.

Ea stăruie:

— Pentru mine acesta, tocmai acesta era foarte

important.

— Nu vă faceți griji, Ella. Voi încerca să verific dacă alți elevi au avut posibilitatea să între. Poate că cineva a găsit-o și a dus-o la secretariat. Când se întâmplă așa ceva, de obicei se lasă un anunț la avizier.

46

În întinericul sălii, Sabatini examina pagina pe care o luase pe furiș din laborator.

În procesul de spălare, cuvintele se șterseseră. Totuși, testurile care rămăseseră, deși foarte slabe, îi atrăgeau mai departe atenția în cel mai înalt grad.

O așează sub lampa de ultraviolete și, ca prin minune, cuvintele dispărute reapărură limpede. Fierul din cerneală, rămas pe foaie, reacționa la lumină.

Combinația hârtiei din *Quattrocento* și aciditatea cernelii din acea vreme săvârșiseră miracolul.

Apropie lupa și cercetă cu atenție trăsăturile scrisului. Gingașa rotunjime a vocalelor părea să emită o melodie duioasă ce se înălța cu glas implorator. Cea care scrisese textul, căci neîndoios era vorba despre o femeie, copiasse o scrisoare de dragoste.

Era un strigăt deznădăjduit al unui bărbat mistuit de o pasiune interzisă.

Iubita mea...

Sunt ținut pe rugul infernului. Mă mistui fără scăpare în focul infinit al acestei nebunii încântătoare. Poporul cere, și eu nu știu să-i dau nimic.

Copila mea, iubita sufletului meu, se poate da ceva fără inimă?

Am vorbit cu tatăl tău, dar nu înțelege nimic. Cum să înțeleagă că un bătrân ca mine vrea să-i fure copila mult-iubită?

Prezența ta, oh, Dumnezeuule!, prezența ta, acel trup neprihănit tremurând între picioarele mele... pletele tale ca grâul răsfirate pe pânțelele meu. Ahhh!... chipul tău

ascuns, adu-mecând, căutându-și prada! Răsuflarea-ți proaspătă peste mine și zâmbetul acesta triumfător. În sfârșit, buzele tale prinzându-mi sexul. Saliva ta binecuvântată umezindu-mi nesațul până îmi calmează setea. Alene, o atingere ce se prelungește și mă înalță. Dinții tăi rănind, mușcând...

Nimeni, niciodată, nu mă iubise astfel. Cu această blândețe atât de dureroasă.

Nu știu să trăiesc fără tine... și nu pot să te am! Eu, cel atotputernic, postat în fața imaginii tale venerate. Umilit la picioarele tale, zeița mea libertină și fecioară. Ohh!... încă fecioară!

Doar dacă evadăm din viață, doar dacă fugim de lume pentru a ne izola și a ne sfâșia până murim de dragoste, căci singurul viitor ce ne rămâne este prezentul.

47

Țâr...

Țâââr...

Țâââââr...

Țâââââââr...

— Avem trupul bărbatului dumneavoastră.

— Nu! Nu se poate!

— Îmi pare rău, n-avem nici cea mai mică îndoială că este el.

Tăcere.

— Era... nu era întreg.

— Ce vreți să spuneți?

— Că o parte n-a fost găsită.

Tăcere.

— Doamnă...

Tăcere.

— Vă simțiți bine?

Tăcere.

— A fost înghețat tot timpul acesta și e într-o stare

perfectă. Tăcere.

— M-auziți?

— Ce... ce parte a trupului lipsește?

— Inima. În pieptul lui e o gaură mare.

— Eu...

— Da, spuneți-mi...

— Eu i-am ținut inima în mâini.

— Îmi pare foarte rău.

— Și încă palpita...

— Doamnă, credeți-mă că regret foarte mult suferința dumneavoastră, dar trebuie să închidem cazul. Vă așteptăm la pompele funebre Santa Croce. Știți unde e?

— ... Da.

Negru, negru, negru.

Prin bruma deasă și palidă, își târăște picioarele obosite. Bastonul cade, și mânerul de cristal se sparge. Cioburile i se înfig în picioare, dar ea nu sângerează. Nisipul clepsidrei se împrăștie pe pământ; mii de fire prefăcute în crâmpoie de lumină ce o călăuzesc. O brazdă pe pământ devine crăpătură și le soarbe până le înghite. Frică, o frică groaznică; în gât, în mâini. Un murmur neauzit de nimeni o cheamă.

Grilajul se deschide; rugină urât mirositoare. Statuia unui înger justițiar cu spada deasupra capului și un bărbat ghemuit la picioarele lui, ascunzându-și în mâini chipul îngrozit. Inima bătând să-i spargă pieptul de spaimă în bezna aceea ce miroase a moarte și a el. Parfumul lui de neconfundat învăluind-o. Marco...

Să coboare, trebuie să coboare. O lumină de neon ca o stea de la Răsărit îi arată drumul.

Scările se jeluiesc, fiecare e un geamăt. Vocea lemnului vechi îi strigă numele: Marco, Marco, Marco...

Pereții aceluia loc au obosit să tot vadă atâția morți; se coșcovesc și se năruiesc. Lumina o orbește.

Să meargă mai departe fără să leșine, mai are zece pași. Ce mică e distanța care-i desparte pe vii de morți!

Masa albă, imaculată, un altar aducând ofrandă unui zeu istovit să mai înghită muritori. Corpul lui gol, sfinx de netulburat, așteptând. Așteptând-o?

În fața ei, un chip imperturbabil, demn și senin, ce pare a ascunde un ultim secret. Pleoape închise străjuiesc ochii aceia care au privit-o de atâtea ori. Gura, gura lui albastră. Dorința s-o sărute, să se apropie... frigul. Ce frig cumplit! Și în mijlocul pieptului, gaura așteaptă.

O minge se rostogolește și se oprește la picioarele ei. Nu-i o minge, e o inimă; inima lui Marco. S-o ia de jos și să i-o pună în piept, să-i dea viață. Dar nu poate, mâinile n-o ascultă. Și inima pulsează pe podea, vie, vie... Nu poate s-o apuce, groază.

Un glăscior o strigă: „Mămico...” Râsetele ei suspendate în aer, un fir nespus de subțire ce se rupe. Totul e întunecat, mai puțin silueta aceea fragilă și diafană care dă fuga spre ea cu brațele deschise. O siluetă care nu înaintează, care se îndepărtează până devine mică, infimă.

Să avanseze... să meargă în întâmpinarea ei. Cum te împovărează viața! Picioarele îi sunt ca pietrele; pământul, pământul care se mișcă, fire de nisip căzând... o gaură. Un mormânt deschis care o așteaptă.

Să cadă, să cadă... și în cădere să se prefacă în praf...

Vocea unei ființe supreme declarând: „Pulbere ești și în pulbere te vei prefăce”... semnul crucii pe fruntea sa.

Totul se destramă.

NUUUUUUU!

Chiara!!!

Marco!!!

Dangătul clopotelor o trezi. Din cămașa ei de noapte se prelingea sudoare și angoasă. Începea o nouă zi. Căută pe pernă parfumul lui Marco și al Chiarei, dar dădu de mirosul morții. Cum se strecurase oare în camera ei duhoarea aceea? Se uită înjur: sprijinit de perete stătea

bastonul ei, cu mânerul de cristal intact. Toate erau și acum la locul lor; toate în afară de sufletul ei.

48

Era prea tristă ca să poată face ceva. Se simțea deznădăjduită și neajutorată. Ori de câte ori avea un coșmar ca acela, se transforma într-o ființă invizibilă în ochii lumii. Durerea îi revenea, și toată strădania ei de a merge mai departe era neputincioasă.

Înțelegea perfect ritualurile indienilor în care văduvele se aruncau pe rug să ardă împreună cu morții lor. Își turnă o votcă pe stomacul gol, și alcoolul îi ajunse direct în creier.

Care fusese ultima frază a lui Marco înainte de accident? Da, și-o amintea. I-a spus-o la ureche când au intrat în biserică, înainte de concert. Îi propusese o călătorie în Maldive, doar ei doi; luna de miere pe care nu au avut-o niciodată, și ea i-a răspuns că da, deși nu-i plăcea să o lase singură pe Chiara.

De ce nu te pregătește nimeni pentru clipa cea de pe urmă? Oare el a intuit-o? Poate. Poate că această năzuință insistență de perfecțiune ar fi numai preludiul despărțirii.

În ultimele săptămâni, se certaseră pentru fleacuri. Că ea nu se ocupa de ce trebuia, că el nu era atent la ce-l ruga ea. Cine se ocupa de educația Chiarei? Că mai era și casa, că trebuia ținută socoteala cheltuielilor, că era ba asta, ba ailaltă. Că de ce scria ceea ce scria. De ce o controla? Acum înțelegea; vorbeau despre libertate. Ce cuvânt minunat! LIBERTATE. El o sufoca, și ea avea nevoie de aer. Aer? Ce însemna asta? Particule a căror compoziție nu conta. Acesta era cuvântul ei stea călăuzitoare. Aer; ceva care acum îi prisosea și pe care nu-l putea împărți cu nimeni. Ce stupidă mai e ființa umană! Își trece jumătate din viață luptând pentru ceva care are; libertatea e inerentă omului, un drept cu care se naște. Omul însuși renunța să și-o păstreze, oferind-o altei ființe în numele iubirii. A-ți dăruia propria libertate este greșeala cea mai

mare care se poate face. Atâtea cuvinte irosite pentru că nu s-a arătat cu claritate de la bun început de ce anume are nevoie fiecare. Prăpădiseră prea multe ore încercând să-și impună fiecare adevărul. Acum, când rămăsese singură, înțelegea. Toate adevărurile erau valabile dacă cel care credea în ele știa să le exprime.

Atâtea ceasuri pierdute încercând să se explice și să se înțeleagă, încercând să se convingă și să-și dea gândurile pe față. Atâtea zile cu trupurile întoarse, în timp ce dorința dispărea fără să fie satisfăcută. Atâta orgoliu stupid și jigniri fără rost. Ultima dată când s-au certat, au izbucnit până la urmă în râs de câte prostii și-au spus. Și ce aștepta ea? Pur și simplu două cuvinte, două cuvinte pe care el nu le-a rostit; niciodată nu i-a spus că o iubește. Și nici ca, care tânjea după aceste cuvinte, nu i-a cerut-o niciodată, deși i-a dat de înțeles în mii de feluri. Acum el nu mai era, dar și-ar fi dat oare seama de prostia făcută?

Îi veni iar în minte ideea de a-și pune capăt zilelor. La urma urmelor, nimeni n-avea să-i ducă dorul.

Să pfară. Rosti cuvântul în sinea ei și i se păru că sună bine.

Să piară, șapte litere care însemnau și să se topească, să se pulbere, să dispară, să se evaporeze pentru a se simți într-o zi mai aeriană, mai pierdută printre vânt și frunze; mai fantastică... un atom al universului; pulberea unei stele.

Să se omoare, dar... în ce fel? Supradoză de barbiturice?... Nu; putea intra în comă. Să meargă cu mașina cu viteză maximă și să se facă praf la vreo curbă?... Risca încă o dată să rămână în viață. Să-și taie venele în cadă?... Și dacă o descopereau sângerând și o duceau de urgență la spital? Să se arunce pe fereastră?... Și dacă în cădere rămânea paralică? Să facă rost de un revolver?... Dar cum? Era permisă vânzarea de arme? Și dacă și-ar procura pe sub mână? Sau, și mai bine, dacă ar face-o cu o armă veche?

Revolverul... trebuia să-l obțină cu orice preț. Să-l țină ascuns pe undeva, pregătit pentru ziua când n-o să mai reziste. Ziua sau noaptea în care se va liniști acest du-te-vino în căutarea neantului.

Chiar dacă acum n-are încă puterea să dispară, în clipa în care existența ei va fi copleșită de indiferență absolută, atunci va fi gata. Moartea desăvârșită e nepăsarea, lipsa oricărui interes; de asta erau atâția morți vii. Iar ea își dorea mai curând moartea decât să hoinărească fără rost, ca atâția alții, și să se rostogolească în neantul de zi cu zi. Va muri când așteptarea va pieri de deznădejde.

Acum nu-i dădea încă pace gândul că pe undeva o fetiță avea nevoie de ea. Era vorba oare despre responsabilitate sau despre lașitate? N-ar putea să spună, lașitatea putea fi atât de sibilinică încât era în stare să adopte orice formă numai să nu fie descoperită.

Își petrecuse ziua închisă în cameră și, cu toate că avea deasupra capului tavanul și era protejată de patru pereți, se simțea ca în aer liber, pe vreme rea.

A încercat să scrie ceva la întâmplare, să născocească vreo poveste stupidă pentru a alunga ecourile coșmarului trăit și liniștea aceea care striga cuvântul NIMENI, dar cuvintele s-au ferit de degetele ei. A vrut să citească, dar îi era imposibil să se concentreze; literele jucau de-a valma pe hârtie. În cele din urmă, sătulă să tot încerce să-și omoare timpul, căută pe Internet magazinele unde ar putea găsi ce-și dorea și dădu peste două locuri specializate în vânzarea de arme vechi. Își notă pe o hârtie adresele și intră sub duș, încercând să se spele și să-și desprindă coșmarul pe care-l avea încă lipit de trup.

Își puse niște blugi, puloverul cel mai gros pe care-l găsi și așteptă să se facă patru pentru a pleca.

Trecu prin fața recepției, târându-și mantoul, fără să se uite la nimeni, și auzi vocea lui Fabrizio care o saluta și făcea un comentariu despre temperatura din ultimele zile.

Afară, rafalele de vânt spulberau mai departe totul. Prăvăliile de pe Ponte Vecchio se înfiorau solitare.

Ce se întâmpla cu vremea? Și cu oamenii? Până când atâta frig glacial în plină lună martie?

S-a rătăcit prin oraș, străduindu-se să nu piardă contactul cu pământul, deși vântul încerca s-o ia pe sus. Străbătu Piazza della Signoria, trecu prin dreptul bisericii Badia Fiorentina, și o luă pe via Dante Aligheri până ajunse pe via Pandolfini. Acolo, căută numărul care apărea pe Internet. Se pomeni în fața unei prăvălii decrepite, ce expunea pe pereți scuturi și arme medievale pline de praf. Intrând, un bărbat mărunț, cu mustața țeapănă și gesturi marțiale, îmbrăcat cu o veche uniformă militară, îi ieși în întâmpinare.

— Vă pot fi de folos?

— Poate.

— Căutați ceva anume?

— O armă.

— Ei bine, ați venit unde trebuie. Despre ce armă e vorba? Am spade, săbii, puști, flinte, carabine, tesace, pumnale, junghere, cuțite. Uitați-vă la acest *piccolo coltello*³⁵

, e un pumnal din *Quattrocento*...

— Un revolver.

— O marcă și un an anume?.

Ella dădu din umeri.

— Permiteți-mi atunci să vă dau niște sfaturi; rareori o doamnă ca dumneavoastră a fost interesată de comorile mele. Ce vedeți aici sunt autentice bijuterii. Toate, absolut toate armele au fost folosite, și istoria lor consemnează mai mulți morți decât epidemia de tifos.

Pe când vorbea, ochii îi străluceau.

— Uitați-vă la pușca asta cu ghinturi, sistem Lefauchaux 1858, calibru 12 milimetri, sau la acest Winchester 1892, calibru 44-40, sau la acest revolver Colt Mauser, calibru 22.

— Funcționează?

35 Cuțitaș (în italiană, în original)

— Bineînțeles. Tot ce vând eu se află în perfectă stare. O armă care nu funcționează nu e o armă.

Vânzătorul continuă să-i arate diferite modele; deschise o vitrină și scoase o cutie în care era expus un pistol.

— Acesta este o minunăție; o Beretta 92. Uitați-vă ce plăsele de nuc, cu incrustații de mână. Nu veți găsi o asemenea armă în toată lumea. O autentică bijuterie.

Bărbatul i-o oferă:

— Luați-o fără teamă.

I-o dădu, și Ella simți răceala metalului și greutatea. Era prima oară când ținea o armă în mână și i se păru că instrumentul acela, deși aducător de moarte, exercita asupra ei o fascinație stranie. Era de o frumusețe desăvârșită.

— Ați tras vreodată cu arma? o întrebă, cu o expresie malițioasă. E o senzație de nedescris. Să te pregătești de tragere, cu ochii ținți la obiectiv, cu degetul pe trăgaci și...

Ea îl întrerupse:

— Îmi arătați cum se face?

— Totul în viață e să te obișnuiești. Trebuie să îndrăgești instrumentul înainte de a-l folosi. Să-l simți, să-l mângâi, să-l manevrezi până te familiarizezi cu el. Îl vreți pentru... a-l face cadou cuiva? Un colecționar, poate?

— Îl vreau ca să mă omor.

— Ce nostim! Nu vorbiți serios, desigur, nu-i așa?

— Bineînțeles că nu. Pur și simplu mă atrage.

— Vă înțeleg.

Bărbatul îi explică pe îndelete modul de funcționare, de întreținere, raza de acțiune și cum se pun gloanțele pentru a ține arma mereu pregătită. După o lungă discuție despre preț, au ajuns la un acord.

— N-o să regretați niciodată, îi spuse înmânându-i-l. Mă doare să mă despart de el, dacă ați ști cât de greu mi-a fost să-l obțin! Dacă într-o zi vreți să-l vindeți, reveniți. Vi-l pot cumpăra.

Leși în stradă cu o senzație stranie de putere. Avea

revolverul; putea s-o facă oricând voia. Trebuia doar să găsească momentul potrivit în care nimic să n-o mai lege de lume, în care să afle cu adevărat ce se întâmplase cu trupul lui Marco și al Chiarei. Ziua în care, în sfârșit, să i se dea vestea că erau morți.

Înțelegea acum că, ani de zile, ei doi și scrisul fuseseră leacul ci împotriva morții. Purtându-le de grijă, se eliberase de gânduri. Scriind, ținuse în frâu zbuciumul acela nenorocit pricinuit de neînțelegerea vieții. Fără ei, fără scris, se întorcea la începutul peregrinării ei absurde. Tot ce făcea o ducea la nimic.

În timp ce mergea, începu să se gândească la modul în care avea s-o facă. Era ciudat. Oricât de mult ar fi scris, realitatea în care se afla o stimula să-și imagineze mult mai mult decât atunci când lucra la plămuirea unei cărți. A se gândi la propria moarte presupune un morb special, un soi de fascinație tulburătoare. Cui îi aparține viața? în mod sigur nu fiecăruia. Ce prostie să vorbești despre ea folosind posesivul: „Mi-ai nenorocit viața”; „Viața MEA nu face doi bani”; „Trebuie să fac ceva cu viața MEA”. Atâtea posesive pentru singurul lucru care nu poate fi posedat!

Viața era ceva dat de împrumut care își schimba mereu ființa; ca o rochie pe care ți-o lasă cineva o vreme, iar tu știi că, în cele din urmă, va sfârși pe alt trup.

Moartea era altceva.

Cu revolverul o putea chema când voia; avea o legătură directă cu ea. Chiar dacă în momentul acela nu-și putea permite luxul de a muri – pentru că a alege momentul era un adevărat lux știa că putea s-o facă. Avea această putere. Înainte de a porni în căutarea ei, stabilind o întâlnire solemnă, avea nevoie să știe că n-avea nicio datorie față de nimeni; să știe că micuța ei Chiara nu mai era în viață. Era doar o copilă, o copilă răătăcită, care avea nevoie de ea.

Și dacă, în sfârșit, n-o mai lega nimic?

Cum avea s-o facă? Un glonț în tâmplă, cum văzuse în filme și citise în atâtea cărți?... Sau în inimă?... Sau

poate în gură, direct în creier?

Intră în toaleta unei cafenele, luă revolverul și și-l duse la buze. O sărutare. Era ca o sărutare; limba iubitului intra căutând răspunsul. Era simplu și ușor; numai să și-l strecoare printre dinți, să-l savureze încetișor și apoi bum!, clipa de pe urmă, sărutarea cea mai profundă, sufletul ce se atinge cu sufletul, secunda ușoară, finalul în care totul se sfârșește.

Își scoase revolverul din gură. Nu se putea îndrăgosti de Beretta.

Încă nu.

50

Lívido se uită la ceasul de buzunar care atârna de anacronica lui vestă și-și dădu seama că toată după-amiaza n-a făcut altceva decât să-l privească. În curând, avea să fie șapte: ora porției lui de fericire.

Două minute mai târziu, se auzi soneria anticariatului.

Înainte de a coborî, alese din colecția lui binoclul cel mai îndrăgit – cu motive florale japoneze, dăruit de bunica – și o cercetă pe îndelete. O văzu parcă mai senină și mai frumoasă ca în alte dăți. Purta legat la gât un fular gri asortat cu ochii ei triști, și în colțul buzelor i se desena un zâmbet reținut. Cum ar fi oare s-o vadă râzând? Cum i s-ar auzi hohotele? De ce avea expresia aceea? Să fie oare cu puțință ca magazinul lui să-i stârnească vreun soi de bucurie?

Murea de nerăbdare să-i vadă reacția.

N-avea nicio siguranță că era deosebit de ea; la urma urmelor, iluzia nu avea sex, chiar dacă omenirea se înverșunase să împartă ființele în două grupuri. Pe de o parte, bărbații, cu forța și pragmatismul lor, cu maniile și tendința de a controla totul, cu severitatea și spiritul lor practic; și, pe de alta, femeile, cu duioșia și înțelegerea lor, cu capacitatea lor de dăruire și sacrificiu, cu sensibilitatea și bunătatea lor. O clasificare greșită.

Mai presus de orice, sufletul omenesc simțea; putea să vibreze. Era capabil să recunoască în alt suflet propriile-i sentimente.

Cu toate că știa prea bine banala poveste cu contrastele care se atrag, el recunoștea în străina aceea o ființă aïdoma lui. Intuia că este la fel de singur ca femeia care se plimba acum prin anticariat: aceeași amărăciune în zorii zilei, aceeași tristețe când se lăsa noaptea. Neputincioasa tristețe de a nu ști sau a nu putea să ajungi la alții prin cuvântul rostit. Acea sficiune bolnăvicioasă care-l făcea să pară un om antipatic și pedant. Două suflete egale, când lumea căuta să-i apropie pe cei diferiți. Doi poli, pozitivi sau negativi, asta nu conta, care prin voia sortii se atingeau.

Tăcerea lui avea același miros ca a ei; un parfum ușor, invizibil, pentru că singurătatea ajungea până la urmă să prefacă făpturile în strigăte șoptite, neauzite de nimeni. Ea și el vorbeau limba tainică a umbrelor, cea cunoscută numai de cei care sălășluiesc în domeniul lor.

Din momentul în care a văzut-o trecându-i pragul anticariatului, ceva în viața lui a început să se schimbe. Își dădu seama că îi reveneau dorințele. Trupul lui își reluă forma de muritor. Fusesse o ființă fantomatică pe care n-o vedea nimeni, ignorată pe stradă și prin localuri, dar acum începea să se vadă. Zilele i se păreau cu mult mai suportabile, existența - mai vie. Îi reveni dorința de a trăi și, odată cu ea, cea de a dăinui. Simțea că necunoscuta se înrudește cu visurile lui cele mai intime.

Acum, că o vedea, totul i se părea mai ușor. Până și momentele cele mai plictisitoare din viață căpătau, ca într-un caleidoscop, forme vesele.

La cei cincizeci și nouă de ani ai lui, se simțea mai tânăr decât tinerii.

Stătea acolo, așteptând-o. Iar ea, deși el zăbovea, aștepta...

Coborî și deschise ușa.

Anticarul o lăsă să intre fără să-i arunce măcar o privire; trecând pe lângă el, Ellei i se păru că răceala ce se desprindea din trupul acela slab, în costum bleumarin, era mai blândă. Dori să-l întrebe ceva, dar când fuse gata s-o facă își dădu seama că bărbatul pierise în bezna de nepătruns de pe coridor.

Rămase singură, respirând aerul de o amară densitate al atâtor incunabule. Da, îi plăcea neîndoios să se afle acolo. Singurătatea aceea era diferită. Era învăluită de o liniște sacră ca într-un sanctuar. Se uită cu atenție la pereți. Rafturile zăceau amorțite în penumbra după-amiezii. Brontozauri adormiți scoteau un sforăit îndurerat, vechi de când lumea, un sforăit pe care-l auzea doar ea. Ocrotite de abandon, cărțile suportau praful anilor, fără un strănut.

Hoinări printre mese, revăzând volumele expuse și teancurile de cărți ce se îngrămădeau prin colțuri, încercând să descopere vreo comoară necunoscută, dar nu găsi nimic nou.

Cum făcea de obicei când vizita locul acela, lăsă la urmă zona pe care o socotea a ei, unde se aflau primele ediții ale cărților ei preferate. Își petrecea acolo ceasuri întregi examinând, desfătându-se cu acele bijuterii imposibil de avut. Era singurul fel de a-și trece timpul care o făcea să-și uite chinurile.

Dăduse peste exemplare cu dedicații semnate cu mâna lor de autori ca Flaubert, Balzac, Dickens, Wilde, Faulkner... cărți care, pe lângă faptul că erau monumente literare, îi ofereau posibilitatea de a cunoaște caligrafia autorului, ceva care o obsedase toată viața, căci îi prefăcea în muritori, în ființe mai apropiate de ea.

Rămase un lung răstimp răsfoind un exemplar din *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec disperat*, editat în format mare cum îi plăcea lui Neruda, și urmărind caligrafia lui deosebită, trasată cu cerneala aceea verde pe

care obișnuia s-o folosească. Pe neașteptate, simți o aromă pătrunzătoare de iarbă de curând tăiată; era o adiere proaspătă ce se ivea și dispărea de parc-ar fi fost o răsuflare. Se uită de jur-împrejur, căutând să afle de unde provenea, dar nu putu să-l recunoască. Adulmecând cărțile, lăsându-se călăuzită de miros, își dădu seama că, pe măsură ce se îndepărta de rafturi, mirosul devenea tot mai pătrunzător. Ajungând la pupitru se opri: în mobila aceea veche se năștea și murea parfumul acela verde.

Așezată în călimară, ca în fiecare luni, o aștepta orhideea albă, care încet-încet căpătase culoarea roșie pe care o sugea din cerneală.

Ridică încet capacul pupitrului și în clipa aceea parfumul verde

O îmbrățișă. Provenea din *Fire de iarbă*, un exemplar din ediția pe care Walt Whitman fusese nevoit s-o publice pe banii lui, în 1855.

Într-una dintre vizitele sale la anticariat îl răsfoise un răstimp, uimită de transcendența și realismul personalității autorului. Cartea era deschisă la o pagină și i se păru că rândurile pe care le citi fuseseră scrise pentru ea:

TO YOU

Whoever you are, I fear you are walking the walks of dreams,

I fear these supposed realities are to melt from under your feet and hands,

Even now your features, joys, speech, house, manners, follies... dissipate away from you,

Your true soul and body appear before me,

They stand forth out... eating, drinking, suffering, dying.

Whoever you are, now I place my hand upon you, that you be my poem,

I whisper with my lips close to your ear,

*I have loved many women... but I love none better
you.*

*I have been dilatory and dumb,
I should have made my way straight to you long ago,
I should have blabbed nothing but you, I should have
chanted nothing but you.*

...
None has understood you, but I understand you,

...
*None but has found imperfect, I only find no
imperfection în.*

PENTRU TINE

*Oricine-ai fi, mi-e teamă că pășești pe cărările
visurilor, mi-e teamă că aceste realități iluzorii ți se
spulberă sub pași și printre mâini, de pe acum chipul tău,
bucuriile, limbajul, casa, gesturile, nebuniile... se despart
de tine, îmi apar sufletul și trupul tău adevărate, se
îndepărtează de... mâncare, băutură, suferință, moarte.*

*Oricine-ai fi, îmi pun asupra-ți mâinile ca tu să-mi fii
poemul, îți șoptesc la ureche:*

*Am iubit multe femei... dar pe niciuna atâta ca pe
tine.*

*Am fost zăbavnic și mut,
De mult ar fi trebuit să-mi croiesc drum către tine,
N-ar fi trebuit să preamăresc pe nimeni decât pe
tine, să te fi cântat doar pe tine.*

...
Nimeni nu te-a înțeles, însă eu te înțeleg

...

*Nu-i nimeni care să nu-ți fi găsit cusururi, doar eu nu
găsesc nimic în tine imperfect.*

Pagina aceea îi merse la inimă. Era o declarație de dragoste, cea pe care ar fi vrut odată să i-o spună Marco.

De ce făcea asta?

Ce urmărea bărbatul acela tăcut și ursuz lăsându-i această carte?

Și orhideea?

Cine era în realitate ființa aceea rece și străvezie?

Își ridică privirea și, ascultând de un imbold neașteptat, îl strigă.

— Mă auziți?

Se întoarce, încercând să vadă vreo reacție, dar nu-i răspunse decât ecoul propriei voci. Dându-și seama că anticarul n-avea să răspundă chemărilor ei, îi scrisese un bilet și-l lăsă pe pupitru.

52

Ceva strălucea înăuntrul acelei femei.

Lívido o observa mai departe, analizându-i expresiile.

Cu binoclul îi privea cu desfătare pieptul, văzându-l cum urca și cobora pe când citea pasajul marcat în cartea lui Whitman.

Puloverul ei maro strângea o inimă care bătea puternic, dorind parcă să-i iasă din trup. Genele îi tremurau ritmic, în timp ce urmărea cu degetul, ca o fetiță, fiecare cuvânt și fiecare rând de pe pagină.

Îi plăceau mâinile ei, subțiri și flexibile, pentru că semănau cu un straniu instrument înaripat din care izvora muzică.

Uneori, uita că îi despărțea o imensă distanță și-și apropia degetele s-o atingă.

Îi mângâia profilul, trecând încetișor peste fiecare unghi, peste fiecare rotunjime a chipului proaspăt și umed.

Depărtarea îi îngăduia ceea ce timiditatea îl oprea: să-i sărute fruntea, ochii, nasul, buzele, gâtul ce se

prelungea pierzându-se la rădăcina părului.

Era copleșit de iluzia de a o avea la el în anticariat. El, care ajunsese la concluzia că fericirea consta în a nu simți și a nu dori, acum nu se mai recunoștea. Să fie asta dragostea?

Parcă l-ar fi învăluit o vrajă. Știa acum că surpriza o încântase, și nu exista plăcere mai mare decât să-i dăruiască bucurie.

Alesese poemul acela dintre multe, în urma unei selecții anevoioase; citind tot sfârșitul săptămânii numai pentru ea; gândindu-se cum să-i fie pe plac. Renunțase până și la plimbările prin pădure și se făcuse că nu-și aude caii mult iubiți, care nu încetau să necheze și să dea din copite închiși în grajd, totul pentru clipa aceasta. Dar meritase din plin.

Pe neașteptate, ea se ridică și, lăsându-și bastonul sprijinit de pupitru, se îndepărtă pe coridor.

Și dacă i s-ar năzări să vină în căutarea lui? Să urce scările și să între în biroul lui? Ar fi oare pregătit?

Mâinile începură să-i asude. N-ar ști să reacționeze. N-ar ști cum s-o privească, cum să-i vorbească și nici ce să-i spună.

După experiența lui cu Antonella, nu se mai simțise în stare să stea în preajma unei femei.

O auzi strigându-l de mai multe ori, dar, cu toate că stăruia, nu i-a putut răspunde.

Era furios pe sine însuși, pentru că, spre deosebire de ceilalți bărbați, era incapabil să se apropie de o femeie care-l atrăgea. Să trăiască în umbră acel sentiment ce începea să se înfiripeze, să-și pecetluiască gura, amuțind de teama unui nou eșec. Nu voia ca orice apropiere să poată fi considerată drept nepotrivită, nedorită sau deplasată. Ea și el duceau o existență cenușie, și la această culoare orice nuanță era foarte importantă.

A rămas la distanță, în întunericul ocrotitor, observându-i mișcările.

După neizbutita încercare de apropiere, femeia s-a întors lângă pupitru.

O văzu cum își scoate din geantă un stilou și scrie la repezeală ceva pe o hârtie pe care o puse lângă orhidee. Apoi își luă mantoul pe care-l lăsase pe spătarul pupitrului, dar, făcând gestul acela, își răsturnă geanta al cărei conținut se împrăștie pe jos.

Ce a văzut l-a făcut să încremenească. Lângă tocul de ochelari, telefonul mobil și portmoneu, pe parchet strălucea un revolver. Ce făcea o femeie ca ea cu o armă?

Când o văzu că pleacă din anticariat, Lívido cobori și, fără să aprindă nicio lumină, se îndreptă pe băjbâite spre pupitru. Lumina slabă a lumânărilor ce cădea pe mobilă îl călăuzi. Pe jos rămăsese un ruj uitat; îl luă și-l deschise. O clipă, și-o imaginea în fața unei oglinzi, dându-și pe buze cu roșul acela ca sângele, facând-o pentru el. Imaginea aceea îl incită. Ajungând la pupitrul vechi, găsi lângă floare biletul pe care o văzuse scriindu-l. Îl luă și, înainte de a se uita la el, îl duse la nas și-i respiră aroma pătrunzătoare de tămâie. Apoi îl citi.

53

Oricine-ai fi...

Îți mulțumesc.

54

Privea dezamăgită pachetul cu foile dactilografiate de tatăl ei și cu adnotările lui pe jurnal. Nu putea scrie povestea aceea; n-avea chef, nici putere și nici informații. Tot ce se dusesse să găsească la Florența se dovedise un eșec răsunător.

După nopți pierdute în subsol Cabinetului Științific Literar și după dispariția paginii lăsate în laboratorul academiei, considera că zadarnica ei căutare și muncă de cercetare s-au terminat. Pe deasupra, îi lipsea ce e mai important: imboldul.

Recitea scrisoarea mamei când auzi bătăi în ușă. Era Fabrizio, cu un capucino aburind și o felie de panettone.

— Doamnă, v-am adus asta, cred c-o să vă placă. Îl face bucătarul nostru și-i iese foarte bun. Știu că n-ați cerut nimic și că nu-i de căderea mea, dar mi se pare că nu mâncați.

— Sunteți foarte amabil, dar...

Văzând calculatorul pe birou, îl arătă cu degetul.

— Tare aș vrea să vă citesc viitorul roman. Iertați-mi curiozitatea, mai aveți mult până îl terminați?

Pe El la o stingheri întrebarea.

— Fabrizio... mă puteți lăsa singură, vă rog?

— Înțeleg, zise el, luând tava. Vă cer mii de scuze.

— Ah... cereți vă rog să mi se mai aducă o sticlă de votcă. Cea pe care o aveam s-a terminat.

Portarul o privi îndurerat și ieși. După cinci minute, un chelner îi aduse băutura.

Când acesta plecă, își turnă un pahar și aprinse calculatorul. Căută fișierul cu romanul neterminat și citi ultimul capitol.

Să încerce să scrie, trebuia să încerce să scrie. Își puse mâinile pe tastatură și mai luă o gură de votcă.

Pe neașteptate, auzi vocea Celeilalte.

— N-o să-ți iasă nimic.

— Pleacă de-aici!

— Crezi c-ai să-l poți termina?

— Ți-am spus să pleci!

— Să zicem că poți, lucru de care mă îndoiesc grozav, ești sigură că are vreun sens ceea ce scrii?

— Întotdeauna m-ai subapreciat.

— Te înșeli, eu te cunosc foarte bine. Trăiești iluzia de a te considera mare, fără să fii nimic.

— Blestemata! Te urăsc!

— Mă urăști? Vai, scumpo, tu nu mă poți un, fiindcă fără mine nu ești.

— Pot să-ți vin de hac când mi se năzarește.

Se ridică și caută în geantă.

— Uite ce-am aici pentru tine.

Scoase revolverul.

— Vai! Ce mă mai sperii!... Ai să mă omori?

Slobozi un hohot de râs.
— Pleacă de lângă mine!
Se privi în oglindă și ochi imaginea care se reflecta.

55

Obosise să-și tot poarte cu sine egoul. Acest ego care apărea din când în când, zădărnicipându-i orice tentativă de a-și reface viața. Voia să fie ca toată lumea. Să nutrească speranțe, să surâdă, să aibă poftă să trăiască și să se bucure. Să-și însenineze mintea, gândurile, sufletul. Să-și transpună cele imaginate în realitate.

Ce ușor ar fi fost, bunăoară, să nu gândească, să nu cerceteze nimic. Să se lase în voia simplității analfabeților. Să creadă, să nu pună întrebări, să se emoționeze auzind cântecul unei păsări, râsul unui copil, plânsul unui bătrân. Să-și înalțe privirea și să descopere în stelele moarte lumina vieții. Dar se simțea departe de orice, de adevăr și de minciună. Se afla între două prăpăstii, făcând echilibristică pe funia primejdioasă a unui limb, la ani lumină de pământ. Era un protozoar orbecăind pierdut într-o lume de uriași.

Cea dintâi durere a ei omorâse totul; secretul acela pe care-l păstra și care o sfâșiasse pe dinafară și mai cu seamă pe dinăuntru.

Unde îi rămăsese trupul? Cine-i furase inocența și-i distrusese încrederea?

Mâinile respingătoare ale bunicului pipăind-o, ochii ei implorând, inima bătându-i nebună, groaza de a nu fi descoperită și a fi socotită o fetiță rea. Gura ei mută, mută, rugându-se în tăcere: „Să se sfârșească odată, te rog, să se sfârșească odată”, în colțul acela ascuns, sub cearșafurile albe, proaspăt spălate, mirosind a săpun Fab.

Totul atât de curat, iar ea, atât de murdară...

Ușa larg deschisă, briza serii flutură perdelele. Înflorare. Parfumul dulceții de *guayaba* răzbate până la ea din bucătărie. Spaimă. Strigătele vesele ale copiilor de pe

stradă jucându-se de-a ascunselea, chiloțeeii îi sunt dați jos. Groază. Picioarele îi sunt desfăcute cu forța... și duhoarea acră a pielii ofilite, în descompunere.

Aburul fierbinte al răsuflării lui fetide peste fața ei... căldura care se apropie, atingerea. Mâinile lui butucănoase, aspre, fierbinți, sfâșiindu-i copilăria... și ghearele acelea care rănesc, care scormonesc, care fac rău, pe când mama vine și pleacă cu rufele călcate, iar tata cântă melancolic tangourile lui Gardel... „Și totul în penumbră, iubirea-i vrăjitoare, în penumbră sărutările, în penumbră noi doi. Și totul în penumbră, crepuscul lăuntric. Gingașă catifea e penumbra iubirii!...”

Soneria la ușă, vacarmul stârnit de surorile ei, întorcându-se de la școală, toți departe în lumea lor, în timp ce degetele alea dezgustătoare se înfig în ea o dată, și încă o dată, și încă o dată.

O durea, sigur că o durea, dar ea era curajoasă și nu țipa. „Fetițele trebuie să fie curajoase”, îi spunea mama pe când îi băga în gură lingura de sirop pe care-l detesta. Îi venea să verse, dar se înfrâna. Îi venea să plângă, dar din ochii ei nu izvora nimic.

Ce încerca să găsească înăuntrul ei bătrânul acela? De ce scormonea necruțător în adâncul ei? Era bunicuțul cel bun, care spunea rugăciuni și se împărtășea în fiecare duminică.

Bunicul care o învăța catehismul și-i spunea povești cu îngeri și oameni buni; bunicul care-i cânta în nopțile când nu putea să adoarmă și-i depăna basme cu prințese. Bunicul, care o îndrăgea atâta!

— *Noi plecăm, fetiço. Rămâi cu bunicul; să nu-i ieși din voie; nu uita că ești nepoata lui preferată.*

(MĂMICOOOO...)

— *Să fii cuminte, Ella.*

(TĂTICULEEEE...)

— *Să fii cuminte și ascultătoare.*

Se dusesese la Harry's Bar cu intenția să alunge fantomele care o bântuiau fără încetare. Deși le auzea vocile, nu le putea vedea.

Intrând, o întâmpină un val de aer cald care îi stârni o senzație plăcută. Conversațiile zburau prin local; râsete și strigăte se amestecau cu clinchetul cuburilor de gheață în pahare și cu agitația shakerului lui Vadorini.

Înainte de a se așeza pe ultimul scaun liber de la tejghea, se poticni într-un colț de o lampă de cristal bizotat stil art nouveau, în formă de semn de întrebare. Până și obiectele îi puneau întrebări, își zise.

Nu știa ce lumină trebuia să aprindă înăuntrul ei pentru a-i ilumina labirintul. N-avea habar dacă atâta zbuluciu era realitate sau rod al unei născociri stârnite de plutirea ei în neant. Simțea nevoia să vadă de aproape cum se bucurau alții de acel ceva ascuns pentru ea. Să pipăie conținutul și rațiunea de a fi a vieții; să le vadă reflectate în zâmbete și cuvinte pe care le schimbau între ei, cu dezinvoltură și eleganță, chiar dacă erau pline de duplicități și chiar de lovituri de pumnal.

De ce trebuia să se refugieze în moarte, când afară era atâta viață, când jucau cu toții același joc, fără să-i pună sub semnul întrebării regulile?

Simțea nevoia să umple acest gol. Ceva atât de simplu cum ar fi să ceară o votcă pură sau să comande unui chelner un fel de mâncare: „Aduceți-mi o porție dublă de viață... partea cea mai bună”. Și dacă o vor întreba cum o dorea, fie puțin pătrunsă, fie exact cât trebuie, fie bine prăjită, să răspundă fără șovăire „exact cât trebuie, fragedă și în suc, cu o garnitură de iubire și înțelegere și un sos bine condimentat cu erotism, nebunie și chibzuință”. Și cum se digerau oare toate astea?

Cortina se dădu la o parte.

Erau strânși cu toții acolo: femeii și bărbați, tineri și bătrâni, etalându-și hainele cele mai bune. Dichisiți și parfumați, căutându-se și regăsindu-se în ceilalți, pentru că le era greu să se regăsească în sine însuși.

Prieteni și dușmani, vecini și oameni fără nicio legătură între ei, cunoscuți și necunoscuți, într-un soi de desfrâu și exaltare prietenească, numai vorbe, fără ca trupul să intervină. Multă țicneală, pentru că și prietenia falsă își avea doza ei de destrăbălare. Ființa omenească în slujba ființei omenești. Prefăcându-se cu toții că sunt buni și se înțeleg; prefăcându-se cu toții că râd de prostiile altora, de gluma nesărată și erudiția mediocră. Adulând și proslăvind priceperea și jongleriile lingvistice cu unicul scop de a nu rămâne pe margine și a face parte din vreun cerc, într-o lume în care nu existai decât dacă aparțineai acestora.

Unu, doi, trei. Actul întâi: bancher, judecător, chirurg, actor, psihiatru, notar, filosof, fotograf și dirigor, adunați cu toții în jurul unei mese grozave, etalând cu lux de amănunte povești, flirturi, idile, cumpărături, proprietăți, călătorii, influențe, prietenii, numai pentru a plăcea.

Se prea poate să-i fi primit pe câțiva în apartamentul de pe via Ghibellina, și cu toate cele auzite ar fi putut scrie o impresionantă carte despre mizeriile și opulența oamenilor, dar nu asta dorea; pur și simplu încerca să supraviețuiască până va fi sătulă de-a binelea de viață.

Ce anume spuneau? Vorbeau despre Doamna Înlăcrimată; evident, cu bine-cunoscuta obsesie a bărbaților; exagerându-și intervenția și îndrăzneala.

Unul declara că-i cunoaște vocea și că purtase cu ea un lung dialog; se întindea la vorbă, dând detalii despre timbrul și cadența ei. Altul susținea că își petrecuse toată noaptea în patul ei și-i văzuse niște alunițe excitante în locuri secrete.

Cel mai șmecher jura că-i cunoaște adevărata identitate, pe care refuza s-o dezvăluie din respect pentru ea. Cei care nu se duseseră încă la ea în apartament îi cercetau cu invidie pe cei versați, iar aceștia, văzând reacțiile stârnite de minciună, își frământau creierii ca să scorească altele și mai mari.

Pe când auzea acel du-te-vino de fraze, chelnerul se apropie de tejghea.

— Dacă doriți, puteți veni.

Ella se întoarce.

— Poftim?

— Masa dumneavoastră e gata, zise bărbatul, arătând spre una care se afla lângă o fereastră.

— Cred că mă confundați. Eu n-am cerut nicio masă, deși, dacă mă gândesc bine, nu-i o idee rea.

— E numai și numai a dumneavoastră.

— Atunci o iau.

— Încă o votcă?

— Vă rog...

Bărbatul o conduse într-un colț al localului și, cu gesturi protocolare, îi primi mantoul și o pofti să ia loc.

Salonul era plin, iar la masa alăturată o pereche tânără se certa.

— Credeți că merită să ajungi așa? comentă chelnerul. Ce fel de dragoste mai e și asta? *Mamma mia*, cum își mai irosesc timpul! într-o bună zi, viața o să le ceară socoteală.

În vreme ce el spunea asta, perechea trecu la insulte.

— Rănile făcute de un cuvânt ascuțit sunt mai rele decât cele fizice; nu se vindecă niciodată. Sunteți de acord?

Ella nu răspunse. Simțise chiar atunci o pală de vânt înghețat în spate. Senzația aceea o făcu să se înfioare.

— E frig, nu-i așa? îi spuse chelnerului.

Bărbatul rămase câteva clipe tăcut, încercând să-și dea seama.

— Nu, deloc, răspunse. Dar, dacă vreți, pot face mai cald.

Pe când se îndepărta, ea încercă să vadă de unde venea aerul acela înghețat, privind cu atenție ușile și ferestrele, însă toate erau închise.

Atunci l-a văzut. La ultima masă din restaurant, un bărbat în costum bleumarin, cu chipul alb și impenetrabil, citea o carte făcând însemnări cu pixul într-un caiet.

Era el: anticarul tăcut. Stătea singur și nu se uita la nimeni; sau cel puțin așa se părea.

Masa lui era parcă o insulă de pace, încremenită într-o mare involburată de voci și strigăte. Era străin de toate, în afară de carte.

Ella, profitând de concentrarea lui, se apucă să-l cerceteze, străduindu-se să nu piardă niciun amănunt. Era prima oară că putea s-o facă fără ca el să dispară în beznă.

Lumina lămpii îi cădea pe umeri și-l împresura. Singurătatea îi scotea și mai mult în relief prezența. Mâinile lui subțiri, cu degete lungi, întorceau încetșor fiecare pagină, cu exagerată delicatețe, ca și cum cartea ar fi fost dintr-un cristal extrem de fin și s-ar fi putut sparge. Părul negru, cârlionțat, lăsa să se întrezărească niște fire argintii ce păreau trasate cu pensula. Nu era greu să ți-l imaginezi cum trebuia să fi fost în copilărie. Un băiat lungan, măsliniu la față, cu plete răvășite și ochi vioi.

Acum, fruntea îi era brăzdată de deziluzii și de cine știe câte chinuri. Chipul lui grav și reținut, bărbierit cu meticulozitate, se lumina și se întuneca pe când citea, de parcă toți porii i-ar fi respirat fiecare pagină, scăpându-i de sub control. Uneori, i se ghicea o expresie înduioșătoare: două gropițe de copil care se iveau descumpănite când bea câte o sorbitură din paharul de vin. De ce i se păruse atât de anodin, când în realitate nu era?

Îl văzu cum scoate din buzunarul sacoului o lupă pe care o apropie de carte și, fără să-și ridice ochii, citi mai departe.

Ce citea oare? De unde stătea, nu reușea să vadă prea bine cartea, își luă din geantă ochelarii și, după ce și-i puse, se uită iar. Volumul semăna cu una dintre cărțile pe care ea le avusese în mână. Era prima ediție din romanul învierea de Tolstoi, în limba autorului.

— Votca dumneavoastră, doamnă!

Chelnerul îi întrerupse șirul gândurilor, lăsându-i și niște felii de *mortadela*.

— Vreți să vă aduc meniul? Astăzi avem *risotto ai funghi porcini e fiori di zucca e acciughe. Buonissimo!!*³⁶

36 Rizoto cu mânătărci, flori de dovleac și sardele. O minunăție!! (în italiană, în original)

Ella își scoase ochelarii, se uită peste meniu și alege fără chef o salată de *rucola e parmigiano*³⁷

— Asta-i mai nimic, doamnă. Luați *risotto*, vă garantez că n-o să regretați.

Se arată convinsă, sperând să fie lăsată în pace. Îndată ce rămase singură, își îndreptă privirea spre anticar, dar acesta dispăruse. Se uită în dreapta și-n stânga căutându-l, și nu-l văzu; când era gata să creadă că plecase, descoperi pe masă cartea deschisă, lupa și caietul și, fără să știe de ce, se bucură.

57

Întorcându-se de la toaletă, o văzu la masa din colț. Era cu desăvârșire singură și dădea impresia că-și găsisese un echilibru ciudat. Părea că scăpase de toți și de toate. În pofida ținutei semețe, trupul ei fragil se apleca asupra-și, de parcă voia să se apere de o primejdie indefinită; de parcă păstra un secret. Dar care era secretul? Ce anume o făcea atât de atrăgătoare? Era un cânt fără voce, o notă de vioară prelungă și armonioasă ce se strecura printr-o crăpătură și se evapora în aer, marcând tonalitatea singurătății ei. Emană forță și slăbiciune, două noțiuni contrarii. Era cu puțință așa ceva? Părea că putea fi distrusă cu o suflare ori cu un simplu gest, și că renăștea grandioasă din neant.

Tot ce nu se armoniza cu gingașa-i frumusețe era revolverul pe care-l văzuse ivindu-se din geantă.

De ce anume se apăra? Cum de puteau mâinile acelea nespuse de blânde să țină ceva atât de violent?

S-a așezat și, în așteptarea primului fel de mâncare, a încercat să se concentreze asupra paginii unde se întrerupsese când s-a ridicat, dar n-a fost în stare. Ochii îi fugeau spre ea. L-o fi văzut? I se păru că da, privirile lor fuseseră gata să se întretaie.

37 Rucola și parmezan (în italiană, în original)

Luă paharul și bău ce mai rămăsese; chelnerul se apropie cu sticla de vin și i-l umplu iar.

Se obligă să-și continue lectura; literele chirilice jucau de-a valma. În paragraful pe care-l traducea, prințul Nehliudov și servitoarea Katia Maslova, protagoniștii romanului, se cercetau la răstimpuri pe îndelete, pe când procesul împotriva ei continua.

Admira acest pasaj din carte, pentru că arăta cu măiestrie natura firii omenеști: două ființe diametral opuse, unite și despărțite de soartă, care într-o clipă de tulburare și deznădejde se prefăceau în suflete gemene.

El și ea înfruntând viața: reîntâlnirea implacabilă. Un bărbat și o femeie care se iubiseră cu mulți ani în urmă. Un bărbat care odinioară o chinuise și o distrusese pe acuzată și o femeie neajutorată care nu-l uitase niciodată și care, părăsită fiind de el, ajunsese în stradă se întâlneau din nou. El, pentru a o judeca. Ea, pentru a fi condamnată.

Își ridică privirea și o văzu cufundată în altă carte. De ce îi era atât de greu să se apropie de ea? Ar fi putut să cineze împreună și poate să-și împărtășească lecturile. În loc de asta, fiecare era singur, însoțit doar de acea obsesie care părea să-i unească. Ce paradox!

Și dacă amândoi ar fi rodul unei povești fictive? Și dacă n-ar exista în realitate? Și dacă ar fi două personaje schițate doar dintr-un roman nescris, o invenție înșelătoare ce hoinărea mai departe în visurile și nebuniile vreunui scriitor fără vlagă?

Se ciupi și îl duru.

„Mă doare, deci exist!” își zise. Dacă putea simți durerea, ar putea simți și bucuria.

O privi iar, și de data asta ochii lui îi atinseră vârful genelor.

Va rămâne oare veșnic cercetând-o de departe, fără să se încumete să mai facă un pas? Asta era ce-și dorea?

văzu cum chelnerul îi lua farfuria.

Pe neașteptate, își dori ca momentul acela să nu se sfârșească. Să se apropie de anticar, să rămână lângă el, să-l roage s-o îmbrățișeze; să-l implore s-o ajute.

Să-i soarbă chipul încet, expresia, colțul gurii, la fel de ușor cum își bea votca.

Să-și abată gândurile, să vorbească despre orice; să-l întrebe de Katia Maslova sau de Komako, sau de Emma Bovary, de eroinele din oricare dintre cărțile ce dormeau pe rafturile anticariatului.

Să afle mai multe despre el. Care era scriitorul lui favorit, ce muzică prefera, ce feluri de mâncare îi plăceau; dacă dormea puțin, dacă avea manii; ce credea despre viață și despre moarte; dacă iubea pe cineva, nevastă, copii sau rude. Să-l întrebe de ce se îmbrăca mereu în albastru.

Să nu fie nevoită să se întoarcă singură, învăluită în dezgustătoarea pâclă a nopții, pentru a aștepta vizita blestemată a coșmarului următor. Nu putea să-și blindeze porțile visului și să împiedice imaginile acelea să între și s-o oblige să fie și spectatoare, și actriță. Nu știa.

Îi era teamă să se întoarcă la hotel și să se pomenească iarăși cu Cealaltă, care o pândea zi și noapte, nedându-i pace.

Bărbatul acela o făcea să-și abată gândurile de la ea însăși, și era la cheremul privirii ei. Voia să vadă dacă ochii lui vorbeau, dacă promiteau; să descifreze în ei ceva frumos. Cât timp trecuse de când nimeni nu se mai uitase la ea... de când ea nu se mai uitase la nimeni? Marco o sedusese cu adevărat vreodată?

Era sătulă de atâta privit fără văzut.

N-avea chef să citească, dar trebuia să facă oricum ceva pentru a nu-l mai urmări cu privirea, căci poate în felul acesta îl îndepărta. Știa că e nesociabil și că, deși îi lăsase orhidee și cărți și-i aranjase colțul acela, fugea de ea.

„Oricine ai fi, îmi pun mâinile pe tine ca tu să fii

poemul meu..."

O frază de pe pagina la care el pusese semn în cartea lui Whitman se repeta...

Să fii poemul meu... Ce frumos suna!

Oare ce i se întâmpla cu bărbatul acela necunoscut? Era cu puțință ca, după tot ce trăise, să aibă dreptul de a uita și a-și schimba viața?... Era cu puțință ca o ființă să poată reînvia în sufletul ei vreun sentiment?

Nu se putea concentra la ce citea. I se întâmpla și lui la fel? Își ridică privirea.

Atunci s-a întâlnit. Ochii aceia negri s-au întâlnit cu ai ei... și au rămas așa.

Pătrundeau încet, aproape pe furiș. Putea să-i simtă. Visurile ei își urmau drumul, rostind un singur cuvânt: „EXISTĂM”.

59

Sosea cu întârziere.

În dimineața aceea, sărbătoreau la academie ziua de naștere a profesorului Sabatini, și cursanții aveau să-i facă o surpriză.

Urcă scările amortită de insomnia de peste noapte; trecu prin dreptul recepției, și în capătul coridorului se pomeni cu profesorul. Nu-l mai văzuse din sâmbăta fatidică în care o salvase din apa râului. Remarcându-i prezența, bărbatul își întrerupse discuția pe care o avea cu alt profesor.

— Cum vă simțiți?

— Vă pun și eu aceeași întrebare, spuse Ella. Din pricina mea, aproape ați dispărut.

— Nu vorbiți așa. Voiam să vă văd; am pentru dumneavoastră o surpriză.

— Pentru mine?

— Cred c-o să vă placă.

— Pot să știu despre ce e vorba?

Pe neașteptate, cursanții intrară cântând, cu un tort

cu două lumânări: *Tanti auguri a te, tanti auguri a te!...*³⁸

A fost nevoie să aștepte ca toți să-l felicite, să se desfacă șampania și să se bea în sănătatea sărbătoritului pentru a putea relua discuția întreruptă.

— M-ați pus pe jar.

— Spuneți-mi, Ella, mai căutați încă jurnalul acela?

— Nu... stătu pe gânduri, sincer vorbind, nu știu. Cred că nu-i cu putință să-l găsesc.

— Mai păstrați pagina pe care mi-ați arătat-o?

— Sigur că da!

— Veniți cu mine.

Profesorul o călăuzi pe un coridor întunecos și, când dădu să aprindă lumina, becul explodează.

— Zona asta stă să se prăbușească, spuse contrariat.

Ajunseră aproape pe bâjbâite la o ușiță încuiată.

— Stați puțin, îi spuse, scoțând din buzunarul halatului o cheie.

Deschise ușa și o invită să intre. Era o veche încăpere pentru revelat fotografii, cufundată în întuneric, cu excepția unei lumini roșietice încrustate în perete.

— Credeam că această ușă nu duce nicăieri; e atât de mică!

— Toate ușile care se deschid, oricât de mici ar fi, duc întotdeauna undeva.

O luă de braț și o duse lângă o masă.

— Vă amintiți de pagina pe care ați încercat s-o restaurați la cursul profesorului Brogi?

— Sigur că da. Cum ați aflat de ea? Așteptam să se usuce ca să vorbesc cu dumneavoastră; voiam să v-o arăt. Am lăsat-o în laborator, însă, când m-am dus s-o iau, dispăruse.

Sabatini deschise un sertar și luă de acolo două cartoane prinse cu un elastic..

Scoase elasticul, și cartoanele se deschiseră. Intre ele era pagina la care lucrase ea.

38 Versiunea italiană a cunoscutului cântec *Mulți ani trăiască!*.

— N-o fi asta? îi spuse, arătându-i-o. Așteptați.

Aprinse lampa de ultraviolete și puse foaia sub lumină.

— Acum o puteți cerceta.

Ella se apropie, și ceea ce văzu i se păru o minunăție. Era și nu era. Foaia pe care o lăsase pe grilă era plină de spații albe și cuvinte răzlețe. Cea din fața ei era înțesată de cuvinte și semnificații.

— Vă surprinde? Încă nu cunoașteți în esență instrumentele restaurării. Putem s-o citim, întrucât cu toată operația de spălat, fierul cernelii mai e încă în hârtie. Această foaie rezistase atacului apei; e probabil o victimă a inundației. Dacă există această pagină, de ce să nu existe jurnalul? O să vă aduc oglinda.

— Îmi dați voie?

Ella luă lupa de mare putere de pe masă și o apropie de pagină. Era același scris pe care, analizându-l atâta, ajunsese să-l știe pe dinafară.

— Citiți, o îndemnă profesorul, dându-i oglinda. E scrisoarea disperată a unui bărbat, copiată pe altă hârtie, să zicem într-un jurnal, de către o femeie. Poate că acesta a fost singur mod de a o păstra. Aș băga mâna în foc că pagina asta provine de la același autor ca a dumneavoastră, deși n-ar fi rău să le comparăm spre a fi siguri.

— Dacă mă așteptați, pot s-o aduc. Locuiesc foarte aproape de aici.

După douăzeci de minute, era înapoi.

Puseră paginile una lângă alta și comparară: hârtia, cerneala, caligrafia. Totul coincidea.

60

Ajunsesse să doarmă tot mai puțin.

Când se trezea așa, brusc, în puterea nopții, inima-i bătea nebunește, și preț de câteva minute trăia într-o stare de panică. Avea senzația că o să fie pedepsit de superiorul

lui fiindcă nu se deșteptase la timp pentru rugăciunea de dimineață, senzația că se mai afla încă la seminar și că avea întipărite pe față îndoielile în privința vocației lui.

Se bucură dându-și seama că era în vechiul său apartament de pe via del Crocifisso. Coborî din pat și, făcând mișcarea aceea, picioarele înghețate îi trosniră; era sunetul propriului frig, vestindu-l că se punea în mișcare. Înaintă pe coridor și se opri un moment în dreptul ușii care de atâta amar de ani era închisă. Păstra acolo toate lucrurile mamei, prin care niciodată n-a mai vrut să umble după moartea ei; încăperea aceea făcea parte dintr-o zonă pe care într-o zi hotărâse s-o închidă. Continua să creadă că apartamentul era prea mare pentru el.

Se duse la bucătărie și-și făcu o cafea tare. Apoi, cu ceașca în mână, se întoarse în cameră și, din uriașa coloană de ziare vechi de pe podea, încă necitite, luă la întâmplare primul care-i căzu sub mână.

Îi plăcea să citească știrile acum perimate, să se amuze urmărind atâtea titluri, să constate că dintre toate nenorocirile anunțate unele nu se întâmplaseră. În paginile acelea erau încă în viață unii care poate muriseră; coloanele vorbeau despre criminali încă nearestați care acum își ispășeau pedeapsa; despre oameni suspecti de fraudă deja judecați; despre președinți în funcție, retrași de multă vreme; despre perechi încă necăsătorite, acum divorțate; despre nașteri, morți, minciuni și adevăruri.

Înainte de a se apuca să citească, se apropie de fereastră și se uită la ceas: era patru fără douăzeci. Aruncă o privire spre orașul vechi: ploua, și pe geam se'prelingea ostenită noaptea. Nu se mișca nimic. Se gândi la ea. Locuia oare aproape? Și-o imaginea dormind, cu o carte în mână. Părul răsfirat pe pernă, trupul fragil pradă somnului și melodia suavă a respirației ei, precum valurile unei mări liniștite. Cum trebuie să fie să dormi întreaga noapte îmbrățișând un trup de femeie, simțindu-i aroma, boarea, atingerea picioarelor de cearșafuri? Ce fel de plăcere ar fi să-i privești de aproape ochii închiși, urechile, nasul, rotunjimea umerilor, fără ca nimeni să nu-ți interzică?

Își duse ceașca la gură și dintr-o sorbitură termină cafeaua. Nu se încălzise, dar apăsarea de pe urma nopții nedormite dispăruse. Se așază în vechiul fotoliu de piele moștenit de la tatăl lui, aprinse lumina și desfăcu ziarul, uitându-se încet la fiecare pagină. Ajungând la rubrica accidentelor, se opri și citi:

ÎNCETEAZĂ CĂUTAREA TRUPURILOR. Femeia continuă să susțină că, la producerea accidentului, bărbatul și fiica ei erau în mașină.

— Dumnezeule! spuse speriat, recunoscând-o în fotografia ce însoțea tragica știre pe femeia care venea la el la anticariat. Este ea!

61

Mergea mai departe pe via Ghibellina, căutând să se simtă acompaniată și mângâiată, fie și numai de departe; încercând ca necunoscuții aceia să-i izgonească teama.

Tăcerea ei, condiția impusă de a nu vorbi cu ei, era o mască mai adevărată decât cea sub care-și ascundea chipul. Fără să rostească vreun cuvânt, intra în jocul de a fi o prezență înșelătoare. Toți veneau acolo nu pentru ce era ea, ci pentru ce nu era. Și ceea ce nu era seducea, atrăgea precum polenul albinele.

Acel răstimp al așteptării - când parfuma salonul, aprindea lumânările, alegea esențele, lăsa ca fumul să învăluie totul, se dezbrăca pentru a-și pune apoi mantia, pantofii și masca - o incita. O incita? Ce voia să spună acest cuvânt?

Trecând de portalul impunător, aruncă o privire cutiei poștale, scoase de acolo o grămadă de plicuri pe care le puse în geantă și luă ascensorul. Deschise ușa apartamentului și se uită pe jos, căutând plicul pe care-l aștepta de cincisprezece zile. Îl găsi sub o banchetă. L. îi scrisese! Pe plic era scrisul lui. Fără să-și dea jos mantoul, îl deschise și scoase ce era înăuntru.

Ca de obicei, în scrisoare era o petală imprimată. O ridică în lumină. Era litera N care, adăugată celor dinainte, dădea „vin”.

VIN

Își turnă niște votcă și, înainte de a începe să se gândească la semnificația acelei litere, se hotărî să citească scrisoarea.

Paragraful transcria un text zbuciumat ce vorbea despre tăcere; părea scos dintr-o scrisoare interzisă ce avea aceeași intonație și emana aceeași iubire ca acelea de dinainte. La sfârșit, o strofă dintr-un poem de Juarroz³⁹

invita la reflecție:

Nerăbdătoare a dezvălui ce-i ascuns, lumina adesea se preface-n parte din desenul cel înduioșător și nu mai trebuie atunci să lumineze, ci doar să facă un salt.

Și mai jos, chiar înainte de inițială:

...Și astfel, singurul viitor ce ne rămâne, enigmatică doamnă, este prezentul.

Al dumneavoastră,

L.

39 Roberto Juarroz, poet argentinian contemporan (1925-1995), faimos pentru volumul de versuri intitulat *Poesia vertical* (Poezie verticală), din care face parte strofa citată.

Cine era?

Luă dicționarul și căută la litera V.

Erau puține cuvinte care începeau cu **vin-**: **vin-ă**, **vin-ărie**, **vin-de**, **vin-deca...** și **vin-eri**.

Asta era, VINERI! Se referea la întâlnire. El era cel care hotăra când avea să vină în vizită.

Deschise un sertar al biroului vechi din salon, puse scrisoarea și începu ritualul de pregătire pentru vizitatorul care avea să sosească în curând. Se spală pe față și-și strânse părul la ceafa, cu cărare la mijloc. Luă de pe masă flaconul de parfum și-și dădu cu discreție pe gât, între sâni, pe buric, în dreptul pubisului, pe picioare. Se privi în oglindă și, când dădu să-și pună masca, se ivi Cealaltă și-i vorbi:

— N-o să-ți mai scrie. Ce patetică mai ești! Cum poți să-ți faci astfel de iluzii? Nu meriți nimic.

Ea-și astupă urechile, cum făcea în copilărie când nu voia să audă muștrările mamei, și începu să strige.

— O să-mi scrie, o să-mi scrie, o să-mi scriiiiiiiiiiiiiiiiiie!

— Ia-ți mâinile de pe urechi, fir-ar să fie! sau o să mergi în camera întunecoasă.

Ella nu ascultă.

— Ești pedepsită! Du-te imediat și să nu ieși de acolo până nu vin eu după tine. Am spus să pleci!

Nu voia să se ducă acolo, nu. În camera întunecoasă o aștepta umbra aceea neagră care nu-i dădea pace. Nu mai voia să se lupte cu ea. Acolo îi apărea mâna scârboasă de lepros care voia s-o atingă. Trebuie să fugă, să scape prin forța minții, să găsească o fereastră deschisă, o pajiște și un iepuraș, căsuțe de turtă dulce, soldăței cumiți, fetițe fericite jucându-se „podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa și l-a luat”, dansuri și pășări care s-o înalțe deasupra lumii; povești care s-o poarte departe, care s-o ducă departe de fiară. Trebuia să fugă.

Își luă mâinile de pe urechi și se privi iar. Cealaltă era tot acolo.

— Așa îmi place: o fetiță ascultătoare. Pentru azi te iert.

— Mă ierți? Spui că mă ierți de parc-ai fi Bunul Dumnezeu?... Tu nu-mi poți face niciun rău.

— Nu numai că-ți pot face rău. Ascultă-mă bine: o să termin cu tine.

— Chiar dacă-mi vorbești, știu că nu ești!

Se auzi soneria, și Ella se întoarse cu spatele la oglindă.

— Unde te duci?

— Unde nu te mai aud. Piei odată!

62

Necunoscutul își acoperea fața cu o mască fascinantă, jumătate tragică, jumătate comică, și pe umeri avea o capă de cavaler de odinioară. Ella îl examinează cu luare aminte prin vizor, dar așteaptă să audă clopotele bisericilor pentru a apăsa pe butonul care deschidea automat ușa.

Intrând, bărbatul făcu o reverență adâncă, de parcă s-ar fi aflat în fața unui public numeros, deși era cu desăvârșire singur și, înaintând încet, se apucă să cerceteze prin mască tavanul înalt cu frize aurite, pereții acoperiți de ferigi exotice și vitraliile cu fecioare gingașe, în peisaje renaștentiste.

Când ajunse la capătul vestiarului, un anunț îl invita să meargă mai departe. Trecu prin arcada care despărțea cele două încăperi, și un nor de fum parfumat îl înghiți. Pereții acoperiți cu oglinzi venețiene îi multiplicau imaginea fantasmagorică. Fețe care râdeau ori sufereau îl observau din toate colțurile, creând o atmosferă de intimidare. Candelabre vechi își picurau lumina și ceara, într-o liniște nuanțată de fâlfâirea de aripi de păsări albastre care așteptau neliniștite în colivii apariția Doamnei Înlăcrimate.

Ajungând în mijlocul spectaculoasei săli, se opri. Divanul de catifea roșie, despre care vorbeau atât de mult

bărbații, părea că așteaptă.

Pe neașteptate, coliviile de lemn prinseră să se agite înnebunite, și un zgomot triumfal de triluri fugare însoți intrarea femeii.

— Mi-ați fost descrisă în multe feluri, dar nu mi s-a spus nici pe departe adevărul. A vă privi e ca și cum aș contempla lumina și beznă în același timp.

Bărbatul trase adânc aer în piept.

— Dumneavoastră mirosiți a valuri zbuciumate. Îmi permiteți?

Încercă să se apropie de gâtul ei, dar ea îl opri cu un gest și-i indică unde să se așeze.

— Știam că nu puteți fi atinsă, dar... nici să fiți mirosită?

Doamna Înlăcrimată nu luă în seamă comentariul și se întinse pe divan. Făcând această mișcare, mantia spectaculoasă i se desfăcu.

— Spuneți-mi, de ce faceți asta? Vă place să luați mințile? Simțiți vreo satisfacție să fiți provocatoare? Pe mine nu mă duceți. Am cunoscut multe femei, și absolut toate vor să pară unice. Și dumneavoastră vreți, nu-i așa? Toate sunteți la fel. Vă mișcați, gesticulați, vorbiți, pășiți, râdeți și plângeți, încercând să vă inventați un personaj care să-l surprindă și să-l emoționeze pe bărbat, cu unicul scop de a-l prinde în plasa voastră. Asta-i vânătoarea. Recunoașteți: suntem o mâncare delicioasă.

Voi spuneți că posedați al șaselea simț, dar... noi? Noi avem al șaptelea simț, al optulea, al nouălea și al zecelea.

În pofida măștii, ghicesc că vă supără ce vă spun. Adevărul doare, doamnă.

Doamna Înlăcrimată își duse pipa la buze, trase din ea și slobozi încetisor un pumnal subțire de fum.

— Vreți să mă faceți să cred că nu vă pasă, dar această încremenire vă trădează; postura de *donna immobile*⁴⁰

încearcă încă să seducă. Nepăsarea dumneavoastră glacială, tăcerea aceasta arogantă, faptul de a vă lăsa

40 Doamnă nemișcată (în italiană, în original)

văzută de la distanță, arătându-vă o parte din trup, sunt un mod de a excita și a se face de neuitat sau...? Bărbatul pocni din degete și, mișcându-se, lumina lumânărilor îi bătu din plin pe jumătatea comică a măștii. Mi-a trecut chiar acum prin cap: poate că vă răzbunați pe bărbați?... Și asta ar putea fi: răzbunarea e un mobil serios.

Dacă știu ceva e să disting adevărul de minciună, doamnă. Îmi dau perfect de bine seama când cineva joacă un rol, și asta faceți dumneavoastră acum. Și credeți-mă când vă spun că o faceți de minune. Da, recunosc că sunteți foarte bună. Sunt un actor, nu uitați, un actor versatil; cu modestia cuvenită, cel mai bun din Florența, și sunt capabil să interpretez toate rolurile.

Se ridică în picioare, dar Doamna Înlăcrimată își ridică și ea mâna și-i indică să se așeze iar, trăgând încă un fum din pipă.

— Vă place să dominați, nu-i așa? Nu contează, face parte din spectacol. Asta-i viața, iubită doamnă. Să interpretezi, să te joci că ești, să menții interesul cu orice preț. Dacă trebuie să poruncești, poruncești; dacă trebuie să ascuți, ascuți; dacă trebuie să râzi, râzi; dacă trebuie să plângi, plângi; dacă trebuie să strigi, strigi; dacă trebuie să taci, taci. Viața e cea mai mare scenă pe care jucăm, și cei care nu joacă și-o pierd. Dumneavoastră și cu mine am face o pereche extraordinară: Doamna înlăcrimată și Angelo Violato împreună, vă imaginați? Sau încă și mai bine; Angelo Violato, eu aș fi pe primul loc fiindcă sunt cel mai cunoscut, și Doamna înlăcrimată. Cum vi se pare?

Bărbatul își ridică brațele, însoțindu-și cuvintele de un gest grandilocvent.

— Numele noastre strălucind în lumini de neon la intrarea în marile teatre ale lumii. Londra, Paris, Roma, Veneția, New York... Ahh! Broadway... lumea în delir la picioarele noastre, ovaționându-ne! Sunt convins că în străfundurile dumneavoastră există o mare actriță care-și caută un public; oameni care s-o aclame.

Pe neașteptate, bărbatul tăcu, se așează în fotoliu și, întorcându-și chipul, jumătatea tragică a măștii care

rămăsese în umbră se lumină.

— Sunt un nenorocit! Nimeni nu mă ia în seamă. Sunt o ființă care nu inspiră absolut nimic. Vă vine greu să mă credeți, nu-i așa? Veți spune: are tot ce-și dorește. De ce se plânge atunci? Da, nu tăgăduiesc; am ajuns faimos și plin de glorie... și la ce mi-a folosit? Toți mă aplaudă, vor să le dau autografe, să se fotografieze cu mine, să mă atingă ca să se încredințeze că exist, dar, în final, când cade cortina, și teatrul se golește, rămân singur, trăind printre ecourile unei mulțimi pe care am amuzat-o. O mulțime care, după ce m-a devorat, pleacă satisfăcută. Canibali!

În realitate, nu știu cine sunt. Am interpretat atâtea roluri în viața mea încât mi-am pierdut propriul ego. Am fost bun și rău, inteligent și prost, înțelept și stupid, seducător și respingător. M-am identificat cu atâtea personaje încât am uitat să transmit ce sunt eu. Nu știu să-mi expun adevăratele gânduri, nici experiențele, nici sentimentele: dragostea, ura, nepăsarea, plăcerea, scârba... mi-am pierdut capacitatea de a mă emoționa cu adevărat.

Toată viața mea am trăit legănându-mă, mișcându-mă între două lumi, adevăr și născocire, un ciudat du-te-vino pe un fundal de valuri. M-am balansat între glorie și eșec, crezând că fericirea consta în glorie. Am luptat spre a mă menține pe malul realității mele, mângâind-o, ca atunci când te întinzi la plajă, și valurile îți sărută cu sficiune picioarele. Udându-mă fără să mă cufund, fără să mă arunc cu nădejde, iar vântul m-a târât în neant. Dragostea? Vreți să știți ce e dragostea? Unde sunt bărbatul adevărat și femeia adevărată? Când se vor ivi, le voi spune ce este. Cine nu ajunge până la urmă să acționeze când există o apropiere? Cine nu e mai blând și mai gentil când vrea să seducă? Trebuie să recunoaștem că omul e un *Alien* nenorocit. Da, un extraterestru imposibil de înțeles. Puteți crede că odinioară am fost îndrăgostit? Când nimeni nu știa de existența mea și nu-mi păsa să fiu faimos. Bărbatul tace, căutând parcă să-și aducă aminte și, după un lung

răstimp, vorbește din nou: Era o fată dulce și bună; un fel de înger, cincisprezece ani, iubitoare și frumoasă. Mi-a dat totul, iar eu am înșelat-o, am făcut-o să sufere... am târât-o în prăpastie. Știți de ce? Pentru că m-a plictisit de moarte atâta bunătate și atâta dragoste. Mâinile ei mângâindu-mă, ochii ei așteptându-mi privirea. Mereu disponibilă pentru mine, o puteam atinge fără nicio greutate. Mi-a dăruit viața ei. Aș fi preferat-o mai puțin bună, ca să mă simt mai bine. Da, întortocheată mai e firea omenească. Ne place ce e plin de vicii și violent, complicat și dificil; vrem să-i izbăvim pe cei răi.

Sunt obosit, iubită doamnă.

Se sculă în picioare și, ridicându-și brațele, spuse:

— Doamnelor și domnilor, vi-l prezint pe marele ratat al istoriei, neasemuitul și minunatul Angelo Violato!

Se înclină apoi în fața ei.

— Nu mă aplaudați?

Doamna Înlăcrimată părea o statuie. Actorul se apropie de marele candelabru de bronz ce lumina salonul, și două umbre prelungi se proiectară pe pardoseală. Chipul acela fictiv, jumătate comedie, jumătate dramă, fuse scăldat de lumina aurită a lumânărilor.

— Și acum, spuneți-mi, cine naiba sunt eu?

Trilul unei păsări întrerupse tăcerea. Femeia se ridică de pe divan și, trecând pe dinaintea actorului, își petrecu mantia. Trupul îi rămase ascuns. Înainte de a pleca, lăsă pipa pe măsuță și, la fel cum intrase, dispăru învăluită de fum.

— Așteptați... mi s-a spus că...

Încercă s-o urmeze, dar se pomeni printre oglinzi și propria-i imagine repetată.

— Ei!... Unde ați dispărut? Nu mă lăsați să vă mângâi? Am venit doar pentru asta. Ar trebui să mă puneți la încercare; nimeni nu mă întrece când e vorba să dăruiesc plăcere. Uitați ce am adus ca să vă mângâi... De sub pelerină, scoase niște programe de teatru pe care le aruncă în sus, strigându-le numele. *Hamlet, Romeo și Julieta, Othelo, Macbeth, Viața e vis...* Veniți înapoi!...

Foile se înălțau și cădeau peste el, împresurându-l. Brusc, zgomotul ca un geamăt al ușii de la vestiar îl obligă să rămână nemișcat. Toate lumânările se stinseră dintr-odată, și salonul se cufundă în beznă. Când fu gata să plece, strigă:

— Sunteți mai bună ca mine, iubită doamnă! Zău că sunteți, fir-ar să fie!

Coborî scările, târându-și pelerina pe treptele de mozaic, până ajunse la portalul impunător.

— Și n-a scos niciun cuvânt, târfa! strigă furios.

Ecolul vocii lui răsună pe sub bolți până se stinse.

63

Să se ducă sau să nu se ducă? Era marea lui dilemă.

Lívigo stătea de ceasuri întregi în camera de deasupra anticariatului, analizând posibilitatea de a o vizita pe Doamna Înlăcrimată.

Ultimele scrisori pe care i le strecurase pe sub ușă lăsau subtil să i se înțeleagă intențiile. Dacă era inteligentă – și era convins că era –, trebuia să știe că petalele trimise conțineau un mesaj.

Luă o foaie de hârtie și, așa cum mama îl învățase să facă atunci când îl încerca vreo îndoială, trasă în mijloc o linie verticală, despărțind-o în două.

În partea stângă va scrie de ce să se ducă; în dreapta, de ce să nu se ducă.

Începu cu stânga.

De ce să se ducă:

1. Voia să verifice ce se spunea despre ea la Harry's Bar.

2. Îl încânta ideea de a o cunoaște pe femeia care-i avea la picioare pe toți bărbații din Florența.

3. Se plictisea de groază, și vizita aceea putea fi un amuzament.

4. Era singur.

5. N-avea nimic de pierdut, și poate mult de câștigat.
6. De multă vreme nu mai văzuse de aproape trupul unei femei.
7. I-ar fi poate de folos să-și dea seama că trăiește.
8. Simțea nevoia să se știe capabil s-o supună pe străina aceea pe care toți o socoteau invincibilă.
9. Voia să-și învingă timiditatea bolnăvicioasă.
10. Voia să-și pună la încercare bărbăția.
11. La cei cincizeci și nouă de ani ai lui, nu mai avea nimic de pierdut.
12. Ca s-o contrazică pe mama, care ar fi crezut că săvârșește un păcat.
13. Pentru că avea chef să nesocotească toate regulile de cuviință și bune maniere.

După ce scrisese argumentele care-l îndemneau să se ducă, trecu la partea din dreapta și scrisese cu vechiul lui stilou.

De ce să nu se ducă:

1. Pentru că îi plăcea mult femeia care-i vizita anticariatul.
2. Pentru că era convins că, ducându-se, ar simți că-i este infidel.
3. Pentru că s-ar expune să fie cercetat de o necunoscută care, pe deasupra, nu vorbea.
4. Pentru că, dacă îi plăcea, era sigur că n-o să poată obține nimic de la ea.
5. Pentru că femeia aceea poate că se juca cu toți.
6. Pentru că risca să-i placă prea mult.
7. Pentru că la cei cincizeci și nouă de ani câți avea putea fi ridicol.
8. Pentru că, după toate probabilitățile, putea să-și bată joc de el.

După ce citi cu atenție, făcu bilanțul argumentelor pro și contra și ajunse la concluzia că se va duce. Va

continua să-i strecoare pe sub ușa scrisori și se va pregăti pentru ziua întâlnirii.

Mai trebuia încă să-i trimită petalele cu literele E, R și 1, și numărul 7. Ora avea să fie cea hotărâtă de ea: douăsprezece fix, la amiază.

Mai avea de scris încă patru scrisori.

64

Ziua: Sâmbătă

Locul: Șoseaua de la Arezzo la Roma

Ora: 11 dimineața

Starea de spirit: neliniște și tristețe.

Frigul îi biciuia mai departe zilele; i se vâra în gropile negre ale sufletului și îngheța fără cruțare micii lăstari de speranță ce începuseră să se ivească. Roade moarte înainte de a se pârgui. Ea continua să simtă imperioasă necesitate de a evoca amintirea fetei ei și a ultimei priveliști pe care o văzuseră poate ochii ei neastâmpărați.

A parcat pe drumul care ducea la casa părăsită, și-a înfășurat fularul în jurul gâtului, a luat buchetelul de violete pe care-l cumpărase de dimineață devreme din piața Sant'Ambrogio și s-a dat jos din mașină.

Vântul urla trist, înfiorând câmpul și prefăcând locul acela neprimitor într-un cimitir anonim. Călcând pe pietriș, o năpădi iar simțământul de vinovăție și, odată cu el, îi reveni propria-i imagine speriată, în uniformă de liceană, atât de neînsemnată față de atotputernica imagine a lui Hristos sângerând din capelă; lovindu-se cu pumnul în piept, în timp ce își făcea rugăciunea care începea cu „din vina mea, din vina mea, din vina mea cea mare”...

Din pricina asta nu mai erau în viață. Din vina ei. Ea fusese vinovată de moartea lor. Adormise la volan.

Încercă să reconstituie în minte ultimele minute înaintea ciocnirii. Oprise mașina ca s-o acopere cu pătura pe Chiara, care dormea obosită pe bancheta din spate și, făcând gestul acesta, îi spusese lui Marco să se odihnească

fară grijă, deoarece se simțea în mare formă să conducă. Apoi, căldura din mașină o învăluisese într-o îmbrățișare plăcută.

O răzbise narcoza, greutatea pleoapelor, lupta cu somnul și, în cele din urmă, trecerea în altă dimensiune. Disparația reflexelor și a stării de conștiință. Șirul de furnici cățărându-se pe leagăn, îndreptându-se spre capul ei spre a-i devora creierul: veșnicul coșmar care din momentul accidentului dispăruse. Și apoi bum!!! Blestemata deșteptare care o făcuse să treacă de la tot la nimic. Dumnezeu!!!

Ajungând la copac, schimbă florile ofilite și îmbrățișă trunchiul bătrân.

Parcă-și îmbrățișa fetița, parcă-l îmbrățișa pe Marco: voia să simtă pentru o clipă că golul brațelor ei devine plin. Tot ce posedase vreodată cu adevărat se concentrase acum în spațiul acela. Făcând acel gest, îmbrățișa viața; ultimele amintiri și gemete ale celor care fusese familia ei. Nu voia să-i piară din memorie, din unicul loc unde existau acum. Simți iar în gât nodul acela dureros și strigă din răspuțeri:

CHIARAAAAA!!!

Numele țâșni grav de pe buzele ei, deschizându-și aripile uriașe, prefăcut într-un minunat vultur alb care tăie în două peisajul și zbură cu literele-i sonore peste coroanele copacilor, peste suprafața înghețată a râului, până-și croi drum cu lumina sa prin desișul de nepătruns al pădurii. La strigătul ei sfâșietor, se înfiorară viile, măslinii, brazii și chiparoșii.

Când vocea i se stinse, rămase impasibilă, cu brațele în jurul copacului, îndeplinind acea absurdă ceremonie a absenței, până când picioarele îi fuseră pătrunse de frigul de gheață al pământului. Atunci se depărtă de trunchi, îi întoarse spatele și începu să urce colina, cu ochii ațintiți în pământ, căutând printre pietre și frunze uscate vreo urmă; altă dovadă care să-i spună ceva.

Ultima oară când fusese acolo, descoperise, departe de clădirea principală, o căsuță ce părea să fi fost magazia unde odinioară se țineau uneltele pentru muncile câmpului. După ce cercetase totul în jur, îi mai rămăseseră puține de făcut, bunăoară să arunce o privire înăuntru. Dacă găsisse la râu panglica albastră, era posibil să mai fie ceva.

Cu cât înainta, locul acela părea că se îndepărtează. În cele din urmă, după ce merse destul de mult, se pomeni în fața unui grilaj ruginit. Ajunsese. La mijloc, un lacăt spart atârna de un lanț rupt.

Magazia era cufundată în întuneric și răspândea un iz de umezeală râncedă. Dădu la o parte verigile rămase și deschise grilajul, în clipa aceea, zeci de lilieci îi biciuiau fața, căutând să iasă, orbi și înnebuniți, țipând fără încetare; aripile acelea lipicioase, zburătăcind peste fața ei, îi stârniră o scârbă cumplită. Îi dădu la o parte și intră. Nu știa unde călca și nici încotro se îndrepta. Nu putea vedea absolut nimic.

După câteva minute, când ochii i se obișnuiră cu bezna, începu să deslușească niște forme care se prefăcură în lopeți, sape, târnăcoape, coase și roabe. Totul era murdar și părăsit.

Continuă să caute. Pe perete, înfășurate în plase de păianjeni, atârnavă o secure, o seceră și niște foarfeci, unelte de curățat copacii, de tăiat și de cules; coșuri mari și salopete de lucru destrămate care mucegăiau. Și în mijlocul aceluia vâlmășag, o fereastră minusculă cu obloanele trase. Le deschise, și razele soarelui îi bătură în ochi și luminară un uriaș balot de paie, un scaun de răchită și un soi de cufăr vechi. Ce strălucea oare în paie, reflectând lumina? Părea o monedă.

Se apropie și, lăsându-se pe vine, descoperi ce era. O cataramă; catarama de la...

Un pantofior negru de lac!

Era miezul nopții și, în ciuda frigului, pe Ponte Vecchio se mai plimbau câțiva turiști.

Stând sub bustul lui Benvenuto Cellini, un grup de studenți cânta *La canzone di Marinella*, pe când alții beau bere și râdeau.

După ce descoperise pantoful, Ella se simțea mai tulburată ca oricând. Ieșise să ia aer, sforțându-se să se liniștească, fiindcă gândurile nu-i dădeau pace.

Se apropie de parapet să vadă cum bezna se întinde încet-încet peste Arno, și în clipa aceea descoperi pe piatră sute de inscripții care promiteau dragoste veșnică. Inimi încadrând inițiale, cuvinte de disperare și jurăminte încălcate încărcau balustrada cu povara iubirilor nefericite.

Petrecu un răstimp citindu-le. Câte cuvinte mai rosteau oamenii când erau îndrăgostiți și câte când sufereau din dragoste! Uitându-se la ele, își dădu seama că erau la fel. Aceeași cantitate de iubire și de ne iubire. Socoteala era bună, zidul stătea mărturie.

Dragostea și suferința din dragoste aveau ceva în comun: amândouă se înfiripau în inimă și izbucneau fără să treacă prin cuget. Rămase cu ochii la o inimă care ieșea în evidență față de celelalte; era pictată cu verde, și în mijloc avea două inițiale cu roșu, M. Și M., și cuvântul ÎNTOTDEAUNA. De ce oare nu desenase niciodată cu Marco vreo inimă?

Jos, clădirile se reflectau șerpuitoare pe fundalul întunecat al apei; un du-te-vino de lumini, mișcându-se domol într-un balet studiat și uniform.

Pe când stătea și se uita, o lumină aurie se ivi de sub pod. O gondolă iluminată cu două torțe despărți în două apele, și ecoul unui glas sublim îi făcu pe tineri să tacă. Îl recunosc. Era vagabondul recitând Divina Comedia, acompaniat de notele triste ale unui violoncel; strofele erau din Purgatoriu:

*L'anime che și fuor di me accorte, per lo spirar,
ch'i'era ancora vivo, maravigliando diventaro smorte.*

E come a messenger che porta ulivo tragge la gente per udir novelle, e di calcar nessun și mostra schivo.

Băgând de seam-apoi cu toții cum îmi suflă gura și că-s viu adică, de-uimire multă-ngălbenir-acum.

Precum pe lângă un sol ce-oliv ridică se-ndeașă toți s-aud-o noutate și-a fi strivit nici cui nu-i este frică⁴¹

— *Signora* fără nume! strigă cântărețul când o descoperi pe pod. Haideti, vă invit la o plimbare pe Arno. E ora magică în care toate fantomele dorm. Veniți!

— Mulțumesc, nu pot.

— Ce vă împiedică?... Sau cine?

— N-am che...

Tenorul o întrerupse.

— Nu trebuie s-aveți nimic.

— Nu po...

— Nu, nu, nu... întotdeauna spuneți „nu”? Acum înțeleg de ce păreți atât de tristă. Ați lăsat să se cuibărească înăuntrul dumneavoastră acest „nu”, iar umbra acestui cuvânt e prelungă. Surghiuniți-l odată pentru totdeauna sau o să sfârșească paralizându-vă.

Ella privi râul. În câteva secunde, se acoperise cu o mantie de ceață care înghițea hulpav lumini, umbre și sclipiri. Totul dispăruse; până și oglindirea torțelor. Nu putea vedea nici măcar barca.

— *Signora*, deși nu mă puteți vedea, sunt aici.

Vocea deschise o brazdă prin negură și se înălță pură.

— Vă rog, vreau să fiu singură.

— Sunt convins că nu vreți cu adevărat.

— Vă rog...

— N-am de gând să mă mișc de-aici până nu veniți.

41 Dante Aligheri, *Divina Comedie. Purgatoriul*, traducere de George Coșbuc, ed. Cartea Românească, 1924

Când m-au prefăcut cu toții într-o ființă invizibilă, dumneavoastră v-ați uitat la mine. Mi-ați dăruit ceva, și eu vreau să vă fac cinste cu tot ce pot să vă ofer: o plimbare și vocea mea. Așa încât, dacă nu veniți, o să încep să strig și vă avertizez că n-o să tac. Număr până la zece. Unu, doi, trei, patru...

— Bine; ați câștigat.

Se hotărî să coboare. Podul se golise, și singurătatea era absolută. Din grupul de studenți nu mai rămăsese decât unul care fuma. În depărtare, clopotele unei biserici bătura de unu, și un câine le răspunse lătrând. Niște scări de piatră o duseră la arcade, unde gondola o aștepta.

Văzându-i pe cei trei bărbați - gondolierul, violoncelistul și cântărețul - învăluiți în ceață, în mijlocul unei bărci care plutea într-un nor, se gândi că toate acestea nu existau. Îi zâmbiră toți trei cu dinții lor mâncați de carii, iar ea îi găsi frumoși.

— *Buona notte, principessa*, spuseră ei la unison. Viaggeremo al di sopra dell'acqua e la vita. Non *dev'essere preparata*. *Dica solo di sì*⁴²

„Să călătorească pe deasupra apei și a vieții...?” își zise.

— Da, da, da.

Se urcă în barcă și se lăsă purtată de sunetul monoton al vâslei intrând și ieșind din apă. Aerul dens al nopții, acordurile răgușite și triste ale violoncelului și vocea tenorului erau ca un balsam pentru sufletul ei.

Deși frigul o împresura ca un giulgiu, înăuntrul ei simțea o căldură învăluitoare. N-o chinuia niciun glas; Cealaltă era departe.

Zgomotul acela lăuntric bătea în retragere, dându-i un răgaz. Preț de o clipă, amintirile o lăsară în pace. Și dacă mai erau totuși lucruri pentru care merita să trăiești, necunoscute încă de ea? Și dacă, precum cei trei, devenea

42 Bună seara, prințesă... Vom călători pe deasupra apei și a vieții. Nu trebuie să fiți pregătită. Doar să spuneți da. (în italiană, în original)

altă ființă rătăcitoare în noapte? Unde era pacea?

Trase adânc aer în piept. Clipa aceea magică se spulbera. Umbra chinurilor puse iar stăpânire pe ea. Vagabondul își dădu seama.

— Vă vine greu să stați aici, nu-i așa? Mintea ne joacă mereu feste. Când vede că putem fi fericiți, recurge la strategia de a ne face să ne simțim inferiori. Ceva îți spune că nu ești atât de deosebit încât să meriți un moment de bucurie și ești coplesit de remușcări.

Ella își încheie mantoul; simțea cum umezeala râului i se cățara pe picioare. Se înfioră; avea nevoie de o băutură.

— Credeți că sunteți singura care suferă, dar nu-i așa. Durerea face parte din ființa omenească. Uneori, avem nevoie s-o simțim pentru a recunoaște contrariul ei. Dacă n-ar exista întunericul, am ști să distingem lumina? E cu puțință ca o existență fără spaime să semene mai degrabă cu o moarte în viață.

— Nu știți ce spuneți.

— Ba știu ce spun. Orice durere se vindecă, până și cea mai groaznică. Vi-o pot vedea încă pe a dumneavoastră în ochi. Cicatricea aceea despre care v-am vorbit când v-am cunoscut; acum văd, pe deasupra, și teamă.

— Vedeți prea multe.

— Spuneți-mi, de ce vă e teamă?

Ella rămase câteva secunde în tăcere.

— De visat. Există visuri care inspiră o teamă cumplită.

— Niciun vis nu inspiră teamă, doamnă. Ele sunt salvarea noastră. Mai ales dacă le lăsăm să facă parte din realitatea noastră.

Cum ar putea include în viața ei coșmarurile care o chinuiau? Bărbatul acela nu știa ce fel de visuri avea ea. Îl privi în ochi și se pomeni cu ceva ce nu mai văzuse de mult timp: iluzie.

— Ascultați-mă bine: visul care sperie cel mai tare e să te încumeți să trăiești. Nu există altul care să-l întreacă; iar pe acesta îl avem toți. Dacă eu n-aș visa în fiecare zi că-

mi inventez realitatea, de multă vreme aş fi fost sub pământ.

Violoncelistul începu să cânte o melodie tristă şi frumoasă care îi încălzi sufletul. Clădirile se oglindiră iar în Arno. Gondola avansa încet, risipind dărele de lumini care se întindeau alene. Vocea vagabondului se înălţă impunătoare în noapte cântând aria *Nessum Dorma*.

Când erau gata să ajungă la Ponte all'Indiano, barca intră în alt nor de ceaţă şi dispăru.

66

Plouase toată ziua, şi cerul începea să se lumineze. Ultimii nori mari se colorau în roşul stins al serii. Pe când Ella se îndrepta spre vechiul anticariat, un cer ca vinul roşu se lăsa peste oraş, ameţindu-l cu parfumul de trandafiri şi violete.

Petrecuse ziua la academie, restaurând un roman căruia îi lipsea un capitol întreg, cel mai important, unde se lămurea enigma care se insinua în paginile de la început.

Deşi normele de restaurare impuneau să nu adaugi şi să nu scoţi nimic din ce aparţinea operei, Ella se tot gândea cum să facă spre a întregi naraţiunea. O ademenea ideea de a rescrie paginile dispărute, chiar dacă ştia că povestea putea s-o apuce pe alte făgaşe. Era un roman de dragoste şi ură în care amanţii, ştiindu-se descoperiţi, se întâlneau în pădure pentru a pune la cale uciderea soţului şi a soţiei şi apoi fuga.

Merse pe malul fluviului, şi pe drum văzu, de-a lungul balustradei de fier, zeci de lacăte ce atârnavă ca nişte ciorchini. După tradiţie, îndrăgostiţii trebuiau să le lase închise undeva cât mai aproape de Arno şi să arunce cheia în apă, pentru ca dragostea să dăinuie veşnic. Fiecare avea pictate inimi şi, cum mai văzuse şi pe parapet, cuvântul *totdeauna*. Dacă acest cuvânt avea aceeaşi forţă ca

niciodată, de ce nu erau și lacăte cu acest cuvântul *niciodată*? Dădu peste o pereche de bătrâni ținându-se de mână care, după ce înfăptuiră ritualul, aruncară cheia în apă. Vru să se lase și ea în voia iluziei și preț de o secundă gândul îi zbură la anticar.

Ajungând aproape de Piazzale degli Uffizi, aproape că se ciocni de un turist care căuta un monument. Îi indică drumul și o luă pe via Vacchereccia, înspre Mercato Nuovo.

Se îndrepta spre vechiul anticariat copleșită de o senzație ciudată; un fel de neastâmpăr plăcut pe care nu-l putea recunoaște, un cânt sclipitor ce-i lumina bezna. În clipa în care bărbatul acela își ațintise ochii asupra ei, se simțise vie. Senzația aceea îi alunga groaza. Oare îl idealiza? Era cu puțință să se gândească la mâinile lui, să-și imagineze o mângâiere, atingerea buzelor lui, când nici măcar nu schimbase patru fraze cu el?

Din seara în care-l văzuse la Harry's Bar, își schimbase părerea despre el. Nu era o ființă cenușie, cum îl considerase la început. Era un solitar, ca și ea, care-și alina singurătatea cu scrisorile altora. Distanța dintre ei doi nu era atât de mare. Amândoi căutau în cuvinte o companie.

Abia aștepta să ajungă. Acum, pe lângă plăcerea de a răsfoi comorile îngrămădite pe rafturi, o însuflețea și dorința de a vedea dacă în pupitrul vechi era ceva pentru ea.

Ajunse la anticariat cu nerăbdarea în suflet și sună. În timp ce aștepta, se uită pe geam și pentru prima dată văzu printre mese un bătrân încovoiat care cerceta amănunțit un codice uriaș. Nu întâlnise *niciodată* pe nimeni de când tot venea aici. Ca și cum locul acela exista numai pentru ea.

Se uită la ceas. Anticarul întârzia să apară. Sună din nou și chiar în clipa aceea ușa se deschise. Nu-l văzuse coborând și apropiindu-se.

O aștepta cu aceeași expresie de totdeauna.

Costumul bleumarin fără o cută, vesta închisă, bine bărbierit, impasibil și cu boarea aceea rece care-l înconjura. Deși o privise în restaurant, ea nu observă nicio schimbare... sau poate că da? Frigul ce i se desprindea din trup era mai blând?

— Îmi pare rău că am insistat, îi spuse, scuzându-se. Soneriile sunt groaznice. Nu v-am văzut când ați coborât.

El tăcu. Cu toate că nu-i răspunse, ea continuă:

— Acum câteva seri, ne-am întâlnit. Vă duceți adesea la Harry's Bar?

Bărbatul se uită din nou la ea cum o făcuse în seara aceea; ochii lui electrizanți se adânciră în ai ei, și Ellei i se păru că deslușește în strălucirea aceea stranie o sclipire de frică. De ce nu-i vorbea? Mai încercă o dată:

— Îmi place anticariatul dumneavoastră. Îmi imaginez că aveți o adevărată comoară.

Anticarul nu se clinti; totuși, în ciuda muțeniei, ea își dădu seama că se bucura s-o vadă.

— Pot să trec? îl întrebă.

El încuviință dând din cap și, fără să aștepte ca ea să înainteze, îi întoarse spatele și dispăru pe coridor. Chiar atunci bătrânul care se preumblase prin anticariat plecă. Rămâneau iar numai ei doi.

Păși printre coloanele de cărți, în întunericul ce începea să se deseneze pe jos. O luă spre dreapta și se opri în fața raftului ei favorit, uitându-se într-o parte la pupitru. Lumina palidă a lumânărilor reliefa orhideea din călimară. Floarea își pierduse treptat culoarea albă, și acum petalele păreau de un roșu aproape sângeriu.

Căută printre cărți volumul *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec de deznădejde* pe care-l răsfoise ultima oară, dar nu-l găsi. Își dădu atunci seama că avea să-l descopere, cu siguranță, în pupitru. Îl căută cu ochii pe anticar, dar nu văzu nimic. Chiar și așa, n-avea nicio îndoială: prin beznă, ochii aceia negri o urmăreau.

Înainte de a se apropia de micul birou, făcu o ultimă încercare: luă de pe raft *În căutarea timpului pierdut* de Marcel Proust și zăbovi răsfoindu-i paginile, pentru ca el

să ia aminte. Dacă într-adevăr o observa, data viitoare avea să găsească volumul în pupitru.

Se așază și ridică ușurel capacul, temându-se parcă să nu scape de acolo o ciocârlie. O împresură o aromă de mare și de asfințit și auzi zgomotul blând de valurilor și pescăruși îndepărtându-se și revenind ritmic. Înăuntru era o ilustrată veche cu un asfințit purpuriu în Isla Negra⁴³

și, sub ea, ediția din 1924 a cărții *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec de deznădejde*, deschisă la poemul numărul 12.

*Pentru inima mea de-ajuns e al tău piept,
Și aripile mele pentru a ta libertate.
Iar de pe buze mi se înalță la cer
Toate câte-ți dormeau în suflet.*

*În tine e iluzia de fiecare zi.
Te pogori precum roua pe corole.
Tu prin absență distrugi zări
Într-o veșnică fugă precum valul.*

...

...

Poemul continua și se termina cu ultima strofa:

*Ești primitoare ca drumul cel bătut
Dăinuie-n tine ecouri și voci triste.
Eu m-am trezit adesea și fugind am văzut
Acele păsări care-ți sălășluiau în suflet.*

Duse ilustrata la nas și o miroși. Aromă de salpetru

43 Insula Neagră, loc pe coasta Pacificului în Chile, la sud de Valparaíso, unde marele poet Pablo Neruda, autorul volumului *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec de deznădejde*, premiul Nobel pentru Literatură, a avut o casă mult îndrăgită, cu vedere la ocean.

se desprindea ușor. O apropiere de ureche și simți că înăuntrul ei, ca într-un ghioc, erau cuprinse toate zvonurile oceanului. O întoarse și dădu peste o frază scrisă la mașină:

*Ce mult te simt a mea visurile-mi solitare*⁴⁴

Era limpede că prin aceste rânduri îi vorbea. Tot ce spunea, fiecare paragraf subliniat, totul i se adresa ei. Pentru a-i grai, împrumuta cuvintele altora. Era încredințată că, de nu i-ar fi auzit o dată glasul, ar fi putut jura că e mut.

Atunci, dacă putea să vorbească, de ce nu-i răspundea?

Încercă să-și aducă aminte de acea singură dată când îi vorbise. Ce i-a spus? Ahhhh, da! își amintea. Au vorbit despre întâlnirea lor pe Via Maggio. El o întrebase dacă profesorul Sabatini e soțul ei și, aflând că nu, amuțise; doar atât. Apoi a fost imposibil să-i mai smulgă vreo silabă.

Cum era vocea lui? Căută în arhivele memoriei și-i ajunse intactă. Era inversul lui: primitoare și caldă. Dorea s-o audă iar.

Să-i scrie oare ceva? Ce-ar fi să-i răspundă cu alt text, din aceeași carte?

Luă semnul de mătase dintre pagini și, după ce citi câteva poeme, alese dintre toate douăzeci pe cel cu numărul 17.

67

În căutarea timpului pierdut, de Marcel Proust. Ce-ar putea să-i placă oare?... Episodul cu madlena de la cafea? Nu, era prea cunoscut. Își potrivi binoclul, dar, chiar și așa, nu putu distinge pagina pe care ea o citea în momentul acela. Căută în colecția lui de lupe și binocluri

⁴⁴ Vers din *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec de deznădejde* de Pablo Neruda

telescopul cumpărat cu ani în urmă la o licitație; se spunea că aparținuse lui Simon von Utrecht, căpitanul escadrei Ligii Hanseatice împotriva piraților, și avea o putere capabilă să scoată la vedere până și porii hârtiei. Și-l puse la ochi și-l îndreptă spre carte. Se uită la numărul paginii și-l notă pe o hârtie. Apoi se hotărî s-o cerceteze pe ea. Descoperi că avea o aluniță pe gât; purta părul strâns într-o coadă ce-i cădea pe ceafă cu naturalețe. Se așezase și ridica plicul de pe micul birou. Ochii îi exprimau uimire, gura îi zâmbea.

Era ca și el; știa să aprecieze lucrurile.

Ei, solitarii, erau o rasă aparte. Aveau darul de a vedea invizibilul. Majoritatea lor, din lipsa unei tovărășii, își dezvoltau capacitatea de a se emoționa și a percepe. De câte ori fugise el după o pagină răzleață, văzând-o cum se prefăce în pasăre dusă de vânt? Toate lucrurile își aveau propriul lor suflet.

Frunzele, pietrele, o conservă de pe jos, o pungă goală, un pahar spart, o sticlă uitată la un colț de stradă, stâlpii cu firele de electricitate, ferestrele deschise, un pat desfăcut, o înghețată topită. În spatele fiecărui obiect exista o istorie. Ochii celor care le observau aveau puterea de a le da viață.

Ea și el știau să găsească într-un poem ceea ce ascundeau tăcerile, spațiile albe. Majusculele și minusculele, punctul, punctele de suspensie, virgulele. Adjectivele și substantivele; muzica verbului.

O văzu mirosind ilustrata, ducând-o la ureche, închizând ochii și zâmbind. Și-o imaginea copilă, fugind cu pletele-n vânt și râsul neprihănit și sonor. Frumoasă în nevinovăția ei plină de proștețime.

Niciodată nu reușise să se uite îndeaproape la vreo fetiță, și cu atât mai puțin să se joace cu ea. Mama nu-i dăduse voie.

El era „copilul sfânt” și nu-și aparținea. Era darul lui Dumnezeu după treisprezece ani de sterilitate, așteptare și rugi fierbinți, care în semn de recunoștință trebuia să se

întoarcă la Domnul. La urma urmelor, era un dar de împrumut.

Încă dinainte de a se naște, fusese menit să nu fie ce și-ar fi dorit el; intențiile mamei îi apăsaseră ca o povară umerii micuți. De cum și-a deschis ochii de copil venit pe lume la șapte luni, în camera aceea lugubră văzuse crucifixul pe care avea să-l poarte veșnic atârnat la gât și, mai târziu, atârnat de suflet.

Voia acum ca viața să-i dea înapoi ce-i luase: partea cea mai bună din el însuși. Partea care fusese prizoniera unei promisiuni străine de el: cea pe care i-o smulsese teama de maică-sa.

Întoarse telescopul spre pupitru și-l îndreptă spre orhidee. Mai avea foarte puțin și se colora toată în roșu; când se va întâmpla asta, va fi în stare să-i vorbească?

Continuă s-o spioneze. Îi ghici întreaga suferință. Femeia aceea fusese mamă și soție; așa citise în ziarul vechi; era deci copleșită de o dublă pierdere. Când vor sta de vorbă, când vor deveni prieteni, îi va putea vorbi despre asta? Cei care plăsmuiau povești despre suferință, îndoieli și bucurii, simțeau oare asemenea celorlalți muritori? Iar ea, în afară de revolver, ar putea vedea altă ieșire? Scriitorii erau și ei făcuți din carne și suflet?

Se mișcă; o urmări cu telescopul. Acum deschidea iar cartea lui Neruda. Se ridică în picioare și-i acoperi tot câmpul vizual. Nu reuși s-o mai spioneze. După cinci minute, plecă.

Așteptă până auzi cum se închide ușa și coborî scările.

Ajungând jos, pe pupitru îl aștepta volumul de versuri deschis la poemul numărul 17.

68

*Cugetând, încurcând umbre-n singurătatea adâncă.
Și tu ești departe, ah!, mai departe ca oricine.
Cugetând, slobozind păsări, spulberând imagini,*

dând uitării lumini.

Clopotniță în ceață, departe te-nalți, sus!

*Sufocând jeluiri, sumbre nădejdi măcinând, morar
taciturn, cu fața-n jos, noaptea te surprinde departe de
oraș.*

Prezența-ți mi-e străină, de parc-ar fi un lucru.

Gândesc, îmi revăd viața de dinaintea ta.

Viața mea dinainte de nimeni, viața mea aspră.

...

...

...

Cugetând, dând uitării lumini în singurătatea adâncă.

Cine ești oare tu, oare cine?⁴⁵

69

Era gata să adoarmă, când le auzi. Veneau spre ea. Un zumzet înnebunitor, ca acela al unor uriași scarabei negri ce zburau pe străzile din Cali după furtună, și apoi zăceau grămadă prin rigolele de pe bulevardul Roosevelt.

Nenorocirea de care se temea atâta îi sfredelea timpanele. Nu erau scarabei; erau glasuri vorbind, strigând, învălmășindu-se, poruncindu-i, șoptindu-i fraze pe care nu reușea să le înțeleagă sau nu voia să le dea ascultare. Printre ele, vocea Chiarei și a lui Marco, a tatei și a mamei, a blestematului de bunic și a Celeilalte.

Ea le implora să tacă, s-o lase în pace, fiindcă simțea nevoia să doarmă, dar n-o luau în seamă.

Se strădui să le reducă la tăcere cântând - „cine cântă chinu-și înspăimântă” îi spunea mama -, la început încet și apoi mai tare, însă nu izbuti. Știa că, dacă se adâncea în hăul negru al somnului, o vor mânca, și trebuia să aprindă lumina. Încercă să-și ridice brațul, dar n-o

45 Pablo Neruda, *Douăzeci de poeme de dragoste și un cântec de deznădejde*

ascultă. În sfârșit, după un efort istovitor, reuși să apese butonul veiozei de pe noptieră și, când lumina scaldă camera, glasurile pieriră.

Cu toate că îi înghețaseră și mâinile, și picioarele, se ridică learcă de sudoare. Se duse la baie și-și dădu cu apă pe față, evitând să se privească în oglindă de teamă să nu o întâlnească pe Cealaltă. Deschise minibarul și, ca un automat, scoase votca. Sună la recepție și ceru o frapieră cu gheață. Așteptând să i-o aducă, desfăcu dopul și bău din sticlă o înghițitură. Lichidul îi alunecă pe gât cu furie, arzându-i stomacul gol. Ieși pe balcon, așa dezbrăcată, și frigul nopții o făcu să se dezmeticească.

Orașul era cufundat într-un somn plăcut. Pe un cer ca petrolul, silueta cupolei de la biserica San Miniato al Monte se profila în zare nedeslușit, ca un uriaș fără ochi. Totul respira pace; o lună crescândă surâdea, plimbându-se pe vârfuri pe acoperișuri. Se rezemă de balustradă și simți chemarea fluviului. Se așeză pe balustradă și se legănă în joacă. O fracțiune de secundă, avu senzația că putea s-o facă; era ușor, doar să-și încline înainte greutatea corpului. O voce sibilinică îi șopti la ureche: „Nu te opri, o să fie minunat; e doar un zbor. Marele și unicul tău zbor”. O recunoscuse. Era Cealaltă; încerca s-o înșele, adoptând un ton ademenitor. Chiar atunci, când era pe punctul de a se lăsa să cadă, auzi soneria și o voce care o striga:

— Doamnă Ella, v-am adus gheața. Sunt Fabrizio...

Vraja se destrămă. Arno curgea mai departe acolo jos, așteptând-o cu brațele deschise.

— Doamnă Ella...

Plecă de pe balcon și se îndreptă spre ușă.

— E o noapte minunată, spuse portarul, lăsând frapiera cu gheață pe masă. Nu credeți?

Ea dădu din cap în semn că da.

— Ce păcat că numai noi, cei care suntem treji, ne putem bucura. De multă vreme nu mai apărea luna.

— Pot să vă întreb ceva?

— Bineînțeles, doamnă.

— Cum eram eu?

— Scuzați-mă, trebuie să fiu tare greu de cap; nu vă înțeleg.

Ella repetă.

— Cum eram eu... înainte?

— Înainte de ce...?

— Când am venit prima oară. Dumneavoastră sunteți singurul care a mai rămas din perioada aceea.

— Magnifică, doamnă. Erați magnifică, o privi cu compasiune, și continuați să fiți, fără îndoială. Deși din respect nu v-o spunem, vreau să știți că aici sunteți tare iubită.

Ella îi mulțumi.

— Vreți să mai stau o clipă? Jos totul e în ordine. Dacă vreți...

— Nu e cazul.

— Uneori, nu știm să cerem companie; credem că dacă o facem suntem slabi. Doamnă Ella...

— Da?...

— Vă simțiți bine?

Ea dădu din cap și deschise ușa.

— Noapte bună, Fabrizio!

Portarul ieși, dar, înainte de a dispărea în lift, îi aruncă o privire și-i zise:

— Să știi să ceri înseamnă să ai curaj. Așa-mi spunea adesea bunica.

Îndată ce omul plecă, se duse la dulap, căută pachetul trimis de mama și reciti scrisoarea. Simți o tresărire de nostalgie. I se făcu dor de mirosul de ceapă al mâinilor ostenite să tot gătească și de atingerea cuverturii peste trupul ei în întuneric: singura mângâiere de care-și aducea aminte. De ce o învinovăța pe mama de cele întâmplate? Pentru că era vinovată, fir-ar să fie!; pentru că nu-și dăduse seama; pentru că nu-i purtase de grijă cum ar fi trebuit; pentru că, atunci când și-a învins frica și i-a spus, a făcut-o mincinoasă. Să inventeze monstruozitatea aia despre bunicul! Ce imaginație bolnăvicioasă avea fetița! Pentru că, atunci când a făcut iar pipi în pat, în loc

să înțeleagă că se întâmpla ceva cu ea, a silit-o să-și care în curte salteaua, stârnind râsul surorilor, pentru că o pedepsea întruna din orice și o înclua în camera aceea îngrozitoare.

Împături scrisoarea și deschise sertarul unde păstra cele două pagini din vechiul jurnal. Le scoase și le întinse pe masă. Căută un pahar, îl umplu cu gheață și își turnă puțină votcă.

Bău o înghițitură zdravănă și se apucă să le cerceteze, încercând să găsească alt indiciu în afara faptului că scrisul era al aceleiași persoane.

Foaia trimisă de mama avea desenat în mijloc diamantul albastru, și înjur erau rândurile disperate ale amantului care tânjea din dragoste.

Cea pe care i-o dăduse profesorul Sabatini avea particularitatea de a fi aproape invizibilă la lumina zilei, deși ea cunoștea foarte bine cuvintele pe care le ascundea. Descoperise acolo și fraza cu care L. își încheia scrisorile: „... singurul viitor ce ne rămâne, enigmatică doamnă, este prezentul”. Acum o intriga, neîndoios, mai mult decât conținutul jurnalului, legătura pe care L. putea s-o aibă cu acesta.

Nu știa ce putea face cu povestea aceea care nu era a ei cu adevărat; era proiectul eșuat al tatălui ei, și lui nu-i datora absolut nimic. În anii adolescenței ei, avusese grijă să-i repete până la saturație: ea venise pe lume din greșală, dintr-o neglijență; o scăpare în momentul în care trebuia să dea înapoi. O lăsase însărcinată pe maică-sa și se născuse ea. E adevărat că îi dăduse viață, în silă, dar ea nu i-o ceruse și nici nu și-o dorea.

Îi lipsea esențialul ca să caute mai departe jurnalul pierdut: elanul. Pe deasupra, mai era ceva mult mai important, care nu-i dădea pace zi și noapte: să afle dacă fetița ei mai era în viață, înainte de a lua hotărârea de pe urmă. Era convinsă că jurnalul acela nu-i va reda interesul pentru viață. Cariera ei ca scriitoare încetase; nu mai avea încredere în propria forță creatoare. Nu mai știa să născocască povești. O pagină albă nu trezea în ea decât

imaginea cearșafului cu care, la morgă, aveau să-i acopere trupul gol însângerat.

Tot ce avea limpede în minte era că nu mai putea trăi, dar nici nu știa să moară. Îi era cum nu se poate mai limpede.

În alt moment, paginile acelea ar fi dat naștere unei cărți însemnate. I se făcu dor de timpurile de odinioară, când dintr-un gest sau o știre perimată fusese în stare să creeze un roman.

Luă în mână foaia veche și, preț de o clipă, se strădui să gândească. Își imaginează mâna fină a celei care o scrisese, trupul înclinat în efortul interzis de a copia scrisoarea iubitului, diamantul atârându-i de gât, corsetul strângându-i sânii, respirația agitată, cascada pletelor lungi curgându-i pe spate, fereastra deschisă pe unde fugise el și vâlul perdelei unduindu-se în vânt. Un mesaj de adio. Frumoasa fată, încă simțind în așternut căldura trupului iubitului. Ce minunat ar fi fost să înceapă romanul astfel:

„Adormiseră amândoi, acoperindu-și cu răsufierea strălucitoare goliciune a trupurilor...”

Nu, nu, nu.

„Scrisoarea era obscenă. Avea în ea enigma unei flori deschise. Fiecare literă atingea vârful...”

Nu, nu, nu.

„Cântul strident al cocoșilor vesti zorile. Dintr-o clipă în alta, doamna de companie avea să dea la o parte perdelele și să descopere, culcat peste ea, frumosul trup al...”

Nu, nu, nu.

„Îi era teamă că tatăl ei va găsi scrisoarea pe care

Lorenzo i-o lăsase dis-de-dimineată ascunsă sub pernă. Teamă să nu i se citească fericirea pe buze. Dădu fuga spre cămin și, înainte de a o arunca în jăratul încă aprins...”

Nu, nu, nu.

„Îl văzu coborând pe ziduri în bătaia lunii și fugind printre măslini, încercând să se ferească de bufnițele care, în noaptea aceea, iscodeau totul înjur. O durea sufletul să știe că era cu neputință...”

Nu, nu, nu.

Oricât de mult se străduia, nimic nu i se părea că are vreo valoare. Nu putea scrie cu niciun chip povestea aceea; poate din pricină că totul se întâmplase cu adevărat. Nu cunoștea partitura aceea, și fără partitură e foarte greu să interpretezi ceva.

Viața reală avea alt ritm, mai lent și mai plictisitor. Zile toate la fel ce nu meritau nici măcar să fie pomenite pe nume: luni, marți, miercuri, o mulțime de abisuri trăite... Poate că acei sărmani amanți nu se puteau vedea decât o dată pe lună și poate cu gâtul palpitând de frică. Realitatea avea un tempo narativ diferit, și pentru a-l putea reda trebuia să-l cunoască, să cerceteze, să afle mai multe, cât mai multe.

Să pună definitiv punct?

Înainte de a se hotărî, bău dintr-o înghițitură votcă rămasă în pahar și se uită pe fereastră, cu gândul la femeia care scrisese foile acelea. Ar fi vrut oare ca secretul să-i iasă la lumină? Cine scrie un jurnal o face cu intenția de a fi descoperit într-o zi? Poate că da. Oricum, nu era ea cea mai indicată. Nu, n-avea s-o facă. Puse la loc paginile în sertar.

Închizând dulapul, nu putu să nu se gândească la diamantul albastru.

La ora douăsprezece, avea să vină în vizită un oarecare Maximiliano Lucido, profesor de Politologie la Università degli Studi din Florența.

Scrisoarea din cutia poștală, pe lângă că era foarte bine scrisă, avea și particularitatea de a conține anexate rezumatele a două tratate: unul despre dorință și altul despre teamă, în concepția lui Lucido, niște ciclopi pe care ființa umană trebuia să-i înfrunte, mai curând sau mai târziu. Dintre toate scrisorile pe care le primea, asta era prima care îi dădea de lucru.

Citi filele și, cu toate că fuse de acord cu unele paragrafe, ajunse la concluzia că metafizica e o entelehie.

Deschise în silă ușa apartamentului. Începea să se cam sature să fie Doamna Înălăcrimată, să joace rolul acela care în ultima vreme nu-i mai aducea niciun fel de plăcere. După ce-l primise pe actorul acela înfumurat și prost, se hotărâse să nu mai permită nimănui s-o atingă. I se întâmplau prea multe lucruri.

De când citise versurile pe care anticarul i le lăsase în pupitru, se înfiripase ceva înăuntrul ei. Era poate vorba despre acel simțământ pe care de atâtea ori îl insuflase personajelor inventate în romanele ei și pe care-l descrisese cu lux de amănunte în nenumărate capitole; trăit însă pe viu, căpăta altă dimensiune.

Una era să descrii, și alta, cu totul alta, să simți. Ce avea să facă oare cu sentimentul acela care n-avea niciun rost?

Ba, și mai rău, avea să se ducă în continuare în apartamentul de pe via Ghibellina ca să-i primească pe bărbații aceia? Sau ceea ce o interesa în realitate era să verifice dacă nu mai sosise vreo scrisoare de la necunoscutul care semna cu litera L.? Era cu puțință dihotomia aceea lăuntrică? Să simtă, pe de o parte, că e atrasă de anticar și, pe de alta, fascinația față de necunoscutul care-i trimitea scrisorile acelea stranii?

Când intra, frumoasele colivii din bambus prinseră să

se agite. Păsările albastre îi urau bun venit, etalându-și pline de vanitate penajul aristocratic. Ella le salută, imitându-le cântecul, și ele îi răspunseră stârnind un vacarm colosal. În ziua aceea, aducea cu ea ceva care o entuziasma: două colivii, una plină cu canari și alta cu colibri, primite din Cali. Le comandase unui hippy bătrân de acolo, care avea o tarabă în Mercato Centrale de pe via dell'Ariento și care era în stare să-ți aducă orice, chiar și imposibilul. Vindea ponchouri țărănești, hamacuri împletite la San Jacinto, dantele de Mompos, sacoșe de Antioquia, urcioare de Chocó, pălării făcute în Valle del Cauca, sandale de Tolima, rucsacuri indiene și diferite dulciuri și băuturi columbiene, gogoși la tigaie, clătite, rachiou de ananas, sirop de agavă, bezele, prăjituri cu nucă de cocos. După o lungă așteptare, pasările sosiseră în sfârșit. Îi plăceau, deoarece erau, în esență, sunetul copilăriei ei. Fondul acela muzical care, în cele mai bune și în cele mai rele momente din viață, rămăsese neschimbat.

Deschise colivia pasărilor albastre și băgă canarii, unul câte unul, vorbindu-le întruna.

După o bătălie în care primele luptară cu ciocurile și cu lovituri de coadă pentru a-și păstra suveranitatea și a nu accepta pasările intruse, până la urmă, și unele, și altele făcură pace și începură să scoată niște triluri care se prefăcură încetul cu încetul într-un minunat concert.

Apoi, se duse aproape de plantele înflorite și dădu drumul la colibri. Puse un amestec de tămâie și floare de portocal în vasele pentru ars mirodenii și-l aprinse. Intră apoi în salon și căută, în pereții acoperiți de oglinzi, ușița care dădea în camera ei. Intră și scoase din dulap mantia de mătase, masca și sandalele cu toc subțire și le lăsă pe pat. Se duse la baie, se dezbracă și, fiind încă devreme, deschise robinetul de la cadă, potrive temperatura, turnă uleiuri și săruri și, când cada se umplu, intră. Apa caldă o primi ca într-o îmbrățișare. Își cufundă trupul și apoi capul, încetișor, simțind cum apa îi mângâia gâtul, bărbia, gura, nasul, ochii, fruntea, părul, toată ființa ei până-n străfunduri, și pe neașteptate o auzi.

— Ce proastă ai mai fost, Ella! Ai avut peste noapte ocazia să-ți găsești un sfârșit glorios. Ca în romane! Nu voiai să fii importantă? Nu știi că, atunci când un scriitor moare în chip tragic, cărțile sale capătă și mai multă importanță? Dacă m-ai fi ascultat, dispariția ta ar fi fost acum consemnată cu titluri mari. Nu voiai să fii o scriitoare sensibilă și profundă? Păi, să fii sensibil și profund înseamnă să ajungi să te distrugi cu mâna ta. Asta e cu schepsis, iubito, dă bine și emoționează.

M-am luptat cu tine ca să mă înțelegi, dar n-ai vrut. Tot ce-am făcut a fost spre binele tău. Veșnic m-ai învinovățit pe mine că vrei să mori, ia aminte că nu spun „că vrei să te omori”, scriitoareo, o fac *ex profeso*; „că vrei să mori”, pentru că asta-i dorința ta, nu a mea. Eu nu fac decât să te ajut, dar când sunt gata să-ți ofer colaborarea cea mai de preț vii tu și, hait!, faci totul praf. Cred că îți cauți un final literar ca să provoci plânsete, iar apoi... știi ce se întâmplă apoi? Se întâmplă altceva și nimeni nu-și mai aduce aminte de tine. De asta contează foarte mult ca sfârșitul tău să fie memorabil. Mergi spre un final literar mediocru, și asta nu produce niciun impact, pricepi? Ai nevoie de un final care să treacă dincolo de mediul literar, să aibă un efect maxim. Nu știu dacă mă înțelegi.

„Bei, bei, bei ceva de groază. Ești într-un permanent du-te-vino. Vrei să fii îmbrățișată, dar tu nu îmbrățișezi; vrei să scrii, dar n-o faci; îți abandonezi trupul în fiecare noapte, fără să-i dai niciun strop de plăcere. Uită-te la tine! Privește-ți sexul... acolo, adormit. Desfă picioarele și uită-te bine! Ce vezi? Un clitoris ofilit. Un vagin strâns și uscat. De câtă vreme n-ai mai fost atinsă cu adevărat? De cât timp nu te mai atingi tu însăși? Îmi faci milă, scriitoareo!”

„Umbli, umbli întruna fără să știi de fapt unde te poartă pașii. De la hotel la academie, de la hotel la anticariat, de la hotel la apartamentul de la ultimul etaj, de la hotel la șosea... Pierzi timpul!”

„Nu te lași sfătuită, iubito. Eu aș putea să te ajut, dar nu mă lași. Dacă vrei să mă ascuți, și văd că azi o faci, rămâi așa, cum stai acum, liniștită. Până adormi. Apa e

caldă, cum îți place ție, la temperatura potrivită. Lasă apa să-ți între în gură... Nu te împotrivi. O secundă, vei vrea să ieși. Nu ieși. Durează doar câteva clipe, și apoi te va cuprinde un somn dulce. Îți jur că n-o să visezi nimic; nimeni n-o să te supere. Vei întâlni doar o lumină albă..."

71

Albă, albă, albă...

— !!! NUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!!!

72

Ușa apartamentului era de stejar masiv și avea în partea de sus o enormă placă de bronz cu capul înfricoșător al unui leu în altorelief. Animalul ținea între dinți un ceas fără arătătoare ce servea drept vizor.

Așteptând să i se deschidă, filosoful se apucă să deslușească în capul acela semnificații ascunse. „Fiara a supus fiara” își zise.

Se uită la sonerie și simți nevoia să apese de mai multe ori, dar se înfrână, recurgând la metoda de a respira adânc și a număra. Marele lui defect era nerăbdarea și, cu toate că la unul dintre cursurile lui cele mai strălucite, arăta cum o poți învinge, în realitate, n-avea cea mai mică idee cum să reușești acest lucru.

Începu să umble în cerc pe palier, străduindu-se să se controleze, și se uită la ceas. Mai lipseau încă zece secunde până la douăsprezece. Dintr-odată, centrul ceasului încrustat în botul leului vizorului se mări și, de pe partea cealaltă a ușii, un ochi îl cercetă cu de-amănuntul.

Se simțea ridicol cu masca pe chip, nu atât pentru ceea ce reprezenta aceasta, ci fiindcă niciodată în viață nu-și pusese vreuna. Era o veche *hypokritas* greacă, având fruntea excesiv de brăzdată de cute, foarte încruntată și cu o expresie trufașă pe buzele întredeschise. Va avea oare vreun efect asupra ei?

Așa cum se preciza în scrisoare, la prima bătaie a clopotelor ușa se deschise, invitându-l să treacă.

Ajuns înăuntru, se simți descumpănit. Nu știa prea bine ce motiv sau ce mecanism lăuntric îl împinsese să vină aici.

Îi plăcea să-și poată controla viața; credea că până acum reușise s-o facă, dar de data asta parcă niciuna dintre schemele lui n-ar mai fi fost valabilă. „Curiozitatea e mama tuturor viciilor”, își repeta în gând, pe când cerceta unul câte unul obiectele din jur.

Ce căuta el acolo? El, un gânditor înnăscut, înțelept până-n măduva oaselor, să se lase acum dus de un impuls banal, ba chiar lumesc! El, cu toate problemele vieții rezolvate, chibzuit, cumpătat, instruit, educat, riguros, vizitând o... Cum ar putea s-o numească pe femeia care stârnise atâta vâlvă în orașul lui? Dintre toate cuvintele care existau în dicționar, niciunul nu izbutea s-o definească. Ce căuta el acolo? Se lăsă călăuzit de indicațiile puse strategic de-a lungul coridorului, până ajunsese în mijlocul salonului exuberant.

Se privi în oglinzile care acopereau pereții, cu masca lui de gânditor grec și, după ce reflectă câteva minute asupra scopului vizitei lui, găsi până la urmă o justificare.

Venise aici numai și numai pentru a analiza comportamentul femeii și a realiza două studii amănunțite. Primul, în care să urmărească dorința de neînfrânt de a juca rolul altcuiva, și al doilea, care să cerceteze pe larg mecanismul curiozității.

Salonul era plin de simboluri. Putea jura, fără teama de a se înșela, că fiecare obiect se afla acolo dintr-o anume rațiune. Excesul de oglinzi trebuia să însemne dorința de a revendica falsitatea. Păsările, dat fiind că erau închise în colivii, dorința reprimată de a zbura. Culoarea verde putea simboliza aerul și viața. Vasele cu mirodenii ce se prefăceau neîncetat în scrum, efemeritatea, adică moartea. Lumânările... Când era pe punctul să le descifreze simbologia o văzu venind, maiestuoasă și proaspătă, și

toate schemele pe care le crease se năruiră.

Așa cum îi arătă cu un gest, se așează și așteaptă până ce ea se întinse pe divan.

Tăcerea i se păru stingheritoare. Câtă vreme trebuia să treacă până să înceapă să vorbească? încercă să stea liniștit, dar piciorul prinse să-i tremure; îi revenea ticul acela care-i scăpa de sub control.

Când văzu că așteptarea devenea de nesuportat și că piciorul era pe punctul s-o ia din loc, vorbi.

— Ei bine, iată-ne deci aici, spuse, incluzând-o și pe ea. Dumneavoastră și cu mine, față în față. Mască lângă mască, adică fățarnicie lângă fățarnicie. Căci... ce e în definitiv o mască? Nu-i un scut cu care ne apărăm ca să nu fim noi înșine? Ne ascundem după ea până și de cele mai îngrozitoare coșmaruri. Purtând-o, nu trebuie să mai fim răspunzători de comportamentul nostru; ne pierdem identitatea și, odată cu ea, cuviința. Într-un anume fel, ne eliberează de toate prejudecățile. Asta căutați?

Nu știu de ce, am impresia că sunteți tocmai contrariul a ceea ce reprezentați. Scuzați-mă, n-aș vrea să vă jignesc, dar cred chiar că vă vine greu să stați așa, goală, acoperită doar cu mantia asta, expunându-vă trupul în fața unui străin pentru care nu simțiți absolut nimic.

Mai sunt femei care o fac, își arată corpul și pe deasupra îl și vând, dar dumneavoastră n-aveți nimic a face cu ele. Mi-e teamă că recurgeți la toate astea cum ați putea recurge la orice altceva pentru a scăpa de dumneavoastră înșivă. Această senzualitate sau sexualitate pe care vreți s-o demonstrați în tot ce vă înconjoară nu e reală. Sau este? Nu știu de ce, îmi închipui că sunteți o femeie rezervată și cu principii, care acum se simte puțin descumpănită.

M-am gândit mult la dumneavoastră și la toată această... — arătă salonul - ciudată scenografie pe care ați făcut-o pentru noi, bărbații. V-aș minți dacă nu v-aș spune că doream tare mult să vă cunosc și să văd cu ochii mei ceea ce comentează toți cei care s-au perindat pe-aici.

Regret că trebuie să vă spun că, spre deosebire de

mulți dintre cei care v-au putut vizita, pe mine nu mă intimidază nimeni, și cu atât mai puțin cineva care nu vorbește. Poate că, prin toate astea, nu urmăriți decât să fiți ajutată sau să atrageți atenția. Sunt convins că în spatele acestei femei care plânge cu masca pe față se ascunde o ființă dezorientată, căreia îi e teamă să se accepte așa cum este. Vă e frică de dumneavoastră înșivă, ceea ce înseamnă de fapt că vă e frică de viață, dar ați uitat că viața vă învață ceva, și poate că refuzați să vedeți ce anume.

Doamna Înlăcrimată luă de pe măsuță tutunul cu aromă de scorțișoară pe care-l păstra într-o punguță de piele și, cu un gest plin de grație, își umplu pipa. După ce o aprinse și aruncă în aer câteva rotocoale ce se amestecară cu fumul de tămâie, se lungi iar, imperturbabilă.

— V-ați mișcat, asta înseamnă că am pus degetul pe rană, nu-i așa? Viața nu-i nici fericită, nici nefericită. Asta e o poveste care ni s-a spus în copilărie și pe care n-am vrut s-o credem. Viața pur și simplu EXISTĂ. Astăzi, suntem aici, ne simțim bine ori suntem necăjiți; asta-i tot. Zilele și nopțile se succed una după alta și, chiar dacă uneori vrem să avansăm sărind peste cele rele sau să dăm timpul înapoi pentru a le retrăi pe cele bune, nu putem. Trebuie să le trăim pe toate așa cum vin, fără excepție. De ce? Ca să învățăm. Probabil vă întrebați... la ce bun să înveți? Ei bine, ca să știm mai mult, să murim mai înțelepți. Ce părere aveți? Ce mai tâmpenie! Dar lucrurile stau așa. Realitatea asta o accepti sau nu, căci e imposibil s-o schimbi.

Ați auzit vorbindu-se despre spirit? Vine din cuvântul grec *άνεμος*, *ánemos*, care înseamnă vânt, suflu. Este imboldul, forța de a continua. Simțim nevoia să ne luăm avântul spre viitor, să știm să vedem dincolo de ceea ce ne văd ochii. Lipsa de elan de care se plâng atâția muritori, acea lipsă de suflu, provoacă năruirea, pierderea interesului, ceea ce duce la neînțelegerea rațiunii a tot ce ne înconjoară. Cum o duceți cu *άνεμος*? Dacă *ánemos* e la pământ, intervine blazarea, și nu există dușman mai mare

ca ea. Sunteți o ființă blazată? Poate că acesta-i motivul pentru care vă îmbrăcați așa și primiți bărbați în felul acesta? O faceți ca să vă distrați?

Filosoful o privi, căutând vreo reacție. În afară de mâna fină ducând pipa la buze, trupul ei ca de oțel era mai departe rigid; frumos și rigid.

— E atât de greu să stai de vorbă cu o statuie! În definitiv, asta vreți să păreți? O statuie fără sentimente? Acum înțeleg. Chiar dacă nu spuneți nimic, chiar dacă eu n-am acces la mintea dumneavoastră, există ceva care în clipa asta ne face egali. Eu vorbesc, și dumneavoastră ascultați. Actul de a vorbi și cel de a asculta pornesc dintr-un singur izvor: simțirea. Dumneavoastră simțiți, ca mine, ca orice ființă. Vreți să fiți deosebită, dar nu sunteți. Sunteți făcută din același aluat ca noi toți.

Vreau să vă spun că nucleul energiei, al spiritului, se află în centrul emoțional, și cel mai adesea nu i se dă atenție. Cu toate că uneori, oricât de multă atenție i-am da, tot nu reușim să-l înțelegem. Sunt și lucruri de care nu se ține seama, bunăoară suferința strămoșilor noștri. Căci există o memorie celulară, păstrată în genele noastre, despre care nu se vorbește niciodată. În ea sunt imprimate durerile și dezamăgirile generațiilor anterioare...

Doamna Înălăcrimată se ridică alene în picioare. Îl privi, își petrecu mantia, îi întoarse spatele, iar foșnetul mătăsii pe parchet se propagă ca un incendiu până sus în tavan. Silueta ei se pierdea în fum.

— Doamnă, n-am terminat încă. Mai trebuie să aprofundăm tema privitoare la *anima mundi*⁴⁶

, la spiritul eteric al lumii, subiacent în toată natura... Doamnă, unde vă duceți? Mi s-a spus și că v-aș putea mângâia, și mi-am permis să aduc niște papirus, materia primă care a dat naștere la...

Auzi o ușă închizându-se. Se duse la oglinzi și, cu toate că încercă să le împingă, niciuna nu se deschise. Femeia dispăruse.

Era gata să plece din apartament când a văzut-o. Pe

46 Spiritul lumii (în latină, în original)

jos, lângă ușă, era altă scrisoare de la L.

O luă, își puse geanta și mantoul pe spătarul unui scaun în stil dantesc, pe care era desenată în sidef și os o femeie renașcentistă cu o pasăre pe umăr, și se întoarse în salon. Aprinse lampa de pe biroul vechi și căută coupapierul cu mâner de abanos pe care-l cumpăraseră de la un magazin de antichități de pe via Maggio și penseta de metal. Voia să-o deschidă încetșor, fiindcă pe cea dinainte fusese gata s-o rupă în marea ei nerăbdare. Se așază pe divan, și cu vârful cuțitului desprinse ușor ceara roșie cu care era sigilată. Scoase din plic scrisoarea și o desfăcu, căutând înăuntru petala imprimată... Era acolo! O scoase cu mare grijă cu penseta și o apropie de lampă s-o examineze. Așa cum bănuise, trasată cu un vârf de ac și într-un stil gotic foarte clar, se ivea litera E.

V I N E

Acum era într-adevăr sigură că acel cuvânt era „vineri”. Pe deasupra, totul se lega de minune. Scrisorile lui, în afară de una, sosiseră întotdeauna într-o vineri. Desfăcu foaia și, cum obișnuia să facă înainte de a o citi, o miroși. Zăpadă, simțea și de data asta parfumul de zăpadă și de eucalipt.

Se apucă să citească. Textul transcris avea același ton sfâșietor din epistolele anterioare; vorbea despre despărțire și suferință, despre rațiunea de a fi a vieții. Ceva se distrusese între cei doi amănți. Fericirea se sfârșise.

Iubire, iubirea mea, mă lași să-ți spun așa? încă mi-e greu să nu mai simt că ești a mea. Cum să

recunosc clipa în care firul ce ne unea, acel fir subțire care ne lega de viață, s-a rupt? Nu înțeleg cum de ni s-a putut întâmpla. Noi, care preamăream și glorificam dragostea. Noi, care am fost în stare să distrugem lanțuri și prejudecăți, care am înfruntat lumea și piedicile ei.

Ce ni s-a întâmplat? S-a petrecut în mijlocul unui vis? În vreme ce vorbeam și slăveam asfințitul? În vreme ce-ți mângâiam trupul ca și cum ai fi fost sculptura mea cea mai de preț? Când îți citeam dialogurile lui Platon? Când te sărutam? în ce moment nenorocit ni s-au spulberat iluziile?

Prea tânăr, prea multă fericire, prea mult din toate pentru cineva ca mine.

Sau totul e minciună, și te-au obligat cu adevărat s-o faci?

Cine te forțează să mă uiți?

Nu mă împac cu moartea asta în viață.

E ceasul zorilor. Dormi oare? Nici măcar nu-mi pot imagina. Mă doare. Da, sufăr încă din pricina ta. În nesomnul acesta care mă omoară, mi te închipui cum te-ai lăsat în voia somnului, pierdută și regăsită în mările acelea care te duc și te aduc.

Frumoasa mea, nu știu ce să fac fără tine. Florența așteaptă. Ce să le spun? Nu pot să gândesc și nici să iau hotărâri. Am pe cap audiențe, decrete, consilii, adunări, recepții, ședințe nesfârșite... Le văd gurile vorbindu-mi, dar nu-i aud. Nu-mi pasă de nimic. Ce viitor mă așteaptă? Puterea? Gloria? La ce-mi folosesc dacă nu pot ajunge la tine?

Îmi simt mâinile pustii, zadarnice, pierdute, pentru că trupul tău le umplea și le împreuna.

Ce-mi rămâne din tine? Nu știu, poate credința că ești încă.

Viața ta va ajunge să-mi fie singura speranță. Tu, speranța mea de pe urmă.

Iubire, iubirea mea... unde mă pot ascunde de durerea care mă chinuie?

Citi textul până la sfârșit, unde se închideau ghilimelele. Urma apoi un vers de un poet italian, Salvatore Quasimodo:

Sunt un om singur. Un singur infern.

Scrisoarea se încheia ca totdeauna:

***...Și astfel, singurul viitor ce ne rămâne,
enigmatică doamnă, este prezentul.***

Al dumneavoastră,

Vocea literară a scrisorii, vocea aceea tristă, sfâșietoare... avea un ton familiar. Era sora geamănă a paginii pe care i-o dăduse Sabatini; cea pe care o citise cu ajutorul razelor ultraviolete.

Textul acela aparținea desigur jurnalului pe care-l

căutase cu atâta stăruință. Știa oare L. de existența lui? Avea și el pagini răzlețe, cum avea ea? De unde își lua textele pe care le transcria?

Nu înțelegea nimic. Dacă tot ce credea era adevărat, iar mesajul cifrat de pe petale îi întărea presupunerile, îi rămâneau foarte puține scrisori până avea să-l cunoască. Două, trei?

Cum o fi bărbatul care scria cu atâta delicatețe și cu caligrafia aceea?

74

Trecu prin fața baptisteriului San Giovanni și se opri o clipă să se uite la poarta paradisului a lui Ghiberti. Era trei după-araiaza și în mod curios nu se vedea niciun turist prin preajmă. Nu se sătura niciodată s-o admire. Folosirea perspectivei și a adâncimii, în contrast cu marea rozetă gotică a celorlalte porți, o fascina. Ori de câte ori o privea, găsea ceva nou. Cuta unei rochii, un gest, o ramură de copac, o pălărie, aripile unui înger, trăsăturile unui chip; fiecare dintre cele zece panouri transmitea o forță viscerală impresionantă. Adam și Eva, Cain și Abel, Noe, Abraham cu Esau și Iacob, Solomon și regina din Saba, toate miniaturile acelea desăvârșit sculptate erau opere de artă magnifice.

După ce le contemplă un lung răstimp, merse mai departe. Pornise spre Caffè di Carlo să-și aline singurătatea.

Pe drum, auzi un geamăt în șoaptă ce cu fiecare pas devenea tot mai tare; un strigăt ușor se multiplică până ajunse un plânset prelung, sfâșietor. Se uită de jur-împrejur, căutând să-și dea seama de unde venea, dar nu găsi nimic. Se opri. Plânsetul sporea neîncetat, până-l simți în gât. Venea din miezul sufletului ei și, cu toate că era un strigăt apocaliptic, nimeni nu-l mai auzea.

Simțea în gât o durere de nesuportat din pricina acelui monstru. Când ajunse aproape de cafenea, își ridică privirea și o văzu în depărtare.

Era ea.

Străbătea Piazza del Duomo, sărind ușurel, de mâna unui bărbat înalt și chel. Avea o hăinuță roșie și o bască la fel, și părul desfăcut.

Vântul îi aducea sunetul vocii ei: „Și iguana bea cafea, bea cafea la ora când se bea ceai...”

— CHIARA!!! CHIARA!!! CHIARAAAAAAA!!!

Toți trecătorii se întoarseră, în afară de copilă și de bărbat.

Începu să fugă disperată.

— CHIARAAAAAAA!!!

Necunoscutul și fetița se opriră în fața unui magazin de pantofi și, după ce se uitară la modelele expuse în vitrină, intrară.

În fugă, picioarele i se poticniră și căzu cu fața în jos pe pavelele de piatră. Un tânăr *carabiniere* care tocmai trecea pe acolo dădu fuga s-o ajute.

— V-ați lovit? o întrebă, sprijinind-o să se ridice.

Ella încercă să se desprindă de brațul lui.

— Vă curge sânge. Ar fi bine să mergem la un dispensar.

I se rupsesse ciorapul, și genunchiul îi sângera.

— Nu-i nimic.

— Ba da, haideți!

— Vă rog, lăsați-mă...

— Nu, în niciun caz.

— Trebuie să plec, nu pricepeți? Lăsați-mă!!! îi strigă violent.

— Mă rog...

Polițistul luă de jos bastonul, care ajunsese pe partea cealaltă a străzii, și i-l dădu, supărat. Încercase să fie amabil, și femeia nu înțelegea. În cele din urmă, o lăsă singură.

Simțea că pierduse niște minute extrem de prețioase. Deși o durea genunchiul, merse grăbită încercând să nu scape din vedere ușa magazinului de pantofi. Nu ieșea și nici nu intra nimeni. Crezu că fetița și bărbatul acela erau

tot înăuntru.

Când ajunsese, se uită prin geamul vitrinei. Vânzătoarele serveau diverși clienți, iar niște copii se jucau la o masă cu un meccano. Împinse ușa, intră și se uită în jur, căutându-i cu disperare.

Nu erau.

Undeva în spate, descoperi o scăriță în spirală ce ducea la etaj.

— Mai e ceva sus? o întrebă agitată pe o vânzătoare.

— Pantofi de copii.

Urcă.

75

CHIARAAAAAA!

76

Sus, pantofiori de fetițe expuși pe rafturi, scaune goale.

Nimeni!

O pierduse. Clipe blestemate! Prostul de polițist!

Nu voia să mai trăiască fără ea; nu știa să trăiască fără ea. Viață de împrumut, monștri atenți, râzând în hohote, bătându-și joc de tristețea ei.

Ce mă leagă de pământ ca să nu-mi iau zborul? Cine stropește cu benzină și dă foc acestei înăscute porniri fără rost care încă mă reține? Remușcare, lepră ce-mi macină creierul, bucată cu bucată, cioturi de neuroni putrezind.

Unde era ea acum?

Valuri de dezamăgire. Tristețe infinită. Singurătate: ca a unui câine bățut, plin de râie, care nu-și găsește locul. Neputință și furie! Pierdere de spațiu și de timp.

Biata Ella!!!

Compătimire de sine; asta era cel mai rău. Senzație profundă de a se afla în limbul necuprins al vieții. Sufletul zdrobit...

Ufff!!!

Să nu poți trăi; să fii conștient de adevărul acestor cuvinte din momentul în care vii pe lume. Unde s-o fi ascuns îngerul de pază? în genunchi și cu fervoare, cu mâinile împreunate... „Nu mă părăsi nici noaptea și nici ziua...” Oh, ce dulce companie!... Aromă de prăjitură cu migdale.

Să nu știi să vezi mai departe de ochii ei, de realitatea ei. Orbire emoțională profundă.

Lumea: un spațiu amorf, întunecat, imens, insipid, lipsit de cer. Noapte ferecată cu mii de lacăte tară cheie.

Ella: un spermatozoid inoportun, nesuferit, rătăcit, fecundând un ovul stoic, obosit și blazat.

Nevoia de a se piti unde n-o găsește nimeni. O peșteră, un puț adânc, un dulap într-o pivniță, o ascunzătoare în tovărășia prietenilor șobolani, o groapă umedă. Să se acopere cu plase de păianjeni, să-și astupe urechile ca să nu mai audă nicio poliloghie. Trăncăneala nenorocită care o urmărește. Un suflet nefericit ce nu se alege cu nimic. Să nu gândească. Să șteargă amintiri, tot trecutul, așa cum ștergi cu un gest niște cuvinte, un logaritm, o ecuație, o hartă pe un panou...

Eu, odrasla morții, implorând moartea.

Destul!!!

77

Deși rămăsese claustrată în hotel două zile întregi, încercând să-și domolească furia și dezamăgirea, bând

votcă, luând analgezice și chinuindu-se să rămână trează, în dimineața aceea se simțea bună, atotputernică și înțelegătoare. Făcea ceva util pentru două personaje care, după aproape patru sute de pagini de luptă împotriva lumii și a nenorocirilor ei, aveau să se întâlnească în cele din urmă în capitolul XXIII pentru a plănuî cum să scape de soții lor nesuferiți, simulând un accident.

Însă, din vina noroiului, a anilor, a umezelii și a putrefacției, accidentul nu avusese loc sau cel puțin nu fusese consemnat nicăieri.

În fragmentele pe care au izbutit să le salveze de la Alluvione n-aveau să se mai întâlnească. Foile corespunzătoare aceluî pasaj din roman erau deteriorate, și din tot scrisul rămăseseră numai marginile și vreun cuvânt răzleț.

Pe când ceilalți elevi luau o pauză și se duceau la masă, ea se hotărî să rămână la academie să lucreze. Nu trebuia numai să curețe paginile; acesta era un procedeu mecanic pe care-l stăpânea la perfecție. Dorea, pe deasupra, să recompună cuvintele dispărute, imaginându-și întâlnirea și ce avea să urmeze și tot ce avea să se petreacă între cei doi amănți, schimbând poate intențiile lor și fundalul, creând dialoguri și descrieri, suspans și emoție. Cartea îi fusese dăruită de profesorul Brogi și, dat fiind că oricum urma să fie aruncată, avea toată libertatea să facă tot ce voia cu ea.

Dacă era capabilă să reînvie cuvântul și să se ocupe de ceva ce i-ar umple ceasurile, poate că ar putea să izgonească din viața ei pe Cealaltă. Poate că ar fi în stare să câștige puțină liniște în această așteptare fără sfârșit.

Avea totul pregătit. Săptămâni în șir a dezlipit paginile, cu multă răbdare, ștergând pete și particule de noroi, folosind cu mare atenție bisturiul. Toate impuritățile care deterioraseră cuvinte, fraze și episoade întregi dispăruseră. Apoi, cu radiera din piele de cerb, terminase de curățat ultimele reziduuri care rămăseseră lipite și, în cele din urmă, foaie cu foaie, întreaga carte a fost spălată.

Acum, după ce dusesese la bun sfârșit operațiile cel mai puțin plăcute, era gata de restaurare. Avea să-i redea viața acelei cărți care agoniza.

Aprinse lumina de pe masă și, înainte de a se ocupa de paginile rupte, le măsură gramajul. Alese dintre topurile de hârtie japoneză unul care i se părea mai potrivit și-l puse sub prima foaie de restaurat pentru a-i servi de model.

În vreme ce mânuia poansonul, pensetele, adezivii și hârtiile, imaginația prinse să-i zboare peste ani și veacuri. În liniștea și singurătatea laboratorului, începură să se perinde imagini și sunete: trăsură strălucind în noapte, urlete de lupi, pietre și noroi, cai înnebuniți, nechezături și strigăte. Minte ei născocea acțiuni pline de tensiune ce imprimau forță povestirii.

Cuvintele reveneau, la început pe bâjbâite, poticnindu-se ca orbii; apoi tot mai curgătoare. Unul câte unul se ordonau în șiruri, alcătuind fraze coerente.

Nu așteptă să se usuce foile. Așternu cuvintele pe hârtia japoneză fără a le corecta și fără a sta prea mult pe gânduri, ca atunci când scrisese prima sa povestire.

O clipă, îi veni în minte anticarul și simți că îi era datorare pentru asta. El era arteficele acestei renașteri, el îi dăruia puterea, firicelul de speranță.

Plăcerea de a o lăsa să adulmece printre comorile lui. Pupitrul pregătit, înăuntrul lui o carte deschisă la o pagină, cuvinte ce-i revigorau sufletul chinuit; orhideea colorându-se în roșu... O speranță la care avea poate dreptul?

În seara aceea, se va duce. Dacă totul se adevărea, dacă nu se înșela în presupuneri, în pupitru trebuia să aștepte *În căutarea timpului pierdut*.

Plecă de la academie pe la cinci, cu cartea la care lucra sub braț și cu un sentiment nou: satisfacție. În sfârșit, era în stare să facă ceva constructiv.

Îi era foame.

Se opri la D'Mario, singura *trattoria* deschisă la ora aceea, și comandă un pahar cu vin și un fel combinat, cu

*bresaola, prosciutto, melanzane*⁴⁷, și apoi *bruschetta* care-i plăcea atât de mult, adică bucăți de brânză, pâine prăjită cu untdelemn de măsline, roșii și busuioc.

În ziua aceea, Cealaltă o lăsase în pace.

78

Ajunse la Lungarno Suites exact la timp cât să facă un duș și să se schimbe. După multă vreme, avea chef să se aranjeze și să se îmbrace nu numai pentru ea.

Văzând-o intrând, portarul se apropie de ea.

— Arătați foarte bine azi, doamnă. Păreți mulțumită.

— Credeți?

— Bineînțeles.

— Vai, Fabrizio! sunteți foarte amabil și... puținel mincinos.

— Nu vă mint: vă jur că aveți alt chip! Dacă aveți nevoie de ceva, știți doar, e de-ajuns să-mi spuneți.

— Gheață, am nevoie de gheață. Ați putea să-mi aduceți...?

— O frapieră cu multă gheață? Vă așteaptă în cameră; chiar eu v-am adus-o de curând.

Ella îi mulțumi și scurtă rapid conversația.

Chemă ascensorul. Înăuntru, o pereche de americani cu o fetiță cu trăsături orientale într-un cărucior aștepta să iasă. Îi lăsă să treacă, și fetița îi zâmbi.

Ajungând în cameră, scoase din geantă romanul la care lucrase și căută capitolul XXIII; scrisul ei mărunț ieșea în evidență pe hârtie.

Reciti în tihnă fragmentul adăugat. Avea ritm și forță și, cu toate că fusese scris de mână și că din punct de vedere estetic se îndepărta de restul cărții, se potrivea de minune. Alcătuia un tot în care personajele erau autenticii protagoniști. Exista un limbaj, o epică specială ce corespundea momentului pe care-l trăiau.

Se felicită, turnându-și niște votcă și închină în cinstea acestui succes.

⁴⁷ Carne de vită uscată, șuncă, vinete (în italiană, în original)

Era prima ei reușită după accident; în sfârșit, fusese în stare să scrie ceva. Se gândi la Marco și și-l imagină cu ochelari, ca de obicei, recitind fiecare cuvânt, analizând fiecare frază. Proceda ca un adevărat profesor de literatură cum și era. Ar fi fost mândru de ea? Adjectivele pe care le folosisese pentru a descrie scena erau potrivite? Se dojeni. La ce bun să se mai gândească la el? Nu voia, nu mai voia. El nu mai era. Când avea să-și asume acest adevăr? Încercă să scape de gândul acesta, așa cum scapi de zăpada de pe o haină, scuturând-o, și apoi se dezbracă.

Se duse la baie, deschise robinetul de la duș. Făcând această mișcare, își observă cu coada ochiului silueta care se reflecta în oglindă. Evită să se privească de-a binelea, de teamă să n-o cheme din ochi pe Cealaltă. Putea s-o simți, stând la pândă ca o hienă prin toate cotloanele. Îi percepea vocea ca un șuier neîncetat, ca alarma pornită a unui automobil în depărtare, pe care nimeni n-o ia în seamă, dar se făcea că nu o aude. Nu putea primi vizita ei odioasă. Astăzi nu. N-avea nici timp și nici chef. Voia să se simtă normală.

Apa îi aluneca pe corp și o împresura. Aburi calzi se înălțau lipindu-se de sticlă, prefăcându-se într-o pânză albă care o chema. Câte animale mici, câte chipuri și figuri desenaseră, ea și Chiara, pe când făceau duș împreună?

„Ghici ghicitoarea mea, ce poate fi asta?” Mâna ei trasează o linie în centrul unui cerc. „Nu știi, mămico, spune-mi, spune-mi tu...” „E... un mexican pe bicicletă!” Râsul ei, trupușorul ei lipindu-i-se de talie, îmbrățișând-o. Atingerea corpurilor ude, geneză, pânțece, apă caldă, mamă și fică. „E rândul meu, mămico, e rândul meu!” „Ghici ghicitoarea mea, ce poate fi asta?” Degețelul ei, un punct care crește și se preface într-o linie lungă, lungă, lungă, ce străbate toată ușa aburită și nu se sfârșește niciodată. „O... șosea?”

Hohote de râs, gura plină de apă, baloane de săpun. „Ai pierdut, mămico; e viața...”

Sfârșitul amintirii.

Săpunul o curăța; gândurile cele mai negre se diluau, amestecate cu spuma și apa, și dispăreau pe țevă, prefăcute în nimic.

Se simțea curată. După multă vreme, se simțea curată și proaspătă, ca nou-născută.

Își înalță fața și, înainte de a termina dușul, învârti robinetul spre dreapta, pentru ca apa înghețată să-i curgă pe obraji. Deschise gura și, cum făcea în copilărie, bău din suvoi până-și potoli setea. Mai rezistă puțin cu apa rece pe trup: sângele îi reacționa. Era gata. Atunci gândul îi zbură la el. Și-l imaginează în dreptul pupitrului, pregătindu-i cartea, punând semnul de mătase la pagina pe care avea să i-o închine. O mai fi trăind orhideea?

Să-și pună rochia roșie pe care urma s-o îmbrace pentru prima dată acum patru ani? I-ar plăcea oare anticarului s-o vadă cu culoarea aceea?

79

Era prinsă în cursă.

Se străduia în zadar să deschilie ușa. Cheia pe care o lăsase în broască dispăruse.

O caută pe masă, în dulap, pe birou, dar nu o găsi. Deschise sertare, se uită sub pat, la bucătărie, la baie; nu era nicăieri.

Trebuia să sune la recepție, să vorbească cu Fabrizio.

Se repezi la telefon, ridică receptorul și, când să formeze numărul, își dădu seama că n-avea ton.

Unde-și lăsase mobilul? „Gândește-te, Ella, gândește-te bine”, își zise. Ah, da, îl punea de obicei în buzunarul interior al genții. Va suna cu mobilul. Se apucă să-l caute în geantă, o întoarse cu fața în jos și-i deșertă tot conținutul: nu era.

Atunci o auzi.

— Credeai că ai să faci cum te taie capul? Duș, părul aranjat, parfum, rochie nouă, pantofi cu toc, ba chiar și un

mic cadou pentru el. Ha, ha, ha...

— Dă-mi cheia!

— Credeai că toate merg strună? Unde-i dragostea pe care spuneai că i-o porți lui Mario? Ești o târfa!

— Dă-mi cheia, fir-ar să fie!

— Ia te uită, să crezi că poți scăpa de mine! Cum te-ai mai amăgit! Fii sigură că-i imposibil; sunt mereu cu ochii pe tine. Chiar și în locurile unde nici nu te aștepti. Și, fiindcă veni vorba, crezi că tot ce-ai scris azi, „trăsuri strălucind în noapte”, etcetera, etcetera, etcetera, vorbărie goală, are vreo valoare? Îmi faci milă!

— N-am de gând să te ascult. Dă-mi cheia!

— Și fata ta? Ai uitat că datoria ta de mamă e s-o cauți mai departe, să răscolești cerul și pământul până dai de ea? Ce mamă rea!

— Dă-mi cheia sau...

— Sau ce, scumpo? Cine ți-a zis că ești în situația să ameninți? Ești prizoniera mea, și aici se face ce spun eu, și acum spun că azi nu ieși de aici... poate doar dacă nu vrei să sari de pe balcon. Te simți în stare?

— Dă-mi cheia!

— Of!... Ce mai pisăloagă! Dă-mi cheia, dă-mi cheia, dă-mi cheia! Asta-i tot ce-ți trece prin cap, scriitoareo? Ce groaznic! Ce mijloace lingvistice modeste!

— Dă-mi cheia!

— Uită-te în oglindă! Ai crezut că, dacă n-o faci, dacă nu te privești, ai să reușești să scapi de mine? Ce oribilă ești cu rochia asta! Scoate-ți-o odată! Nu-ți stă deloc bine. Pari caraghioasă.

— DĂ-MI CHEIA SAU...

— Ia te uită! Îndrăznește, scriitoareo. Vrei să mă omori?

— DĂ-MI CHEEEEEEEEEEEEEEEIA!!!

— Omoară-mă!

— Vă rog, SĂ MĂ AJUTE CINEVA...
FABRIZIOOOOOO!!!

— Ceri ajutor de la amărâtul ăla de portar? Cine crezi că te aude?

— O să termin cu tine o dată pentru totdeauna.
— Dacă ești așa de vitează, scoate revolverul și
OMOARĂ-MĂ!!!
— FABRIZIOOOO!!!

80

Se parfumă, ascultând de un impuls excentric; un fel de străfulgerare târzie de vanitate ivită pe neașteptate.

Zilele lui inodore, incolore și insipide, ziua lui de ieri și viitorul i se schimbaseră. Acum aștepta ceva. Viața lui monotonă căpăta brusc o mulțime de tonalități. Se deschideau drumuri.

Deși dormise foarte puțin, se simțea plin de energie. Ca și cum ar fi băut din elixirul acela cu ajutorul căruia vedeai viața în alte culori. De la omul copleșit de deziluzii, ajunsese acum un făuritor de visuri.

Absurdul căpăta sens. Voia să vadă iar lumina, să se plimbe pe străzi și să simtă căldura soarelui. Să-și călărească bidiviul și să se piardă în peisajul acela cu coline blânde.

Dorea să se facă iar primăvară. Și totul, pentru că în seara aceea ea avea să-i treacă pragul anticariatului.

Sus, lângă biroul lui, avea o cameră unde pusese un pat și amenajase o baie, cu duș și toate cele necesare pentru cazul că, într-o bună zi, obosit de cât lucrase la traduceri, avea să se facă târziu și va vrea să rămână peste noapte sau pur și simplu dacă se ivera ceva neprevăzut și avea nevoie să se aranjeze.

Acum neprevăzutul sosise.

Se bărbieri cu grijă și-și pieptănă cu degetele cârlionții negri presărați cu fire argintii. Își încheie vesta și gulerul de la cămașa albastră, și-și potrivește nodul cravatei de cașmir cu spice, cumpărată din Londra. Se uită la ceas și-și aranjă lanțul ce-i atârna din buzunar. Își examinează pantofii de piele maro întoarsă și, ca să-și omoare timpul, îi perie. Își legă din nou șireturile.

Aruncă iar o privire la ceas. Secundele nu avansau. Ziua picura încet, încetișor. Mai erau patruzeci de minute până la șapte.

Își petrecuse toată dimineăța alegând pagina cărții pe care voia s-o lase în pupitru.

După ce răsfoi *În căutarea timpului pierdut* de Proust, își dădu seama că niciun paragraf nu reflecta ce simțea el acum; nu întâlnea nicăieri cuvintele potrivite pentru ceea ce voia să-i spună. Puse la o parte cartea, pentru mai târziu. Continuă să caute până găsi, în *Cartea neliniștii* a lui Pessoa, ce avea nevoie.

Alături de exemplarul cu semnul la pagina aleasă, îi lăsa o surpriză care era sigur că o va încânta.

Mai erau doar câteva minute pentru ca orhideea să fie cu desăvârșire roșie. Va fi oare în stare să-i vorbească? Și dacă îi va vorbi, ce-i va spune?

Se uită din nou la ceas: șapte tară zece.

Aprinse lumânările de la candelabrul ce lumina pupitrul și plecă, lăsând totul pregătit.

Se apucă să umble prin tot etajul, cu pași mari, străbătând cei optzeci de metri plini de cărți și de rafturi. Pașii lui răsunau în liniștea de pe coridorul lung. Stânga, dreapta, stânga, dreapta, stânga, dreapta. Înainte, înapoi, înainte, înapoi. Dus-întors, dus-întors. Aici, acolo. Oprire și uitat la ceas: șapte fără cinci. S-o ia de la capăt.

Stânga, dreapta, stânga, dreapta, stânga, dreapta, stânga, dreapta, stânga, dreapta... Oprire și uitat la ceas:

Șapte. În sfârșit!

Șapte și un minut. Ascultă cu atenție.

Șapte și două minute. Tăcere.

Șapte și cinci. În stradă, un strigăt: *Porca miseria!*⁴⁸

Șapte și un sfert. Clopote în depărtare.

Șapte și jumătate. Lumânările picură pe lemn.

Opt. Întuneric. Pustiu.

Opt și jumătate. Deziluzie.

Nouă. N-a venit.

48 La naiba! (în italiană, în original)

Unsprezece. Ploaie. Sufletul sfâșiat.
Douăsprezece. Descumpănire.
Unu noaptea. Îngrijorare.
Două. Revolverul. „O fi pățit ceva?”

81

Tremurase toată noaptea și mai era încă îmbrăcată cu rochia roșie. Se băgase în pat și se învelise cu pătura, încercând cu orice preț să alunge frigul, fără să-și scoată nici măcar pantofii.

Cealaltă dormea în sfârșit sau plecase, nu știa, dar ea continua să fie atentă, să nu-și slăbească vigilența.

Totul i se perinda prin fața ochilor, chinuind-o și întristând-o. Imagini frumoase și îngrozitoare, un vălmășag de fire încurcate. Metafore ale vieții ei visate contrastând cu cea trăită. O clipă, o străfulgera dorința de undeva din trecut de a crede în fericire; cea dintâi inocență.

Se iveau zorile în tonuri iernatice. Din pat, putea vedea un cer imortal acoperindu-se de pete vineții și violete, de parc-ar fi fost un om bătut. Pe masa de pe terasă, primăvara răătăcită, acoperită de zăpadă, se îngrămădea în dezordine iscând forme stranii, piramide prefăcute în omniprezenți ochi de judecător ce o iscodeau.

Altă priveliște. Simțea nevoia să vadă altă priveliște. Să-i rememoreze căldura și culoarea verde. Acea Valle del Cauca natală. Miros de trestie-de-zahăr, de melasă. Trebuia să rețină amintirile frumoase, pentru a putea fugi, așa cum făcea în camera cufundată în beznă.

Închise ochii...

Kilometri de culturi de trestie-de-zahăr legănându-se în bătaia vântului. O mare verde. Câmpie întinsă. Tractoare și bărbați tăind trestia cu cuțite lungi. Geamul de la ferestruică s-a înțepenit și a rămas coborât. Ce bine-ar fi să stea mereu așa! Surorile ei cântă: „Caimanul se duce, caimanul se duce...” Ella se uită la tot ce e în preajmă. Ce încântare! Văzduhul îi bate ușurel obrajii, pletele îi flutură și-i gâdilă nasul. Pe drum, un grup de

negrișori sorb sucul de trestie. Codițele fetelor au o mulțime de mărgele colorate. De ce n-o piaptănă nimeni așa? Ce gust au oare bețele alea pe care le sug? Ella vrea și ea, dar mașina nu se oprește. Plante, plante peste tot, pline de puf alb... Așa să fie zăpada? Vrea să le atingă, dar mașina merge mai departe. Mama spune: „Uitați-vă, fetelor, e bumbac!” Ellei îi vine în minte zahărul; dar nu, acesta nu se mănâncă. E altul, din acela care se pune cu dezinfectant pe julturile de la genunchi, când se joacă prea mult de-a v-ați ascunselea.

Se duc la Buga, să-l vadă pe Făcătorul de Minuni, crucifixul micuț găsit de o fetiță indiană pe când spăla rufe pe malul râului și care crescuseră miraculos până ajunse mare de tot. Lumea spune că vindecă orice și că dacă-i ceri ceva cu fervoare îți împlinește dorința. Și dacă i-ar cere să moară bunicul, i-ar face minunea asta? Oricum i-o va cere, poate că da.

E prima plimbare pe care o face familia, și ea e fericită. Bunicul a plecat la mătușa acum o săptămână. Nu mai există mâini și nici durere. Să dea Domnul să nu se mai întoarcă, să-l calce un car, să-l lovească un fulger sau să dea peste el trenul.

Se opresc.

„Cine vrea suc?” întreabă mama. Strigăm toate în cor: „EEEU!” Bărbatul ne îmbie, cântă: „suc de mure pentru doamne și de ananas pentru fete”, dar până la urmă am luat de roșii, de mango, de *guayaba* și de struguri. Colacul de tapioca a fost scos chiar acum din cuptor și miroase divin. Plecăm, eu mai vreau un suc, dar n-am voie fiindcă, dacă-l beau, la noapte fac pipi în pat. Saltea, batjocură și pedeapsă.

Sosim.

Căldură și lume, lume multă. Se vând tot felul de dulciuri, cremă de vanilie, smochine cu lapte-de-pasăre, biscuiți din mălai, figurine din turtă dulce de toate culorile; o prietenă de la școală mi-a dat să gust, sunt umplute cu miere, vreau. Nu-s bani pentru mai multe, zice tata. Pe la tarabe se vând medalioane și poze cu Făcătorul de Minuni;

vânzătorii te asigură și jură că te ocrotesc. Oare, dacă-mi agăț de gât unul, bunicul n-o să se mai apropie de mine? Oamenii merg în genunchi. Mă uit la ai mei: mai am coji care sângerează încă de la ultima căzătură. „În genunchi nu, te rog!” implor în sinea mea. Mă uit la mama cu coada ochiului, merge mai departe și nu spune nimic. Ufff, ce bine!!!

În jur, multă lume cu cârje, femei cu copii sfrijiți, oameni fără picioare, arși, ologi, fețe marcate de durere și suferință. Nu-mi mai place plimbarea, vreau să plec. Miros a tămâie și ceară topită. Tumult, o grăsană mă calcă și nu-și cere iertare. Mă împing. Trebuie să stai la coadă ca să-l atingi pe Făcătorul de Minuni. Miroase a nădușeală și a murdărie răscolită. Durerea duhnește. Femeia de dinaintea mea are pe față o rană mare cu puroi, îmi face greață, n-ar trebui să-mi facă, se cuvine să fim miloși; călugărițele nu sunt aici ca să mă ciupească și să mi-o tot spună, iar eu n-am deschis gura. Oare mi se vede? Să fie păcat și dacă nu mi se vede? Înaintăm încet, tata spune că e ca o procesiune din Săptămâna Mare; ne apropiem de altar, ceara a pătat șervetul brodat cu spice de aur, florile sunt oflitate.

Iată-l acolo. Mămica face un semn cu degetul. Trebuie să tăcem și să ne rugăm, să-i cerem ceva. Mă apropii și-l ating. Mi-e tare frică. Sângerează, sângerează din belșug, e foarte trist și se vede că se chinuie cumplit. Pe el cine-l salvează?

Deschise ochii. Se afla în patul de la Lungamo Suites.

— Îmi pare rău, doamnă. Credeam că ați plecat, îi spuse omul de serviciu filipinez văzând-o. Veneam să fac curat în cameră, dar dacă doriți mă întorc mai târziu.

În spatele acelei siluete îmbrăcate în alb, lumina intensă a coridorului. Ușa era deschisă.

DESCHISĂ!

82

— N-o încuiați, vă rog! îi zise.

— Mă scuzați, ați spus ceva?

Ella zise iar:

— V-am spus că nu-i nevoie să încuiați ușa.

— Bine, dacă așa vreți; nici nu contează de fapt: am cheia.

— Îmi dați voie? Ella arătă spre inelul cu chei ce atârna în broască. N-o găsesc pe a mea.

Omul se apropie și scoase din buzunar o cheie.

— Nu-i asta?

Ella o luă.

— Am găsit-o în coșul de hârtii. V-o lăsam oricum pe masă înainte de a pleca.

— Nu înțeleg cum a putut ajunge acolo. O lăsasem în broască.

— Uneori facem lucruri de care nu ne dăm seama. Dacă v-aș povesti! Știți, câteodată îmi caut de zor ochelarii și, să vedeți, îi am pe nas. Nu vă faceți griji, ni se întâmplă tuturor.

— Puteți termina cu curățenia mai târziu?

— Când doriți. Tot ce aveți de făcut e să apăsați la telefon pe numărul doi și să spuneți.

Filipinezul ridică firul de pe jos.

— Bineînțeles că, înainte, trebuie să conectați telefonul - îi zâmbi, arătându-i priza. Vreți s-o fac eu?

Ella dădu din cap că da; nu-și amintea nici să-l fi deconectat.

— Vă înțeleg; precis că nu doreați să fiți deranjată, nu-i așa? Și eu fac la fel uneori. Chestia asta e o invenție proastă. Te obligă să răspunzi mereu, vrând-nevrând.

Înainte de a pleca, mormăi:

— Da, sigur, o invenție proastă, din nefericire necesară. Vă doresc o zi bună!

Pe când își scotea rochia, gândul îi fugi la anticar. O fi stat s-o aștepte? Și-o fi dat seama că nu venise? i-o fi părut rău, cum îi pare ei?

În seara asta, o să se ducă negreșit. N-avea de gând să se întoarcă la hotel; aici era veșnic Cealaltă. Ticăloasa blestemată!

Când va termina cursul de la academie, se va duce să-l vadă.

Se uită la ceas. Curând, avea să fie zece și nu voia să întârzie la cursul profesorului Sabatini. Făcu un duș în grabă, își puse primii blugi peste care dădu, un pulover negru și niște cizme, și ieși cu părul ud și o haină pe mână. Pe drum, se opri la cafeneaua din colț și bău în mare zor o cafea cu lapte.

Ajungând la Palazzo Spinelli, își dădu seama că-și uitase bastonul și-i trecu prin minte că poate de acum înainte nici nu mai avea nevoie de el. Se simțea iar agilă; piciorul n-o mai durea. De la accident, nu-i mai rămâneau acum decât două cicatrice: una de la rana care-i brăzdase pulpa de sus în jos și cealaltă de la rana care-i sfâșiase sufletul.

Înainte de a urca scările, se întâlni cu profesorul, care o privea într-un fel ciudat, de parcă ar căuta la ea un răspuns la nu știa ce anume.

— Nu v-am văzut de câteva zile, îi spuse, susținându-i privirea. Mă întrebam dacă v-ați mai dus la locul...

— Nu contează, puteți s-o spuneți: locul accidentului. Da, m-am mai dus, ca în fiecare sâmbătă.

— Ați mai avansat în căutarea dumneavoastră?

— Poate că da; adevărul e că nu știu ce să vă spun. Am descoperit printre copaci o mică magazie cu unelte, părăsită cu desăvârșire.

— Dacă e cea la care mă gândesc eu, o știu. Era ascunzătoarea mea și a tuturor copiilor din familie.

— Ușa era închisă cu un lanț ruginit, deși vreau să vă spun că lacătul era desfăcut. N-o să mă acuzați de încălcare de domiciliu, nu?

— Cum de vă puteți închipui așa ceva?

Înainte de a răspunde, ea îi zâmbi.

— E proprietatea dumneavoastră, domnule profesor.

— Mi se pare că nu mai e proprietatea nimănui sau poate a copacilor care, încetul cu încetul, au pus stăpânire pe tot. Știți care-i partea cea mai bună în legătură cu magazia? Faptul că are o mică pivniță... mă rog, avea; nu

știu ce o mai fi acum. Unul dintre jocurile noastre favorite era să ne ascundem acolo. Se păstrau în ea tot felul de conserve, lapte condensat, biscuiți... bunicul o ținea pregătită pentru orice situație de urgență, mulți ani după război. Spunea că trebuie să fie prevăzător. A ajuns chiar să îngroape bani și lucruri de valoare care n-au mai apărut niciodată atunci când, după câțiva ani, s-au apucat să-i caute. Pentru a ajunge în pivniță, trebuie să cunoști drumul; dacă nu, e imposibil s-o găsești. Există o ușiță de acces camuflată.

— Și unde se află... ușița asta?

— Într-un cufăr: cufărul cel mare al bunicii. De fapt, era ca un adăpost.

Ella se gândi la magazie. Deși totul era cufundat în beznă, i se păru că-și amintește. Da, lângă balotul cu paie era un cufăr.

— Credeți că adăpostul mai există?

— Mă îndoiesc că l-ar fi distrus cineva. Cei care știau de el nu mai trăiesc. Nu mai sunt decât eu, și nu m-am mai întors niciodată acolo. Îmi evocă prea multe amintiri.

— Vă deranjează dacă m-aș duce să cercetez?

— Absolut deloc.

— Poate dau de altă pistă. Toate indiciile duc spre locul acela.

— Ați găsit ceva în magazie?

— N-aș vrea să-mi fac speranțe, dar am găsit ceva.

— Vreți să-mi povestiți?

— Nu.

— Atunci să nu mai vorbim. Toți avem dreptul la tăcere, însă - o privi în ochi -, dacă aveți nevoie de ceva, de orice, știți unde mă găsiți.

Se despărțiră. După cincisprezece minute, pe când pregătea aparatul cu diapozitive cu care avea să illustreze cursul din ziua aceea, Sabatini își aminti de cuvintele scriitoarei. Era sigur că o văzuse intrând în magazia cu unelte nu doar o dată, ci de două ori. Ea fusese cea care, cu lovituri de ciocan, spărsese lacătul. De ce mințea oare?

Era șase și jumătate și, deși toți ceilalți elevi pleaseră, ea rămânea mai departe la academie.

Își petrecuse toată după-amiaza adâncită în lucru, respirând liniștea aceea primitoare, plină de calm, care-i plăcea atât de mult. Acolo nu se ivea niciodată Cealaltă, blestemata aia care o chinuia îngrozitor.

Tocmai termina de restaurat ultima pagină și era satisfăcută. Partea inventată se potrivea perfect cu capitolul următor. Se simțea ca un înger salvator. Ajutase personajele să realizeze ce-și doreau.

Avea chef să stea de vorbă cu cineva. Rămase o clipă pe gânduri. Nu. În realitate, nu avea chef să stea de vorbă cu cineva. Avea chef să stea de vorbă cu el. Da, cu anticarul. Să-i arate exemplarul, filă cu filă, să-i comenteze că făcuse totul din pricina acelei povești și să-i citească o pagină. Era sigură nu numai că o va înțelege, ci și că va ști și să-i aprecieze valoarea. Dar cum să-l abordeze fără a-l face să se simtă intimidat sau pândit?

Se făcea târziu. Își puse în ordine toate ustensilele și le băgă în sertar. Stinse luminile, încuie ușa sălii de curs și, punându-și la încercare piciorul, coborî scările din două în două. Durerea era infimă. Senzația aceea de agilitate o făcu să se simtă adolescentă. Plecă mulțumită, ducând cu ea, în geantă, vechiul roman.

Afară, peste Florența se lăsase seara. Luminile magazinelor se reflectau pe asfaltul ud, prefăcându-l într-o splendidă pânză pictată cu stele. O lună plină se îneca într-o baltă. În colțul străzii, unde se vindeau fructe, erau expuse pe un strat de frunze de viță-de-vie mere și prune coapte. Se opri, alese un măr și îl mirosi. Aroma lui era pătrunzătoare. Ajungând la Fontana dello Sprone, îl spălă și mușcă zdravăn din el.

O luă prin Borgo San Jacopo, abătându-se dinadins din drum pentru a evita să se apropie prea mult de hotel, ca nu cumva Cealaltă s-o pândească. Trebuia s-o facă să-i

piardă urma până ajungea la anticariat.

Trecu Ponte Vecchio, se uită în stânga și reuși să deslușească în depărtare intrarea la Lungamo Suites. Gândul îi zbură la Cealaltă. „Crăpi de ciudă, tâmpito!” îi zise. N-avea nicio intenție s-o ia în seamă. Nu-i va permite să-i strice seara.

Iuți pasul până pierdu din vedere hotelul. Merse mai departe pe via de Santa Maria și, trecând de Porta Rossa, o luă la stânga. Pe măsură ce se apropia de anticariat, inima-i bătea tot mai tare. Se dojeni. Și dacă-și face speranțe mai mult decât se cuvenea? Poate că bărbatul acela îi lăsa cărțile cu semnul la o anume pagină doar pentru că voia s-o facă părtașă la ce citea el, și nimic mai mult. Dar... floarea? Care să fi fost tâlcul orhideei ce se colora în roșu? N-avea nicio logică.

Nu, nu, nu! Ceea ce lăsa anticarul pe pupitru nu era numai pentru ca ea să citească; era o mare prostie să creadă așa ceva. Era, mai cu seamă, pentru ca ei să-i meargă la suflet. Dacă nu, totul era cu desăvârșire absurd.

Ajungând la Piazza di Mercato Nuovo, se opri. O sudoare rece o străbătu din creștet până-n tălpi. Trebuia s-o recunoască: voia cu orice preț să afle ce ascundea în seara aceea pupitrul.

Înainte de a suna, se privi în geam. Imaginea reflectată îi aminti de chipul ei din adolescență. Cu blugi și pulover părea mult mai tânără. Părul arămiu îi cădea în bucle pe obraji, și în ochii ei triști licărea o lumină deosebită.

Ce-o fi gândind oare despre ea?

Cercetă de afară interiorul magazinului. Ca întotdeauna, lungul coridor era învăluit în umbre. O răsuflare cosmică îi ajunsese la urechi: cărțile dormeau. Se uită cu luare aminte, încercând să ghicească vreo mișcare. În spate, sfioasa clipire a lumânărilor de la candelabrul ce ilumina pupitrul o chema. Micul ungher de acolo se prefăcuse într-un fel de altar. Dacă lumânările erau aprinse, însemna că el o așteaptă.

Apăsă pe butonul soneriei și așteptă. După doar câteva secunde, îl văzu coborând scările. Deși mergea încet, umbletul lui se schimbase. Parcă dintr-odată trupul lui găsisese răspunsul la o întrebare. Nu-i mai vedea pe chip paloarea aceea de bărbat trecut; pielea îi căpătase puțină culoare și chiar părea mult mai înalt.

Ușa se deschise, și de data asta el nu se mai întoarse cu spatele. Ochii i se pierdură în ai ei, căutând o deschizătură pentru a i se strecura în suflet.

Ca și cum s-ar fi întors dintr-o lungă călătorie, privirea aceea curată o îmbrățișă cu gingășie. Atingerea ochilor lui era caldă și plină de duioșie. O invita parcă să rămână așa.

— Ieri nu ați venit, îi spuse, fără a-și lua privirea de la ea.

— N-am putut.

— Cărțile v-au așteptat.

— Îmi pare rău.

— S-au întristat.

— Într-adevăr?

— Le-a preocupat absența dumneavoastră.

— Și eu le-am dus dorul.

— Pentru ele, vizita dumneavoastră e importantă.

— Și pentru dumneavoastră?

El nu răspunse. Întrebarea neașteptată îi pusese în gardă timiditatea. Se iscă o liniște încordată, ca o notă muzicală fără sfârșit în fața unui public în așteptare. Lumina din ochii lui se stinse. Clipa magică pierise. „Ce fragil e universul cuvintelor, figurine de cristal spărgându-se! Ce grea e gramatica sufletului! Își zise Ella. Totuși, încercând să ascundem, arătăm și mai mult. Poate că vorbele nerostite sunt cele mai sonore. Adesea, tăcerea este marele sunet al friciei sau al durerii.”

O adiere înghețată îi îmbrățișă gâtul.

— O să ningă, spuse ea, tristă.

— De unde știți?

— Pot s-o miros.

- Ninsoarea miroase?
— Da.
— A ce?
— A frig.
— „Doar albul pur spre a visa”, adăugă el, îndepărtându-se pe coridor.
— Ce spuneți?
— A spus-o Rimbaud. „Doar albul pur spre a visa.” De ce culoare e frigul dumneavoastră, Ella?
— Stați puțin... Cum de-mi știți numele?

84

Nu-i răspunsese. Evada iar în turnul lui de tăcere, unde se proteja de sine însuși. Ce avea oare acolo sus? Așteptă până auzi cum ecoul pașilor lui se stinse în umbră și apoi se apropie de rafturi. Văzu cu surprindere într-un colț *În căutarea timpului pierdut*. Fusesse convinsă că aceasta era cartea pe care o va găsi în pupitru. Era evident că, dacă stătea pe raft, nu fusese cea aleasă. Presupunerile ei dăduseră greș. Atunci, dacă nu era asta, care?

Vru să se ducă la pupitru, dar se opri la gândul că el o urmărea. Dacă nu fusese în stare să-i răspundă la întrebare, nici ea n-avea să dea fuga să vadă ce îi lăsase.

Petrecu un răstimp destul de lung uitându-se la niște cărți, recitind câte o pagină, sărind de la una la alta, până dădu de un paragraf care-i atrase atenția. La pagina 256 a ediției volumului de versuri de Pedro Salinas, găsi strofa perfectă cu versul pe care avea să i-l lase. Puse cartea la o parte și-și îndreptă ochii în sus, căutându-l. Însă nu se mișca nimic.

Se duse încet la pupitru și începu să audă acordurile pline de melancolie ale unei chitare. Ridică ușor capacul și în clipa aceea răsunară notele unui fado. Îl cunoștea: era *Fado de saudade*⁴⁹

; melodia venea de la o ilustrată veche. Câteva rânduri în portugheză, semnate de Fernando Pessoa. O

49 Fadoul dorului (în portugheză, în original)

duse la nas: mirosea a tristețe. Dedesubt, volumul lui, *Cartea neliniștii*, o aștepta deschis la o pagină.

La ceasul când peisajul e o aureolă a Vieții, iar visul înseamnă numai să visezi, am înfiripat, oh, iubito, în muțenia neliniștii mele, această carte stranie ca niște porți deschise ale unei case părăsite.

Spre a o scrie am cules sufletul tuturor florilor, și din clipele efemere ale cânturilor de păsări de pretutindeni am urzit veșnicie și încremenire...

...ești Cea așteptată și Cea dusă, cea care mângâie și rănește, cea care aurește de durere bucuriile și încununează cu trandafiri tristețile...

Împrăștie asupra-mi petalele celor mai frumoase roze...

Iar eu am să mor în mine viața ta, oh, fecioară care nu așteaptă nicio îmbrățișare, nu caută niciun sărut...⁵⁰

Închise cartea, și în mintea ei începu o scrisoare fără s-o aștearnă pe hârtie. Un mesaj care nu se îndrepta nicăieri. Cuvinte de nerostit, constelate pe ascuns în infinitul neantului său:

Anticarule, nu mi-ai spus numele tău și nici nu știu dacă îmi pasă ori nu-mi pasă, căci știu că EXIȘTI. Trăim în această irealitate tainică, pentru că viața ni se pare prea mare și prea anevoioasă. Presimt că nici tu și nici eu nu știm s-o trăim precum ceilalți. Aș vrea să-ți mărturisesc și să te previn: nu știi prea bine cine te vizitează. Mi-ai rostit numele de parcă m-ai cunoaște, însă nu mă cunoști. Vrei ceva de la mine? Ce-ți poate da această ființă care nu așteaptă nimic, care seară de seară nu merge nicăieri, care fuge până și de tăcerea ei? Care n-are nimic altceva decât dialogul tăcut al umbrelor, neputând să existe și nici să trăiască, să meargă mai departe și nici să se oprească?

Anticarule, vreau să mă alătur ție, felului tău ciudat de a te apropia. Poate că ești și mai pierdut decât mine, nu

știu. Uneori, așa pari. Poate m-ai putea salva, poate te-aș putea salva. Să ne salvăm de la viață și de la moarte. Și să plăsmuim altă lume. Aș vrea să rostesc un singur cuvânt, cuvântul pe care nici tu și nici eu nu știm să-l rostim: ajută-mă!

Să scot la iveală în fața ta acest sentiment pe care-l ascund: Teama.

Să vorbim, anticarule, să vorbim! Câte cuvinte dorm oare în cărțile tale?... Nu ești tu marele iubitor de cuvinte? ... Vorbește-mi încă o dată, destăinuiește-te, anticarule!

Lumânările se topeau. Candelabrul nu mai avea acum decât două flăcări slabe ce continuau să lumineze. Încet-încet, întunericul puneă stăpânire pe anticariat; de la etaj, îi ajungea respirația uniformă și ostenită a cărților adormite.

Stătuse trei ceasuri citind Cartea neliniștii și voia s-o ia, dar nu se încumeta. O puse la loc în pupitru și închise capacul. Înainte de a pleca, pregăti cartea lui Pedro Salinas și o lăsă deschisă la versul ales. Lângă volum, o orhidee amestecată de atâtea nuanțe de roșu începea să asude picături de sânge.

În vreme ce ultimele lumini se stingeau, se îndreptă pe băjbăite spre ieșire și, trecând prin dreptul scărilor, strigă:

— „Peisajul este o stare sufletească”⁵¹

.

— Ce spuneți? întrebă anticarul din penumbră.

— A spus-o Amiel: „Peisajul este o stare sufletească”.

În ce anotimp trăiește sufletul dumneavoastră?

Deschise ușa și, când dădu să plece, un carton care atârna de clanță o făcu să se oprească. Fusesse totdeauna acolo, și totuși îi atrase atenția pentru prima oară. Se apropiie și citi:

51 Henri Frederic Amiel, *Peisajul este o stare sufletească*

Chiuso

Apoi îl întoarse pe dos:

Aperto

Cercetă cu mare atenție, și capul începu să i se învâртеască. Nu se poate. Scrisul, caligrafia aceea atât de îngrijită, majusculele și minusculele, cerneala, totul era identic cu scrisorile pe care le primea pe via Ghibellina. Era cu puțință ca anticarul să fie chiar bărbatul care-i scria mesajele acelea minunate ce se terminau veșnic la fel?

***...Și astfel, singurul viitor ce ne rămâne,
enigmatică doamnă, este prezentul.
Închise ușa și plecă.***

Al dumneavoastră,

Închise ușa și plecă.

85

Auzind ușa închizându-se, Lívido aprinse lumina de pe scară și coborî. Parfumul ei plutea încă în aer. O vagă

aromă de dorințe neîmplinite. De ce o lăsase să plece când voia s-o aibă aproape, când ieri-seară o așteptase până la istovire? Ce diferență era între a stabili contacte și a crea legături? Era din nou solitarul cu cărțile. Nu era un bărbat; era un crochiu neterminat, stângaci și stupid.

Se duse până la pupitrul vechi, simțindu-se mai singur ca niciodată. În locul atingerii unei mâini, îl aștepta o carte deschisă. Șapte rânduri; poezia pe care ea o împrumutase de la Salinas și care, preț de o clipă, avea să se prefacă în vocea ei. Alt mod de a-l mângâia. Pe când o citea, și-o imaginea alături.

Ce bucurie să trăiești simțind că ești trăit!

Abandonat, în taină, marii certitudini de a știi că altă ființă, în afara mea, mă trăiește, departe.

Că este o altă ființă prin care privesc lumea căci ochii săi privesc iubindu-mă⁵².

86

Se ascunsese în spatele unor rafturi pentru a-l urmări. Pitită printre tomuri, îl văzuse coborând și apropiindu-se de pupitru. Silueta-i zveltă răspândea un ger în afara timpului. Își zise că era un bărbat rănit, rănit de tăcere; că, trăind atâta fără să rostească un cuvânt, gura lui uitase arta de a vorbi. Când îl văzu ridicând cartea și ducând-o la nas, o năpădi o duioșie infinită. Era ca ea, și el mirosea lucrurile. Așteptând să citească poemul, își părăsi ascunzătoarea și veni tot mai aproape.

Când ajunsese în spatele lui, îi vorbi:

— Cuvintele sunt ca apa. Dacă nu găsesc o ieșire, îmi croiesc până la urmă propria matcă.

Lívido se întoarce, uluit. Nu-și putea crede ochilor. Trebuia să încerce să-i răspundă.

— Am crezut... am crezut că ați plecat, îi spuse.

— Am uitat ceva important.

El caută în pupitru, dar nu găsi nimic.

Ella îi arată orhideea. I

— E pentru mine, nu-i așa?

— Da.

— Era albă.

— Dar acum nu mai este.

— Îmi place mai mult așa.

— Însă poate păta.

— Roșul e viața.

— Și pasiunea: o spun scriitorii.

— Chiar dacă mulți n-au simțit-o.

— Dar dacă au descris-o e adevărat.

— De-ar fi așa, atunci am putea spune că dumneavoastră trăiți înconjurat de adevăruri, îi spuse Ella zâmbind. Ce se simte trăind între atâtea cărți minunate?

— Ce se simte circându-le? îi răspunse el.

— Ce știți despre mine?

— Atât cât mi-e de-ajuns.

— De-ajuns pentru ce?

— Pentru a vă lăsa pupitrul meu.

— Și cărțile dumneavoastră.

— Nu sunt ale mele. Sunt ale celui care știe să le citească.

— Am văzut că unele sunt deteriorate.

— Multe au suferit când Arno și-a ieșit din matcă.

— Dacă vreți, le-ați putea restaura.

— Nu știu s-o fac.

— Dar eu știu. Lăsați-mă să vă arăt ceva.

Ella scoase din geantă cartea la care lucrase la academie și, când dădu s-o deschidă, o auzi. Ce căuta Cealaltă în locul acesta?

— Așadar, aici erai, eh? Pleacă, înainte de a-ți strica eu totul!

— Te rog! o imploră Ella.

Lívigo rămase cu ochii la ea. Pe neașteptate, spunea niște lucruri stranii, iar expresia de pe chip i se schimbă. S-ar fi zis că sufletul i-ar fi ieșit din trup. Privea fără să vadă.

— Îmi pare rău, trebuie să plec, îi spuse, îndreptându-se spre ușă.

— Deci așa, acum încerci să-l seduci cu amărătele tale de lucrări manuale!

— Așteptați, îi spuse el, încă nu mi-ați arătat cartea!

— Afară! Pleacă de lângă el sau ai să regreti!

— Te rog! o imploră ea din nou.

— Vreți să cinăm împreună astă-seară?

— Nu poți. Spune-i că nu poți.

— Nu pot. Astăzi nu pot.

Ieși în fugă, și cartea îi căzu.

87

Să supraviețuiască ei înseși, de asta avea nevoie acum. Să o omoare naibii odată pe cea care o urmărea și n-o lăsa în pace. Dar cum să termine cu Cealaltă fără să termine cu ea însăși? Cum să-și folosească mâinile împotriva ei fără să-și facă rău?

Trebuia să găsească un loc unde să fie indivizibilă. Voia să fie doar ea singură. Să distrugă blestemata ubicuitate a acestei ființe ce se ivea pretutindeni. Vocea aceea atât de familiară și de detestată care o hăituia, o dojenea, o ura și o judeca.

Nu-i rămânea altă cale decât să găsească abisul și să sară. Să ajungă pe malul celălalt pe când umbra cădea în prăpastie.

Se tot plimba pe lângă Loggia del Mercato Nuovo fără a se îndepărta prea mult de anticariat, pentru că în sinea ei ceva îi spunea că în preajma acelui bărbat avea să fie ocrotită. Piața începea să se golească. Ultimii vânzători își puneau marfa în mașină. Abandonată pe caldarâm, o Venus de Botticelli desenată cu cretă o observa, goală pe scoica ei, învăluită în suflarea Zefirului și a Aurei. Se feri s-o calce, se apropie de Fontana del Porcellino și-și vârî capul sub botul animalului până simți că apa înghețată îi limpezea gândurile. Cealaltă se făcuse nevăzută.

Nu știa unde să se ducă. Privi spre anticariat și vru să se întoarcă, dar se răzgândi de teamă să nu-i apară iar. Cu toate că magazinul era închis, dinăuntru se filtra în stradă o lumină.

Așteptă un răstimp și, văzând că anticarul nu ieșea, se hotărî să se ducă la Harry's Bar, să se amestece în mulțime și să se pună la adăpost. Singurătatea e primejdioasă.

Când ajunse, în local era obișnuita clientelă; aceeași zgomotoasă superficialitate. Toți își povesteau succesele și se grozăveau, stârniți de băutură.

Se apropie de bar și, ca totdeauna, Vadorini îi turnă o votcă, fără s-o întrebe nimic. O dădu pe gât și mai ceru una. Când ajunse la cea de-a treia, ușa se deschise și o pală înghețată inundă localul.

Nu putea fi decât el; în mână, avea cartea restaurată de ea, pe care o pierduse când fugise în stradă. Oberul îi ură bun venit și, după ce-i luă paltonul, îl conduse la restaurant. Se așază la aceeași masă ca ultima dată.

Îl văzu cum comandă, cum deschide cartea și începe s-o răsfoiască foarte încet, de parcă ar fi fost extrem de interesat. Oberul îi aduse un pahar cu vin; în vremea asta, un bărbat se apropie de masă și-i întrerupse. Anticarul se ridică, îi dădu mâna și-l invită să ia loc.

Ce făcea oare anticarul cu profesorul Sabatini?

88

Nu-l văzuse de ani de zile sau cel puțin așa credea profesorul Sabatini când îl descoperi la masa de alături, aplecat deasupra cărții. Era sigur că îl cunoștea de undeva, dar nu reușea să-și aducă aminte de unde. În cele din urmă, scormonind printre amintirile lui îngrămadite, părul cârlionțat și aerul acela absent îl făcură să-l recunoască.

Era băiatul acela retras care în zilele ce au urmat mării *Alluvione* fusese alături de el, umăr la umăr, salvând cărți și opere de artă pe care diluviul le înghițise. Era încă

unul dintre acei *Angelli del Fango*. Își amintea că în zilele acelea tânărul urma să între curând la seminar și că îi mărturisise că avea îndoieli.

După săptămânile acelea, nu s-au mai întâlnit niciodată, dar îi păstra o amintire frumoasă.

Acum, pe când vorbeau, își zicea că întotdeauna viața ajungea până la urmă să-și dezvăluie ascunzișurile. Amândoi își aveau destinul marcat încă de pe vremea aceea. Continuau să fie doi singuratici: aceiași singuratici care, din dragoste pentru artă, răspuseseră în acel noiembrie de demult chemării Primăriei din Florența..

— N-am știut niciodată ce s-a întâmplat cu atâtea tablouri pe care le-am salvat, îi spuse Sabatini lui Lívido.

— Și nici cu cei care am ajutat la salvarea lor. Nu m-am mai întâlnit niciodată cu nimeni, îi răspunse anticarul.

— Cu ce te ocupi?

— Am un anticariat cu incunabule, aproape de Loggia del Mercato Nuovo. Și tu?

— Sunt directorul Cabinetului Științific Literar; mă ocup cu restaurarea de cărți vechi. Țin un curs la Palazzo Spinelli.

— De restaurare? Trebuie să fie o muncă fascinantă. Am atâtea opere de restaurat!

Profesorul Sabatini descoperi cartea pe care Lívido o avea pe masă.

— Asta-i de-a mea, îi spuse, arătându-i-o. Pot s-o recunosc de departe. Pe deasupra, are ștampila Palatului. Îmi dai voie?

Sabatini o luă în mâini și se apucă s-o examineze.

— La academie sunt sute ca aceasta. De unde o ai?

— E a unei... prietene.

— Ei bine, prietena ta a făcut treabă foarte bună. Numai pentru...

Profesorul se opri la foile scrise de mână.

— Asta m-a atras cel mai mult; capitolul pe care l-a rescris.

— Păi ce a făcut e un păcat mortal. Un bun restaurator n-ar face niciodată așa ceva.

— Unde scrie? După părerea mea a făcut ceva minunat. I-a redat viața cărții. Creând capitolul dispărut, povestea își recapătă sensul.

— Da, dar poate că nu asta e adevărata poveste.

— Adevărată? Și ce importanță are, dacă până la urmă toate ajung să fie ceea ce vrea cititorul? Același roman nu e niciodată la fel pentru două persoane. Cuvintele au darul de a se strecura prin orificiile cele mai surprinzătoare ale sufletului și a ajunge în locurile unde se înfiripă plăsmuirile cele mai ascunse, unde se zămislește adevăratul înțeles a ceea ce se citește.

— Mă rog, să zicem că asta e ceva relativ. Când ești perfecționist ca mine, încerci să fii fidel documentului celui care l-a creat, intenției sale, și această fidelitate impune să-l schimbi cât mai puțin. Ar trebui să vii într-o zi la cabinet. Avem unele piese care merită să fie văzute. Am un splendid exemplar din Petrarca pe care tocmai l-am terminat de restaurat. Multe astfel de cărți provin de la marea *Alluvione*, bineînțeles.

Sabatini închise romanul și îl puse pe masă. Ridicându-și privirea, o văzu pe Ella care stătea la bar. O salută.

— Este eleva mea, îi spuse lui Lívido.

Lívido o salută și el.

— O cunoști? îl întreabă profesorul.

— E prietena despre care ți-am vorbit. Cea care a restaurat romanul.

— E scriitoare, spuse Sabatini. Știi?

— Da, sigur că da. Poate de asta a completat capitolul.

— A avut o tragedie îngrozitoare; a fost un caz despre care s-a vorbit mult.

— Știu; am citit într-un ziar.

— Și-a pierdut bărbatul și fetița într-un accident. Ce dramă cumplită, nu?

— Așa-i.

— Trupurile lor n-au fost găsite niciodată.

— N-o cunosc atât de bine ca să fi vorbit despre asta.

E un subiect foarte dificil, mai cu seamă pentru ființa care a suferit pierderea. Aș zice că, în definitiv, poate chiar din pricina acestei tragedii, este o femeie rezervată, cu un univers lăuntric foarte deosebit.

— Rezervată și... face niște lucruri cam stranii.

— De ce spui asta?

— Nu știu. Am văzut-o comportându-se într-un fel ciudat. Continuă încă să îi caute. E convinsă că sunt în viață.

— Poate că are dreptate.

— Nu, nu cred, deși... nu se știe niciodată.

Uitându-se la ea, Lívido se întreba ce motiv exista oare pentru ca Ella, în seara aceea, să nu fi acceptat să cineze cu el, când de fapt era acolo cu desăvârșire singură. Poate doar dacă aștepta pe cineva, altfel nu înțelegea de ce fugise atât de intempestiv. Ultimele ei fraze nu fuseseră deloc coerente. Aproximarea de el contrazicea tot ce se întâmplase la sfârșit.

Poate că Sabatini avea dreptate, și era o femeie cu anumite probleme. O ființă obișnuită, normală nu purta cu ea un revolver, dar mai bine nici nu pomenea despre asta.

În fond, infernul nu ne aștepta în viața cealaltă și nici nu era așa cum ni se predicase stăruitor: flăcări și trupuri zvârcolindu-se de durere, în vreme ce diavolul se bucură să sporească numărul celor răi. Era în viața fiecăruia, cea de zi cu zi. Orice faptură omenească trebuia să-și asume umbra lui. Nimeni și nimic n-o putea scuti de a-l duce în spate.

89

Era plăcut să simtă că putea fi importantă pentru cineva, chiar dacă acest cineva era o ființă de neînțeles.

Hazardul făcuse ca în seara aceea să se întâlnească din nou cu el, așa, de departe; și tot hazardul i-l scosese acum înaintea ochilor, stând de vorbă cu profesorul ei. Despre ce or fi vorbind oare? Trebuia să admită că, deși lucrase mulți ani cu cuvinte, la momentul adevărului, când

trebuia să le folosească rostindu-le, era descumpănită. Alta în locul ei poate că s-ar fi dus la masa lor să-i salute, dar pentru ea era ceva de neconceput. Nici măcar acolo la bar nu era capabilă să scoată două vorbe, cu toate că Vadorini insista să converseze cu ea. Singurul lucru bun era că acolo se simțea în siguranță. Da, Cealaltă nu ajungea în locul acela.

Un gând stăruitor nu-i dădea pace: dacă anticarul era L., o fi știind L. că Doamna Înlăcrimată era ea? Ce viață ducea în realitate el? Ce anume făcea? Inițiala L. să vină oare de la „Librar”?

Dori din suflet să fie așa.

90

În seara aceea, nu se mai întoarce la hotel; se duse să doarmă în apartamentul de la ultimul etaj.

A doua zi dimineăta, venea din nou în vizită judecătorul. Acceptase să-l primească pentru ultima oară, întrucât, dintre toți bărbații care i se perindaseră prin fața divanului, el era singurul pentru care avea afecțiune și chiar puțină milă. După ce-l va vedea acum, va termina cu toate vizitele acelea.

De zile în șir nu mai răspundea la nicio scrisoare, și cutia poștală începea să dea pe dinafară plicuri pe care le lua vântul. Se plictisise să tot audă prostii și, mai ales, să nu fie ea însăși. După judecător, singurul pe care de acum înainte era dispusă să-l primească era L.

Vârî cheia în broască și, auzind-o, păsările se agitară înnebunite. Convinse că era zi, începură să țipe și să cânte, lovindu-și aripile de gratiile coliviilor, zburând aiurea.

Nu putu să doarmă. Își petrecu toată noaptea încercând să-și liniștească inima și sentimentele contradictorii; silindu-se să alunge vocea care o hărțuia necruțătoare. Reciti una după alta toate scrisorile primite de la L., până ajunse la concluzia că era foarte probabil să fie vorba despre anticar. Făcea conjecturi, de parc-ar fi

avut de rezolvat o ecuație: dacă anticarul era L., și textele lui L. coincideau cu paginile pe care ea le păstra la hotel, cel mai probabil era ca vechiul jurnal să se afle la el. Prea multe coincidențe!

Zorii trandafirii și diafani se strecurară prin fereastră, reflectându-se în oglinzi. Salonul se prefăcu într-un cer plin de nori de vată-de-zahăr. Încercă să nu se gândească la fetița ei, dar îi văzu fețișoara cu o expresie pofticioasă și fericită; lua cu degețelele bucățele de vată-de-zahăr și le băga în gură. Îi auzea vocea: „Uite, mămico...!” și-i vedea limba de un roșu aprins.

Durere. Nu mai voia să simtă durere. Unde să păstreze atâtea imagini? Voia să-și despice trupul și să scoată din el durerea, cum făceau medicii cu tumorile.

Se spală pe față și ieși să bea o cafea. Intră în barul din colț. Pe când lua micul dejun, răsfoi ziarul și ascultă conversația celor care se treziseră cu noaptea-n cap. Când se întoarse, în antreu o aștepta o nouă scrisoare de la L. Își făcu reproșuri că a întârziat. Dacă nu s-ar fi lungit, era sigură că l-ar fi prins *in fraganti*. Cum de intrase în clădire? Cine-i dădea drumul?

O deschise încetișor. Ca în celelalte primite în ultima vreme, ascundea în hârtia îndoită o petală imprimată. O apropie de lampă și, așa cum își imaginase, apărea litera I. Ultima ce completa cuvântul *vineri*. O puse alături de celelalte și le examină:

V I N E R I

Nu mai rămânea acum decât să-i spună care anume dintre zilele de vineri. Se uită la calendarul de pe birou și cercetă datele. Următoarele zile de vineri erau 7, 14, 21 și 28. Incertitudinea aceea îi plăcu. La gândul acesta, un fluture rătăcit i se agită în stomac. Se gândi la Cealaltă și încercă să-și ascundă bucuria pentru a nu i se vedea pe chip.

Începu să citească scrisoarea și, printre rânduri, îi

apăreau treptat similitudini cu paginile pe care anticarul i le lăsa în pupitru. Detaliile, petalele erau făcute pesemne de aceeași mână. Bărbatul în stare să vopsească în roșu o orhidee albă, care alegea pasajele din cărți, care îi pregătise colțul acela cu lumânări, nu putea fi altul decât el. Cum de nu-i trecuse prin minte înainte? Ar putea exista oare o minimă posibilitate ca pentru o clipă să se simtă atât de fericită?

„Dacă-mi spui că vii la patru, de la trei voi începe să fiu fericit. ”

Antoine de Saint-Exupéry⁵³.

Dacă-mi spui că vii într-o vineri, de luni voi începe să...

Ce simplă și vie era emoția, și ea avea acum parte de una: emoția așteptării.

91

Clopotele prinseră să bată de șapte, și ușa se deschise. Judecătorul cunoștea locul și, fără să șovăie, se îndreptă spre salon. Părea copleșit de o povară grea de care trebuia să scape. Intrând, oglinzile îi întoarseră o imagine dezordonată. Avea masca sucită, zâmbetul acela ironic și controlat, și toată persoana lui vădea neglijență.

De data asta, Doamna Înlăcrimată îl aștepta pe divan, îmbrăcată cu o rochie renașcentistă de mătase albastră și brocarturi care îi strângeau și ascundeau sânii. Era prima și ultima oară când apărea îmbrăcată. Pe umeri mai purta încă mantia cu care-l primise întotdeauna, iar chipul îi era mai departe acoperit de mască. Fumul îi țesea în jur un văl fantasmagoric.

Fără să aștepte să fie invitat, Salvatore Santo se așeză.

⁵³ Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*

— Moartă, fir-ar să fie! slobozi plin de mânie. Nevastă-mea e moartă. Nu-i de necrezut? Moartă, și eu încă nu mă obișnuiesc cu ideea. Dar nu, nu te înșela, iubito. Ce mă aduce aici nu-i durerea de a o fi pierdut, nici pe departe; știi doar foarte bine ce simțeam pentru ea. Mă aduce furia asta pe care n-o pot controla. Sunt FURIOS! Îmi pare rău, pe tine n-am de ce să te înșel; în afară de asta, am venit să-mi descarc sufletul. Aveam nevoie de minunata-ți tăcere plină de înțelegere, de acest balsam pentru a-mi vindeca rana, fiindcă trebuie să știi că furia e o rană care doare cumplit și, pe deasupra, dacă n-o tămăduiești, ajunge să se infecteze și să-ți devoreze inima.

Detest să recunosc, dar un judecător este și el o ființă omenească. Deși poartă masca de mărinimos care împarte dreptate, simte dragoste, ură, mânie și, câteodată, chiar și dorința de a ucide... De ce nu? De câte ori nu spunem: „Îmi vine să te omor”? Și din pricina asta ne transformăm în criminali? Nu, dom'le. Bineînțeles c-aș fi omorât-o. Dar până la urmă și-a atins scopul: să mă nenorocească pe mine.

Respiră adânc și continuă:

— Blestemata de ea! Cum am omorât-o? Mă întrebi cum am omorât-o? Păi, ticăloasa nici măcar nu s-a lăsat omorâtă: a murit singură. M-am trezit dimineța cu ea în pat, în patul MEU, moartă, fără nicio explicație. Corpul înțepenit; fața, cu o strâmbătură cinică, părea că-și bate joc de mine. Medicul a certificat: infarct, mi-a zis, privindu-mă în ochi, întristat. „Soția dumneavoastră a avut moartea cea mai ușoară.” Așa că mi-a luat cu ea în mormânt până și satisfacția de a o fi trimis pe lumea cealaltă.

Și ca și cum n-ar fi fost de-ajuns, după ce s-a dus, și-a lăsat prezența risipită prin toată casa: cremele ei, rochiile, pantofii, gențile, fotografiile, colierele, discurile și cărțile, romanele ei caraghioase și manualele de autoajutorare cu care făcea pe interesanta și pe echilibrată.

Fiecare lucru îmi vorbește despre ea, și asta mă înnebunește. Toți mă consolează, mă compătimesc, îmi spun „Nu știi cât de rău îmi pare”; „Vă sunt alături în

durerea dumneavoastră”; „Ce păcat, biata femeie, era așa de bună!”

Pentru că trebuie să știi, iubito, că odată ce suntem morți, toți avem vreo virtute.

Gata. Nu mai putea. Pe măsură ce-l asculta îi sporea mila pentru bărbatul acela atât de plin de ură. S-ar putea oare examina cazul lui într-un tribunal? Ar fi luate în considerație toate fleacurile, strănaturile, copulațiile, răsuflarea urât mirositoare, plictisul, oboseala, familiile celor doi soți, duminicile și sărbătorile? Degradarea iubirii era cea mai cumplită nebunie. Unde era dreapta măsură a sentimentelor? Se putea vorbi despre cantități, despre măsurători, despre procentaje, ca în aritmetică? Urăsc un treizeci la sută, iubesc un cincizeci la sută. Îmi permit un cincizeci și opt la sută de plăcere sau un douăzeci la sută de tristețe. Până la ce punct erau îngăduite ura, mânia, durerea, frustrarea? Puteau fi considerate drept egale contrariile? Iubire și ură, de pildă. Plăcere și suferință? Există vreo ordine când trebuia să evaluezi sentimentele? Existau sentimente bune, potrivite și rele, ca în notele ce se dau la școală? Excelent, bun și mediocru? Dacă sentimentul se schimba, rațiunea avea marele răspuns? „Orice exces duce la distrugere.” Se putea aplica premisa aceasta tuturor emoțiilor? Simțea nevoia să existe un criteriu valoric, un aparat, o ființă superioară, ceva care să dea echilibru ființei omenești ca să nu sufere.

Dori să-i vorbească, să-l întrerupă, dar Doamna Înălăcrimată era tăcută, și n-o să facă excepție nici de data asta.

Se ridică ușurel și, pe când el continua cu absurda-i diatribă, se depărtă în ceață până se făcu nevăzută.

Judecătorul blestemă mai departe câteva minute, până obosi. Îl auzi rătăcind prin salon, strigând-o în două rânduri, și în cele din urmă se îndreptă spre ușă. Înainte de a pleca, strigă:

— Moartă, fir-ar să fie!

Ca în fiecare sâmbătă, profesorul Sabatini o urmărea de departe pe scriitoare. Șoseaua nu era aglomerată. Un șir uniform de chiparoși străjuia drumul și oprea răsuflarea vântului. Mașinile își făceau drum printre colinele blânde, colorate în acel verde frenetic iscat de ploaia ce nu contenise până de curând. Conducând, gândul îi zbura la femeia aceea. De luni de zile, o urmărea. La început, o făcuse doar din curiozitate, dar acum motivul care-l îmboldea era altul. Bănuia că e bolnavă.

Din fragedă vârstă, se simțise fascinat de comportamentele omenești. În tinerețe, urmasa chiar niște cursuri de psihologie și, zece ani, de două ori pe săptămână, s-a dus la un psihanalist. Mai întâi, încercând să se înțeleagă pe sine, apoi, deoarece credea că restaurarea cărților, ocupație căreia i se dedica trup și suflet, avea mare legătură cu înțelegerea sufletească și cu sănătatea.

Extrapolând conceptul medical, dacă o carte era tratată ca o entitate capabilă să simtă, posibilitățile de a-și îmbunătăți starea erau mult mai mari decât dacă era considerată un simplu obiect. Așadar, arta restaurării era strâns legată de psihologie.

Cursul lui se baza pe manevrarea documentului ca și cum ar fi fost un bolnav care putea muri dacă i se punea un diagnostic greșit.

Nu înceta să le-o spună elevilor: așa cum o persoană are nevoie, atunci când se îmbolnăvește, de un consult temeinic și un diagnostic corect pentru a i se aplica tratamentul potrivit, cu cărțile deteriorate se întâmplă întocmai.

Ella era o femeie care invita parcă să fie observată și analizată. A știut-o din prima zi în care o văzuse.

Acum, pentru a doua oară, o filma cu camera sa video și, cu toate că era un hobby secret căruia i se dedicase de tânăr, practicându-l cu diverse persoane care-i atrăgeau atenția, cazul scriitoarei îl impresionase cu totul aparte.

O filmase sâmbătă, pe când spărgea cu furie, cu lovituri de ciocan, lacătul de la vechea magazie de unelte.

O văzuse ieșind din mașină, mergând perfect fără bastonul ei obișnuit: avea într-o mână ciocanul și în cealaltă un pachetel.

Imediat ce reușise să deschidă ușa șubredă, intrase cu pachetelul acela și după câteva clipe ieșise cu mâinile goale și se întorsese la mașină.

Câteva minute mai târziu, spre marea lui uimire, scriitoarea apăru iar făcând același lucru, dar de data asta cu dificultate; șchiopăta și se sprijinea în baston, ducând în mână buchetelul de violete pe care-l puneă în fiecare săptămână la locul accidentului.

Se apropiase de copac, unde schimbase florile ofilite cu cele proaspete. Îmbrățișase trunchiul, stând așa câteva clipe, și apoi se îndreptase spre magazie și intrase. După un scurt răstimp, se ivise strângând la piept un pantof de fetiță.

De asta se afla aici. Pentru că tot ce-i povestise ea la academie nu se potrivea deloc cu cele pe care le filmase cu camera lui.

Ajungând la drumul dinspre casa părăsită, se opri. Era la câțiva metri de mașina ei și se pregătea s-o filmeze iar.

Mări imaginea cu *zoom*, până o aduse foarte aproape și apăsa pe *play*.

O văzu coborând, mergând cu ușurință; avea în mână ceva ce părea o rochie de fetiță, albastră cu flori. Se îndreptă din nou spre pădure, spre locul unde era magazia. Când ajunsese acolo, dispăru înăuntru și, după câteva minute, se întoarse cu mâinile goale.

Mai târziu, se comportă la fel ca sâmbăta trecută; bastonul, buchetelul de violete, trunchiul îmbrățișat, magazia de unelte, pentru a ieși apoi, în mână cu rochița pe care o adusesese cu câteva minute înainte.

Nu reușea să înțeleagă ce rost aveau toate astea. Până când, noaptea, după ce se uitase de mai multe ori la

tot ce filmase, ajunse la o concluzie.

93

Insomnia îl obligă să se scoale din pat la ora două. Lívido își petrecu noaptea recitind ziarele cu știrea despre înfiorătorul accident al Ellei, căutarea zadarnică a trupurilor bărbatului și fetei ei și toate speculațiile țesute în jurul acestor dispariții stranii.

Când se iviră zorile, făcu pe îndelete un duș, bău o cafea neagră și se îndreptă spre via Ghibellina, având în buzunar penultima scrisoare pe care o pregătise pentru Doamna Înlăcrimată.

Casa lui era foarte aproape de a ei; îi despărțeau doar patru străzi, și cronometrase cu ceasul cât făcea: din momentul în care ieșea de la el până ajungea în fața casei ei se scurgeau doar zece minute.

Pe fereastra camerei, cu telescopul pe care-l folosea uneori pentru a cerceta luna, zărea plantele exuberante și arbuștii ce-i înconjurau terasa. Apartamentul acela de la ultimul etaj avea un aspect diferit. Din toată Florența, era singurul loc care părea neatins de anotimpuri; trăia verdele viu al primăverii veșnice.

Coborî pe via del Crocifisso și, ajungând la colț, o luă la stânga pe via Ghibellina. Când nu mai avea decât douăzeci de metri până la numărul 46, o văzu ieșind din clădire și tresări de uimire.

Cea care ieșise era Ella! Nu-și putea crede ochilor. Un amestec de emoții puse stăpânire pe el. Era cu puțință ca amândouă să locuiască în aceeași casă? Își dori ca ambele să fie una singură; ca femeia enigmatică, pentru care scrisese luni de zile și față de care simțea o atracție ciudată, să fie aceeași care venea în fiecare seară la el la anticariat.

Așteptă până o văzu intrând în cafeneaua din colțul străzii și, după câteva minute, profitând de plecarea unui vecin, se strecură înăuntru.

Ajungând la ultimul etaj, mirosul de mirodenii arse ce

răzbătea prin ușa îl ameți.

Cum era posibil ca, simțind parfumul acela în atâtea rânduri, când îi dusesese celelalte scrisori, să nu-l fi pus niciodată în legătură cu ea?

N-avea nicio îndoială. Era convins că Doamna Înlăcrimată era scriitoarea, dar n-avea să i-o spună. Nu încă.

94

Simțea o durere sfredelitoare în picior, aproape de nesuportat. Mergea cu dificultate printre măslinii răsuciți, ajutându-se de baston, dar chiar și așa înainta anevoie.

Colina părea pustiită. Un vânt criminal smulsese din rădăcini copaci întregi, și în multe locuri pământul își arăta îndurerat măruntaiele. Rădăcinile copacilor se ridicau amenințătoare ca niște tentacule sinistre, pe când trunchiurile calcinate agonizau pe jos. Toată câmpia era brăzdată de găuri arse. Gropi imense care vărsau un pământ mâlos, năpădit de viermi. Pe neașteptate, auzi un glăscior care o chema stăruitor și se apropie.

Zăceau acolo; într-un șanț deschis, pline de țărână și de viermi; trupul lui Marco și cel al Chiarei.

— *Mămico, vino aici.*

— *Nu pot, Chiara.*

— *Te rog, vino aici lângă mine.*

— *Nu pot, fetița mea dragă. E tare frig acolo.*

— *Nu, nu-i așa, tăticule? Spune-i mamei să vină și ea.*

Te rog, mămico...

— *Chiara are dreptate. Vino și tu, Ella. E foarte bine aici.*

— *Dar n-am loc. Groapa e tare îngustă.*

— *Mămico, uite, m-am dat într-o parte. Vino... îmbrățișează-mă. Mi-e dor de tine, iar tăticul nu vrea să mă îmbrățișeze. Spune că nu poate să se miște.*

— *Iubito... nu pot.*

— *Dacă nu vii, nu mă iubești; dacă nu vii, nu mă*

iubești; dacă nu vii, nu mă iubești; dacă nu vii, nu mă iubești...

— *Ajunge, Chiara! Marco, spune-i și tu.*

— *Fetița are dreptate, Ella. Dacă nu vii, nu ne iubești; dacă nu vii, nu ne iubești; dacă nu vii, nu ne iubești...*

Să se arunce în groapă, să se lase să cadă între ei doi: în sfârșit, toți împreună. Un gol în capul stomacului, tahicardie, mâinile transpirate, nevoia de a vomita și a defeca; viermii și țărâna; trupurile și muștele.

Unde sunt ei? Marco, Chiara! Nimic. Numai pământ și viermi.

Să cadă, să alunece încet în nămolul acela care curge și înghite corpurile în putrefacție, făcându-le să dispară cu totul. Viermii care se ivesc, muștele cu reflexe irizante care bâzâie...

Să cadă, să cadă, să cadă, o groapă fără fund...

— AJUTOR!!!!

Zgomotul asurzitor al cristalului pe marmură o trezi. Se iviră o mulțime de cioburi. Adormise cu paharul de votcă în mână, iar coșmarul îl aruncase pe pardoseală.

Se uită înjur și nu-și putu da seama unde se afla. Numai conștiința o făcu să înțeleagă că tocmai scăpase de unul dintre coșmarurile ei îngrozitoare.

O omorau toate, puțin câte puțin. De ce o hăituiau?

I se vârău în suflet și o zgâlțâiau, punând stăpânire pe ea. Cum să scape de monstrul acela pervers care o pândeă ori de câte ori ochii i se închideau?

Se ruga, blestema și căuta întruna. Liniște, pace, alinare.

Voia să trăiască într-o stare neutră și naturală. Ceva care să nu-i mai stârnească durere și s-o scape de atâta zbucium.

Ce zeu o putea salva? Cine îi trimitea chinul acela violent, plin de umbre, zgomote și strigăte? În ce loc

diavolesc se ascundeau lumina, soarele și poezia vieții?

Se simțea obosită de toate. De a cerceta fără a găsi nimic, de a încerca să scrie și a se concentra, de a nu dormi, de a suferi, de singurătate, de a auzi, de Cealaltă și de ea însăși.

Palma o durea, se uită și scoase ciobul de sticlă care i se înfipsea.

Acum știa. În sfârșit ateriza în realitate și recunoștea locul. Se afla în salonul apartamentului de la ultimul etaj. Pe fereastră se strecura un asfințit opac și șters ce se topea pe pământ, ca și cum ar fi fost o bucată de gheață în băutură. Băutura, singurul lucru care o liniștea.

Era șase și jumătate și avea o jumătate de oră să ajungă la anticariat. O aștepta el, anticarul... L.?

95

Telefonul sună, și Lívido răspunse. Era profesorul Sabatini, care îl invita în seara aceea să-i viziteze atelierul. Voia să-i arate ultimele lucrări restaurate: niște documente de Savonarola.

Acceptă, mai ales fiindcă simțea empatie față de bărbatul acela care, ca și el, trăia la limita mizantropiei; și, de asemenea, pentru că, având în vedere că părea s-o cunoască bine pe scriitoare, voia să-i vorbească puțin mai mult despre ea.

Înainte de a pleca din anticariat, întoarse cartonul atârnat de clanță, spre a arăta că era închis, și se uită la ceas. Avea două ore pentru a se duce și întoarce; dorea să fie înapoi înainte de șapte, îi pregătise Ellei o surpriză, dar trebuia să i-o lase în pupitru cu câteva minute înainte de sosirea ei; pentru nimic în lume nu voia să rateze momentul când ea avea s-o descopere.

Lăsă luminile aprinse și ieși în stradă, ducând o servietă cu câteva exemplare, pentru ca Sabatini să le aprecieze gradul de deteriorare; între acestea era și vechiul jurnal.

Îl întâmpinară nori mari și deși și un miros iminent de ploaie. Aerul se rarefia, și oamenii mergeau grăbiți, încercând să ajungă la destinație înainte de dezlănțuirea aversei.

O luă pe via Porta Rossa și, din Piazza Trinità, se îndreptă spre Arno până ajunse la pod. Pe neașteptate, îl năpădi senzația că, de ani de zile, nu-și mai simțise orașul. Se opri și se uită înjur: în ciuda nenorocirilor care se abătuseră asupra lui, își păstra frumusețea senină, în apă se oglindea Ponte Vecchio, și cei doi pescăruși care înotau acolo îi aduseră aminte de cumplita *Alluvione*. Părea de necrezut că fluviul acesta blând putea fi același din ziua aceea. Torentul revărsat măturând totul în cale și, în toiul inundației, strigătele sfâșietoare ale bătrânelor călugărițe de la mănăstirea San Piero a Ponți înghițite de ape. Se aruncase să le salveze cu mai mulți camarazi și reușiseră. Strigătele lor blestemând... strigătele călugărițelor binecuvântând. Lacrimi și îmbrățișări în mijlocul dezastrului. Viața era plină de întâlniri, totul era să coincizi.

Începea să cadă o ploaie fină, dar, în loc să se adăpostească, lăsă să-l ude.

O luă în jos pe via Maggio și se pomeni în fața clădirii academiei. În fața ei, palatul Biancăi Capello suporta cu demnitate trecerea anilor. În locul acela se întâlnise cu Ella, atunci când încerca să ia de pe jos paginile căzute dintr-un camion care mergea. Văzând-o agățată de brațul lui Sabatini crezuse că era bărbatul ei. Și, cu toate că îl recunoscuse, văzând că el părea că nu-și aduce aminte, hotărî să facă la fel.

Merse mai departe încă două colțuri de stradă și se opri la numărul 42. Intră în portalul vechi și în spate dădu de altă ușă. Un tânăr îi ieși în întâmpinare și-l conduse în biroul restauratorului. Sabatini stătea cu capul aplecat peste un document pe care-l examina cu lupa. Când îl văzu, lăsă totul și se duse spre el cu brațele deschise.

— Bun venit, prietene, în vizuina mea!

Lívido se lăsă îmbrățișat, păstrând însă o distanță prudentă. Nu era obișnuit cu niciun fel de atingere; era prima îmbrățișare de mulți ani. I se păru ciudat să simtă căldura acelui trup, dar în fond nu-i displăcu. Avea senzația că îi pasă cuiva de el. Unde îl adusese singurătatea? De câte lucruri se lipsise închizându-se în tumul lui de cărți? Ființa omenească avea nevoie de ființa omenească; era cu desăvârșire absurd să renunțe la a stabili legături cu lumea; facând-o, se condamna la ostracizare, se scufunda într-un puț fără fund din care, acum că o cunoscuse pe Ella, voia să iasă cu orice preț. Era pe punctul de a împlini șaiszeci de ani și, în esență, viața lui se rezuma la faptul că, din pricina unui jurământ pe care mama i-l făcuse lui Dumnezeu, el nu trăise și nu avea pe nimeni.

Se așază și, preț de câteva minute, ascultă cu atenție tot ce-i explică Sabatini în legătură cu codicele la a cărui restaurare lucra.

Se lăsă condus prin diferitele încăperi până ajunseră în camera unde profesorul obișnuia să citească, la lumina razelor ultraviolete, manuscrisele cele mai deteriorate. Deși totul i se părea pasionant, în realitate se afla acolo pentru că voia să afle mai multe despre Ella, dar nu-i trecea prin minte cum să-l întrebe pe profesor fără să-i lase impresia că îl interesează prea tare.

N-a trebuit să aștepte prea mult. După ce parcurseră toată ruta aceea, chiar Sabatini abordă subiectul fără ocolișuri.

— Cât de prieten ești cu scriitoarea?

Înainte de a răspunde, Lívido își dresе glasul. Nu se aștepta la o întrebare atât de directă, și trecu în defensivă.

— Există oare vreun procentaj în privința prieteniei pe care eu nu-l cunosc?

— În niciun caz. Vreau să spun dacă ea e importantă pentru tine.

— Foarte.

— Știi că e o femeie ascunsă?

— Ce vrei să spui?

— Că o parte din ființa ei este... să zicem că trăiește în întuneric.

— Toți avem o astfel de parte.

— Fără îndoială, dar în cazul ei e posibil ca pierderea pe care a suferit-o s-o fi accentuat și mai tare. Cred că are o problemă de personalitate.

— Ce vrei să spui?

— Nu știu cum să-ți explic fără să pară că mă amestec sau că intru în ceva prea intim. În sfârșit: de luni de zile o urmăresc... și am filmat-o cu camera video fără ca ea să știe.

Lívido își aținti o privire întrebătoare în ochii lui.

— Nu te uita așa. Ceea ce fac poate că nu e de înțeles, văzut dinafară. Prietene, la vârsta asta știi bine că toți suntem niște supraviețuitori; că sosește un moment în care ne dăm seama că nimic n-are sens și atunci ne inventăm vreunul ca să putem merge mai departe. Eu mă dedic restaurării și, pentru a face asta, trebuie să știi să vezi. Îmi place să observ comportamentul altora, să cercetez, să înțeleg la ei ceea ce nu înțeleg la mine. Pură psihologie. Crezi că sunt anormal că procedez așa?

Lívido nu răspunse; îl înțelegea pe profesor. Nu erau atât de deosebiți. În felul lui el, cu binoclul și telescopul, făcea exact același lucru.

— Am sute de benzi filmate cu bărbați, femei și copii și, dacă mă întrebi ce criteriu folosesc pentru a-i alege, te asigur că n-aș ști ce să-ți răspund. Nu totdeauna avem răspunsuri pentru tot ce facem. Simt pe neașteptate un impuls și-mi zic: „Trebuie să-l filmez pe acesta”. Poate fi o chestiune de percepție; poate că încerc să înțeleg ceea ce nu-i de înțeles. Zău că nu știu. În orice caz, mă ajută să-mi omor timpul. Să spunem că e un fapt ce nu contează deloc; e revolta mea personală împotriva acestei stupide realități de zi cu zi.

Lívido reluă discuția:

— Spui că ai filmat-o?

— Da. E o femeie care, de când am văzut-o, mi-a atras atenția. Mi s-a părut că avea ceva, un aer straniu, nu

știu. Într-o sâmbătă, întâmplător, am întâlnit-o plecând din Florența spre Arezzo. Ne duceam amândoi în același loc. Am aflat mai apoi că accidentul pe care-l suferise se produsese foarte aproape de vechea casă a bunicilor mei. Vino, vreau să-ți arăt ceva.

Sabatini îl conduse într-o mică sală de ședințe. Ajungând acolo, scoase dintr-un dulap două casete și-l invită să se așeze.

— Iată-le. După ce le vedem, o să-ți explic ce cred.

Conectă aparatul video și se așezară. Ecranul se luminează, și apărură Ella coborând dintr-o mașină și îndreptându-se cu un ciocan spre o magazie, în mijlocul pădurii.

Celelalte secvențe îi părură lui Lívigo stranii și confuze. Îi venea greu să și-o imagineze în felul acela. Se obișnuise s-o vadă în ambianța liniștită a anticariatului.

— De ce face toate astea?

— Caută indicii care s-o ducă la fetița ei. E convinsă că este în viață. Cercetează obsedată zona aceasta și acum crede că a găsit ceva important. Știi ce mi-a spus? Că atunci când a ajuns la magazia cu unelte - opri pe ecran imaginea elevei sale lovind lacătul cu ciocanul, ușa era deschisă. Dar vezi și tu. Ea însăși a deschis-o cu lovituri de ciocan. Pe deasupra, mai e ceva care mi-a atras atenția: problema cu piciorul ei.

Profesorul dădu iar drumul la video.

— Uită-te.

Imaginea o arăta umblând agilă, fără niciun sprijin. Cu telecomanda, Sabatini accelerează imaginile.

— Și acum.

Pe ecran, apărea Ella mergând anevoie, sprijinindu-se în baston.

— Îți dai seama? Profesorul se apropie de televizor și arată bastonul. Uneori, îl folosește, alteori nu. Șchiopătutul ei nu e ceva real. Am tot cercetat problema și, după ce am întors-o pe toate fețele, am ajuns la concluzia că suferă de o tulburare de personalitate.

— Ce vrei să spui?

— Ai citit ceva despre asta?

— Nu.

— Mă pricep puțin la psihologie; e un subiect care mă pasionează. E posibil să sufere de o dedublare a personalității. Asta se numește în psihiatrie „tulburare de personalitate disociativă”. Cine știe dacă nu se datorează pierderii; n-am cum să știu. Dar e limpede că tot ce face una, respectiv cea care merge fără baston, nu-și amintește cealaltă, și invers.

Lívido se gândi la revolverul pe care-l văzuse căzând de la ea din geantă și la ultimele fraze rostite de ea înainte de a pleca în fugă din anticariat. Îi auzise oare două voci? Într-o străfulgerare i se păruse atunci că între ei mai e cineva.

Dori ca ea să se simtă bine, deși, chiar dacă nu era așa, nimic n-avea să se schimbe între ei. Dintre toți oamenii de pe lume, exista oare vreunul care să se salveze? Fiecare își ducea povara de ciudățenii, și nu din pricina asta putea fi numit nebun. Se uită la ceas și-și dădu seama că mai avea doar o jumătate de oră pentru a se întoarce. Se hotărâse că, de data asta, n-avea să-i lase să-i scape fericirea pentru nimic în lume.

— Trebuie să plec, spuse el.

— Nu te superi că am fost atât de sincer, nu?

— Îți mulțumesc pentru asta.

— Ești îndrăgostit?

Anticarul nu răspunse.

96

Bărbatul acela deschidea ferestre prin care sufletul ei respira aer proaspăt, ajutând-o să scape de tristețe. De asta revenea. Pentru că, fără să-și dea seama, el devenise o ființă de care nu se mai putea lipsi. Recalcitranta sa noțiune de singurătate începea încet-încet să se șteargă?

Când ajunsese, lăsa ca dorința să fie cea care să sune și așteptă câteva clipe. Ușa anticariatului se deschise.

— Bună! spuse el cu vocea-i învăluitoare. Vă

așteptam.

Ella ridică ochii și-i lăsă privirea s-o mângâie. Avea ochii stinși, dar blânzi.

— Bună!

— Aseară, v-ați uitat cartea și mi-am luat îndrăzneala s-o citesc. Dumneavoastră ați scris capitolul acela, nu-i așa?

— Da.

— E magnific. Le-ați făcut un mare serviciu.

— Ce spuneți?

— Mă refer la protagoniști. De n-ar fi fost cuvintele dumneavoastră, acum n-ar fi existat.

Ella zâmbi; stăteau mai departe în prag. Dându-și seama, Lívido o invită înăuntru.

— Îmi pare rău, am uitat că afară e frig; poftiți!

Intrând, mâna ei o atinse o fracțiune de secundă pe a lui. Avea o căldură de cașmir. Frigul pe care-l răspândise trupul lui pierise.

Înaintară pe coridor și se opriră în fața unei mobile. Anticarul scoase dintr-un sertar cartea restaurată și i-o dădu.

— Nu vă imaginați ce plăcere mi-a făcut.

— Vreți s-o păstrați?

— Mi-o faceți cadou?

— E cel mai mic lucru pe care-l pot face. Dumneavoastră ați fost extrem de amabil cu mine lăsându-mă să mă plimb prin tot anticariatul. Mi-ați dăruit multe seri plăcute și... în fine, în pupitru întotdeauna...

Lívido n-o lăsă să termine.

— Greșiți; dumneavoastră mi le-ați dăruit mie.

— Atunci acceptați să vi-o fac cadou?

— De azi înainte, mă va însoți pe noptieră. Fiindcă veni vorba, îmi place cum se termină povestea. Cred că totți, în fond, preferăm un deznodământ fericit, nu-i așa? Noi, oamenii, nu suntem făcuți pentru nefericire și totuși lumea e plină de nefericiți. Ce paradox! Poate de asta ne refugiem în cărți; căutăm să aflăm în ele ceea ce refuzăm să simțim noi înșine.

O privi iar, însă de data asta ochii îi alunecară încet spre buzele ei. Niciodată nu stătuse atât de aproape de ea; parfumul ei îl învălui, își dădu seama că gura lui uitase gustul unei sărutări de dragoste. Prea mulți ani; amintirea obosise să tot ceară să nu fie dată uitării.

Îi era sete, sete de sărutări. Murea de sete. Veni puțin mai aproape. Putea simți în respirația ei tainica și tăcuta umezeală a acelui loc intim, Drumul către suflet. Plăcere imaginată din atingere. Vârful limbii lui violându-i buzele, desfăcându-le, strecurându-se înăuntru. Pătrunzând, luând în stăpânire, umezeala, saliva. Voia să-și treacă degetul peste buzele acelea, să-i mângâie dinții, să se cufunde în ea, dar când era gata s-o facă se opri.

— Sunteți sigură că vreți să mi-o dați? o întrebă, străduindu-se să-și vină în fire.

— Vă... rog, imploră Ella, îngăimând anevoie cele două silabe.

Fuseseră la un centimetru de sărutare. Răsuflările lor se îmbrățișaseră.

— Bine, spuse el copleșit. Mulțumesc foarte mult, e un cadou minunat. Dacă-mi dați voie... mă așteaptă o traducere.

Lívigo se retrase. Se întorcea la locul ascuns unde se simțea protejat. Îl așteptau acolo binoclul și luneta. Avea să-i contemple de la distanță trăsăturile, lumina aceea ce-i strălucea în ochi ori de câte ori deschidea capacul pupitrului. Avea să-i pătrundă în piept și să respire în ritmul dorințelor ei. Era convins că surpriza lui o va încânta. Acum îi cunoștea pe de rost gusturile.

Ella îl văzu urcând scările și, înainte de a-l pierde în întuneric, îi strigă:

— Veți mai coborî?

— Dacă vreți dumneavoastră...

— Vreau.

— Atunci o să mai cobor.

— Nu mi-ați spus cum de-mi știți numele.

— O să vă spun mai târziu.

— Și numele dumneavoastră? O să mi-l spuneți?

— O să vi-l spun.

97

Se apropie de pupitru, fremătând de nerăbdare. Orhideea era mai frumoasă ca oricând, iar petalele ei se prefăcuseră în limbi de foc prin care alunecau stropi de sânge. Lumânările sfârâiau și vărsau ceară de jur-împrejur.

Ce o aștepta oare înăuntru?

Ridică ușor capacul și, de data asta, în loc să dea de o carte, găsi în mijlocul unei batiste albe de mătase un boboc de floare ciudată ce etala toate culorile curcubeului. Încercă s-o ia în mână, dar floarea prinse să se desfacă încet de parcă s-ar fi trezit, și pe neașteptate își luă zborul. Era fluturele cel mai frumos pe care-l văzuse vreodată în viață. Îl urmări cu privirea și văzu cum, după ce se învârti deasupra ei, se întoarse și i se așeză pe mână. Aripile lui erau petale în nuanțe de la albastrul cel mai diafan la roșul cel mai aprins. Deslușeai în culorile acelea zorile și asfințitul, ziua și noaptea, lumina și umbra, strălucirea și opacitatea, precum și rafinată eleganță a efemerului și eternului. Se lăsa observat fără grabă, întinzându-și aripile, mândru și sigur pe neasemuita-i frumusețe.

Brusc, Ella descoperi textul în batistă. Se afla în locul unde stătuse fluturele.

Îți propun să ne inventăm iar.

Să ne desprindem amândoi de tot ce-am fost.

Să fim vânt și pământ, apă și copac, râu și piatră.

*Și-n astă materie vană ce ne leagă, să aflăm
sărutarea de pe urmă izbăvitoare.*

98

Era în spatele ei. Îi putea simți căldura respirației în ceafa. Tocmai își punea mâinile pe umerii ei. Rămase

liniștită, temându-se că totul este ireal. Cuvintele citite aveau voce proprie...

Îți propun să ne inventăm iar...

Metamorfoză. Să treci de la neființă la ființă. De la suferință la bucurie. De la târâre la zbor.

„Fericiți cei care aleg, cei care acceptă să fie aleși...
îi șopti Thomas Edward Lawrence.

Metamorfoză. De la crisalidă la vânt.

Mâinile lui pe umerii ei. O greutate ce n-o apasă. Toate simțurile concentrate în două puncte. Stângul, dreptul. Și în mijlocul pieptului, inima galopând.

Să stea liniștită. Să rămână veșnic așa. Mâinile lui...

„... pe când, înăuntrul său, tainica solitudine așteaptă și fremătă”⁵⁴, susură de pe un raft Rosario Castellanos.

Metamorfoză. Din cea care așteaptă implorând la prestidigitatoarea victorioasă.

Spatele ei primind pieptul acela cald. Coloana ei vertebrală prefăcută în materie inflamabilă... Arde tot mai tare...

„În penumbra aurită a lămpii mi-atâră pielea”⁵⁵... îi șopti la ureche Julio Cortázar.

Metamorfoză. De la cea părăsită la femeia iubită. A iubi și a putea. A lăsa, lăsând. Gerunziul verbului... a iubi, iubind.

„... teama de a fi două drumuri în oglindă, cineva

54 Vers din poemul *Iubire*, de scriitoarea mexicană Rosario Castellanos (1925-1974)

55 Vers din volumul *În afara crepusculului*, de scriitorul argentinian Julio Cortázar (1914-1984)

amorțit în mine mă mănâncă și mă soarbe”⁵⁶
, îi spuse de la o masă Alejandra Pizarnik.

Metamorfoză. Să spui adio suferinței, bun-venit plăcerii.

Mâinile lui ard pe umerii mei. Simt, deci exist. Exist, deci simt.

„Luptăm să ne definim năzuința...”⁵⁷
, murmură Cernuda.

Metamorfoză. Arătătoarele timpului. Trecerea de la moarte la viață. Greutatea mâinilor lui. Umerii i se topesc. Să se oprească ori să continue.

„Arată-mi drumul cu arcul tău de speranță și voi slobozi-n delir stolul meu de săgeți.. Îi spuse Pablo Neruda.

Metamorfoză. De la insomnie la vis. De la scepticism la încredere. De la nu la da... la DA.

„Să cânți, să arzi, să fugi, precum un clopot în mâinile unui nebun...”, stăruia Pablo.

Mâinile lui nu mai sunt. Unde au dispărut? Umerii i-au rămas orfani. Brațele lui revin, îi înlănțuie talia. Plăcere, o plăcere sporindă.

Fluturile fuge din mâna ei și zboară... zboară până se așază în mijlocul orhideei.

99

Lumânările s-au mistuit, și anticariatul s-a cufundat în beznă. Brațele lui continuau s-o îmbrățișeze.

56 Vers din volumul *Arborele Diane*, de poeta argentiniană Alejandra Pizarnik (1936-1972)

57 Vers din volumul *Realitatea și dorința*, de poetul spaniol Luis Cernuda (1902-1963)

Cum să se întoarcă și să rămână față în față?

Îi simți iar răsuflarea pe gât și, pe neașteptate, vocea lui îi șopti la ureche un vers din Salinas.

— „Prin tine am aflat ce chip are un vis...”

— „Doar ochii”, îi răspunse ea, recitând în continuare poemul.

— „Fața visurilor privire pură e, se îndreaptă limpede, zicând...”

— „Te-aleg pe tine, pe tine dintre toți.”

— „Un vis m-a ales pe mine cu ochii săi...”

— „Ce-mi vor părea întotdeauna ai tăi.”

Brațele lui Lívido o întoarseră și rămaseră amândoi față în față, trup lângă trup, printre coloanele de cărți. Mii de cuvinte se iviră pe tăcute din pagini, înțesate de sonate abia auzite, și îi însoțiră în beznă. Fiecare carte murmură o frază pentru ei.

Toată lumina li se strânse pe limbă. Și limbile lor le călăuziră mai departe.

O atingere a gurii lui, se îndepărtează... și revine. Altă apăsare blândă... un balet. Privirea lui în ochii ei, încetșor... o respirație înfrânată. Și din nou buzele recunoscându-se, jucându-se. Gurile deschizându-se ușor, buzele desfăcându-se tot mai mult, și mai mult, limba pătrunzând... limba ei primind-o: un dans de umezeli împărtășite; tăcere pe fundal de geamăt foarte suav. Apă caldă, caldă, caldă, penumbră, să plutești în altă... durere dulce; fiere prefăcută în miere. Moarte și înviere, înviere și moarte Orgasm de guri și, între picioarele ei, înfiorarea aceea a vieții. Vis fără nume. Început și sfârșit.

Buzele lui erau calde și moi. Brațele lui îi strângeau talia. Trupul ei îi primea trupul, pânțelele ei îi simțea pânțelele.

Între ei doi, ceva se ridică triumfător... Prezență fermă. Limbă în limbă...

Moarte și pânțele

Moarte și pânțele

Moarte și pânțele înalță înalță înalță
Un sărut care o omoară, o învie și o înalță.

100

„Nu mi-e frică, nu mi-e frică, nu mi-e frică”, își tot repeta băgând cheia în broască.

Când a intrat, și-a dat seama că Cealaltă era acolo, dar o ignoră. „Cine-și înfrânge frica este puternic”, citise pe undeva. Aprinse lumina în cameră, își turnă o votcă, se duse la combină și apăsă pe *play*. Vocea Ornellei Vanoni umplu mica încăpere. Bău o înghițitură și începu să cânte odată cu ea... *Bello amore, amore, amore bello che nessuno può negare...*⁵⁸

Se duse la baie și-și dădu cu apă pe față. Pe când se spăla pe dinți, o auzi. Îi vorbea din oglindă.

— Unde ai fost?

— Ce te interesează pe tine?

— Cine ai crezut că ești, la naiba? Răspunde-mi! Unde ai fost până acum?

— Lasă-mă în pace!

— Crezi că pentru că spui „lasă-mă în pace” ai să scapi de mine? Proasto! Precis că te-ai dus să-l vezi pe tontul ăla de anticar. Ce romantic! *Bello amore, amore, amore bello...* nu mi-a trebuit decât să te aud cântând. Ce caraghios! Ha, ha, ha...

— N-am de gând să vorbesc cu tine.

— Faci pe grozava, dar pe mine nu mă duci. Sunt cu mult mai deșteaptă decât tine. Faci pe tine de frică. Acceptă ce-ți spun: ți-e frică de mine. Știi că, dacă vreau, îți vin de hac. Treaba e că mă amuză teribil să-ți fac zile amare, de ce să nu recunosc? Nu te-ai gândit că Marco poate apărea în orice moment? Ce-ai să-i spui? Acesta-i doliul pe care i-l porți, văduvă veselă?

58 Dragoste frumoasă, dragoste, dragoste frumoasă pe care nimeni n-o poate respinge... (în italiană, în original)

— Cuvintele tale îmi intră pe-o ureche și-mi ies pe alta.

— Asta o crezi tu. N-o să te las să-l mai vezi. N-ai să scapi de mine, ți-am mai spus-o. O să înch...

Ella ieși din baie, dădu fuga la ușă și ieși. Chemă liftul, dar, văzând că nu vine, se hotărî să coboare cele șase etaje pe scări. Ajungând la recepție, se întâlni cu portarul care își lua rămas-bun de la o pereche.

— Fabrizio, îi spuse, agitată, mi-ați putea face un serviciu?

— Tot ce doriți, doamnă.

— Mi-am lăsat haina și geanta în cameră. Ați putea să mi le aduceți?

— Cu mare plăcere.

În câteva minute, portarul se întoarse cu ce o rugase, și cu cheia camerei.

— Ați uitat s-o scoateți din ușă, îi spuse dându-i-o. O să aveți nevoie de ea. Vreți o umbrelă? Se zice că diseară o să plouă.

— Nu contează, Fabrizio. Prefer să mă ude ploaia.

Când ieși din hotel, un fulger în depărtare brăzdă cerul Florenței. Noaptea răspândea o răsuflare vâscoasă. Își aruncă privirea spre Arno și se desfată văzându-i sclipirile. Sus era realitatea; jos, visul. Pe mal, creatorul. În apă, visătorul. Un șarpe lung și umed se mișca sinuos găzduind alte vieți: cele care se reflectau. Ziduri, pereți, ferestre și lumini se înșiruiau și se multiplicau, se lungeau ori se scurtau și, cu toate că depindeau de ceea ce le dădea viață, purtau înăuntrul lor o melodie deosebită. Privi clădirile ce iscau toată această simfonie: erau nemișcate și serbede. Unde aveau să se refugieze umbrele când nu mai era lumină?

Simți nevoia să respire lumea aceea care i se înfiripa în fața ochilor. Sa meargă pentru prima oară spre centrul ei pentru a-și găsi propria oglindire. Să nu rămână în starea statică, fixă, ci să ajungă la cea în care se putea transforma.

Se gândi la ea și la anticar. Ea crea cărți, și el le conserva și proteja. Amândoi iubeau cuvântul și ajunseră la el pe căi diferite care, în cele din urmă îi uniseră; fiindcă universul acela de litere cuprindea sufletul lumii.

Nici măcar nu-i știa numele, dar... ce mai conta!

După ce îi împărtășise în atâtea seri solitudini și lecturi pe tăcute, după ce respirase același aer și atinsese cu mâinile ei penumbra și visul cărților; după ce trăise în brațele lui trezirea ființei ei odată cu acea sărutare nesfârșită, îl recunoscuse ca pe ceva foarte al ei, iar acum voia și mai mult, și mai mult din toate. Să-l aibă alături, în voia inimii ei. Nu asta era dragostea?

Simțea cum i se topea ceva în suflet. Bucurie și teamă. Un cumul de contradicții.

Cum putea avea dreptul de a se gândi la fericire dacă își omorâse bărbatul și poate și fata, ciocnindu-se de copacul acela? Ar putea vreodată să se ierte pe sine? Cum s-o alunge pe Cealaltă?

Unde locuia oare el?

Pe când se îndrepta spre nicăieri, auzi vocea vagabondului.

— Doamnă fără nume...

Ella îl căută cu privirea și îl găsi într-o barcă lângă pod.

— N-ar trebui să stați acolo, îi spuse ea. Timpul e cam nebunatic.

— Nebunatic? Ce bine! Asta-i ce-mi place mie. Și dumneavoastră ce faceți acolo sus?

— Îmi omor timpul.

— Timpul nu trebuie omorât, signora; blestematul ăsta nu moare niciodată, nu știți? Ce trebuie să facem este să-l înșelăm. Mi-am dat seama că nu e prost și, dacă-l faci să creadă că ești fericit, pleacă în altă parte. Nu-i necăjește decât pe cei triști.

— Nu-mi vine să cred.

— Pentru că n-ați făcut încercarea. Prefaceți-vă

bucuroasă, și o să vedeți.

— Ce recitați astăzi?

— În seara asta, v-am pregătit *Paradisul*. Veniți?

— Prefer să-l ascult de aici.

— Coborâți, și vă promit că noi doi o să găsim sensul a ceea ce pare lipsit de sens. Nu știu de ce, presimt că dumneavoastră căutați ceva fără să știți prea bine ce. Vreți să credeți că viața e un singur lucru, un întreg care începe când ne naștem și se sfârșește când murim, și este sau bun, sau rău, și că sunt pe lume ființe cărora le e hărăzit să aibă parte numai de bine, și altele numai de rău, dar vă înșelați. Viața e făcută din bucățele răzlețe de toate culorile. Lucruri pe care le trăiești, lucruri pe care le visezi, puțin din ce îți spune vecinul, tot puțin din ce îți imaginezi; o bucată de pizza, două cafele capucino, o cădere și un cântec; două clipe de soare, una de durere, o aruncare într-o mare calmă, un val rătăcit ce te ridică, altul care te scufundă... Veniți jos și o să vă bucurați de paradisul meu. Ascultați-mă. Lucrurile bune nu survin niciodată când stai prea mult pe gânduri. Lăsați spațiu și pentru improvizație. Lăsați-vă surprinsă, *cara signora*.

Ella șovăia.

— Una e să te uiți la un fel savuros de mâncare, și alta, cu totul alta, să-l mănânci. Să ascuți Paradisul lui Dante stând pe pământ, fără a-l străbate pe apă și fără a-l trăi, nu-i același lucru.

— Poate că aveți dreptate.

Auzi primele acorduri ale muzicantului care-și încerca violoncelul și nu putu rezista tentației.

Coborî pe niște scări de piatră care o duseră la portul improvizat. Pe Arno, barca aștepta. Oamenii aceia care călăreau prin noapte pe spinarea visurilor ei așteptau acolo, la lumina torțelor. Se simți năpădită de bucurie pentru ce avea să facă. Să fie oare asta fericirea? Să se plimbe pe fluviu și, printre versuri străine, să încerce să-și alunge frica? Să-și amintească de sărutarea aceea pasionată?

Urcă în barcă și-și puse pe umeri un șal pe care i-l

dădu cântărețul.

Noaptea îi aștepta, înfiorată, liberă și necuprinsă. Barcagiul începu să vâslească, însoțind ritmic cu vâslele cuvintele recitate de tenor:

*La gloria di colui che tutto move per l'universo
penetra, e risplende în una parte piú e meno altrove.*

*Nel ciel che piú della sua luce prende fu' io, e vidi
cose che ridire né sa né pud chi di la su discende;*

*perché appressando sé al suo disire, nostro intelletto
și profunda tanto, che dietro la memoria non può ire.*

Mărirea celui care-atotpătrunde, mișcând întregul tot și dând splendoare, mai mult aici și mai puțin altunde!

În cerul cel mai plin de-a lui lucoare eu fui! Văzut-am stări, ce-a le descrie nu știu, nu pot, câți au să se scoboare.

Căci, stând aproape, țintei o vrere vie, atât ne-absoarbe-al minții noastre-avânt, că taie-al minții drum, să mai revie⁵⁹

.

Se lăsă purtată de vocea aceea care mângâia și dăruia muzică. N-o chinuia nimic, și amintirea clipelor trăite o legăna. Barca îi ducea de mână, ca o mamă grijulie, printr-o noapte ce cădea peste ei învăluitoare și umedă.

Pe neașteptate, un tunet vesti cu glasul-i spart iminenta sosire a ploii. Primele picături îi căzură pe față, și o senzație nespuse de plăcută o încercă... Oare câtă vreme trecuse de când nu le simțea? închise ochii și-și aminti de aversele intempestive din Cali. Frunzele palmierilor zbugumându-se, stoluri de păsări fugind rătăcite, sora ei

59 Dante Aligheri, *Divina Comedie. Paradisul*, traducere de George Coșbuc. ed. Cartea Românească, 1932

Lucia și cu ea, ținându-se de mână, în toiul furtunii, cântând și sărind în sus, moarte de răs: „Plouă, plouă, babele se ouă...” Mama fugind după ele, cu cureaua în mână, strigându-le furioasă: „Diavoli împielițați! neascultătoarelor!” Și ele fugind vesele, prăpădindu-se de răs. Ploaia ștergea de pe trupul ei urmele degetelor murdare ale bunicului și o apropia de Lucia.

Pe măsură ce se lăsa întunericul, furtuna se întetea. Acum nu mai erau doar câțiva stropi ce cădeau peste barcă, ci o dezlănțuire nemaipomenită. Totuși, violoncelistul continuă să cante, acompaniindu-l pe tenor care sfida tunetele cu strofe din *Paradisul*.

Pe când Florența dormea, barca urca și cobora pe un torent ce începea să pună stăpânire pe ei.

— Mai bine s-o lăsăm, spuse Ella, rupând vraja. Nu mai e deloc plăcut.

Tenorul n-o ascultă. Recita înnebunit cuvinte care se înălțau, se răspândeau și piereau pe străzile pustii.

— Vreau să cobor.

Nici vâslașul, nici violoncelistul și nici cântărețul nu păreau s-o audă.

Se părea că fluviul îi hipnotizase.

— Am spus că vreau să cobor!

Barca intră într-un vârtej și începu să se învâртеască înnebunită. Torțele se stinseră. Cerul se revărsa peste ei, necruțător.

101

Era două dimineața, și Lívido nu dormea. Se gândea febril la Ella. Îi avea întipărită în minte expresia chipului: ochii dăruindu-i sufletul, buzele venind în întâmpinare. Trupul ei firav plutind pe valurile aceluia sărut.

O simți tremurând și frângându-i-se în brațe; punându-și capul pe umărul lui, ca o fetiță neajutorată, pe când el îi mângâia încetișor părul. Rămăseseră uniți în această comuniune pe care o creează senzația intimă a unei sărutări sățioase și, pe neașteptate, de parcă și-ar fi

amintit că o așteaptă cineva sau că are de făcut ceva urgent, plecase în fugă, luând cu ea batista de mătase și orhideea.

Înainte de a pleca, doar o întrebare: „Sunt ale mele?”

Acum, însoțit de zgomotul ploii ce bătea stăruitor în geamuri, lucra la ultima scrisoare pe care avea să i-o ducă la prima oră Doamnei Înlăcrimate. De data asta, o făcea cu vehemența și convingerea că i-o adresa Ellei, și nu femeii mascate.

Se ridică și observă că nu înțepenise deloc: frigul care-i ținuse tovărășie ani îndelungați dispăruse. Își simțea sângele circulând fierbinte prin trup și picioarele în sfârșit calde.

Se uită pentru ultima oară la ce scrisese. Ajunsese la sfârșit. Nu mai avea nimic de transcris. De-a lungul acestor luni, îi copiasse, una după alta, paginile din vechiul jurnal, și acum nu mai rămâneau decât pagini albe, roase și pătate de trecerea timpului; un paragraf întrerupt la jumătatea unei foi, ca și cum autorul s-ar fi simțit brusc obosit sau i s-ar fi terminat cerneala ori pur și simplu ar fi murit. O poveste neterminată pe care poate avea s-o completeze ea, cum făcuse cu cartea restaurată.

Sosise ceasul.

Cu petala pe care o puse în plic completa mesajul cifrat: 7, aceasta era ziua. Vineri 7.

Îndoi scrisoarea, aprinse lumânarea și pecetlui plicul cu ceară roșie, apăsând cu putere pe picătura de ceară stacojie sigiliul cu litera L. Făcând asta, se gândi la masca pe care tocmai o terminase: era falsa identitate ce avea să-i acopere chipul. Va intui oare ea că în spatele literei L. se afla chiar el?

102

Până și Paradisul acesta îi fusese potrivit.

Se iveau zorile asupra Florenței, și străzile ei primeau mai departe pedeapsa apei. Acum nu mai vedea fluviul, îl auzea doar în depărtare. În ciuda stihiei, barca

reuşise să se mențină plutind, şi acum tenorul, violoncelistul şi barcagiul erau cu toţii în afara primejdiei.

Plimbarea pe Arno în jos se transformase într-o zbugiumată aventură care, mai curând decât elogiarea Paradisul, părea o aluzie la Diluviul Universal, căci barca fusese gata să se scufunde.

I se părea că stătea de veacuri în ploaie. Deşi bătea un vânt îngheţat, amintirea sărutului o ţinea trează şi o încălzea. Ploaia îi cădea necruţătoare pe umeri, şi cerul, pregătit de luptă, îşi revărsa cu laşitate furia biciuitoare.

Nu voia să se întoarcă la hotel, de teamă ca nu cumva Cealaltă să o aştepte. Totuşi, nu avu încotro şi se duse.

Ajungând, găsi recepţia pustie. Sună clopoţelul, şi Fabrizio îşi făcu apariţia.

— Doamnă Ella! Parc-aţi scăpat dintr-un naufragiu, îi spuse, surprins. Daţi-mi voie o clipă.

Se făcu nevăzut în birou şi se întoarse cu un prosop.

Ella îl luă şi începu să-şi şteargă părul.

— Daţi-mi mantoul; trebuie să fiţi îngheţată. Vreţi să comand să vi se pregătească o ciocolată fierbinte? O să vă încălzească.

— Fabrizio, vreau să-mi faceţi un serviciu şi să nu mă întrebaţi de ce: dacă, după patru ceasuri, n-am ieşit din cameră, intraţi şi ajutaţi-mă să ies.

— Cheia e la dumneavoastră, doamnă Ella.

— Ştiu. Dar pentru orice eventualitate.

— Vă simţiţi... cumva... rău?

— Faceţi ce v-am rugat. N-o lăsaţi să mă încuie ea.

— Să vă încuie... cine?

— Nu-i nimic, am spus o prostie, nu mă luaţi în seamă. Da, îmi prinde bine ciocolata, să fie tare şi să scoată abur; ştiţi că îmi place fierbinte... Dar, mai întâi, o să fac o baie zdravănă, să văd dacă reuşesc să mă încălzesc.

De cum intră, Cealaltă îi veni în întâmpinare și o încuie imediat, dar, înainte, o obligă să-l sune pe portar, să-i spună să n-o mai deranjeze și să renunțe la ce-i ceruse.

— *Pronto, chi parla?*⁶⁰

...

— Fabrizio?

— Da, doamnă...

— Vă rog, nu vreau să mă deranjeze nimeni.

— Tocmai vi se aduce ciocolata. Doriți să anulați comanda?

— Nu; spuneți-i chelnerului s-o lase în fața ușii. O s-o iau de acolo. Din acest moment, o să rămân în cameră câteva zile. M-am hotărât să lucrez mai departe la roman și am nevoie de liniște.

— Dar mi-ați spus că...

— Știu ce v-am spus, dar m-am răzgândit.

— Bine, doamnă Ella, dacă așa doriți.

— Ah... da, vă rog, dacă mă sună cineva, deși nu cred, spuneți-i că nu exist. Mă gândesc să mă izolez de lume.

— Cum doriți, îi răspunse Fabrizio ca și cum ar fi fost o clientă oarecare; detesta ca ea să-i vorbească într-o manieră atât de autoritară și pe un ton atât de rece; nu-i înțelegea schimbările de dispoziție. Trecea de la căldură la răceală în doar câteva clipe. Parc-ar fi fost în ea două ființe. Când se întâmpla așa, prefera s-o uite.

— Încă ceva, Fabrizio, pe lângă ciocolată am nevoie de sticla mea de votcă și de o frapieră cu...

— Bine, doamnă.

Bineînțeles că n-avea s-o mai deranjeze. Îi va trimite sus toată gheața și votca de pe lume, să se scalde în ea. Cine naiba s-a crezut că este? „Fabrizio, aduceți-mi”, „Fabrizio, coborâți-mi”, „Fabrizio, urcați-mi”...

Se săturase să-l tot considere o cârpă de praf. După el, putea să se și înmormânteze în cameră, să se înece în votcă, să moară de inaniție sau într-unul dintre

60 Alo, cine este la telefon? (în italiană, în original)

coșmarurile ei obișnuite. Se plictisise să se țină după ea ca un câțel. N-avea de gând să mai apară acolo sus.

104

Preț de o săptămână, n-a putut să mai iasă. Cealaltă o ținea sechestrată în camera de hotel. O obliga să bea, să mănânce, să doarmă, să scrie tâmpenii, să asculte muzică și să se uite la televizor, dar n-o lăsa să vorbească absolut cu nimeni și nici măcar să iasă pe balcon.

Preluase cu desăvârșire comanda în privința dorințelor și necesităților ei, și chiar o silise să nu se mai gândească la anticar. Dar Ella continua s-o facă pe ascuns, ca atunci când, copilă fiind, bunicul o lega de mâini și o acoperea cu cearșafuri pentru ca nimeni să nu afle că o ține prizonieră.

În vreme ce degetul lui scârbos o rupea pe dinăuntru iară și iară, nelăsând-o să se gândească la orice altceva în afară de porcăria aia îngrozitoare, imaginația ei născocea animăluțe din nori. Își închipuia că Lucia era cu ea și se jucau să le găsească pe cer. „La ce te gândești? o întreba el, în vreme ce unghiile lui murdare intrau în ea. Ți place, prințesa mea, mă iubești?” Și ea spunea că da, că-i plăcea, că-l iubea, pentru că în clipele acelea vedea un cer plin de elefanți și pisici, de câini și ursuleți, toți norii prefăcuți în cea mai frumoasă grădină zoologică văzută vreodată.

Acum, supraviețuia din nou în felul acesta. Se cufunda în amintiri pentru că știa că astfel Cealaltă o lăsa în pace.

Ochi închiși și minte deschisă. Cali. Căldură și briză.

Colina Miraflores... noi, surorile, ne lăsam să alunecăm prin iarbă, îmbrățișate pe scândurile de lemn. Vântul în obraji, viteză, deliciosul miros al sudorii de copil; o îmbrățișez pe Lucia, îi simt inima bătând, bătând de fericire. Vocea Clarei: „Țineți-vă biiiiine...!” Râsete și veselie.

Duminică, mergem la San Antonio. Mâncăm

înghețată de mure la cornet, limbă-n limbă, câte puțin, puținel, până ajungem la fund. Mă uit la Lucia care-mi dă mie ce îi rămâne, ce bunătate de înghețată!

Vocea mamei: „Fetițelor, pregătiți-vă, mergem să ne plimbăm”... „O fetiță se plim-plimba în Paris...” Lucia și cu mine sărim și cântăm, „alunecă și căzu, căzu în brațele iubitului...” până ajungem sus. Privesc statuia lui Belalcázar⁶¹ și tatălul spune că degetul lui acuzator arată spre Cristo Rey⁶²

. Întreb de ce îl acuză, și Lucia îmi spune la ureche.

„... de Anul Nou și de Crăciuuuun, Caracol și ai săi ascultători vă trimit calde urări de pace și prosperitaaaaate...” se transmite la radio, și tatălul fluieră mulțumit. Vreau ca Moș Crăciun să-mi aducă o păpușă, dar trebuie să fiu cuminte.

Miros de ghiveci și de coriandru. Lemnele ard sub ceaun, pe când noi ne bălăcim în râu. Mă dor picioarele, pentru că nu mi-am pus tenișii și sunt multe pietre. „Uitați-vă ce fac!” strigă Clara, care s-a urcat în leagănul prins de tatăcu’ într-un copac; zboară-n sus și zboară-n jos... Și eu vreau să mă dau în leagăn...

— Unde te duci?

— ...

— Deci nu vrei să-mi răspunzi.

— ...

— N-ai să mai ieși în vecii vecilor de aici, m-auzi? N-am de gând să te las.

— „Crăciunul, Crăciunul, a sosit Crăciunul, bucurie, bucurie...”

— Faci pe proasta? Am spus că de-aici n-ai să mai ieși.

— Crăciunul, Crăciunul, a sosit Crăciunul, bucurie, bucurie...”

61 Sebastian de Belalcázar, conchistador spaniol, care în 1536 a întemeiat orașului Cali

62 Deal din Columbia, la vest de orașul Cali, înalt de 1 440 metri

Peste oraș continua să cadă o ploaie neconținută, și primăria din Florența îi avertiza pe cetățeni în legătură cu posibila revărsare a fluviului. Operele de artă ce prezentau vreun risc erau evacuate și puse la adăpost. Se vorbea despre posibilitatea ca dezastrul acelui noiembrie 1966 să se repete, și lumea se pregătea pentru ce putea fi mai rău, dar Arno rezista fără să iasă din matcă.

Lívigo tânjea. Continua s-o aștepte seară de seară la șapte. După ce s-au sărutat, ea nu mai apăruse. Încerca să-i găsească vreun sens acelei absențe lungi și inexplicabile. Se gândea la tot ce-i spusese Sabatini, la tulburările ei de personalitate, la cărțile ei pe care le citise, la pierderea bărbatului și a fetei, la revolver și, mai cu seamă, se gândea la ceea ce simțiseră amândoi în seara aceea.

Recitea cărțile pe care mâinile ei le atinseseră, le mirosea și răsfoia cu devoțiune, încercând să și-o imagineze, căutând printre rânduri cheia absenței sale.

Să visezi fără a ajunge să visezi nimic concret. Să simți fără să atingi apogeul simțirii. Să dorești fără să poți atinge. Trebuia s-o vadă. Nu mai putea suferi altă dezamăgire. Era oare sortit nefericirii? Să fie el alesul durerii? După infinite conjecturi, ajunse în cele din urmă să pună totul pe seama ploii.

Era imposibil ca viața să-l pedepsească de două ori în același fel. Îl sună pe Sabatini cu un pretext și la sfârșit întrebă de ea; profesorul îi confirmă că nu mai venise la cursuri.

Avea să se ducă, sigur că avea să se ducă. Chiar dacă cerul s-ar prăbuși peste el, chiar dacă asupra Florenței s-ar întoarce iar fantasma acelei *Alluvione*, avea să fie a doua zi la ora douăsprezece la numărul 46 de pe via Ghibellina.

Se uită la ceasul care-i atârna de la vestă: mai erau

paisprezece ore.

106

Din pat vedea ploaia alunecând istovită pe geamuri.
Oare n-o să înceteze nicicând?

Renunțase la orice revoltă; acum se mărginea pur și simplu să mănânce, să bea și, când putea, să doarmă.

Coșmarurile îi ajunseseră tovarășe de călătorie și nu mai fugea de ele. Se lăsa zgâlțâită, doborâtă și prăbușită în ele și, cu toate că simțea că moare, știa că în cele din urmă ziua venea s-o salveze.

Se mulțumea cu ceea ce-i fusese dat să trăiască. Se gândea tot mai puțin la ceva anume; amintirea anticarului apărea ca un răsărit și dispărea printre nori. Cea a lui Marco și a Chiarei începea să fie o himeră. Acum lăsa ca totul să pună stăpânire pe ea, s-o violeze, s-o chinuie și până la urmă s-o lase în pace.

Se simțea cu desăvârșire fără vlagă. Nu se mai gândea. Și dacă s-ar lăsa să moară?

Nu se mai dusesese la academie, nici la anticariat, nici la apartamentul de pe via Ghibellina.

Oboseală.

Renunța la tot și la ea însăși. Înțelepciunea și nebunia deveniseră în ochii ei același lucru. Avea impresia că tot ce trăia se întâmpla undeva aiurea, foarte departe de ea, într-o țară necunoscută. Că durerea, ca soarele la asfințit, se topea, într-un târziu, într-o mare neagră și nesfârșită.

În sfârșit recunoștea că fericirea nu-i fusese hărăzită. Revenea la realitatea de a se regăsi singură, cu temerile ei, care înainte o înspăimântaseră într-atât, iar acum o lăsau rece; singură, fără nimeni care s-o salveze. Însă acum se resemnase.

Stătea așa, pierdută în visare, când auzi pe neașteptate o voce familiară care o aduse pe pământ. Era vineri și, după multe zile, Fabrizio intra cu o tavă.

— Știți ce zi e azi? Se face săptămâna de când nu

ieșiți din cameră. M-am hotărât să vă aduc eu personal micul dejun, pentru că nu v-am văzut de mult. Nu vă supărați, nu? Stați de prea multe zile închisă. Nu vă plictisiți aici, între patru pereți?

— Fabrizio! Nu știți ce bucurie îmi faceți să vă văd aici!

— Mi-ați cerut să nu vă deranjez, și așa am făcut.

— Vă rog, Fabrizio, nu plecați, nu mă lăsați singură. Trebuie să plec. Așteptați-mă, vreau să ies împreună cu dumneavoastră.

— Nu vă faceți griji, doamnă Ella; rămân aici. De ce vă temeți?

— Cineva mă ține prizonieră, Fabrizio. Cineva care pretinde că sunt eu. Înțelegeți?

Brusc, portarul înțelese. Nu știa ce nume avea ceea ce i se întâmpla, dar era limpede că suferea nespus. Femeia aceea îi inspira compasiune. După un minut, o voce întunecată ieși din gâtulejul ei, poruncindu-i pe un ton despotice:

— Plecați imediat, n-am nevoie de dumneavoastră.

— Nu plec de aici până nu vine cu mine doamna Ella, îi răspunse Fabrizio.

— V-am spus să plecați. Afară, la naiba, sau chem poliția!

— Dumneavoastră nu sunteți doamna Ella, și eu primesc ordine numai de la ea.

— V-am spus să plecați!

— Nu plec fără ea, vă e clar?

Cealaltă îl străfulgeră pe portar cu privirea-i furibundă.

107

Nu știa prea bine cum ajunsese acolo, dar reușise s-o facă.

Se afla în apartamentul de la ultimul etaj.

Cu toate că uneori Cealaltă își făcuse apariția și aici, era sigură că o derutase îndeajuns ca să-i piardă urma și s-

o lase în pace, chiar și numai pentru o singură zi.

De cum intrase, citise scrisoarea lui L.; după data pe care o avea, trebuie să fi rămas pe pardoseala antreului o săptămână întreagă. Găsi petala imprimată cu care se termina mesajul cifrat:

Vineri

7

Câteva clipe, îi veni greu să înțeleagă că vineri 7 era chiar atunci și că nu-i mai rămânea decât o jumătate de oră să se aranjeze. Statul închisă în cameră o făcuse să piardă noțiunea timpului. Inima ei tresări de bucurie: L. o să vină în sfârșit în vizită, și ea o să-l primească travestită în Doamna Înlăcrimată.

Făcu un duș, se parfumă, se fardă cum n-o făcuse niciodată în viață; punându-și în joc toate simțurile. Pe când făcea toate astea, fugea de Cealaltă cântând. Simțea nevoia să aibă gura plină de cuvinte și de melodii, pentru a se feri de prezența ei, cel puțin până sosește el.

Să cânte, să cânte, să cânte... „Larai, larai, larito.. Cântecul magic cu care alunga monstrul când mama o încuia în camera întunecoasă.

„A fost odată o păstoriță, larai, larai, larito, a fost odată o păstoriță cu turma ei micuță. Păzea să nu vină lupul, larai, larai, larito, păzea să nu vină lupul, care pândește pe furiș...”

Deși era convinsă că L. nu putea fi altcineva decât anticarul, frământarea pusese stăpânire pe ea. Și dacă nu era? Și dacă imaginația ei se înșelase și era vorba despre alt bărbat prost care folosisse texte străine și șiretlicuri romantice ca s-o ademenească? Prefera să nu se mai gândească.

„A fost odată o păstoriță, larai, larai, larito...”

Puse orhideea într-un vas lung de cristal fin, cu reflexe purpurii, și-l așază pe măsuta de lângă divan. Umplu toate tăvițele de ars mirodenii cu esențe de floare

de portocal și aprinse una câte una lumânările din sfeșnice. Pe neașteptate, salonul se transformase într-o pădure de fum auriu, ca și cum un soare de toamnă s-ar fi risipit în mijlocul încăperii, împrăștiindu-și lumina prin toate colțurile. De jur-împrejur se respira aerul acela tulburător care-i plăcea nespus de mult. În colivii, păsările toh își desfăceau penajul elegant, așteptând în tăcere, în vreme ce canarii păreau cu toții atenți.

Totul era pregătit.

Inima începu să-i zvâcnească. Minutarul arătă și cincizeci, și cincizeci și unu, și cincizeci și doi, și cincizeci și trei, și cincizeci și cinci...

Tic, tac, tic, tac...

Și dintr-odată clopotele începură să bată. Ding, dong, ding, dong... Santa Maria dei Fiori, Santa Croce, Santo Spirito, Santa Maria Novella, San Miniato al Monte, Santa Margherita, Santa Trinità, Santa Felicità... toate bisericile celebrau *Angelus*.

Auzi soneria, și inima păru că-i sare din piept.

Apăsă pe buton să deschidă ușa și așteptă.

108

Era sau nu era el?

Nu l-a putut recunoaște, nici măcar după mers, fiindcă anticarul pășea cumpătat și încet, iar acesta părea energic și mândru.

Era îmbrăcat în alb din cap până-n picioare, și-și acoperea chipul cu o mască venețiană plină de litere. Îl văzu mișcându-se prin antreu, iar el, după ce luă seama la semnul care-l invita să între, se îndreptă spre mijlocul salonului.

Înainte de a se așeza, cercetă locul: oglinzile îl priveau întrebătoare, și divanul aștepta. Se opri, încercând să-și imagineze scena cu alte personaje. Acum se afla și el acolo, în locul acela pe care ațâți bărbați îl descrisese.

Așteptând-o.

Lăsă să se scurgă câteva minute înainte de a intra și, când fumul umplu salonul și lumânările sfâșiară penumbra, apăru prefăcută în poem strălucitor, târându-și pe pardoseală mantia de mătase albastră. Trupul ei gol, primăvară scăldată în lumină, se înfiora de neliniște și dorință înfrânată, pe când buzele slobozeau rotocoale de fum cu parfum de scortişoară.

Venea să se întâlnească cu el, de parcă întâlnirea aceasta ar fi fost hărăzită de destin, și universul ar fi făcut imposibilul pentru ca să se poată împlini.

Nu scoase un cuvânt, chiar dacă în mintea ei frazele se scriau singure, răsunându-i în urechi. Rămase în fața lui, mască aproape de mască, iscodindu-l. Aerul urzea cu fire de mătase tăcerea aceea solemnă. Se părea că în orice clipă o vocală avea să se arunce în gol pentru a se sparge în mii de cioburi.

Ce spunea masca lui?

Oh, dăruiește-mi cerul cu lumea-i adormită, cu povara tăcerii, arcul și abandonul, tu mâinile-mi aprinde, fă-mi viața mai adâncă, cu gingașul dar ce ți-l cer⁶³.

Cunoștea prea bine versurile acelea: erau de Vilariño. Numai el le-ar putea alege.

Să aștepte...

Să aștepte...

Era oare el?

Glasul lui, voia să-i audă glasul.

Nu.

Nu glasul voia să i-l simtă. Trupul lui, să-i simtă trupul, mâinile și gura, și îmbrățișarea, și mai voia ca pielea lui să-i dezvăluie totul. Să-i reveleze identitatea, s-o salveze din prăpastia în care era gata să cadă.

Nu mai era timp pentru altceva. Curând, Cealaltă avea să se întoarcă și o va duce cu ea.

„Acum nu, te rog, acum nu!”

63 Ideea Vilariño, Versuri

Să îndure, da, să îndure. Să se pedepsească așteptând fericirea; poate astfel Cealaltă va pleca.

Îi făcu semn să se așeze, se învăluî în mantie și așteptă. El rămase tăcut un răstimp, lăsând ca farmecul acelor clipe să-i pătrundă, și în cele din urmă vorbi.

— Am venit aici fără să știu prea bine ce vreau să-ți spun. Tu și cu mine am prefăcut viața într-un vis; o himeră. Părem lunatici; niște copii zăpăciți și neajutorați, incapabili să trăiască în plenitudine. Ți-am tot scris scrisori încercând să-ți trezesc interesul. Iar tu le-ai primit. Ne mișcăm în hățișul contratimpului, străduindu-ne să coincidem... și vremea trece.

Ne e teamă că tot ce visăm se poate transforma în realitate, căci, dacă s-ar întâmpla așa, dacă dintr-o greșeală destinul ne-ar dăruî bucurie, suntem convinși că n-am ști să-i facem față.

Tu ți-ai făurit visul, și eu pe-al meu. Totuși, ele ne unesc astăzi cu un fir nevăzut. Ne temem să ne arătăm cum suntem, poate pentru că tocmai ceea ce suntem ne sperie..

Stai aici, ascultându-mă. Iar eu îți vorbesc. Viața pe care-o trăim e o enigmă de nepătruns. Încercăm să născocim șarade cu eșecurile noastre, căutând drumul spre lumină. Dar pentru a ajunge la ea, trebuie să străbatem prin toate nuanțele întunericului.

În ce parte a tunelului te afli oare?

Doamna Înlăcrimată nu răspunse. Stătea întinsă pe divan, cu mantia ușor petrecută. Își ridică mâna și-și puse degetul arătător pe buze.

Tăcere.

Era nevoie de tăcere.

Făcând gestul, mantia i se desfăcu, și L. îi contemplă trupul gol.

!

Exclamație. Suspin maiestuos pe o vocală sonoră.

Alfabet muzical. Început și sfârșit. Alfa și Omega. Cel de pe urmă și cel dintâi paradis. Aurită orizontalitate.

Să îndure. Să-și înfrâneze dorința de a o atinge, de teama de a nu se înălța prea vertiginos din infern în paradis.

Un fluture diafan se insinuează între coapsele ei. E strălucirea pielii care invită parcă să o pătrundă. O pagină albă unde să fie scris marele poem.

Să îndure. Să aștepte ca dorința ei să se prefacă în strigăt, în pasăre fenix...

— Știu cine ești, îi spuse, stăpânindu-și tulburarea. Realitate și vis, potrivindu-se de minune. Numai tu puteai fi Doamna Înlăcrimată. Am știut-o de prima oară când te-am văzut, deși cugetului meu îi era greu s-o recunoască. Știam că în tine se ascunde o ființă strălucitoare, un rug gata să fie aprins, un izvor de miere; știam că ai plăsmuit acest univers iluzoriu, fiindcă viața de zi cu zi te face să pălești. Aici, tot restul lumii devine infim și te prefaci în suverana visurilor tale. Eu înțeleg. Refuzi să viețuiești printre făpturile care se lasă să moară trăind după șabloane perimate. Generație după generație, ființa umană și-a creat propria-i închisoare, încercând să mențină ceea ce alții au decretat că e bine. Fericire? Cunoști pe cineva care, îndeplinindu-și rolul cu strășnicie, să aibă parte de ea? Unii îți vor spune că da, că știu ce înseamnă; și-au făcut studiile, și-au luat licența, s-au căsătorit, au copii, casă și un viitor asigurat. O minciună pe care toți o îndrugă.

Răspunzător de propria nefericire e cel care nu încearcă să se țină departe de aceste reguli: TREBUIE SĂ FAC, AM DATORIA S-O FAC, și CE VA ZICE LUMEA?

Ceea ce facem tu și cu mine, urmând conceptele VREAU, POT și SUNT, e ultima noastră fugă spre viață. O încercăm?

Ce-ar fi să ne dăm jos măștile o dată pentru totdeauna? Și nu mă refer la astea pe care le purtăm, ci la cele din străfundul sufletului, care nu se văd, dar există, care ne-au paralizat atâta amar de vreme.

Singurul nostru mod de a trăi în plenitudine e să ne asumăm ceea ce suntem, făcând abstracție de ceea ce vor alții să fim.

Doamna Înlăcrimată se ridică și făcu doi pași, rămânând în fața lui.

Își expunea privirii lui sexul diafan.

L. se ridică și stătură așa, față în față. Ochi în ochi. Diamantul albastru strălucea pe masca ei. Cuvintele scrise pe a lui fugeau...

*ceruri mâini viață liniște arc aprinde-mă adâncește-te
te rog*

Era tot mai aproape. Chipurile lor se respirau. Îi putea simți suflarea caldă. Mâna lui L. se ridica... spre gura ei? Nu, nu spre gura ei... Avea să-i atingă părul?... Pe neașteptate, degetele lui traseră șnurul, și masca alunecă de pe fața ei. Diamantul albastru se desprinse și se rostogoli pe jos, oprindu-se sub una dintre colivii.

Fâlfâirea aripilor unei păsări înfioră salonul.

Acum era rândul Ellei. Mâna ei căută prin cârlionții lui L. șnurul care-i fixa masca, și cuvintele căzură țândări la picioarele lor.

Stăteau acolo cu chipurile descoperite.

Ochi lângă ochi, ochi în ochi, ochi înăuntrul ochilor.

Gurile lor se atingeau... limbile așteptau.

Să se adulmece, să se respire fără grabă, până se vor soarbe unul pe altul. Viața devenită mireasmă.

Văz, miros, gust, auz...

...pipăit...

Să-i atingă buzele. Limba lui pătrunde pe furiș în spațiul acela tăcut și profund, și scrie un cuvânt: „DORINȚĂ”.

Iar a ei răspunde, umedă și savuroasă: „TE AȘTEPTAM”.

Mantia albastră desfăcută de tot: sânii îi se înalță și primesc niște mâini înfrigurate care le scriu: „MI-E SETE SĂ VĂ SĂRUT”.

Iar ei îi răspund: „SOARBE DE AICI VIAȚA”.

Limba lui îi atinge sufletul: „RĂMÂN ÎN TINE PE VECI”.

Și a ei îi răspunde: „NU MAI PLECA DE AICI”.

Piele atingând pielea, o luptă frontală până și în oglindă. Trupurile se reflectă și se multiplică. Zeci de perechi goale. Picioare și brațe înlănțuindu-se. Un nod. Hainele cad. Și dorința aceea stârnită unul celuilalt care caută...

Mâinile înlănțuite de ale lui. El lipindu-i-se de spate. Îl simte cum caută și pătrunde, o posedă... în sfârșit, pustiul se umple.

Păsările se zbuciumă în colivii, fâlfâire dezlănțuită de aripi, explozie de lumină și de viață. Simt nevoia să fugă, să zboare, să se înalțe până pe culmea lumii. Să pipăie moartea și viața într-o clipă. Cântă înnebunite, zboară, sparg geamurile, zgomot de sticlă făcută cioburi... și se eliberează.

110

După multe zile, ploaia contenea.

Mii de păsări *toh* acopereau cerul Florenței, albăstrindu-l cu penajul lor. De-a lungul fluviului Arno, o ceață cu parfum de flori de portocal se răspândea pretutindeni, strecurându-se în galeriile Uffizi. Simonetta Vespucci reînvia în tablou și-și căuta iubitul, pe Giuliano de Medici. Cei doi se întâlneau.

Toate cuvintele amuțeau; nu era loc decât pentru cântul păsărilor *toh* și al canarilor, și pentru concertul clopotelor ce răsunau de la bisericile florentine.

Sub Ponte Vecchio, un tenor recita mai departe Paradisul lui Dan te Aligheri.

Viața îi dăruise o clipă. Aceasta era fericirea. Ajunsese în cer simțind străfulgerarea plăcerii. Dragoste și

voluptate. Acum putea muri.

Blestemată să fie! Cealaltă revenise, strigându-i lui Lívido cu o voce cavernoasă:

111

— **Pleacă!!!**

112

După episodul din apartamentul de pe via Ghibellina, Lívido așteptă câteva zile, dar, văzând că ea nu se mai întorsese la anticariat, se hotărî să se ducă s-o caute. Fiindcă ea nu-i deschise și, temându-se de tot ce poate fi mai rău, forță ușa. O găsi stând pe întuneric, cu ochii rătăciți, ghemuită într-un colț al salonului, printre păsări, tremurând de frig, cu hainele murdare și părul încâlcit.

O îmbăiașe și o îmbrăcase și, cu toate că i-a fost tare greu s-o convingă, căci părea cu mintea aiurea, în cele din urmă o luase cu el în casa de pe via del Crocifisso.

Stătea acolo de două luni.

De la academie află că apartamentul de pe via Ghibellina nu era unica ei reședință. Mai avea unul la Lungarno Suites, un hotel pe malul râului, pe via Lungarno Acciaiuoli. Se duse acolo și, când portarul îi povesti cele întâmplate, plăti nota și-i luă tot bagajul.

Știa că era foarte bolnavă. Că, dacă o iubea, avea să conviețuiască nu numai cu ea, ci și cu ființa aceea ascunsă care pusese stăpânire pe trupul ei și o chinuia. Însă el o iubea; o iubea din tot sufletul și simțea că, pentru prima oară, era de folos și indispensabil cuiva. Ală ființă, mult mai fragilă și mai neajutorată decât el, avea cu adevărat nevoie de el.

O auzea câteodată vorbind îndelung cu sine însăși; monologuri în care argumenta, insulta, cânta până cădea fără vlagă, pradă evidenței că Cealaltă era mai puternică. Când se întâmpla astfel, prefera să n-o întrebe nimic și să

aștepte.

Alteori, o auzea repetând neconținut numele fetei ei, în brațe cu un iepuraș de pluș pe care i-l adusese de la hotel: „Chiara, Chiara, Chiara, Chiara...”

Încerca să stea cu ea cât mai mult timp cu putință și, ca să-i abată gândurile, îi citea din cărțile care știa că-i plăceau; o văzuse răsfoindu-le când venea la anticariat, pentru că descoperise că procedând astfel o izgonea pe Cealaltă.

Când se simțea mai bine, apartamentul se umplea de lumină; era în stare să râdă în hohote, povestindu-i istorii amuzante pe care le născocea pentru el. Se desfata explicându-i cum este țara ei; îl plimba pe meleaguri închipuite, cu fluvii învolburate și mări în șapte culori, cu bambuși și palmieri, cactuși și plantații de cafea; peștera de la Los Guácharos, laguna de la Cocha, parcul Tayrona, capul de la Vela, caii de călărie din Medellín, Llanos Orientales, Mompós. Se lăsa călăuzit prin acel verde al selvei; îl ducea să navigheze pe Amazoane și să înoate în Juanchaco și Ladrilleros. Citeau și reciteau până învățau pe dinafară harta Columbiei. Îi vorbea despre indienii *wayûus*, *guambianos*, *yaguas*, *chibchas* și *muiscas* și, după atâtea călătorii imaginare, sfârșeau copleșiți de dragoste, sărutându-se și iubindu-se cu un amestec nebun de pasiune și duioșie; vlăguiți de atâtea împreunări ale gurilor, limbilor, sexelor și de atâtea mângâieri.

— Știai că există cuvinte leneșe? îl întrebase într-o seară.

— Ce vrei să spui?

— Că le pui într-un text, nu-și fac treaba pe care le-ai încredințat-o și în cele din urmă dezertează. Ne jucăm să le spunem? Tu numești una, și eu alta. Da?

— Bine.

— NIMIC.

— TOT.

— PE VECI.

- NICIODATĂ.
- ADEVĂR.
- MINCIUNĂ.
- JURĂMÂNT.
- UITARE.

— Nu ştiu, îi spuse preocupată, uneori am impresia că nu sunt reală; că sunt un personaj creat de vreun scriitor într-un roman şi că sunt pe punctul să-mi dau duhul.

— De-ar fi adevărat, atunci ar trebui să murim amândoi, fiindcă şi eu fac parte din aceeaşi poveste.

— Oricum, m-am hotărât să nu mă las omorâtă, Lívido. Mă ajuţi să rămân în viaţă?

— Sigur că o să te ajut. Singura cale să ne salvăm e să facem un pact cu visul scriitorului; să ne împrietenim cu el, să simţim mai departe. Câtă vreme ne iubim, povestea nu se sfârşeşte.

— Acum visăm oare?

113

Starea Ellei se înrăutăţea.

Încet-încet, îşi asuma o atitudine defetistă, şi oboseala o determina să nu mai lupte. Erau zile întregi în care Cealaltă îi intra în trup şi o tortura. Şi altele când părea să se plictisească şi o lăsa în pace. Atunci, privindu-i doar ochii, Lívido ştia că Ella e din nou cu el şi profita din plin pentru a face dragoste cu ea, copleşind-o cu mângâieri şi îmbrăţişări.

Când se întâmpla aşa, îi plăcea să creadă că reuşise în sfârşit s-o salveze din ghearele bolii. Dar, îndată ce terminau de făcut dragoste, apărea Cealaltă, vociferând şi blestemând, şi-l obliga să se dea la o parte, cu ameninţarea că-i va face ei rău.

Într-o seară, Lívido s-a dus în vizită la Sabatini şi într-un târziu i-a mărturisit prin ce trecea. Îi spuse că o iubea la nebunie, că-i era imposibil să trăiască fără ea şi că

trebuia s-o salveze cu orice preț. Profesorul îi recomandă doi prestigioși psihiatri și-i dădu și casetele pe care le filmase cu ea, în caz că ar putea fi de folos la examinarea stării ei.

— Grăbește-te sau n-ai s-o mai vezi într-o zi, îi spuse la despărțire.

114

Unde era revolverul?

Îl pusese într-unul dintre sertarele biroului, dar nu-l găsea. Se gândi la Ella și se sperie. De ce nu încuiase ușa? Cum a putut fi atât de prost să nu-și dea seama? Plecase de trei ore și nu se mai întorsese.

Plecă s-o caute fără să-i fie prea clar încotro să-și îndrepte pașii. Și-o imagine răătăcită, la cheremul Celeilalte, și se sperie.

Ploaia continua să cadă biciuind Florența, și oamenii se obișnuiseră încetul cu încetul să trăiască fără soare. Nici măcar Dumnezeu nu părea să se arate pe cerul acela sătul să îndure povara cenușie a apei. Pe străzi, totul părea normal. Aceeași rutină cu umbrele și frig.

Se duse la hotel și-l întrebă de ea pe Fabrizio, care îl asigură că n-o mai văzuse din ziua în care o ajutase să plece.

Merse pe malul fluviului, imaginându-și drumul pe care ar fi putut să-l facă ea, până ajunse la academie. Întrebă la secretariat, dar i se răspunse că Ella nu mai venise de multă vreme.

Începu să-i încolțească în suflet un presentiment.

Trebuia s-o găsească neîntârziat. Fiecare secundă conta.

115

Și, dintr-odată, o văzu în depărtare.

Stătea pe parapetul de la Ponte Vecchio, în spatele bustului lui Benvenuto Cellini, înconjurată de un grup de

turiști care râdeau, ca și când ar asista la un spectacol de circ.

Ella și Cealaltă se certau. Unei voci grave și cavernoase îi răspundea alta, blândă și limpede.

— Vrăjitoare blestemată, ce-ai crezut tu? Mi-ai cerut oare voie să te duci să trăiești cu șoarecele ăla de bibliotecă? Ce lipsă de bun-gust!

— Să nu îndrăznești să-l pomenesci! îl iubesc, și de data asta n-ai să reușești să mi-l iei, m-ai înțeles?

— De câte ori trebuie să-ți spun că nu ești în situația de a-mi impune ceva?

— Pleacă odată! Ieși din viața mea! Nu mi-e frică de tine. Nu sunt singură, fir-ar să fie. **NU MAI SUNT SINGURĂ!**

— Dacă-i adevărat, ia spune-mi... pe unde bântuie acum îngerașul tău de pază? Haide, nu mă face să râd! Nu meriți să te iubească nimeni: adu-ți aminte că ți-ai omorât fata și bărbatul.

— Taci din gură!

— Ești o criminală!

— Chiara trăiește!

— Ha, ha, ha! Păi atunci străduiește-te s-o găsești în loc să te destrăbălezi.

— O SĂ TE OMOR!

Lívído își croi drum prin mulțime până ajunse lângă Ella.

— Nu te apropia de mine! îi strigă Cealaltă când îl văzu. Asta ne privește doar pe Ella și pe mine, m-ai înțeles?

— Te rog, Lívído, nu mă lăsa! îl imploră Ella.

— „Te rog, Lívído, nu mă lăsa!” Ce rușine!

Anticarul i se adresă Celeilalte, încercând s-o amăgească.

— N-am deloc de gând să rămân cu Ella. Între noi fie vorba, n-are niciun farmec. În realitate, tu ești cea care-mi plăci. De asta sunt aici.

— Asta-i foarte bine. Începem să ne înțelegem.

— Prefer femeile puternice, energice.

— Păi, așa sunt eu.
— Vrei să bei o cafea cu mine?
— Mi-ar plăcea grozav, mă prăpădesc după cafea.
— Lívido!... exclamă Ella. Ce faci?
— Marș de aici! Du-te s-o cauți pe Chiara, târfa ce ești! Îi strigă Cealaltă.

Lívido o luă de braț și o duse la un bar. Descoperi că și Cealaltă avea nevoie de afecțiune și că, pe deasupra, dacă nu-i țineai piept și o lăsa să vorbească, agresivitatea ei scădea și putea fi încântătoare.

O fascinau arta și muzica, detesta să depindă de cineva și adora să demonstreze că era independentă.

Merseră protejându-se de ploaie sub umbrelă și, fără ca ea să-și dea seama, ajunseră la cabinetul psihiatrului.

O ducea pentru a patra oară acolo.

116

Lívido rămase în sala de așteptare în timp ce infirmierul o conduse în cabinet. Intrând aici, îi spuse:

— Luați loc vă rog, doamnă. Doctorul vine imediat.

Cealaltă dispăruse, și acum era doar Ella. Așteptând, se apucă să se uite înjur.

Pe birou, bărbatul lăsase un dosar. Ella îl deschise și privi spre ușă. Văzând că nu vine nimeni, se hotărî să-l citească.

Pacient: Ella Bonaventura

Vârsta: 37 ani.

Diagnostic: I. Tulburare de identitate disociativă.
Două personalități:

1. Ella.

2. Cealaltă.

În copilărie, a suferit abuzuri sexuale.

II. Parafrenie. Afirmă că a avut bărbat și o fetiță, morți sau dispăruți într-un accident: Marco și Chiara.

O familie inexistentă? De verificat.

Pe când citea, simți un junghi în inimă. O familie inexistentă?

NUUUUUUUUU! Chiara exista, bineînțeles că exista! O simțise în pânțele ei, o ținuse în brațe după ce o născuse. O legănase, o alăptase, o îngrijise și o văzuse crescând.

Pe monitorul calculatorului se vedea o imagine nemișcată. O privi și se recunoscuse. Era ea în mijlocul pădurii. Unde se afla oare? Apăsă pe play și lăsă imaginea să se deruleze. Atunci se văzu, dar nu se recunoscuse. Nu-și amintea să fi făcut gesturile cu care apărea pe monitor.

Avea în mâini un ciocan cu care izbea ușa magaziei unde găsisese pantofiorul Chiarei.

Ce făcea?

Dumnezeule! Șchiopăta, nu șchiopăta. Și acum, aducea rochița cu flori a Chiarei și o băga în magazie...

Brusc, își dădu seama de tot ce se întâmplase și se repezi la baie.

117

Încuie ușa. În față, oglinda îi reflectă imaginea Celeilalte.

— Mamă denaturată! îi strigă ea. Ai uitat-o pe Chiara!

— Am venit să te omor. Ți-am spus c-o să te omor, și asta am să fac acum. Uită-te la mine!

— N-o să îndrăznești, întotdeauna ai fost o lașă.

— Ți-am spus să te uiți la mine!

Se privi în oglindă, scoase revolverul din geantă și, așa cum îi arătase bărbatul de la magazinul de arme, ținți drept în inimă.

118

BUMMM!!!

O împuşcătură.

Auzise o împuşcătură.

Era Ella.

Dădu fuga la baie, dar găsi uşa încuiată. O izbi cu piciorul până cedă.

Atunci o văzu, şi sufletul lui îngheţă.

Zăcea pe jos, printre cioburile sparte ale oglinzii, într-o baltă de sânge.

— ELLAAAAA!

Îi ridică trupul firav şi o îmbrăţişă. Chipul ei era senin, şi pe buze i se schiţa un zâmbet uşor. N-o văzuse niciodată atât de frumoasă.

Începu să-i mângâie faţa cu vârful degetului arătător şi simţi că i se umezeşte. Pe obraz aluneca încetişor o picătură strălucitoare...

Prima ei lacrimă.

120

Plângea pentru toate.

Plângea când Lívido făcea dragoste cu ea, când râdea, când visa, când scria, când se pierdea şi se regăsea.

Era o senzaţie nouă care o fascina. Avea multe lacrimi înăbuşite; treizeci şi şapte de ani tară să plângă.

Acum se putea gândi la trecutul ei şi-şi putea exorciza toate suferinţele refugiindu-se în lacrimi. Petrecea seri întregi plângând, şi se simţea uşurată. Îşi atinge faţa pentru a se încredinţa că umezeala care-i izvora din ochi era adevărată. Un râu purificator.

Glonţul ricoşase în oglindă, rănind-o. Acum nu mai avea decât o cicatrice pe umărul stâng.

Existaseră oare Chiara şi Marco? Pentru ea, categoric da.

Unde erau?

Timpul o va spune. Își va căuta mai departe fetița, câte zile va mai avea, chiar dacă toți încercau s-o convingă că e o utopie. Că numele acelea erau săpate pe o lespede din cimitirul San Miniato al Monte și făceau parte din altă poveste: aceea a unei scriitoare care-și pierduse ființele dragi la 4 noiembrie 1966, în Alluvione.

Începea să scrie din nou; cuvintele curgeau ca un râu. Lívido îi dăruise vechiul jurnal, și ea îl restaurase. În paginile lui era visul tatălui ei... și al ei. Literele o îmbrățișau. Era în viață. Putea scrie, putea visa...

ELLA BONAVENTURA

*Doamna
Înlăcrimare*

*Pentru Lívido,
Care m-a salvat de mine.*

CAPITOLUL I

Sunt moartă de două ore, și încă n-a aflat nimeni. Servitorii dorm, iar tatăl meu nu se întoarce încă din călătoria la Veneția. Mai bine! Cu el aici ar fi fost mult mai greu. Mă văd întinsă pe un pat princiar, cu brocarturi și mătăsuri vaporease, și mi se pare că visez. Un trup abandonat desfătării odihnei. „Prințesa doarme”.

Nu mă văzusem niciodată astfel, atât de împăcată și de liniștită. Da, s-ar putea spune că sunt frumoasă; o fecioară frumoasă care n-a înțeles viața. Cine m-a omorât? N-am de gând s-o spun acum, ar fi o mare prostie. N-ai mai citi povestea, și eu vreau să știi totul, cuvânt cu cuvânt. Asta-mi va fi răzbunarea.

Moartea mi-a dăruit o paloare de zăpadă în armonie cu cearșafurile. Mă apropii de mine și-mi privesc mâna: e încordată. De n-ar fi din pricina asta, trupul nu mi-ar dezvălui nicio suferință. Chipul mi-e senin, ochii dorm, și în colțurile gurii mi se deslușește un zâmbet. Mă întreb dacă am făcut bine înghițind diamantul sau ar fi fost mai bine să fi murit bând poțiunea de care Allegra îmi făcuse rost din târg. Nu știu de ce mă gândesc acum la asta, dacă oricum am și ales. Se spune că otrava face ca omul să se tăvălească de durere, și eu sunt, în fine, eram, puțin cam lașă. Mi-e greu să vorbesc la trecut. Așa se întâmplă cu cei care au murit de foarte curând: la urmă, ajung să încurce timpurile verbelor.

Nu m-a durut. Trebuie să spun că primele clipe au fost neplăcute și zbuciumate, căci senzația de sufocare mi-a stârnit o panică oarbă ce-mi cerea să deschid gura și să-mi scot imediat piatra cu degetele; dar era prea târziu. În toiul deznădejzii, mi s-a năzărit să-mi imaginez minunatul

diamant albastru în întunericul gâtului meu și mi-a părut rău că n-aveam să-l mai văd niciodată. Inima prinse să-mi bată foarte repede și brusc se opri. Apoi, totul a fost ușor. Să mă scufund în abis fără să mă împotrivesc. Unde a rămas ultima scrisoare? Aia ars-o. Acum regret, n-o să mai știe nimeni ce conținea, numai dacă nu povestesc eu. Și asta o voi face mai departe. Moartea trebuia să aibă și ceva bun: îți dă puterea să hotărăști în aproape toate privințele. Acum, că nu mai exist, știu că povestea mea, cea pe care o să v-o aștern pe hârtie, o să aibă început, mijloc și sfârșit.

MULȚUMIRI

Romanul acesta s-a născut la Florența, în iarna friguroasă a anului 2004, pe când savuram un martini sec la Harry's Bar. Ușa s-a deschis, și o pală de vânt înghețat a adus în prag o femeie enigmatică. Preț de câteva minute, am stat și m-am uitat la ea, și în acest răstimp povestea a prins să se înfiripe din neant. Am avut convingerea că viața ei era tristă și că rățacea fără rost, resemnată să fie ostracizată. Deși se prea poate să nu afle niciodată, vreau să-i mulțumesc, pentru că ani în șir m-a inspirat și m-a însoțit pe drumul solitar al scrisului.

Mulțumiri *Istituto per l'Arte e il Restauro Palazzo Spinelli di Firenze* și în special profesoarei Antonella Brogi, fiindcă mi-a înlesnit totul și m-a învățat minunata artă a restaurării.

Profesorului Maurizio Copedé, care conduce *Gabinetto Scientifico Letterario G.P. Vieusseux* și este o autoritate pe plan mondial în restaurarea cărților, pentru că mi-a deschis ușile, mi-a clarificat îndoielile și mi-a împărtășit amintirile de pe vremea marii *Alluvione* din 1966.

Întregii echipe de la Lungarrio Suites, unde am trăit două luni plene în care am învățat multe.

Celor de la hotelul Sant Cugat HR, unde luni de zile

mi-au respectat liniștea, fiind mereu atenți să mă simt în largul meu. Fără izolarea aceasta mi-ar fi fost cu neputință să trăiesc intens povestea și să ajung la final.

Pentru Maika și Marian Bakaikoa, minunate psiholoage și prietene, care m-au ajutat să desfac nodul și m-au însoțit, sfatuindu-mă, pe tot acest parcurs.

Surorii mele Cili care, în ciuda orei imposibile, la șase dimineța, a ascultat zi de zi și de la mare depărtare interminabilele mele lecturi și îndoieli și mi-a inspirat oceane de iubire, curaj și putere.

Surorii mele Patri, pentru că mi-a dăruit întotdeauna dragostea și bucuria ei și mă ridică ori de câte ori cad.

Surorii mele Maria del Socorro, iubitoare mamă pentru toți frații săi.

Fiicei mele Angela, pentru că a prefăcut într-o imensă lacrimă albastră această poveste. Ți mulțumesc, Angie, pentru minunata copertă pe care i-ai facut-o.

Fiicei mele Maria, pentru că m-a citit cu vehemență și cu sensibilă sa privire de cineast, prefacându-mi cuvintele în imagini ale unui mare film.

Și în cele din urmă dar în primul rând lui Joaquin, tovarășul meu de viață și visuri... pentru TOT.